

Real Patidar Library

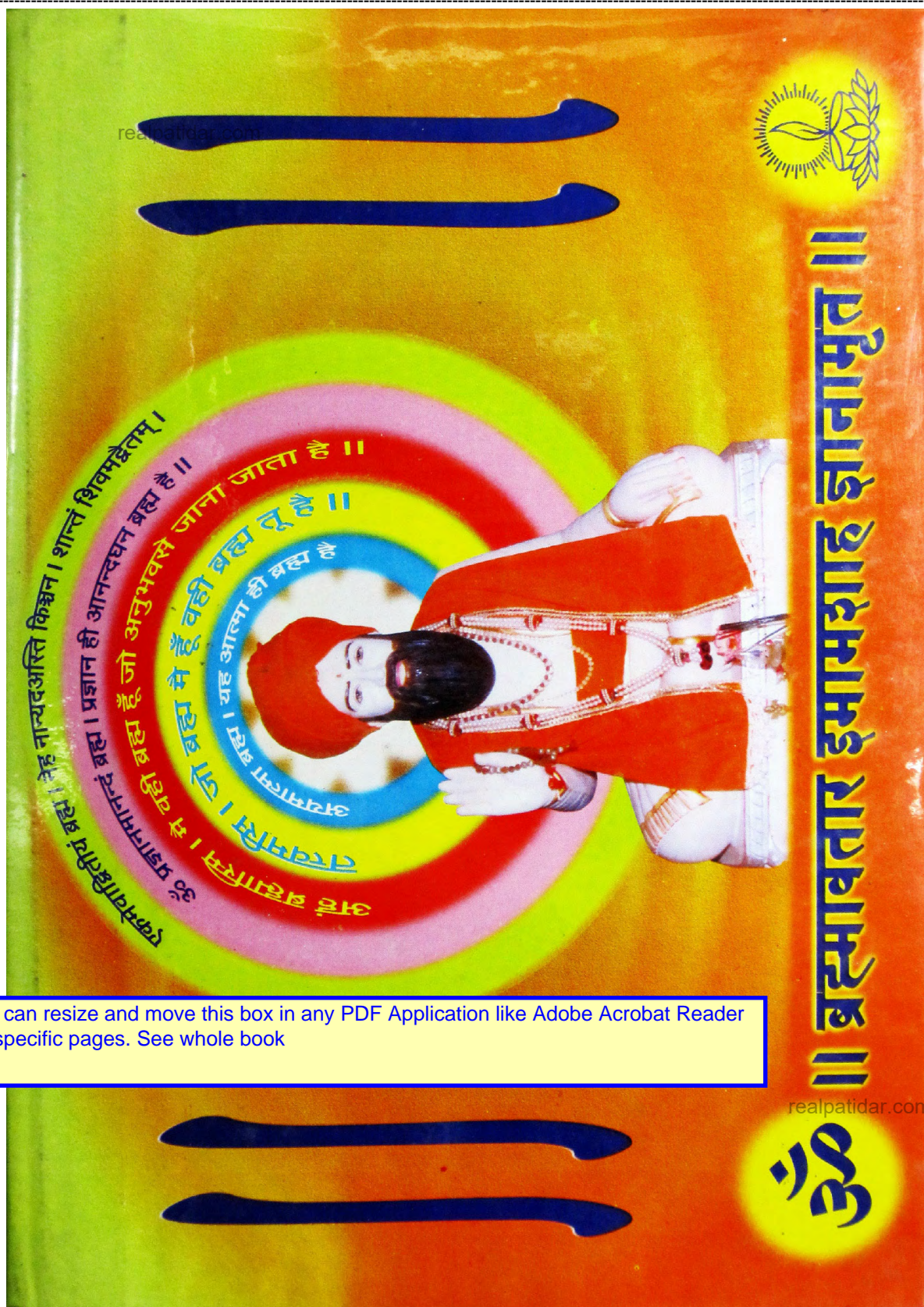
This book/literature/article/material may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

The library does not give any warranty express or implied or make any representation that the contents will be complete or accurate or up to date. The library shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of this material.

Full terms and conditions of use: <http://www.realpatidar.com>

About Real Patidar books

Real Patidar's mission is to organize the information on Satpanth religion, which is a Nizari Ismaili sect of Shia branch of Islam, and to make it universally accessible and useful. Real Patidar Books helps readers discover the material on Satpanth online while helping authors and researchers in their studies. You can know more by visiting <http://www.realpatidar.com>

You can resize and move this box in any PDF Application like Adobe Acrobat Reader
No specific pages. See whole book

realpatidar.com

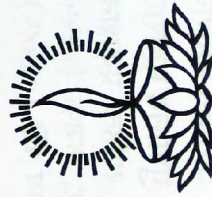
realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

ब्रह्मावतार इमामशाह द्वाजासुखा

संदर्भ - संत समागम
पहिली आवृत्ती - रविवार दि. १४/१२/२००३
लेखक - श्री. गो. ह. कसमरकर, पुणे

realpatidar.com

ब्रह्मावतार इमामशाह ह्याचा मृत्यु

: प्रकाशक :

आचार्य श्री. जनार्दन महाराज

आचार्य श्री. पुर्णानंद महाराज

श्री सत्पंथ साहित्य प्रकाशन

श्री सत्पंथ मंदीर, फैजपूर (४२५५०३)

ता. यावल जि. जळगाव १६ (०२५८५) २४५४१७

सर्व हक्क प्रकाशकाचे स्वाधीन

: संकलन :

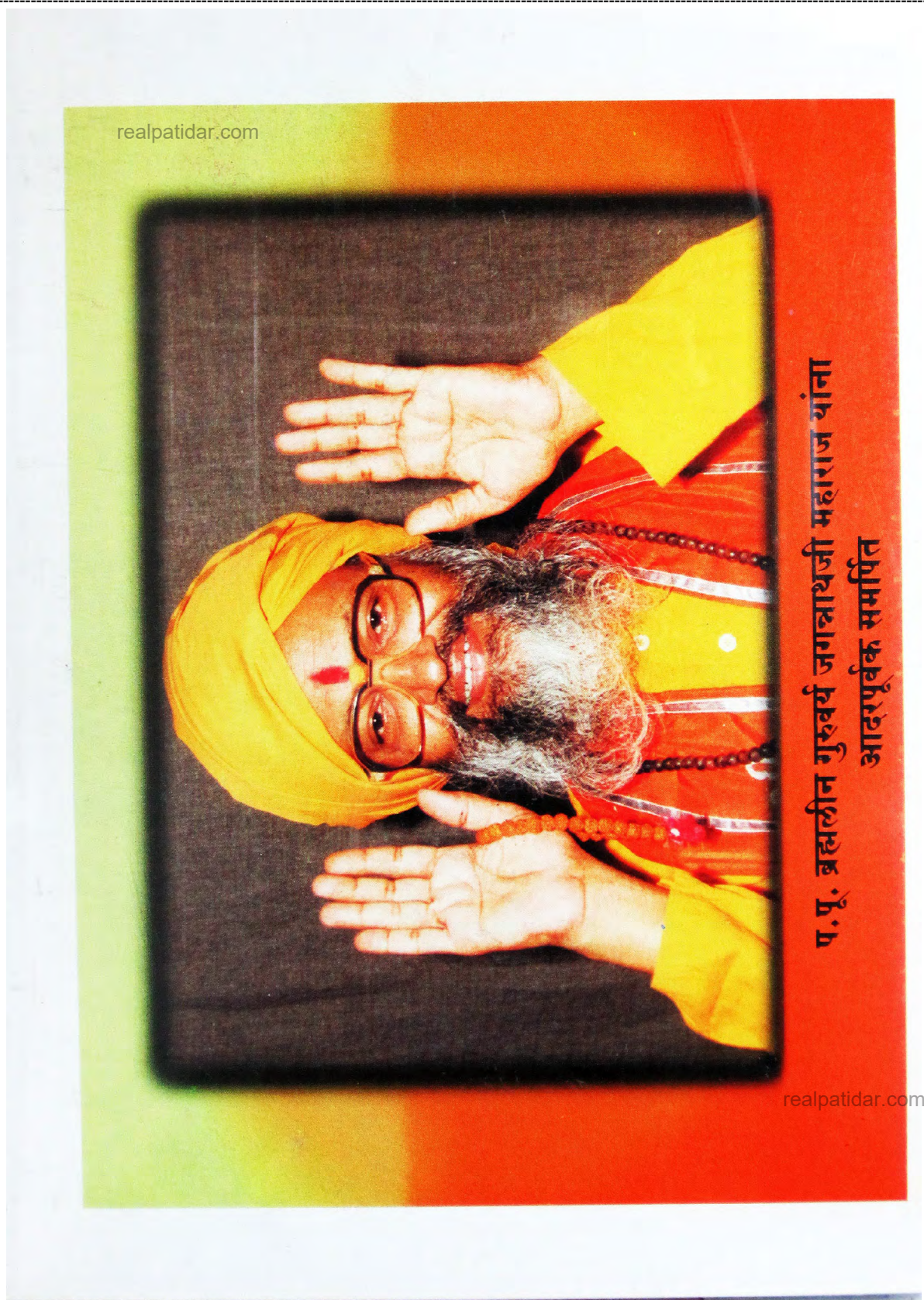
आचार्य श्री. जनार्दन महाराज

(किंमत १५० रु.)

: मुद्रक :

विजय ऑफसेट, फैजपूर

ता. यावल, जि. जळगाव १६ २४५६४२

realpatidar.com

ॐ नमो निकलंकी नारायण जनार्दनम्

श्वेतचोहो स्वामी पञ्चणसे प्रभुजी धारो स्वार। त्रिधरु चतुर् हाथे लेसे सर्वे सैन्य लावे साया।
कुवस्तनो चोहो स्वामी मोहसे मोती पुण्ड्रसे बाळें बाल। किरा रत्न माणक जडसे चिन्तीयाकसे पलाण
स्वामी सोबन मंदार परीया तेनी गुं कराये वसाया। सोळा कळानुळे चांदराणु जेना श्री निकलंकी नाम
— गुणगवाणी — सद्गुरु हुमायुन कृत -

कलिंग युग प्रभु ४३२००० वर्षे.
अवतार कर्म ४३२००० वर्षे.
अधर्वचैव प्रतापप्रभू.
श्री निकलंकी अवतार.

श्वेतचोहो
श्वेतचोहो
श्वेतचोहो

श्री निकलंकी नारायण (विष्णू भगवंताचा दहावा अवतार)

realpatidar.com

अनुक्रमणिका

अध्याय	पेज क्र.	अध्याय	पेज क्र.	अध्याय	पेज क्र.
अध्याय १ ला	१	अध्याय २१ वा	१०२	अध्याय ४१ वा	१८२
अध्याय २ रा	४	अध्याय २२ वा	१०६	अध्याय ४२ वा	१८६
अध्याय ३ रा	८	अध्याय २३ वा	१११	अध्याय ४३ वा	१९३
अध्याय ४ था	१७	अध्याय २४ वा	११४	अध्याय ४४ वा	१९६
अध्याय ५ वा	२३	अध्याय २५ वा	११७	अध्याय ४५ वा	२००
अध्याय ६ वा	२९	अध्याय २६ वा	१२१	अध्याय ४६ वा	२०३
अध्याय ७ वा	३५	अध्याय २७ वा	१२४	अध्याय ४७ वा	२०७
अध्याय ८ वा	३९	अध्याय २८ वा	१२७	अध्याय ४८ वा	२१०
अध्याय ९ वा	४२	अध्याय २९ वा	१३१	अध्याय ४९ वा	२१५
अध्याय १० वा	४८	अध्याय ३० वा	१३७	अध्याय ५० वा	२१९
अध्याय ११ वा	५२	अध्याय ३१ वा	१४०	अध्याय ५१ वा	२२३
अध्याय १२ वा	५८	अध्याय ३२ वा	१४६	अध्याय ५२ वा	२२८
अध्याय १३ वा	६१	अध्याय ३३ वा	१४९	अध्याय ५३ वा	२३२
अध्याय १४ वा	६५	अध्याय ३४ वा	१५२	अध्याय ५४ वा	२३५
अध्याय १५ वा	७०	अध्याय ३५ वा	१५८	अध्याय ५५ वा	२३९
अध्याय १६ वा	७६	अध्याय ३६ वा	१६२	अध्याय ५६ वा	२४५
अध्याय १७ वा	७९	अध्याय ३७ वा	१६५	अध्याय ५७ वा	२४९
अध्याय १८ वा	८५	अध्याय ३८ वा	१६८	अध्याय ५८ वा	२५४
अध्याय १९ वा	९२	अध्याय ३९ वा	१७३	अध्याय ५९ वा	२७०
अध्याय २० वा	९६	अध्याय ४० वा	१७९	अध्याय ६० वा	२८०

प्रास्ताविक

“ब्रह्मावतार इमामशाह ज्ञानामृत” हा ओविबद्ध सद्गुरु इमामशाहा संबंधीचा चरित्रग्रंथ वाचकांच्या हाती देतांना मनस्वी खूप खूप आनंद होत आहे.

सद्गुरु साथे गोठडी कीजे । तो नीत नीत अमी पीवे ॥

आपण जर नेहमी सद्गुरुंच्या सानिध्यात राहिलो तर आपल्याला नियमितपणे ज्ञानामृत प्यायला मिळत असते. अमृत प्राशन केल्याने आपण दीर्घायू होत असतो. परंतु अश्वत्थाम्यासारखे दीर्घायुष्य काय उपयोगाचे ? म्हणून सद्गुरु सांगतात, की तुम्ही ‘ज्ञानामृत’ प्राशन करा त्याच्याने तुमच्या जीवनाचे सार्थक होईल तुम्ही अशा अढळ पदाला जाऊन पोहोचाल की तेथून तुम्हाला कोणीही हलवू शकणार नाही. म्हणजेच या जन्ममृत्यूच्या फेऱ्यातून आपली सुटका होईल.

हा नरदेह धर्म संपादन करून जन्माचे सार्थक करण्याचे मुख्य साधन आहे ‘नृदेहमाद्यं खलु धर्मसाधनम्’ सर्व जीवप्राणिमात्रांच्या देहापेक्षा मनुष्यदेह अत्यंत उत्तम आहे. हा मानवजन्म ईश्वरी अनुग्रहाशिवाय लाभू शकत नाही. सर्व देहधारी प्राण्यांत आहार, निद्रा, भय व मैथून हे प्राणीज धर्म स्वाभाविक असतात. याशिवाय पाचवी जी सद्सद्विवेक बुद्धि शक्ति आहे, ती मनुष्यात विशेष असते त्यामुळे तो जन्म विशेष होय या मनुष्यजन्मात आपण अनेक सत्कर्म करू शकतो सत्संगती करू शकतो. सत्विद्या संपादन, ज्ञान, ग्रहण, वाचन व नामस्मरण करू शकतो. या माध्यमातून भगवत्भक्ती करून परब्रम्ह परमात्म्याचे दर्शन घेऊ शकतो.

मनुष्य हा ज्ञानप्रीय प्राणी आहे. ज्ञान मिळवण्याबरोबरच जर आपण परमेश्वराचे स्मरण केले, ध्यान केले तर आपल्या मनाची सर्व कुलक्षणे गळून पडतील. मनाचे सर्व विकार नाहीसे होतील म्हणून ते ज्ञान मिळवण्याकरिता आपण. सद्गुरु ज्ञानामृत स्थिर चिंतने श्रवण, पठण केले पाहिजे. आपले मन आतिशय चंचल असते. ते क्षणात सुविचारी असते, तर क्षणात कुविचारी बनते. मन अस्थिर असल्यामुळे ते या मायासागरात निरंतर गोते खात असते. हे मन शांत व स्थिर झाल्याशिवाय या जंजाळातून आपली सुटका होणार नाही. त्याकरिता सद्गुरुंचे नामस्मरण करणे फार गरजेचे आहे.

श्री सद्गुरुचे नाममात्र । तेचि आम्हा वेदशास्त्र ॥
सकळ मंत्रा वरिष्ठ मंत्र । नाम सर्वत्र गुरुंचे ॥

या नीत्यपाठातील ओवीप्रमाणे सद्गुरुंचे चरित्र श्रवण करणे, सद्गुरुंची स्तुती करणे, नामस्मरण करणे हीच सर्वश्रेष्ठ भक्ती आहे. एखादी अळी नेहमी भुंग्याचे स्मरण केल्याने एके दिवशी स्वतःच भुंगा बनत असते, म्हणजेच केवळ स्मरण केल्याने त्या अळीचे रुपांतर भुंग्यात होत असते. त्याच प्रमाणे एखादा भक्त ज्यावेळी सद्गुरुंचे अंतःकरणापासून स्मरण करतो तेव्हा तोही त्यांच्या स्वरूपात जाऊन मिळत असतो.

‘ग्रंथ हेच गुरु’ या सुविचाराप्रमाणे ग्रंथ हेच आपले खरे मार्गदर्शक असतात. मनुष्यजन्माचे सार्थक कसे होईल, त्यासाठी जीवन कसे जगले पाहिजे यासंबंधीचे ज्ञान आपल्याला संत चरित्रांतून मिळत असते. अशाच प्रकारचा आपल्याला सत्मार्ग दाखविणारा व सद्गुरुंचे महत्त्व पटवून देणारा हा ‘ब्रह्मावतार इमामशाह ज्ञानामृत’ ग्रंथ आहे. या ग्रंथामुळे आपल्या जीवनाला नक्कीच आध्यात्मिक वळण मिळणार आहे. प्रस्तुत ग्रंथात युगगुरु ब्रह्मावतार श्री इमामशाह महाराजांचे जीवन चरित्र सर्वसामान्य भक्तांना समजेल असेच मांडले आहे. ओवीबद्ध स्वरूपात असल्यामुळे पारायणासाठीही या ग्रंथाचा चांगला उपयोग होईल. या ग्रंथात वर्णन केलेले इमामशाहांचे चमत्कार किंवा साक्षात्कार हे त्यांचे महत्त्व वाढावे यासाठी नसून त्यांनी आध्यात्मिक तपश्चर्येद्वारे ज्या विद्या संपादन केल्या व त्याद्वारे गरीब दुबळ्या जनतेची जी सेवा केली त्याबद्दलची वस्तुस्थिती त्यात मांडली आहे.

प्रस्तुत ग्रंथ सद्गुरुंच्या आशिर्वादाने व इच्छेनेच प्रकाशित होत आहे. ‘संतसमागम’ हा ग्रंथ प्रकाशित झाल्यानंतर प. पू. जगन्नाथ महाराजांनी सर्व मराठी साहित्य प्रकाशन संस्थाना त्याच्या प्रती परीक्षणासाठी पाठविल्या होत्या त्याचबरोबर ‘संतकृपा’ प्रकाशन पुणे यांनाही त्याची एक प्रत पाठवली. ‘संतकृपा झाली इमारत फळा आली’ या ओवीप्रमाणेच प्रस्तुत ग्रंथाचा पाया रचला गेला. संतकृपाचे संपादक श्री काकतकर यांनी ‘संत समागम’ हा ग्रंथ परीक्षणासाठी बऱ्याच लेखकांकडे दिला परंतु सर्वांनीच त्यासाठी नकार दिला कारण या ग्रंथाबद्दल, पंथाबद्दल कोणाला काहीच माहिती नव्हती. शेवटी त्यांनी श्री. करमकरांना याविषयी सांगितले व तुम्हालाच हे करावे लागेल असे सांगितले तेव्हा करमकरांनी सुध्दा लगेच होकार दिला. भगवंतावर ज्याची दृढ श्रद्धा असते तो कितीही कठीण काम असेल तरी ते अगदी सहजपणे करू शकतो. श्री. करमकरांनी ‘संतसमागमाचा’ पूर्ण अभ्यास करून २० ते २५ पानांचे परीक्षण तयार केले परीक्षण संतकृपाचे संपादक श्री. काकतकर यांनी संतकृपातून प्रसिध्द केले संतकृपातील ते परीक्षण वाचल्यावर बऱ्याच वाचकांची

पत्रे संतकृपाला, कारमकरांना व सत्यंथ मंदीर फैजपूराला आली संतकृपातील त्या परीक्षणाला भारघोस प्रतिसाद लाभला. 'आम्हाला माहीत नसलेल्या एका प्रभावी संताचे चरित्र आज माहित झाले' असे म्हणून सर्वांनी कारमकरांचे अभिनंदन केले प.पू. जगन्नाथ महाराजांनी काकतकरांचे व कारमकरांचे अभिनंदन केले.

काही दिवस गेल्यानंतर श्री. कारमकरांचे प.पू. जगन्नाथ महाराजांना पत्र आले. पत्रात लिहिले होते, "मला अशी प्रेरणा झाली आहे की श्री. इमामशाहांचे ओवीबध्द चरित्र लिहावे पंतु तसे लिखाण किंवा त्यांचे ओवीबध्द चरित्र तयार असेल तर मी लिहीत नाही. नसल्यास तसे कळवा. मी सेवेस तयार आहे." त्यावर महाराजांनी त्यांना कळविले की त्यांचे ओवीबध्द चरित्र तयार नाही व तसे चरित्र असावे अशी माझी सुध्दा इच्छा आहे आणि म्हणूनच तुम्हाला तशी प्रेरणा झाली आहे. तुम्ही लिहिण्यास हरकत नाही. अशाप्रकारे कारमकरांनी हे ओवीबध्द चरित्र लिहायला सुरुवात केली. भगवंतानेच त्यांच्या हातून हे संपूर्ण चरित्र लिहून घेतले.

अशाप्रकारे 'ब्रह्मावतार इमामशाह ज्ञानामृत' हा ग्रंथ लिहून तयार झाला या ग्रंथात इमामशाहांचे पूर्ण चरित्र अतिशय चांगल्या प्रकारे मांडले आहे. एकूण चौऱ्यात्तर दिवसांत साठ अध्यायात त्यांनी चार हजार चारशे एकोणचाळीस ओव्या तयार केल्या. प्रत्येक अध्यायाचे विशेष महत्त्व त्यांनी वर्णन केले आहे. याबद्दल विस्तृत माहिती साठव्या अध्यायात सांगितली आहे.

मा. श्री. गो. ह. कारमकर यांनी या ग्रंथासाठी खूप मेहनत घेतली आहे. स्वास्थ्य ठीक नसतानाही त्यांनी चिकाटीने हे कार्य पूर्ण केले, त्याबद्दल आम्ही त्यांचे ऋणी आहोत. ग्रंथ प्रकाशित करण्यासाठी ज्या भाविकांनी आर्थिक मदत केली त्यांचेही आभारी आहोत. तसेच फैजपूर येथील उत्कृष्ट छपाईसाठी प्रसिध्द असलेले 'विजय ऑफसेट' व मालक श्री. विजयसिंह परदेशी यांनी अतीशय कमी वेळात कमी दरात छपाई करून दिली त्याबद्दल त्यांचेही हार्दिक आभार. श्री. संजय कुलकर्णी यांनी या ग्रंथाची अक्षर जुळणी करून कुठेही चूक राहू नये यासाठी खूप मेहनत घेतली तसेच ग्रंथाचे मुखपृष्ठ व आतील फोटोचे डीझाईन श्री. यागेश परदेशी यांनी करून दिली. त्याबद्दल त्यांचेही हार्दिक आभार व हा ग्रंथ उत्कृष्ट व्हावा यासाठी ज्या नामिक अनामिक भाविकांचे मार्गदर्शन आम्हाला लाभले त्या सर्वांचे आम्ही खूप आभारी आहोत.

धन्यवाद !

प्रकाशक

सतपंथ साहित्य प्रकाशन, फैजपूर

realpatidar.com

ग्रंथ कर्त्याचिं निवेदन

ब. इ. ज्ञा.

भगवान श्री दत्तात्रेय कृपेन ॥ श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृत ॥ हा ग्रंथ मला प्राप्त झाला असून हा संपूर्ण ग्रंथ प्रासादिक असून पठण करणाऱ्याचे, इह परत्र कल्याण व कामनापूर्ती श्री युगगुरु इमामशाह महाराज नक्की करतील, या ग्रंथास त्यांचे पूर्ण आशीर्वाद आहेत.

दि. ५/८/२००१ रोजी दुपारी दहा पंधरा मिनीटे भावसमाधी लागली. त्यांत श्री इमामशाहांचे दर्शन होऊन, त्यांना साष्टांग नमस्कार घातला असतां त्यांनी माझे पाठीवर हात फिरवून, हा ग्रंथ माझाच आहे. “उत्तम” असे म्हणून आशीर्वाद दिला. हे मी श्रीगुरुशपथ पूर्वक लिहीत आहे. याचे समग्र वर्णन अध्याय साठ मध्ये ओवीक्रमांक दोनशें बत्तीस ते दोनशें त्रैचाळीस पर्यंत लिहीले आहे. सांगावयाचें तात्पर्य इतकेच की, या ग्रंथास श्रीयुगगुरु ब्रह्मादत्त श्री इमामशाह महाराजांचा पूर्ण आशीर्वाद आहे. तरी भक्तांनी हा ग्रंथ पठणांत ठेऊन आपले कल्याण करून घ्यावे.

ग्रंथ कर्त्यास, ग्रंथास नियम घालावयाचा अधिकार असतो. परंतु सद्यकालाचा विचार करून कोणताही नियम घातला नाही.

!! अंतःकरण असतां पवित्र, सदा वाचावे ज्ञानामृत ॥

पुणे ४११००२ दि. ८/८/२००१

★ सप्ताह पारायण पद्धत ★

आपले नित्यकर्म करून शुभ दिवस अथवा स्वतःचे जन्मनक्षत्रावर सप्ताह / पारायणास सुरुवात करावी, विशेषतः शुद्ध एकादशी पासून सप्ताह करावा. सप्ताह समाप्ती आपल्या शक्तीनुसार करावी. सप्ताह पूर्णतेची दक्षिणा, श्रीगुरुमहाराजांचे प्रित्यर्थ सत्पंथ मंदीर, (पंचम धाम) संस्थान, फैजपूर यांचेकडे आपल्या शक्तीनुसार पाठवून, सप्ताह दक्षिणा असे कळवावे.

सप्ताह पद्धत - पहिला दिवस - अध्याय १ ते ९, दुसरा दिवस - १० ते १८, तिसरा दिवस - १९ ते २९, चवथा दिवस - ३० ते ३९, पाचवा दिवस - ४० ते ५०, सहावा दिवस - ५१ ते ५७, सातवा दिवस - ५८ ते ५९, आठवा दिवस - ६० व पुन्हा अध्याय ३ वाचावा.

पारायण पद्धत - पहिला दिवस अध्याय १ ते १९, दुसरा दिवस २० ते ४३, तिसरा दिवस ४३ ते ५९, चौथा दिवस ६० व पुन्हा अध्याय ३ वाचावा.

गुरुपुण्य, रविपुण्य, गुरुपौर्णिमा, गुरुप्रतीपदा, दत्तजयंती वा चैत्र शुद्ध द्वितीया व वाटेल त्या दिवशी एक दिवसाचें पारायण करावे.

ज्याचे कामनिक अनुष्ठान असेल त्यांनी प्रथम सप्ताह करून, कामनिक अध्याय रोज तीन वेळा वाचावा.

ब्र. इ. ज्ञ.
अ. १

१

अष्टादशः सर्गः

ॐ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्रीगुरवे नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री वरदमुर्तये नमः॥१॥ ॐ नमो जी आद्यपुरुषा। वेद प्रकटले तव श्वासा सर्वात्मका श्री सर्वेशा॥ आत्मरूपा वंदिले॥२॥ नमो श्वेतार्क गणपती॥ चौदा विद्यांचा अधिपती। प्रथम तुम्हां वंदिती। नसे विघ्न तयांसी॥३॥ हरावया विघ्नांस। धरला करी फरश॥ ग्रंथ विनासायास। पूर्ण होवो दातारा॥४॥ तुम्हां म्हणती वरदमूर्ती। वरद द्यावा ग्रंथी॥ रुपक रूपमा अलंकारादी। यमका द्यावे अवधान॥५॥ नमो विद्या सरस्वती। परावाणीची अधिष्ठात्री॥ स्फुरण प्रेरणा दीप्ती। तीचे कृपे प्रकाशे॥६॥ श्वेत वस्त्र प्रावरण। श्वेत मौक्तीक आभुषणें॥ श्वेत चंदने भाळ लेपन। शोभे टीळा केशराचा॥७॥ वीणेच्या स्पंदन मात्रे। ऊठती तरंग अनाहते॥ शब्द सुमन पारीजाते। साकारती पंक्तीमाला॥८॥ विचारांचे पुढे। पडती सारस्वत सडे॥ लेखणी आतुडे। प्रकट करण्या पत्री॥९॥ म्हणून म्हणती विश्वमोहीनी। शब्दार्थ विविध दाऊनी॥ देवता, जनांसी मोहवुनी। भ्रम विजनी भ्रमवितसे॥१०॥ आता नमू ब्रह्मदेवासी। करी धरी अमृत कलशासी। सृजी अनुक्रमें सर्वांसी। योनी लक्ष चौऱ्यांशी॥११॥ चारी वेदांची स्मरणीका। जपत राहे सर्वदा। हंस वाहिनी असे देखा। ऊत्पल अष्टोत्तर शतपत्री॥१२॥ नमन माझे शेषशायना। लक्ष्मीकांत नारायणा॥ क्षीरसागरी अनंतासना। दृष्टी असे नासाग्री॥१३॥

ब्र. इ. ज्ञ.
अ. १

२

शुद्ध नभ वर्ण कांती। अष्ट करी आयुधे असती॥ सु-दर्शने सर्वाप्रती। सुदर्शन करी असे॥१४॥ नमन माझे महेश्वरा। कैलास नाथ गौरीवरा॥ त्रिशुल विलसे करा। डमरु ध्वनी उँकार॥१५॥ कर्पूरा सम वर्ण। रुद्राक्ष नाग आभरण॥ श्वेत भस्म विलेपन। ऊटी लाविली चंदनाची॥१६॥ समस्तांचे करी कल्याण। म्हणुनी शिव अभिधान॥ अल्पसेवें कामना पूर्ण। म्हणुन म्हणती आशुतोष॥१७॥ नमो नमः कुलस्वामिनी। अंबा आरोग्यभवानी॥ योगेश्वरी अंबेवासिनी। प्रतीरुप श्री रेणुका॥१८॥ सप्तश्रृंगाची चंडीका। वंदिली अष्टादशभुजा देखा। श्री मार्कण्डेय वरदायीका। शांभव मंत्र प्रदायीनी॥१९॥ सुदर्शन चक्रावर। वसले क्षेत्र मातापूर॥ श्री रेणूका सरस्वती रूप। प्रसादायीनी वंदिली॥२०॥ पुरी कडगंची, सोळाग्राम। मधे आमुचे गुरुस्थान॥ श्रीनृसिंह सरस्वती सगुण। निर्गुण पादुका रुपें बसले॥२१॥ तयांचे रूप श्रीस्वामी समर्थ। प्रत्यक्ष वास अक्कलकोट॥ श्री शंकररुपें कृपावरद। पूर्वावतार कुंवरस्वामी॥२२॥ साक्षातरुप ऊमापती। रावेर वाघोडी वास करीती॥ वंदुनी तयाप्रती॥ आशिर्वचन मागतसे॥२३॥ अवधुत सांप्रदाय, माहूर मठ। शक्ती रेणूका श्रीदत्त दैवत॥ शक्ती उपासना बीजोक्त। श्रीकृपे लाभली॥२४॥ आता नमीले कविकुळासी। वाल्मीकादी व्यासांसी॥ पारमार्थिक ग्रंथकर्त्यासी। नमन माझे सर्वदा॥२५॥ नेणे कवित्व कैसे। परी लिहीतो श्रीगुरु भवसे॥ मशक मेरू लंघितसे। श्रीसद्गुरु आधारे॥२६॥ नाही

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १

३

संदेह नाही चिंता। भार श्रीगुरुवरी सर्वथा ॥ श्रीगुरुभक्ती लाऊनी कसा। चरित्रारंभ आरंभीला ॥२७॥
 आहे गृहस्थ परी सन्यासी। दंड छाटी श्री प्रसादेसी ॥ भोगीतो अवधुत अवस्था परमहंसी।
 एक देही अवस्था त्रय ॥२८॥ श्री निष्कलंकी नारायणा। भगवान श्री जनार्दना ॥ भस्मायुधे
 करी छेदना। भक्तजनांच्या दुःखासी ॥२९॥ दीव्यनेत्रे प्रज्ञा प्रकाशविशी। आत्मज्ञान भक्तांसी ॥
 तव कृपा अविनाशी ॥ अवतार होण्यापूर्वी वंदन ॥३०॥ नमो श्रीब्रह्मावतारा। सांभाळी स्वचरित्र
 धुरा ॥ लेखन समर्थी ऋतुभरा। अविष्कार वांछीतसे ॥३१॥ ब्रह्मदेवाचा अवतार। प्रकटला भूवर ॥
 करणें दीनोद्धार। नाम श्री इमामशाह ॥३२॥ म्हणतील चिकीत्सक। पीराचे हे असे चरित्र ॥
 नसावा संदेह मनांत। ब्रह्मावतार प्रत्यक्ष असे ॥३३॥ तयांसी म्हणती जे मोमीन। ते कळीचे
 इष्टपूर्ण ॥ जरी दृष्टीस येई जनार्दन। तरी त्या अन्हेरती ॥३४॥ क्षेत्र कुंवारीका म्हणून। असे
 जयांचे मूळ स्थान। भागीरथी स्वयें अवतरून। द्वारी स्थिरावली ॥३५॥ नजीक सरीता साबरमती।
 जल वाहे साबर मंत्री ॥ अती सगुण भक्ती। गुर्जर देशी होतसे ॥३६॥ दक्षिण देशी साधुस
 अन्न ना मिळे खावयास ॥ उत्तरदेशी तयास। अजीर्ण अपचन होतसे ॥३७॥ श्रीइमामशाहांचे
 चरित्र। असे परम पवित्र ॥ श्रवण पठण मात्रें। दोष हरती श्री गुरुकृपे ॥३८॥ पठण मात्रें
 सर्वदा। जाती व्याधी आपदा ॥ लक्ष्मीचे चंचलत्व। स्थिरता होयली ॥३९॥ चरित्र नोहे ज्ञानपथ।
 ब्रह्मा नारायण प्रकाशक। ज्ञानगंगेत सुस्नात। होवोत भक्त जन ॥४०॥ ब्रह्मज्ञानाचा रस। श्रीगुरु
 प्राशवित ॥ मृत्युलोकीं अमरत्व। पावतील श्रोतेजन ॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह
 ज्ञानामृत ॥ श्री मंगलाचरण नाम प्रथमोऽध्यायः ॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब. इ. ज्ञ.
अ. २

४

अष्टाष्ट २२

ॐ श्री परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः। श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः। श्री इमामशाहा चरित्र। क्रमतसे स्मृती पथ॥ अनंत अपार चरीत्र। वर्णुं शकेल कोण॥२॥ नारायणे वामन अवतारात। बळीस मागे दान भूमी त्रिपाद। तंव वामने एका पादात। ब्रह्मांड व्यापीले॥३॥ ब्रह्मा पहावा विष्णूपद। कलश उदके प्रक्षाळीत॥ तो जलोद्भव अवनीवर। अवतरे सत्यलोक धारा॥४॥ ती स्वर्गगा ब्रह्मगिरीवरी। नाम पावली गोदावरी॥ कुशावर्ती त्र्यंबकेश्वरी। गौतमी पुण्यपावनी वसे॥५॥ कृत लक्ष द्वयातीते, मांधातावरी शके सती। कुर्मो अवतारेच, सिंह स्थिते ब्रह्मस्पतौ॥६॥ माघमासे सीव पक्षे, दश्यां सौम्यवासरे। माध्यान्हे तु समायाता, गौतमी पुण्यपावनी॥७॥ गौतमीचे जल। ते सत्यलोकीचे केवळ॥ जाणा अती पवित्र। अमृत ब्रह्मा करोद्भववा॥८॥ ब्रह्मा करीचे जल। विष्णू पदी होय तीर्थ॥ म्हणून वंदीली अन्न। गौतमी गंगा गोदावरी॥९॥ महेशाचे जटेतून। गंगा येतसे खवून॥ साक्ष घ्यावी अवलोकून। क्षेत्र श्रीत्र्यंबकेश्वरी॥१०॥ अत्याचारी अनाचारी। पाखण्डी दुराचारी॥ वेद निंदक, अघोरी। वर्तती जन तमोगुणे॥११॥ तेव्हा नियतीचा तोल ढळे। तांडव नृत्या शिव आकळे महापूर, अघोर वादळे। धरा होत कंपायमान॥१२॥ ऊठे सर्वत्र कल्लोळ। सूर्य चंद्रा पडे खळ॥ धुलीका लोटे अंबर। ग्रासे चंद्रादीत्या॥१३॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २

५

महा प्रलय काली। ब्रह्मा मस्तक घेऊनी करी॥ तांडवी अनुसरे महाकाली॥ प्राशन करी रक्ताचे॥१४॥ तेव्हां श्री गजानन। होयी षड्भुज कृष्णवर्ण॥ खदीरांग वर्ण नयन। नृत्या वर्ते शिवात्मज॥१५॥ ऊल्कापात होती अती। ग्रह नक्षत्रे शिला होती। पतन त्यांचे धरेवरती। मावळती तारांगणे॥१६॥ बारा आदीत्य तप्त होती। धरा फुटे जैसी चुनखडी। सप्त सागर ऊकळती। होतसे महावर्षा॥१७॥ पृथ्वी पावे लय जलांत। जललय तेजात॥ तेज सामावें वायुत। वायु लय आकाशी॥१८॥ आकाश लय ब्रह्मात। ब्रह्ममय सर्वत्र॥ तेव्हां निर्गुण मायेच्या तमात। रक्षीयेली जीवदशा॥१९॥ जीवां सवे कर्मगती। राहे तमी असूर्याप्रती॥ ब्रह्ममय शांती। अचरी भरून राहे॥२०॥ आदीनारायण, आद्यशक्ती। निर्गुणरूपे वसती। ती ब्रह्ममय ब्राह्मी स्थिती। अगणित काल राहे॥२१॥ ब्रह्मांत होता स्पंदन। आदीशक्ती पावे स्फूरण॥ अंतर कुंभक त्यजून। ऊच्छास तीने टाकीला॥२२॥ तो ऊच्छावसा स्पंदन। विभाग झाले साडेतीन॥ ध्वनी प्रकटला ऊँ॥ तो वाचक आद्याचा॥२३॥ निराकार होण्या साकार। लागे शक्तीचा आधार॥ श्रुती स्मृती संमत। शक्तीक्रीडा जगत् सर्वम्॥२४॥ तीने सत्त्वगुणें संकल्पून। केले आदीपुरुषा साकारण तोची श्री आदीनारायण। वास करी क्षीराब्धीत॥२५॥ मग तमोगुण संकल्प मात्रे। नीर्मी महेश्वराते॥ ब्राह्मी स्थिती भोगते। राहती देवद्वय॥२६॥ क्षीराब्धी शेषशयना। अनंतासनी नारायण॥ मूळ स्थितीते असता मग्न। स्फूरण पावे

परा ॥२७॥ स्फुरणाचे ऊर्ध्वगती। अनंत वेद प्रकटती ॥ त्यांचे सारांशे प्रती। विभागे
नीर्मी वेद चार ॥२८॥ सकारे भरता शीवस्थिती। हकारे गदगदे पूरमणी ॥ तंव नारायणाचे
नाभीतूनी। कमलोद्भव षट्पत्री ॥२९॥ हंस स्थितीवरी। कमलप्रभाव त्यांत प्रकटे
ब्रह्मदेव ॥ चार दीशा अवलोकीता। चतुर्मुख होतसे ॥३०॥ नारायण आज्ञावी तयासी।
सृजन करावे सृष्टीसी आद्यशक्ती सहाय्य तुजसी। दीधले प्रमाणा चतुर्वेद ॥३१॥ ब्रह्मदेवाचे
ईच्छेने। झाले सुवर्ण अंड निर्माण। तया करीता अवलोकन। द्वीभाग झाले तयाचे ॥३२॥
एक भाग ऊर्ध्वगती। तया आकाश म्हणती ॥ शेष दुजा वर्ते अधोगती। नाम पावे
वसुंधरा ॥३३॥ ब्रह्म्याचे भृकुटीतून। विष्णू शंकर निर्माण। तंव हूँकारे माया चैतन्य।
अहं ब्रह्मास्मि ॥३४॥ चार खाणी, चार वाणी। ब्रह्मा सृजी अनेकमुनी ॥ आदिशक्तीच्या
तमातुनी। वर्ते जीवसृष्टी धरेवरी ॥३५॥ अंतराळी देवता सृष्टी। जे अंशभुत नारायणाचे
जीव घेऊनी प्रारब्ध। भूमीवरी प्रवर्तले ॥३६॥ सप्त पाताळ, स्वर्ग सप्त। सप्त द्वीप,
सागर सप्त ॥ चतुर्दश भुवने ख्यात। निर्मिती ब्रह्मयनि ॥३७॥ चार वाणी समस्तास।
विभागुनी दील्या योनीस ॥ तया अनुक्रमेस। निवेदी येथ ॥३८॥ परमेशाची परावाणी।
देवतांसी मध्यमा म्हणोनी ॥ वैखरी मानवा कारणी। सिध्दांचे ठायी पश्यंती ॥३९॥
युगे निर्मीली चार। कृत, त्रेत, द्वापार ॥ कली तमोगुणी प्रबळ। अधम युग जाणावे ॥४०॥
प्रत्येक युगाचा धर्म। युगासी देवताधिष्ठान ॥ ऊपासनेचे मर्म। युगानुरूप असे ॥४१॥

तसे गुणांचे प्राबल्य। युगानुरूप केवळ॥ देवता देहारंभक। संचितानुरूप जीवांसी॥४२॥
 प्रथम युग कृतासी। देवता आदीशक्ती॥ ऊपासना धर्म आत्मोपास्ती। सत्वगुणें देवत्व
 मानवा॥४३॥ अस्थिगत होता प्राण। तथा दावीतो प्रमाण॥ इंद्राने घेतल्या मागुन।
 अस्थि दधीर्चीच्या॥४४॥ ब्रह्मा, विष्णू, महेश। देवता अधिष्ठान त्रेतास॥ भक्ती
 धर्म विशेष। रजोगुणाचे प्राबल्य॥४५॥ मांस सडता जाई प्राण। माहूश होता आगमन॥
 जमदग्नीचे प्राण। मेदमांसी राहिले तैसेच॥४६॥ आतां युग द्वापार। इंद्र, चंद्र, सूर्य,
 देवताधिष्ठीत॥ ऊपासना यज्ञयाग। रज-तम मी गुण मानवा॥४७॥ रक्त वाहता जाई
 प्राण। अठरा अक्षौहीर्णीचे हनन॥ कुरुक्षेत्रासी मालीन्य। पाट वाहले रक्ताचे॥४८॥
 कलीयुगा कारणी। अधिष्ठाती देवता यक्षीणी॥ श्रीगुरु सेवा करूनी। श्रीगुरुकृपा
 साधिजे॥४९॥ अती प्रबल तमोगुण। अन्नगत राहे प्राण॥ जे करावे दान। तेच
 लाभे तयासी॥५०॥ न मीळे अन्न। कासावीस होती प्राण॥ पशु, पक्षी मानवा
 कारण। अनुभव असे प्रत्यक्ष॥५१॥ ज्या न लाभ श्रीगुरुचरणा। तये करावे नामस्मरण॥
 वा विष्णूसहस्रनाम। मध्यम स्वरें म्हणावे॥५२॥ रत असावे नामस्मरणी। सत्वगुण
 लक्षुनी॥ अतत्त्वार्थी मौन। संपदावे सर्वदा॥५३॥ पुजा करावी सगुण। इष्ट देवतां
 अर्चन॥ अर्चकाचे तपाने। प्रकटे मूर्तीत देवकला॥५४॥ सृष्टी प्रलय, सृष्टी सृजन।
 युगदेवता धर्म लक्षण। प्राणाचे युग वर्तन। यथामती वर्णीले॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार,
 श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ ब्रह्मदेव प्रकटणं नाम॥ द्वितीयोऽध्यायः॥५६॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

ब्र. इ. जा.
अ. ३

अष्टाव ३२

ॐ श्री परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः ॥ १॥ ब्रह्मदेवे कलशातून। सृष्टी केली निर्माण ॥ अनंत वेद रचना। श्री नारायणे केली असे ॥ २॥ श्री शंकर कैलासनाथ। कला निर्मिल्या चौसष्ट। श्री विष्णू करी प्रकट। चौदा विद्यांसी ॥ ३॥ स्वयं श्री ब्रह्मदेव। निर्माण करी ऊपनिषदे ॥ श्रुती स्मृती मंत्रशास्त्रे। स्फुरली ऋषिंसी ॥ ४॥ अनादी हिंदु संस्कृती। ती स्वयंभू निश्चिती ॥ तिथेची निर्मिती। मानवे केली नसे ॥ ५॥ अक्षर, वरेण्य। धूत पाप कलष्मा, तत्त्वमसी ॥ अवधूत नामासी। आद्याक्षरे अर्थ पहावा ॥ ६॥ चंद्रवंश, सूर्यवंश। पूर्वी ऐसे दोन होत ॥ निर्मिती सांप्रदाय पंथ। ईश प्रेषित म्हणुनी ॥ ७॥ जे केले निर्माण। तयाचा लय निश्चित जाण ॥ केवळ सत् स्वयंभू म्हणून। नाश नसे कल्पांती ॥ कलीयुग प्रवर्ते धरणी। काळ वेळ संगे घेऊनी ॥ शब्द स्पर्शचेनी। बाधा त्याची होतसे ॥ ९॥ पिशाच्छ्या सारखे वदन। देह दुर्गंधयुक्त पूर्ण ॥ अती तामस कृष्ण वर्ण। कुबुद्धीचा कळस ॥ १०॥ कली पूर्व आगमनी। श्रीकृष्ण गेले स्वधामी ॥ राज्य कर्तव्य कामनी। राहे युधिष्ठीर दोन दिवस ॥ ११॥ कलीयुगाचा वारा। दुर्गंध भरे चराचरा ॥ विष्टे वेष्टीले गीरीकंदरा। रक्ते भरली जलकुंडे ॥ ऐसे विपरीत पाहून। वर्ते केदार लक्षुनी ॥ दीसे मार्गी दुर्योधन। नरककुंडी पाहीला ॥ १३॥ कलीची सर्वत्र स्थाने। परी

विशेष तीन ॥ वेश्यागृह, द्युतक्रीडन। तीसरे जेथे मद्यपान ॥१४॥ तीन्हीं स्थाने एकवटून। चवथे अतीहीन ॥ जेथे असे सुवर्ण ॥ कली तेथ अतीक्रोधी ॥१५॥ सुवर्ण तेथे चिंता। अतीव अहंकारता ॥ सदा असे बुध्दीभ्रष्ट। दर्प भरे नेत्रांत ॥१६॥ जरासंधाचा मुकुट। शिरी धरी परिक्षीत ॥ तयाची होऊन बुध्दी भ्रष्ट। मृतसर्प घाली मुनीकंठा ॥१७॥ त्याचे कर्म आले फळास। ऋषीशापे तक्षक दंश ॥ शुक्रदेव देती मुक्तीस। भागवत ऐकवोनी ॥१८॥ पितृमरण प्रतीशोध। जनमेजये आरंभीले सर्पसत्र ॥ सर्पकुळांचे सूचिपत्र। संपादीले ऋषीनी ॥१९॥ कलीस अती आनंद। नृपास भरला क्रोध ॥ सूड भरला बुध्दीत। अवलोकी आकाशी ॥२०॥ ऋषीमेळा मंत्रवत। विशाल यज्ञकुंड ॥ समग्र सामुग्री सिध्द। समिधा योजीलया सर्पच्या ॥२१॥ जयाचे नाम ऊच्चारीत। सर्प फेणी पडे अग्नीत ॥ हाहाःकार सर्वत्र। मंत्र बंधन देवतांसी ॥२२॥ जगत् सर्व देवाधिन। परी देवता मंत्राधिन ॥ मंत्र असती ब्राह्मणाधिन। वंदी विष्णू विप्रांसी ॥२३॥ जाणून आपुले मातुलकुळ। यागस्थानी ये आस्तिक ॥ क्षणीं थांबवी सर्पसत्र। भयमुक्त केले पन्नगा ॥२४॥ आस्तिकाचे जाणून ऋण। आस्तिक मंत्र जपे कोण ॥ तयाचे होता दर्शन। सर्प जाती दूर ॥२५॥ म्हणून निशा समयास। करणे एकादश आवृत्तीस ॥ सर्पभय नसे त्यास। सर्पा येई निर्विषता ॥२६॥ कळीच्या स्पर्शात। कैसी बुध्दी भ्रष्ट होत ॥ तयाचा संकेत। यथामती निवेदीला ॥२७॥ आला कलीचा पर्वकाळ। नाना मतांचे बंबाळ ॥

पंथ सांप्रदाय कल्लोळ। प्रेषित धर्म संपादीती॥२८॥ हिंदु संस्कृती ऊच्छेदन। तयांचे एकच वर्म॥ वैदीक मत खंडन। मंडन करीती स्वधर्माचे॥२९॥ स्वमते सांप्रदाय निर्मन। तयास म्हणती धर्म॥ तयाचे करणे वर्धन। ऐसा हेत तयांचा॥३०॥ काही काल ऐसा वर्तत। संगरे झाली अमपू॥ जीव हीसा अशनीपात। कारण कामिनी कांचन॥ पूर्वी भरत खंडात। जन वर्तती सात्विक॥ अग्नीपूजा संकेत। सहयज्ञ करीती॥३१॥ यज्ञधुमाचे कारणी। शुध्द होत वातावरण॥ समृध्द असती जन। व्याधी व्यथा नसे॥३३॥ सिध्द करूनी मंत्र। ईच्छीत करीती प्राप्त॥ स्वये येऊनी तिष्ठत। दैवते त्यांचे द्वारी॥३४॥ यज्ञे पडे पर्जन्य। पर्जन्ये ऊदभवे अन्न॥ इह दिवशी ऋषी गौतम। भात श्रेती पिकविती॥३५॥ सहयज्ञी संस्कृती। तयांसी ब्राह्मण म्हणती॥ अविरत तयांची दृष्टी। ब्रह्मावर असे॥३६॥ ब्रह्मावरी जयांची चर्या। ब्रह्मचारी म्हणती तया॥ आचार ब्रह्मोक्त सहाय्या। अविवाहीत ब्रह्मचारी नोहे॥३७॥ कल्पवृक्ष, कामधेनु ब्रह्मास्त्र। चिंतामणी आणि अमृत॥ ब्रह्मचर्य, पातिव्रत्य। कली सप्त वर्जीतसे॥३८॥ संजिवनी, वनस्पती आणि मंत्र। कलीत होती सिध्द॥ गोरक्ष जपता मंत्र। मृण्मय मुर्तीत प्राण संचरे॥३९॥ तेच श्री गहीनीनाथ। निवृत्तीनाथा अनुग्रहीत॥ ज्ञानेश्वर त्यांचे शिष्य। भावार्थ दिपिका निर्मिली॥४०॥ पैगंबर नामे प्रेषित। ईस्लाम धर्म स्थापित॥ ईशपुत्र म्हणूनी स्वतःस। ईसाई धर्म ऊच्च म्हणती॥४१॥ ईस्लाम शब्दाचा

ब. इ. जा.
अ. ३

११

अर्थ। शांति ऐसा संभवतः॥ दया करणे सर्वाप्रित। ईशपुत्र येशु उपदेशी॥४२॥ मूळ
अर्थ विसरून। खलीफा करीती धर्मवर्धन॥ वैदीकांसी बाटवून। धर्मांतर करविती॥४३॥
नकार देती त्यांस। करीती शस्त्रे घात॥ होऊनी क्रोधी कोपिष्ट। छळती हिंदुंसी॥४४॥
अंगी संचरे भूत। तयापरी वर्तती नष्ट॥ धनाची करूनी लुट। भ्रष्ट करीती स्त्रीयांसी॥४५॥
हिंदूंची मंदीरे मूर्ती। मंदीरे नशे भग्न करीती॥ परदुःखे आनंदती। संतोषी खल
छल॥४६॥ इसायी धर्मगुरु पोप। धन देऊनी हिंदुस॥ मृदु शब्दे करूनी ऊपदेश।
स्वधर्मा आकळविती॥४७॥ खलीफा, पोपांच्या कृती। वरूनी जरी भीन्न असती॥
स्वधर्म वर्धन वृत्ती। कृती दोन अर्थ एक॥४८॥ शालीवाहन शक। बाराशें ते शत
पंचदश॥ धर्मक्रांतीची लाट। हिंदु म्हणती त्राही॥४९॥ कांही ईस्लाम नृप।
हिंदुस म्हणती मित्र॥ दान दक्षिणा अमूप। स्वधर्मे वर्ता म्हणती॥५०॥ धन दान
लाभे। ब्राह्मण वृत्ती लोभे॥ याचकवृत्ती मोहे। लाज नसे लोचटा॥५१॥ म्हणती
नोहे हा नृप। ईश्वर अवतरला देख॥ ठीगळे लाऊनी ऊपनिषदास। अल्ला ऊपनिषद
लिहीले॥५२॥ अल्लाह हिरण्यगर्भा। अल्लाह द्वादश मित्राः॥ अल्लाह रूद्रैकादशः।
वरेण्य इति अल्लाह॥५३॥ ऐसे विकृत बिभत्स। गाऊनी करूनी विशेष॥ म्लेंच्छ
नृप होवोनी खूष। धन देत भ्रष्टांसी॥५४॥ क्षत्रिया वधोनी। केली निःक्षत्र मेदीनी॥
ब्राह्मणां दान करोनी। परशुराम गेले महेंद्र पर्वती॥५५॥ दान घेण्या ते स्थान।

महेंद्रादी गेले ब्राह्मण॥ अती लोभी दरिद्री जाणा। कांक्षा न सुटे धनाची॥५६॥
 धर्माधासी कंटाळून। सहयजी सोडीती स्थान॥ जरी झाले धर्मातरण। अंतरी वसे
 मूळ संस्कृती॥५७॥ राहूने चंद्रास पिडीले। तरी शुभ्रत्व नाही नष्ट झाले॥ औषासन
 अंगी बाणले। ते राहे तैसेची॥५८॥ शब्द जरी एक। प्रांतोप्रांती ऊचचार अनेक॥
 तैसे सहयजीस। म्हणती सहयद ऊत्तर देशी॥५९॥ धर्मांतरीत सहयद। ईस्लाम भाषे
 म्हणती सय्यद॥ ऐसे सय्यद धर्मांतरीत। आले पंजाब प्रांती॥६०॥ मुलतान ग्राम
 पंजाबात। आले सय्यद तेथ॥ वास्तव्य करोनी राहात। ऊपासना हिंदू धर्मी॥६१॥
 त्यांचे वंशात। पुण्यात्मा जन्म घेत॥ कबिरोद्दीन नाम त्यास। सामर्थ्यवंत जन्मजात॥६२॥
 आरोग्य देत रोगीयांसी। धन देती दारीद्र्यासी॥ सेवाकरीती पंगुची। करीती ज्ञानदान॥६३॥
 वयात येता कबिरोद्दीन। जाहले त्यांचे लग्न॥ त्यानंतर दोन। कामिनी त्यांनी पर्णील्या॥६४॥
 त्यांपासोनी विस्तारला वंश। पुत्र जाहले बहूविध॥ कबिरोद्दीन आनंदात। जीवन
 आपुले कंठीती॥६५॥ त्यांचे तृतीय पत्नीस। लागले दोहद॥ तीयेचे स्वप्नांत। दीसती
 सालंकृत सुवासिनी॥६६॥ कदा शुभ्र हंस। कमल धरोनी चोचीत॥ तीच्या करी
 देव। जागृतीत अनुभवे कमलगंध॥६७॥ तीने स्वप्ने सांगता पतीस। तया होतसे
 हर्ष॥ म्हणती हे अघटीत। ऐसी स्वप्ने अगम्य॥६८॥ कबिरोद्दीन विचार करीती।
 काय असेल स्वप्नगती॥ परंतु तया निश्चिती। ऊमज कांही पडेना॥६९॥ तया

होतसे ज्ञात। रैवत म्हणजे गिरनार पर्वत॥ तेथ वास श्रीदत्त अवधुत। शिष्य तयांचा संस्कृती॥७०॥ संस्कृतीचे करता स्मरण। व्हावे निद्राय मान॥ तंव कोणी येऊन। स्वप्नी स्वप्नार्थ सांगती॥७१॥ रैवते श्रीदत्त शिखरे, संस्कृति नाम वैद्वीजः। तस्य स्मरण मांत्रेण, स्वप्नार्थ संभव सप्तदीने॥७२॥ अनुष्ठान होता सप्तदीन। स्वप्नी आला ब्राह्मण॥ अक्षमाला कमंडलू धारण। श्वेत वस्त्र परीधानीले॥७३॥ सात्विक तेजस प्रभा। नितळ काया, अमुप शोभा॥ सोलीव केळी कर्दळी गाभा। ऐसी कांति दीसतसे॥७४॥ हरी चंदनाची भाळी ऊटी। वरी केशराची अर्धचंद्राकृती॥ कस्तुरी तिलक ध्रुमधर्यी। कंठी कमलाक्ष माला॥७५॥ सोनटक्क्याचें पुष्प। तैसे कोमल पदतल॥ पदांवरी अष्टदल। कमल कुंकुमे रेखीले॥७६॥ ब्राह्मण सांगे स्वप्नार्थ। तव तृतीय पत्नी गर्भात॥ अखंड अविनाशी अमर ज्योत। देव कळा संचरली॥७७॥ पुत्र होयील अवतारीक। ऊर्ध्वरील तंव कुळास॥ त्याचे दर्शन मात्रे। हरण दैन्य दुःखांचे॥७८॥ जरी शैशव वय असत। वंदनीय सर्वत्र॥ ईश्वर होयील अवतरीत। ग्लानी आली वैदीक धर्मा॥७९॥ अधर्माचा करील नाश। रक्षील साधू-संतांस॥ तयाचे संकल्प सिध्दीत। देवता क्षोभ मावळे॥८०॥ ऐसे सांगुनी दैवी पुरुष। अंतर्धान पावे त्वरीत॥ कबिरोदीन होवोनी जागृत। अचंभीत होतसे॥८१॥ आपुल्या पत्नीस। स्वप्नार्थ निवेदीत॥ तव भोगे समाधिसुख। आत्मानंदा प्रवर्तली॥८२॥ चर्येवरी आनंद ओसंडीत। तेजे

मोहरले मुख॥ स्वर्जीचा संकेत। मौनत्वे रक्षिला॥८३॥ अवतार होण्या आधी। देवता पाहती भूशुद्धी॥ पूर्व पुण्यवंती। अवलोकीती मातु स्थान॥८४॥ तीये करवी करूनी अनुष्ठान। देह दोषां निवारण॥ अवतारकाली अधिष्ठान। त्यजीती देहस्थ देवता॥८५॥ पूर्व पुण्य असल्याविण। ऊदरी नोहे अवतरण॥ श्रीगुरुकृपा पूर्वजन्मी। आशिर्वचन पुत्रत्वाचे॥८६॥ श्रीपाद दत्त आज्ञेसरी। अंबा शनि प्रदोष व्रत करी॥ पुढील जन्मी तीचे ऊदरी। श्री नृसिंह सरस्वती अवतरले॥८७॥ तेच आमुचे दैवत। म्हणूनी अत्यानंद होत॥ पूर्वजन्मी श्रीगुरु सकृप। करीती कृपा जन्मोजन्मी॥८८॥ आणि विशेष आनंद। जेव्हां ईमामशाहा अवतार॥ त्या समकालांत। गाणगापुरी होते श्रीगुरु॥८९॥ दर्शन त्यांचें प्रत्यक्ष। कदा झाले असावे इमामशाहांस॥ श्रीगुरुचरित्र अनंत। समस्त कोणा ज्ञात असे॥९०॥ कबिरोहीन पत्नीचा पूर्व वृत्तांत। नसे संत समागमात॥ परी श्रीगुरु कृपावंत। तये भंरवसे निवेदी॥९१॥ नसावा संदेह मनांत। कीं हे मानवकृत॥ जरी आला विकल्प। परी कोणी निंदू नये॥९२॥ अजमेर ग्राम राजस्थानांत। ब्राह्मण कुळीं जन्मत॥ फूलाबाई नाम ख्यात। धार्मिक वृत्ती वर्ततसे॥९३॥ तेथे सूपी संत। खवाजा गरीबे नवाझ ख्यात॥ समस्त ज्ञाती वंदीत। नवस पूर्व तयांचें॥९४॥ तेथे कदा दर्शनास। फूलाबाई जात॥ झाला तीये दृष्टांत। जावे पुष्कर क्षेत्री॥९५॥ वय तीयेचे सान। पुष्कर दूर जाण॥ कैसे आज्ञापन। देतील माता पिता॥९६॥

ब्र. इ. ज्ञ.
अ. ३

१५

जैसे विधीचे विधान। त्यापरी येतसे घडून॥ पुष्कर क्षेत्रीचा विप्र येऊन। वर्णीले
तियेसी॥१७॥ ब्रह्मदेव मंदीर भारतात। केवळ पुष्करांत॥ फूलाबाई पतीसहीत। दर्शना
मंदीरी जातसे॥१८॥ अनुष्ठानीती वेदमाता। दग्ध दुर्योग दुरीता॥ पुरश्चरणे अनुष्ठानीता।
झाली गायत्री प्रसन्न॥१९॥ ब्रह्मा नारायण हरि। सदा नामस्मरण करी॥ अष्टाक्षरी
स्मरणमंत्र अवधारी। श्रीगुरुकृपें लाभला॥१००॥ अष्टाक्षरी मंत्रात। गायत्रीचा असे
स्त्रोत॥ प्रथम शब्दांत लुप्त एक अक्षर। नवाक्षरी मंत्र जाणा॥१०१॥ मंत्र हा त्रिपाद।
त्रिकाली जपण्या पात्र॥ स्वयं बंधमुक्त। नसे विधी विधान॥१०२॥ जन्म होता
समाप्त। कबिरोहीन पत्नी होत॥ ऐसी भूमिका शुध्द। तत्र अवतरतील ब्रह्मा॥१०३॥
दीप्ती पावे कायेस। भरले नऊ मास, नऊ दीवस॥ प्रसूतीचा वात। मंद मंद
वर्ततसे॥१०४॥ प्रसूतीच्या वेदना। झाल्या त्वरे क्षीण॥ त्यजुनी आपुला गुण। राहती
शांत॥१०५॥ कबिरोहीन कांता देहात। अंशे ब्रह्मांड देवता स्थित॥ आपुली स्थाने
त्यजीत। देहपिंड रिक्त केला॥१०६॥ शुभ लग्न, शुभ काली। देवता मंडळ अंतराळी॥
सुगंधा ऊधळी गंध कुसरी। कल्प सुमा आला बहर॥ सत्यलोका धडकती भेरी।
नाद न माये नभोदरी॥ सरस्वती वीणा झंकारी। उँकार ध्वनी दुमदुमे॥१०८॥
ऊमलती ब्रह्म कमळे। त्रैलोक्य गंधे परिमले॥ आकाशी शब्द ऊमटले। अथ ऐसे
जाणीजे॥१०९॥ गौतमी गंगे कल्लोळ। फवारे आनंदे रस॥ देवता अंगीचा मद।

आकळी धरेते ॥११०॥ घेऊनी कल्पसुमें अंजली। देवता आल्या नभोमंडळी। अष्टादश
सिध्दी तिष्ठती। येऊनी प्रसूतीगृहा ॥१११॥ डमरू नाद कैलासी। उँकार नादे निनादी ॥
ईच्छा क्रीया, ज्ञानशक्ती। प्रवर्तवी नारायण ॥११२॥ यशोमती माया मोहन। योगनिद्रा
मातेस जाण ॥ शुभ तिथी, योग करण। पातली अवतार वेळा ॥११३॥ मातेच्या
ऊदरांत। ऊचित नाड्या सिध्द ॥ आणि पाहती वाट। स्वकार्याची ॥११४॥ शंखीनी
नाळेतून। करी जीवदशा संचारण ॥ सुषुम्ना नलीकेतून। दशप्राण वाहती ॥११५॥ ब्रह्मरंध्रातून
चैतन्य। देही करी प्रवेशन ॥ आणि भ्रुरंध्रातून। दैवी कला प्रवेशली ॥११६॥ ब्रह्मयाचा
अवतार। प्रकट झाला धरेवर ॥ अज्ञात तम मातेस। केव्हां बालक जन्मले ॥११७॥
देवता करीती पुष्पवृष्टी। हरीतांग झाली सृष्टी ॥ कली झाला कष्टी। त्रिलोकी आनंद
प्रवर्तला ॥११८॥ ईस्लाम शक आठशें चव्वेचाळीस। सफर होता मास ॥ तीथी होती
सत्तावीस। चवदाशे चाळीस इसवी शक ॥११९॥ शुभ योग साधून। अवतरले शाहा
इमाम ॥ अवतार ब्रह्मा नारायण। जगदोध्दारा प्रवर्तले ॥१२०॥ इति श्री ब्रह्मावतार,
श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ श्री इमामशाह प्रकटण नाम, तृतीयोऽध्यायः ॥१२१॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ .

अष्टव्याख ४ था

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ कबिरोद्दीनाचे नवजात। बालक होते शुचिष्मंत॥ सर्व अवयव प्रमाणित। बालार्कवर्ण कांति असे॥२॥ स्वर्ण-अरूणवर्ण मिश्रीत। तैसा चमके केशकलाप॥ भाळ विशाल सुरेख। विलसे नेत्री निलीमा॥३॥ निशीगंधाचे पुष्प। तैसे असे नासिक॥ लोभ विलोमी अ कार। तैसे असती ओष्ट॥४॥ पलाश पुष्प वर्ण। ओष्टी रेखीला अनुपम॥ आकर्ण भुंवई जांभुळ वर्ण। धनुकृती विराजल्या॥५॥ गोबरे सुरेख कपोल। वर्ण जैसे पक्व वटफल॥ कर्ण सान मृदुल। जैसे अश्वत्थपत्र कोवळे॥६॥ कंठ जैसे शिवशाळुंका। तयावरी पंच तीळ देखा॥ सुदृढता स्कंधा। वक्षी अष्टमी चंद्रकला॥७॥ तीन वळया दीसती। तयाच्या ऊदरा वरती॥ नाभी असे शंखाकृती। सिंहासम कटी ऊकारमात्रा॥ केळी कर्दली गाभा। तैसी अंकाची शोभा॥ कुंजराचे गंडस्थल। जानुस वाटती॥९॥ बाहू असती आजानु। नखे आरक्त वर्ण॥ करतली स्वस्तिकादी चिन्ह। नक्षत्रादी कमल॥१०॥ अंगुल्यांचे अग्री। चक्रचिन्हे शोभती॥ पद दिसती कूर्मपृष्ठी। कार्पासासम मृदुल॥११॥ पदांगुल्या अग्री चंद्राकृती। नखवर्ण मदयंती॥ पदतला खालती। अष्टदली चक्र चिन्ह॥१२॥ गाळूनी मदनार्क। निर्माण केला मूर्त॥ नाम ठेविले अनामास। सय्यद अब्दुल रहीम॥१३॥ मुलतानीचे जन। पहाण्या येती शिशु सान॥

ब. इ. ज्ञा.
अ. ४

१८

माता पिता झाले धन्य। अगाध करणी ईश्वराची ॥१४॥ इमामशाहांची जन्मवेळ।
ती असे अज्ञात ॥ परंतु एक सिध्दांत। सिध्द, अवतारांसी ॥१५॥ ऊच्चस्थानी पंचग्रह।
संधीकाल शुभ वेळ ॥ जन्मकुंडली होयी केवळ। लग्नकुंडलीस कुंठीत मती ॥१६॥
हनुमान, परशुराम। नृसिंह, कृष्ण, राम ॥ श्रीदत्तात्रेय, वामन। संधीकाली अवतरती ॥१७॥
ज्ञात्यांचे ऐसे वचन। देवता विग्रह अवतरण ॥ होतसे चिदंबर क्षेत्रांतून। जेथ शिवमूर्ती
नटराज ॥१८॥ कबिरोहीनाचे पुत्र। कुराण आचारधर्म प्रणीत ॥ नमाज रोजे राखीत।
भक्षीती गो मांस ॥१९॥ गो मांस अती ऊण। भक्षणें व्याधी निर्माण ॥ शिघ्र कोपी
परम। तमोवृत्ती जाणीजे ॥२०॥ एकदां संस्कृति शिष्य। श्री दत्तात्रेया पुसत ॥ सृष्टी
असतां औषधीयुक्त। कैशाव्याधी निर्माण ॥२१॥ तेव्हां वदती भगवान। असता एकदा
अवर्षण ॥ जने केले गोमांस भक्षण। ऊणते ऊद्धवे संग्रहीणी ॥२२॥ त्या प्रथम
व्याधीतून। अनंत व्याधी निर्माण ॥ त्यांचे मोचन। रसौषधी, मंत्रे होतसे ॥२३॥ परंतु
अब्दुल रहीम। असे त्याचा धर्म अन्य ॥ वेदोक्त मार्ग आचरण। अष्टांगयोग साधितसे ॥२४॥
ऊंकार स्मरण चिंतन। समाधिमार्गी मग्न ॥ चैतन्य ज्योतीचे ध्यान। त्रिकाल स्नान
संध्या ॥२५॥ श्रोते होती संदेहीत। ईस्लाम कैसा संध्या करीत ॥ त्याचे विवरण
येथ। यथामती देतसे ॥२६॥ वेदोक्त आणि पुराणोक्त। ऐशा संध्या होत ॥ अनादी
संध्या वेदोक्त। द्वापारापासून पुराणोक्त आचार ॥२७॥ वेदोक्त संध्या श्रुतीसंमत। स्मृतीमते

पुराणोक्त ॥ ब्राह्मणे वर्तवि वेदोक्त । ऐसे ऋषीवचन असे ॥२८॥ ब्राह्मण जे सांप्रत ।
 पुराणोक्त संध्या आचरीत ॥ वैकल्यादी व्रते । आचारादी पुराणोक्त असती ॥२९॥
 नित्य, नैमित्तिक कर्म । पुराण तथा प्रमाण ॥ त्यांचे धर्माचरण । जाणोत तेची ॥३०॥
 रहीमचे अग्रज । त्याचा छळ करीत ॥ काफर धर्म आचरीत । नाठाळ जन्में इस्लाम
 वंशी ॥३१॥ रहीमाचे धर्माचारी । घरी अशांती अघोरी ॥ पाक सज्जा मूली । विषवल्ली
 वर्धतसे ॥३२॥ रोजा, नमाज, मोहरम । पाक इद रमझान ॥ बिसमिल्ला निर्हमान
 निर्हीम । पाक मंत्र जपावा ॥३३॥ पाक धर्म ईस्लाम । याचा आचार मुखपण ॥
 शरशब्दे विदारण । आप्त तथा करीती ॥३४॥ पिता कबिरोहीन । जाणती वर्तमान ॥
 परी मूर्खा सत्यज्ञान । न रुचे त्यांसी ॥३५॥ मरणोन्मुख रुणास । न रूचती पथ्य ॥
 तैसे मुख जनांस । हीतवचने न रुचती ॥३६॥ आप्त होती संतप्त । तरी रहीम शांत ॥
 कदा परांचे हीनत्व । ऋण म्हणुनी फेडू नये ॥३७॥ रहीमा वर्ष लागता आठ । पीता
 घाली पाठशाळेत ॥ परी तेथे अभ्यास । कदा न करी तो ॥३८॥ तेथे असती विद्यार्थी ।
 निवारे त्यांची आपदा व्याधी ॥ केवळ स्पर्श मात्रेसी । इष्ट कामना पूर्त ॥३९॥ रहीम
 पाठशाळेत । गेला दिवस आठ ॥ जन्मतांच सिध्द । शिकणे न लगे त्या ॥४०॥
 पूर्व जन्मीचें तपमात्रे । जन्मसिध्द ये जन्माते ॥ अष्टादश सिध्दी तयाते । ऊपजे प्रसन्न
 ऊपजता ॥४१॥ रहीम पित्या समवेत । फिरत असतां ग्रामात ॥ तंव कोणी स्त्री
 येऊनी सन्मुख । वंदी कबिरोहीना ॥४२॥ वंदे मी मुलतानवासी । केशर नाम देहासी ॥

असे क्षत्रिय ज्ञातीसी। एक पुत्र मज असे॥४३॥ धनु नाम यास। जन्मतः यासी
 अंधत्व॥ प्रबल मज दुःख। असता सर्व सौख्ये॥४४॥ तीये सांगती कबिरोद्दीन।
 जन्मांधा नसे रसायन॥ करीं तयाचे पालन। जाण हेची कर्तव्य॥४५॥ केशर करी
 विलाप। म्हणें आपण पुण्य पुरुष॥ काय तुम्हां अशक्य। असे या जगती॥४६॥
 दुःखी स्त्रीये पाहून। गहीवरला रहीम॥ म्हणें दुःख सावरून। सांगतो ते ऐक॥४७॥
 पूर्व जन्मींचे पाप-पुण्य। तैसे कर्मफल जाण॥ संचिती त्याचे जतन। भोगणे इह
 जन्मी प्रारब्धे॥४८॥ प्रारब्धाची ऐसी स्थिती। भोगणे कर्मगती॥ विधी लेख ललाटी।
 तैसे घडून येतसे॥४९॥ जीवदशा ऐसी असते। भोगणें ईश्वर ईच्छेपरते॥ जीव वर्ते
 परतंत्रे। सूत्र बंधन बाहूलीसी॥५०॥ जैसे केले तैसे भोगणे। पेरले ते भक्षीणे॥
 जरी घडे अज्ञपणे। तरी नसे क्षमा॥५१॥ स्त्री वदे रहीम। हे कोणाचे कर्म॥
 पुत्रास अंधपण। जीवतपणी मरण साहे॥५२॥ तंव बोले रहीम। जयाचे कर्म तया
 कारण॥ परकर्माचा लेप। न लागे इतरा॥५३॥ सूर्यचंद्राचा कोप। म्हणूनी यासी
 अंधत्व॥ पूर्व जन्मीं दिले परादुःख। चक्रवाढ व्याजे तुज भोग॥५४॥ आपुला भोग
 आपणासी। असे अग्राह्य परासी॥ वढीत जे ललाटासी। कैसे घटीत होयील॥५५॥
 केशर म्हणे तव वय सान। अलौकिक असे ज्ञान॥ मनी वसे एक प्रश्न। उत्तर
 त्याचे निवेदिणे॥५६॥ दयाळू, कृपाळू, क्षमावंत। करणे भक्त रक्षणास॥ विसंबत

नाही भक्तांस। ऐसे ब्रीद ईश्वराचे ॥५७॥ सोडूनी आपुले ब्रिदास। वर्तणे शोभे काय
 त्यास ॥ कैक केले नवस सायास। काल जाण वृथा गेला ॥५८॥ अस्थींचा पुतळा।
 मांस रक्ते लीपीला ॥ पांघरला चर्म खोळा। ऊपमा तथा चंद्र कमलाची ॥५९॥
 तैसी वृथा विशेषणे। लाविली ईश्वरा कारणे ॥ ज्ञात्यांची वचने। कैशी असत्य
 मानावी ॥६०॥ सत्य म्हणावी तरी अनुभव शुन्य। असत्य म्हणतां पाप जाण ॥
 खरे वा खोटेपण। दोन्हीही भ्रम वाटे ॥६१॥ रहीम म्हणती ज्ञानवंते। सत्य जाण
 ईश्वराते ॥ दृढ श्रद्धे तूवे। अनुभव निश्चित ॥६२॥ जैसा भाव तैसा देव। जना
 येत अनुभव ॥ सुई अग्रमात्र जरी संदेह। तरी फल नसे ॥६३॥ परीसाचे स्पर्श करून।
 लोहाचे होत सुवर्ण ॥ परी लोहा लागे शुद्धपण। केसाग्रमान नसावी मलीनता ॥६४॥
 जेथे जैसी भावना होत। तैसे कार्य सिध्द ॥ नको संदेह अणुमात्र। भावनेसी पाव
 सिध्दी ॥६५॥ मंत्र, तीर्थ, देव, ब्राह्मण। वैद्य, श्रीगुरु आणि दैवज्ञ ॥ सातांठायी
 जैसी भावना। तैसी होय कार्यसिध्दी ॥६६॥ तरी ऐक शुद्धमते। विश्वास ठेवि महासिध्द
 वचनाते ॥ शुध्द मन अर्चि ईश्वराते। तो दयार्द असे निश्चित ॥६७॥ तरी प्रातःकाली
 ऊदयीक। बालका दृष्टी तेज युक्त ॥ ईश्वर कृपे तेज चंद्रार्क। नेत्री निश्चित विराजेल ॥६८॥
 वंदुनी रहीमास। स्त्री गेली स्वगृहास ॥ रहीम वचा ठेऊनी विश्वास। आराधीत परमेशा ॥६९॥
 रात्रीचा प्रत्येक क्षण। वाटे तीज युगासमान ॥ शतगुणे वाटे निशामान। वाट पाहे

प्रभातीची ॥७०॥ उत्कट प्राप्त घटीक्षण। तव काल वाटे दीर्घमान ॥ त्याक्षणा एकाग्र
मन। अनुभव असे समस्ता ॥७१॥ धरा आकळे प्रभात। घन तम वितळत ॥ गगना
गुलाल ऊधळीत। प्रवर्ते अरुण ॥७२॥ सूर्याचा पडता कीरण। धरा झाली प्रकाशमान ॥
बालक ऊघडीता नयन। वीरे नेत्रीची कृष्णछाया ॥७३॥ धुम्रवर्ण सुभट। बालक दृष्टीस
येत ॥ तीही जेव्हां वीरत। तंव नेत्र कमले ऊमलली ॥७४॥ हर्षे बालक वदे मातेस।
दृष्टी पाहे सृष्टीस ॥ आनंदुनी घेऊन बाळास। आली माता रहीम गृही ॥७५॥ म्हणे
तु बालक नच ईश्वर। प्रारब्ध माझे दुस्तर ॥ तुमची कृपा अपार। पाहे सुवर्णदीन ॥७६॥
तु नाथ अनाथा। प्रारब्ध दोष निवारीता ॥ ईश्वर साक्ष तंव शब्दा। म्हणून सिध्दी
पावले ॥७७॥ दीनांचा कैवारी। अवतरलास भुंवरी ॥ तव इच्छे दुर्योग सरी। येती
सुयोग होऊन ॥७८॥ केवळ तव संकल्पे। आमुचे प्रारब्ध टळे ॥ जो चिंतामणी आकळे।
तया कैसी चिंता ॥७९॥ मानव नाही तु ईश्वर। ऐसे माझे वदे अंतर ॥ साक्षात
तु शुभंकर। आम्हां लाभे अभय ॥८०॥ तुमची कृपा आम्हांप्रत। राहो देवा अखंड ॥
आमुचे प्रारब्ध मंद। सुलक्षणी तव कृपे ॥८१॥ जे नसे स्वप्नांत। तेच होयी प्रत्यक्ष ॥
साक्षात तु अविनाश। भुवर्गे अवतरलासी ॥८२॥ तीये बोधती रहीम। सदा करी
ईश्वर स्मरण ॥ तोच सर्वदा रक्षण। करील तुमचे ॥८३॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री
इमामशाह ज्ञानामृते ॥ जन्मांधा दृष्टी प्रदान नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥८४॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ५

२३

अध्याय ५ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ कल्याणाद् भुतमात्राय। वांछीतार्थं प्रदायिने॥ नमो श्री अवधुताय। श्रीपादाय ते नमः॥२॥ पुढील कथा विस्तारासी। द्यावे अवधान परीयेसी॥ मंत्रगर्भ शब्दांसी। निर्मिणे तुवां॥३॥ हाती आला चिंतामणी। पूर्व पुण्य म्हणूनी॥ रहीमांस वंदुनी। गेली केशर स्वगृहा॥४॥ अवतारीक सिध्दांची होण्या भेट। असावे पुण्य संचितात॥ योग असतां सिध्द। तरच होते दर्शन॥५॥ पूर्वजन्मीं पुजीता सिध्द। पुण्यसंचय संचितात॥ कारणाविना कार्य। न होय सर्वथा॥६॥ वेश्येने केले ऋषभदेव पूजन। पुढील जन्मीं त्यांचे दर्शन॥ तीचा पुत्र केला संजिवन। झाले व्याधीमुक्त माता पुत्र॥७॥ संत महंतांचे अर्चन। कदा वृथा नोहे जाण॥ तयाचे शुभ फल प्रदान। ईश्वर करीतसे॥८॥ संत महंतांची सेवा। ती जाई ईश्वर ठावा॥ ईश्वर सर्वत्र मानावा। भूतमात्रादी करोनी॥९॥ जन्मांधासी लाभले नेत्र। मुलतान वासियां होयी ज्ञात॥ इमाम म्हणुनी रहीमास। सर्वत्रे आदरीले॥१०॥ आधी व्याधी पिडीस्थ। पंगु बधीर अधनगत॥ येऊनी इमाम पदाप्रत। कार्यार्थ आपुला साधिती॥११॥ शापानुग्रह सामर्थ्य। असे इमामा जन्मजात॥ कृपेश होती त्वरीत। पात्रापात्र पाहूनी॥१२॥ मुलतान

ग्रामी वाणिक। अपार धन संपदा॥ सर्व सौख्ये तथा घरा। तिष्ठून राहती॥१३॥
 सर्व सौख्यांचे सुख। दुःख वाटे तयास॥ एक पुत्र बधीर मुक। असे वाणिका॥१४॥
 सौख्ये असता तिष्ठत। जरी असे अल्प दुःख॥ अल्प दुःखातून वजा होत। सर्व
 सुखे सर्वदा॥१५॥ राजा दशरथ सार्वभौम। नसे तथा संतान॥ एकच या दुःखांतून।
 वजा होती समस्त सौख्ये॥१६॥ वाणिक नाम विरचंद। रेवणदास तयाचा पुत्र॥
 सत्वगुणें वर्तत। परी असह्य दुःख॥१७॥ इमामांची कीर्ती। आली विरचंदाचे श्रुती॥
 रेवणदासा घेऊन संगती। आला इमाम दर्शना॥१८॥ विनयें वंदुनी वदत। बाल
 रूप परी सिध्द॥ व्हावे आम्हां कृपावंत। ऊढारावे आम्हांसी॥१९॥ आपुला महीमा
 अगाध। दैवी शक्तीचा स्त्रोत॥ आपुल्या कृपेचा मेघ। वर्षे आम्हांवरती॥२०॥ रेवणदास
 माझा पुत्र। जन्मतांच बधीर मुक॥ उपाय केले अमूप। तरी उपाय होयीना॥२१॥
 केले देवता अर्चनास। नवस आणि सायास॥ शरण साधु महंतांस। तरी अभाग्य
 निवटेना॥२२॥ भाग्य नसतां ललाटी। पाऊस पडे शेताच्या काठी॥ ऐसी आमुची
 स्थिती। जाहलीसे बालसिध्दा॥२३॥ व्हाल आपण दयावंत। ऐसी मनोदेवता सांगत॥
 तरी होऊनी रुष्ट। कष्ट आमुचें निवारावे॥२४॥ इमाम पर्दी लागे रेवणदास। व्याकुळ
 दृष्टे पहात॥ तथा अंतरीचे शब्द। वैखरी न ऊमटवी॥२५॥ बोलतसे मौन भावा।
 दया करी देवा॥ तुजविणें अन्य ठावा। परतवु आम्हां नये॥२६॥ मस्तक ठेवि

ब. इ. जा.
अ. ५

२५

इमामचरणी। ओघळती अश्रु नेत्रांतुनी॥ तयांची श्रध्दा पाहूनी। दया ऊपजे अंतःकरणी॥२७॥
इमाम तया म्हणती ऐक। तुज सांगतो मार्ग एक॥ तुझे कार्य होयील सिध्द।
लक्ष्मीरमण गुरुप्रसादे॥२८॥ रेवणदासा तुज उपदेशीन। रोग आपदा नाशक महान॥
सौख्यदाता, विघ्न विनाशन। संपत्तीदायक मंत्र असे॥२९॥ तयाचा होता जप। जातील
त्रिताप॥ जन्मांतरीची महत्पापे। हरतील त्यान्वये॥३०॥ मानव दुरीत नाशाकारण।
आदीपुरुष श्रीनारायण॥ तयांचे मूळ स्फुरणांतून। मंत्र प्रकटला॥३१॥ नाम नारायण
गायत्री। देवता श्री निष्कलंकी॥ नारायण देवता अधिष्ठाती। आयुध भस्म॥३२॥
भस्म महीमा अगाध। आदरे तया सदाशिव॥ भस्मा संगती मंत्रास। अपूर्व येत
तेज॥३३॥ तुलस, बेल, चंदन। दुर्वा आणि भस्म॥ शमी कर्पूर जाण। सात जाणा
शुध्द अती॥३४॥ अंतीचे संस्कारा अंती। देह भस्म तीन चिमुटी॥ विश्वनाथ चर्ची
ललाटी। त्रिपुंड भस्माचा॥३५॥ रेवणदासा श्री इमाम। भाली लाविती भस्म॥ आणि
दक्षीण कर्णरंध्रांतून। प्रवर्तवीती नारायण गायत्री॥३६॥ श्रीगुरूपदां वंदुन। जपी रेवणदास
मंत्र मनोमन॥ परेचे स्फुरण। साकार पश्यंतीत॥३७॥ मध्यमेत येता मंत्र। स्पंद
शब्दोच्चार अव्यक्त॥ तो येता वैखरीत। शब्द ब्रह्म प्रकटले॥३८॥ प्रेरीला मंत्र
कर्णांत। शुध्दता गोल्हाटास॥ गेले त्वरीत बधीरत्व। ब्रह्मावतार संकल्पे॥३९॥ ऐसे
अवलोकिता। विरचंद झाले हर्षवंत॥ श्रीगुरूपदा वंदीत। महादुःख निवटीले म्हणूनी॥४०॥

तुम्हीं साक्षात श्रीहरी। अवतरलात भूवरी॥ भक्तांचा कैवरी। अससी निश्चित॥४१॥
 केशरचा अंधपुत्र। तथा दान केले नेत्र॥ गेले मुक बधिरत्व। आमुच्या पुत्राचे॥४२॥
 नर म्हणतील तुम्हांस। जातील निश्चयें नरकास॥ तव पद सर्वदा अविनाश। झालो
 रत तवपदी॥४३॥ श्रीगुरु ईच्छे करून। विरचंदे केले वस्त्रान्न दान॥ हर्षा न मावे
 गगन। अत्योल्हासीत झालासे॥४४॥ श्रीगुरु कृपेसरी। आनंदे वर्ते गृही॥ श्री नारायण
 गायत्री अवधारी। अमाप लाभे संपदा॥४५॥ मात गेली ग्रामांत। ग्रामस्थ कोणी
 हाजरबेग॥ येऊन वंदी इमामास। त्यांचे चरणी लागला॥४६॥ म्हणे ऐका एक
 विनंती। सदा राहीन आपुले संगती॥ झाली चिंतामणीची भेटी। तुच्छ वाटे जगत॥४७॥
 शेष जे आयुष्य। वेचीन आपुलें चरणास॥ मानव जन्माचे सार्थक। व्हावे आपुल्या
 कृपे॥४८॥ करी मज अनुग्रहास। होयीन आपुला शिष्य॥ जोवरीं आपुला वास।
 राहीन छाये समान॥४९॥ पापे जाती गंगास्नाने। हरे ताप चंद्रदर्शने॥ कल्पवृक्ष
 महीमानें। कल्पीले पावीजे॥५०॥ चिंतामणीचे संगती। चिंता सर्व नष्ट होती॥ पाप,
 ताप, दैन्य दुर्गती। श्रीगुरुदर्शने हरतसे॥५१॥ तथा वदती इमाम। बुद्धीदाता नारायण॥
 त्यांचे सिध्द संकल्पन। त्या परी घडतसे॥५२॥ जैसी तुझी मती। घडेल त्यापरी
 कृती॥ केला अनुग्रह त्याप्रती। होते पूर्वपुण्य गाठी॥५३॥ शिष्य केला हाजरबेगास।
 इमाम आले गुरुत्व॥ या पासून या ग्रंथात। इमाम श्रीगुरु जाणावे॥५४॥ उपदेशिता

ब. इ. ज्ञ.
अ. ५

२७

तो श्रीगुरु। हाची जाणा निर्धारु॥ जन्मोजन्मी न विसरे। आपुल्या शिष्यासी॥५५॥
 श्रीगुरु लाभता एकदा। तोची भेटे जन्मोजन्मी सर्वदा॥ या अर्थे श्रीगुरु भेटे आपैसा।
 वदती श्री ज्ञानेश॥५६॥ मात पसरे मुलतानांती। जन येती श्रीगुरु दर्शनासी॥ ग्रामी
 वसती कुबुध्दी। बोलती बुध्दीन्वर्ये॥५७॥ कुबुध्दी तामस। अधिक जन कलीत॥
 करणे वर्म भेद। पिशाच्चांनंदी ऊल्हासी॥५८॥ वर्मभेदाहून। शिरच्छेद ऊत्तम॥ वर्मभेदावून।
 मरण उदभवे कैकवेळा॥५९॥ येता परा विघ्न। संतोषि त्यांचे मन॥ होता ऐशांचे
 दर्शन। सवस्त्र स्नान करावे॥६०॥ कुबुध्दी मुलतानवासी। जे न घडे कबिरासी॥
 तयाचा पुत्र सहजेसी। दावी विलक्षणता॥६१॥ कबिरोद्दीना पीर म्हणती। परी नसे
 सिध्द शक्ती॥ काळी विद्या तया प्रती। ती ही नसे॥६२॥ त्याच्या सर्व पुत्रांत।
 रहीम तत्त्वनिष्ठ॥ तयाच्या ईच्छेस। अतर्क्य येतसे घडून॥६३॥ कबिरोद्दीना लांछन।
 पुत्रासी सिध्द साधन॥ पित्याने वंदन। आता करावे पुत्रासी॥६४॥ जे असती सात्विक।
 देवकळा कबिर पुत्रात॥ त्याचे कृपेस व्हावे पात्र। लाभेल ईष्टता॥६५॥ जयासी
 म्हणती दुर्गती। तया दृष्टी होत सुगती॥ त्याचे नाम स्मरण मात्रे। भवपार होयील॥६६॥
 जन्मता तयासी गुरुत्व। झाले प्राप्त निश्चित॥ सिध्द त्याचा संकल्प। निधान लाभ
 कबिरासी॥६७॥ वाटे जगदोद्धारा। ईश्वर अवतरे भूतळा॥ मूळच्या शक्तीकला।
 विग्रहा सवे येती॥६८॥ अवतार होण्या आधी। शक्ती कला अवतरती॥ तनु असे

गोमटी भंवती असे दैवी तेज ॥६९॥ जे असे ब्रह्मांडी। तेच असे पिंडी ॥ ऐसी सत्य ऊक्ती। ज्ञानियांची असे ॥७०॥ मानवाचे देही। वसतो मेदमांसी सिध्दी शक्ती ॥ योगाचे सिध्दांती। प्रकट होती अभ्यास यत्ने ॥७१॥ शक्ती वर्धती नित्य। अयाहून व्यय आणिक ॥ अती श्रवण अती वक्तव्ये। होतसे लय त्यांचा ॥७२॥ जर होणे शक्ती वर्धन। अत्त्वार्थ भाषणी धरी मौन ॥ अनुचित श्रवण। वर्जवे सर्वदा ॥७३॥ अधिक काली बहूत। असावें अंतर्मुख ॥ विचारांचे वावटळ। रोधणे सर्वथा ॥७४॥ नामस्मरणीं असावें रत। चित्तवृत्ती निरोधीत ॥ योग म्हणजे चित्तवृत्ती निरोध। वदले पातंजली ॥७५॥ शेषदेवाचा अवतार। पातंजली मुनीवर ॥ तोची जाणीजे भूंवर। ब्रह्मांड कुंडलीनी ॥७६॥ जेव्हां देवता-सिध्द अवतीत। सिध्दी शक्ती देहाबाहेर होत ॥ म्हणून त्यांचे संकल्पमात्रे त्वरीत। कार्य त्यांचे साधतसे ॥७७॥ कुबुध्दीयांचे वाक्बाण। घायाळ कबिरोहीन ॥ परंतु त्यांचे मन। शांतचित्त असे ॥७८॥ मुख्यांचे वचन। करावे दुर्लक्षण ॥ त्यांचे वचनी होता मन। तमोगुण वर्धतसे ॥७९॥ येता त्यांचे संपर्कांत। लेपे दोष संसर्ग ॥ आपुली बुध्दी भ्रष्ट। तथा संगती होतसे ॥८०॥ आपुली साक्ष आपणास। सरलता असे दृष्टीस ॥ वक्र भुंवयी संगतीत। दृष्टी वक्र होतसे ॥८१॥ म्हणुनी श्रोते याकारणी। असावे हीना वर्जुनी ॥ सात्विकता वर्धवुनी। ईश्वरस्मरणीं रत असावे ॥८२॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ वाणिक पुत्र मुक बधिरत्व हरणं, तथा नासयण गायत्री प्रकटणो नाम पंचमोऽध्यायः ॥८३॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब्र. इ. मा.
अ. ६

२९

realpatidar.com

अष्टावक्र ६ वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः ॥१॥ गुरुणां श्रीगुरु। भगवान श्रीदत्तात्रेय निर्धारु ॥ साक्षात श्री परमेश्वरु।
अवतरे भुंवरी ॥२॥ वदन सुवर्णवर्ण हेमांग। अंगी चंदनगंध ॥ षड्भुजी आयुध। पृष्ठी
कामधेनू ॥३॥ चंदनी खडावा पदी। औदुंबर छाये शांत स्थिती ॥ रुप तयांचें ज्ञानार्थी।
कथीती तैसे वदेन ॥४॥ ब्रह्मा, विष्णू, महेश। त्रय शक्ती एकवटीत ॥ ईच्छा, क्रीया,
ज्ञान। शक्ती त्रय जाणीजे ॥५॥ औदुंबर कल्पवृक्ष। पाठी धेनू धरा प्रतिक ॥ नजिक
पदीं विराजीत। वेद चारी श्वान रुपे ॥६॥ करी रूद्राक्ष माळ। बीज मंत्रांचे सामर्थ्य ॥
तीन शूल एकत्र। विजय, धर्म, अर्थ कामासी ॥७॥ वेदशास्त्री प्रभूत्व। प्रतिक डमरु ॥८॥
कमल म्हणजे सत्वगुण। कृपा जल कमंडलू पूर्ण ॥ शंख चक्र तेची धर्म। वरदहस्त
सदा असे ॥९॥ ब्रह्मा नारायण हरि। हृदयी मंत्र अवधारी ॥ ब्रह्मरसा स्त्रवित सरी।
विचरी ज्ञानपंथ ॥१०॥ प्रार्थना समर्थी धृतदीप। त्रिकाल प्रज्वलित ॥ दिसती असंख्य
दीप। प्रकाश स्रोत विखरे ॥११॥ श्रीगुरुंस पुसती जन। अगणित दीप लावी कोण ॥
श्रीगुरु वदती भगवान। दीपोत्सव करीती ॥१२॥ तेजाची आरती। ब्रह्मांड देवता करीती ॥
विघ्न कल्लोळा शांति। त्यान्वये होतसे ॥१३॥ प्रत्यक्ष दिसे दैवत। अग्नी, चंद्र,

आदीत्य ॥ लक्ष चौव्यांशी योनीस । संजीवन देतसे ॥१४॥ चंद्र वसे मनांत । प्रकाशे
नेत्री सूर्य ॥१५॥ सूर्याचें सूक्ष्मरूप । जाणावी घृत ज्योत ॥ प्रज्वाळुनी त्रिकाल । मंत्रे
ध्यान करावे ॥१६॥ गायत्री छंद देव सविता । संधीकाला मंत्रे स्तविता ॥ ध्यानी
मित्र बिंबा । अवलोकी सूक्ष्म नेत्रे ॥१७॥ नव्हते जेव्हां मही गगन । सूर्य चंद्र तारांगण ॥
तेव्हां ब्रह्ममयता व्यापून । ज्योती कला एक होती ॥१८॥ त्या ज्योतीच्या प्रकाशात ।
ब्रह्मा सृजी सृष्टीस ॥ तीचे अंशरूप आदीत्य । दीप ज्योत अंशवेध त्याचा ॥१९॥
अंश वेधाप्रती । पूर्णाची होत प्राप्ती ॥ नेत्र वेधिता चित्ती । आदीत्य प्राप्ती होतसे ॥२०॥
जन पुसती श्रीगुरुसी । हे कोण बोलले तुजसी ॥ पूर्व जन्म संस्कारासी । श्रीगुरु
वदती ज्ञात झाले ॥२१॥ पूर्व जन्मीची कथा । करीतसे विस्तारीता ॥ जंबुद्वीप पश्चिम
भागा । मक्का मदीना असे ईस्लाम क्षेत्र ॥२२॥ शब्दां अपभ्रंश कालकारणी । मूळ
नाम मख मेदीनी ॥ धर्मांधांचे उच्चारणी । म्हणती मक्का मदीना ॥२३॥ त्या काली
विप्रवंशात । माझा जन्म होत ॥ एका सूर्य मंदीरात । होतो मी सेवक ॥२४॥ त्रिकाल
स्नान संध्या वेदोक्त । आराधीत आदीत्य ॥ सविता देवते पुरश्चरीत । प्रसन्न होण्या
वेदमाता ॥२५॥ त्रिकाली घृतदीप । देवते ऊजळीत ॥ मग ध्यानी ज्योत । हृदयस्थ
सूर्या प्रकाशची ॥२६॥ येतां मास कार्तिक । करीतसे दीपोत्सव ॥ आसमांत प्रकाश ।
पसरे आदीत्य कृपे ॥२७॥ अनंत आदीत्य प्रकाश । जैसी तेवते दीपमाळ ॥ दीपांची

प्रभावळ। आदीत्य देवते॥२८॥ नाम होते माझे भद्र। दीप पहाता पावे पंचत्व॥
 सुक्ष्म देहे सूर्यलोकात। जाणे घडे॥२९॥ वंदीले पुरुषोत्तमा। पुसतसे मित्र नारायणा॥
 कां केले आयु क्षीणा। अजूनी सेवा अपूर्त॥३०॥ करी तथा विनवणी। करावी
 जडदेहा संजीवनी॥ आंस न पुरली अजूनी। तव सेवेची॥३१॥ तेव्हां वदे आदीत्य।
 जैसे विधी लिखीत॥ आयु तुझे समाप्त। जाहले असे॥३२॥ परी ब्रह्मदेवा प्रार्थुन।
 तेथेच होयील तव जनन॥ लाभे पूर्वीचे भद्र नाम। जन्मशिल विप्रवंशी॥३३॥ संस्कार
 पूर्व जन्मीचें। वर्तशील तथा सरसे॥ स्मरण पूर्व जन्मीचें। होयील तुजसी॥३४॥
 पुढे जन्मून, विप्रवंशी। पावे भद्र नाम देहासी॥ त्रिकाली ऊजळी घृतदीपासी। होतो
 पुजाऱ्याचा आश्रित॥३५॥ जन्मार्जित स्वभावे। ईशार्चन शुध्द भावे॥ हृदयादीत्य स्मरे।
 आदीत्य हृदय नीत्य पाठ॥३६॥ गायत्री पुरश्चरीत। नीत्य पढे चाक्षुषि स्तोत्र॥
 तेजोवर्धन होत। लाभ तेजोबल नेत्रा॥३७॥ ऐसे असता वर्तत। दुर्दैव घटी येत॥
 कोणी येत संगतीस। म्लेंच्छ जाती धर्मे॥३८॥ होता तथा संभाषण। बुद्धी प्रवर्ते
 कलीमान॥ मनीं ऊद्भवे चौव्यकर्म। कारण हीन संपर्क॥३९॥ होती अमावस्येची
 रात। पुजारी निद्रावंत॥ काळोख होता मंदीरात। वर्तलो मूर्तीदागिने चौरण्या॥४०॥
 आणि घडले अघटीत। अतीव प्रकाश मंदीरात॥ स्वयं प्रकटले आदीत्य। नेत्र
 खदीरांगार॥४१॥ म्हणती भद्रा काय करीसी। अभद्रत्व आले तुजसी॥ जेथ सेवा

करीसी। तेथ प्रवर्तसी चौच्यकर्मा॥४२॥ पावुनी शरणांगती। लागलो प्रभूपदी॥ म्हणे
व्हावे कृपावर्ती। क्षमा व्हावी ईश्वरा॥४३॥ जन्मोजन्मी निष्काम आराधीले। पूर्व
पुण्य तव कृपे फळले॥ अंगीकारोनी भले। दीधला पुन्हा विप्रजन्म॥४४॥ हा असे
कालदोष। कली पावला प्रभावेस॥ जाहली बुध्दी भ्रष्ट। अधर्मा प्रवर्तलो॥४५॥
तरी आता दातारा। भक्तासी उध्दरा॥ आपुल्या कृपे करुणाकरा। दुर्गत्यास द्यावी
सद्गती॥४६॥ कृपेश झाला आदीत्य। प्रेमभरें वक्षी घेत॥ मस्तक कुरवाळीत। म्हणें
दुःख त्यजावे॥४७॥ पुढे तुझे होयील जनन। कार्य दिनोद्धरण॥ अल्प दोषा कारण।
जन्मशील म्लेंच्छ वंशी॥४८॥ परी वंश सुसंस्कृत। पिता असेल अग्नीपुजक॥ गायत्रीचे
सामर्थ्य। असेल मातेसी॥४९॥ जीवात्मा प्रवर्तल देहात। तेव्हां ब्रह्मदेवाचा अंश॥
कला रुपे होयील प्रकट। पावे प्रज्ञा ऋतुभरा॥५०॥ जन्मताची तुज। चारी वेद
शास्त्र समस्त॥ असतील मुखोद्गत। ब्रह्मावतार म्हणतील तुज॥५१॥ संस्कृती जे
सत्। तोची धरशील पथ॥ आचार जो वेदोक्त। ऊजळा मिळेल तया॥५२॥ सामर्थ्य
सिध्दी शक्ती। असेल भंवती॥ प्रत्येकाची कर्मगती। होयील तुज ज्ञात॥५३॥ जोंवरी
शशी नीशी आदीत्य। असशील जगात॥ अंती लाभे ब्रह्मलोक। कलान्वयें धरे
असशील॥५४॥ ऐसे देऊनी आशिर्वचन। पावे आदीत्य अंतर्धान॥ संस्कारीत पूर्वजन्म।
म्हणून दीप लावितसे॥५५॥ श्रीगुरु जना ऐसे वदत। अल्पसे निवेदीत॥ अवताराचे

इंगित। गौय राखीले॥५६॥ ज्ञान जे अंतरात। जना न सांगावे समस्त॥ जैसी जलघनता जलावरी। दशांश दीसे॥५७॥ पूर्व जन्मींचे वृत्त। सांगती जनास॥ अल्प ठेविती विश्वास। कुबुध्दी काय जाणे॥५८॥ अवतार होती कार्यापरत्व। बहुतेक असती गुप्त॥ अल्प होती प्रकट। जाणती ब्रह्मज्ञानी॥५९॥ श्रोते जना असेल संदेह। केवळ जो मानव॥ ब्रह्मकलेचा अंश उद्भव। संभव कैसा॥६०॥ तरी याचे समर्थन। श्रीगुरुकृपे करीन॥ श्रोते देऊनी अवधान। श्रवण कीजे॥६१॥ युगापरत्वे दैवत। असे धरे अधिष्ठीत॥ द्वितीय अध्यायांत। कथिले युगधर्म॥६२॥ देवतांचे स्तर। असती उच्च निम्न॥ तैसे प्रकाश सामर्थ्यण। न्युनाधिक असे॥६३॥ कलीयुगाधिष्ठीत देवतेहून। शतगुणे सामर्थ्य॥ असे द्वापारयुगाधिष्ठ देवतास। त्याहून दशगुण सत्यलोका॥६४॥ देवतांचा ऐसा गुण। फलाहून असता अधिक पुण्य॥ करण्या फल प्रदान। नसे सामर्थ्य देवतेसी॥६५॥ घेऊनी भद्राचे उदाहरण। करीन तत्त्व वितरण॥ सूर्य मंदीरी करूनी अनुष्ठान। पुण्य बहू जोडीले॥६६॥ त्या पुण्याचे फल देण्यास। देवता कलीयुगी अधिष्ठीत॥ जाहली असमर्थ। प्रदान करण्या पुण्य फल॥६७॥ म्हणून द्वापारीचें युग दैवत। प्रत्यक्ष दर्शन देत॥ देवता श्री आदीत्य। पुण्य फल प्रदान करी॥६८॥ तयाचे वरदान। सूर्य मंदीरी पुनर्जनन॥ आधिच गांठी होते पुण्य। पुनर्सेवे वर्धे अधिक॥६९॥ सूर्य दर्शनाहून। पटीने होयी पुण्यवर्धन॥ पुनश्च आदीत्य नारायण।

केवळ वर देतसे ॥७०॥ पुण्य वाढले अधिक। तथाचे फल देण्यास ॥ सामर्थ्य नसे
आदीत्यास। देवता जागृत उच्चस्तरीय ॥७१॥ सत्य लोकीचे दैवत। त्रेतायुगा अधिष्ठीत ॥
करणे फल प्रदत्त। लागे त्यासी ॥७२॥ या कारणे इमामांत। ब्रह्मांश कला प्रवेशत ॥
पुण्यकर्मे नर नारायण होत। संकेते जाणिजे ॥७३॥ अत्रि अनसूया श्रीविद्या उपासक।
वर्धे पुण्य सामर्थ्य ॥ आदीशक्ती फलदाना अशक्य। श्री दत्तरूपे अवतरे परमेश्वर ॥७४॥
त्रेतायुगीचे दैवत। ब्रह्मा विष्णू महेश ॥ रावणा प्रसन्न महेश। दीधले धनु ॥७५॥
माथी धरीला कैलास। परी न पेले शिवधनुष्य ॥ विष्णूने रोधीता त्यास। पडे
वक्षावर ॥७६॥ द्वापारीचे दैवत। इंद्र चंद्र आदीत्य ॥ कवच कुंडले दीधली कर्णास।
श्री सूर्याने ॥७७॥ अतीथी वेषे येऊन। कवच कुंडले मागे दान ॥ इंद्रे केले रक्षण।
कर्ण असतां अवध्य ॥७८॥ इंद्रे घेऊनी दान। हरले कर्णाचे वज्रपण ॥ देवता असती
त्रिगुण। ऐसे जाणीजे ॥७९॥ पुण्य अधिक वर्धता। जाती जिंकील्या देवता ॥ त्यां
मंत्र बंधनता। सिध्द मानवा गुरुकृपे ॥८०॥ श्रीगुरुपद अर्चिता। प्रसन्न होती देवता ॥
या कारणे सर्वथा। श्रीगुरुपद अर्चावे ॥८१॥ ब्रह्मा नारायण हरि। सिध्द मंत्र अष्टाक्षरी ॥
प्रकट गुरुकृपे निर्धारी। इह ग्रंथी ॥८२॥ स्मरण करता अखंडीत। बुध्दी राहे शुध्द ॥
कला जी अध्यात्म। वर्धमान पावे ॥८३॥ पूर्व जन्मीचे संकेत। श्रीगुरु जना सांगत ॥
श्रोते होवो आनंदीत। ज्ञानामृत प्राशोनी ॥८४॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह
ज्ञानामृते ॥ श्रीगुरु पूर्वजन्मवृत्तनाम षठमोऽध्यायः ॥८५॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अध्याय ७ वा

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ७

३५

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ब्रह्मावताराचे चरित्र। परम पवित्र॥ श्रवण पठण मात्रे। श्रोते तरतील भवसिंधु॥२॥ शिव विष्णूंचें अवतार। झाले प्रकट अवनीवर॥ परी ब्रह्मदेव अवतार। प्रथम असे॥३॥ जयाच्या नाममंत्रे करून। जन होती पावन॥ ऐसे विधान। मुलतान वासियांचे असे॥४॥ पुढील कथा विस्तार। असती श्रीगुरु कृपावर॥ तयांचा एकची आधार। प्रेरणा सरस्वतीची॥५॥ मुलतान कुबुद्धीकांचे वाक्बाण। साहती कबिरोद्दीन॥ न व्हावे पुत्राचे पतन। ऐसा विचार करीती॥६॥ धूर्त असाधु सकळी। स्वार्थीयांची मांदीयाळी॥ येती पुत्राजवळी। स्वार्थ आपुला साधण्यासी॥७॥ आपुला अंतःकाळ। येतसे जवळ॥ पुत्रा न साहवेल। दुःख पित्याचे॥८॥ घडेल कांहीं अनर्थ। होयील पुत्रा अतिशोक॥ विधीचे लिखितात। होयील कांहीं अनावधाने॥९॥ एके दिवशी कबिरोद्दीन। इमामा पाचारून॥ भावी कार्याकारण। उपदेश करीती॥१०॥ आमुचें ललाटी पुण्य। परमेश्वराचें कृपाळुपण॥ जाहला तुझा जन्म। दुरीत हरण्या दुःखितांचे॥११॥ जर तु येथ राहसी। कैसी होय जन जागृती॥ या ग्रामीचे स्वार्थी। करतील त्रस्त तुज॥१२॥ सत् जे ईश्वरनाम। जना देयी त्याची जाण॥ विकृतांचे

विकृतपण। जार्यील तव कृपे॥१३॥ संस्कृती जी वेदोक्त। करी जनांसी ज्ञात॥
 नाना मते, नाना पंथ। बोकाळले भूवरी॥१४॥ ईश्वराचे प्रेषक म्हणवुनी। मत आपुले
 मांडीती जनी॥ शीया आणि सुनी। ईस्लामी भेद असे॥१५॥ शैव, वैष्णव सारस्वत।
 सौर आणि गाणपत्य॥ आपुलाच सिध्द पंथ। जनांसी भ्रमविती॥१६॥ सर्व धर्म
 पंथी। एकच असे ऊक्ती॥ करावी ईश्वरभक्ती। मार्ग, आचारी भीन्नता॥१७॥ वर्षाकाली
 जलधारा वर्षत। धारा दीसती अनंत॥ परी अंती तयांप्रत। एकची जल असे॥१८॥
 सरीता समस्त वाहती। अंती सागरा मिळती॥ अभिन्नता तयांप्रती। होती सागरमय॥१९॥
 वंदन भक्तीच्या कृती। जरी भीन्न दिसती॥ तरी श्री विष्णूप्रती। पावती सेवा॥२०॥
 म्हणून पुत्रा येथून। तुवां करावे पर्यटन॥ आपदा जनांच्या निवारून। ईश्वरार्चनी
 रत व्हावे॥२१॥ हृदयी शीळा बांधुन। करी पुत्रा उपदेशून॥ अश्रुनी भरले नयन।
 पुत्र वियोग ईच्छीती॥२२॥ जैसा राजा दशरथ। करी स्वतः पुत्र वियोग॥ मन
 अती दुःखित। विधी ईच्छा म्हणूनी॥२३॥ सिध्द अवतारी इमाम। वय अष्टवर्षिय
 सान॥ पितृ आज्ञा मानून। वर्ते देशांतरा॥२४॥ हाजरबेग शिष्य। घेतला संगतीस॥
 वृषभ शकटी आरुढ। मुलताना वंदुनी निघे॥२५॥ जान्हवी, जनक, जन्मभूमी। जनार्दन
 आणि जननी॥ पांच जकार तीर्थे म्हणूनी। वंदावे सर्वदा॥२६॥ पंधराशें चार विक्रम
 संवत। श्रीगुरु मुलतान सोडीत॥ प्रथम प्रस्थान ठेवित। गुर्जर देशी॥२७॥ श्रीगुरुंचें
 सामर्थ्य। देशोदेशी होते ज्ञात॥ समस्त दर्शना येत। भाविक आदरे॥२८॥ श्रीगुरु

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ७

३७

उपदेशी समस्तांस। वर्तावे सात्विक मार्गास॥ जगताचे नियंत्यास। कदा न विसरावे॥२९॥
समस्त योनीहून। मानव जन्म उत्तम॥ बुद्धी विवेक प्रदान। ईश्वरे तथा केले असे॥३०॥
प्रत्येक क्षण। करावे ईश स्मरण॥ काल वर्ते क्षणोक्षण। कदां न मागुती॥३१॥
वृद्धपणी करावे देवतार्चन। हे अज्ञानांचे लक्षण॥ मार्कण्डेयांचे आयुष्य घेऊन। कोणी
न जन्मे॥३२॥ ईश्वरासी जोडा नाते। भक्ती असे नवबोधे॥ श्रीकृष्ण भगवान
सांगती गीते। जपयज्ञ उत्तम॥३३॥ महाप्रलय समयास। एक होती सागर सप्त॥
तैसे श्वासोच्छवासांत। ईश्वर वसला असे॥३४॥ जे न मानती ईश्वरास। ते असती
कलीचे इष्ट॥ ऐसा येई एक दिवस। ईश्वरा मानणे लागे त्या॥३५॥ शरीर आहे
अनित्य। वैभवे ही अशाश्वत॥ जे आकार घेत। नाशिवंत ते असे॥३६॥ सुख
आणि दुःख। दोन्हीही असती भ्रामिक॥ मन आनंदे ते सुख। नष्टानंद दुःख असे॥३७॥
समस्ता आनंदाहून। परमानंद उत्तम॥ तो आकळण्या साधन। ईश्वर स्मरण असे॥३८॥
जन्म जेव्हा होत। सवे मृत्यु संभवत॥ उदान वायुचे व्युत्क्रमणास। म्हणती मृत्यु॥३९॥
मृत्युचे निवारण। करू शके नारायण॥ परी जवळी असावे पुण्य। नारायण पावण्या॥४०॥
गर्जेद्राच्या आकांतासी। धांवतसे ऋषीकेशी॥ यम पाश प्रेरी मार्कण्डेयासी। शिवे
यमा परतवीले॥४१॥ प्रसन्न होऊनी सदाशिव। केले मार्कण्डेया चिरंजीव॥ अजून
तयांचा वास। सप्तश्रृंगावरी असे॥४२॥ सर्व नाशवंत समजून। करावे मानवे पुण्यकर्म॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ७

३८

ईश्वर भक्ताधिनि। ऐसे निश्चयें जाणीजे ॥४३॥ जे जया युक्त। ते तया ईश्वर देत ॥ मुंगी पासून हत्ती पर्यंत। आहार ईश्वर देतसे ॥४४॥ जया म्हणती ब्राह्ममुहूर्त। ईश्वर अन्न देण्या येत ॥ म्हणुनी कोणी निद्रावश। ब्राह्ममुहूर्ती नसावे ॥४५॥ जयानें ईश्वर स्मरला। त्याची चिंता ईश्वराला ॥ परी मनी संदेहाला। अणुमात्र स्थान नसावे ॥४६॥ म्हणुनी प्रभू चरणी। श्रद्धा दृढ अंतःकरणी ॥ भवत्प्रभूंचे गायनी। ठेविणे वाणी नीत्य ॥४७॥ जये ईश्वरा आराधिले। अभ्याग्य त्याचे दग्ध झाले ॥ कल्पतरु छाये बैसले। पाविजे कल्पीले फळ ॥४८॥ परमेश्वरा भार टाकून। निवांत असावे आपण ॥ कासवी करी रक्षण। दृष्टीमात्रे पिलांचे ॥४९॥ ईश्वराचे भेटीसाठी। लावी मनोमन गती ॥ स्वयें येऊनी पुढती। तिष्ठे नारायण ॥५०॥ जडमार्ग सोडून। करी सुक्ष्माचे अवलोकन ॥ ठायीच बैसोन। एकाग्र करी चित्त ॥५१॥ प्रपंच म्हणजे बाह्यदृष्टी। अध्यात्म आंतरदृष्टी ॥ नासिकाग्र करोनी दृष्टी। व्हावें अंतरमुख ॥५२॥ परानदीचे पैलतीरावर। होत ब्रह्म साक्षात्कार ॥ आरुढ होऊनी हंसावर। देवरूप देखिजे ॥५३॥ प्रत्येक क्षणाक्षणास। ऊर्णें होत आयुष्य ॥ आदरुनी सर्वेश्वरास। पुण्य मार्गे रहाटावे ॥५४॥ ऐसे श्रीगुरु समर्थ। जना प्राशविती ज्ञानामृत ॥ श्रोते झाले भाग्यवंत। अमृत पडतां श्रवणी ॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ ज्ञानोपदेश नाम सप्तमोऽध्यायः ॥५६॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ८

३९

अध्याय ८ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः॥१॥ नमो नमो श्री अवधुत मूर्ती॥ वास मातापूर क्षेत्री॥ ज्ञान
देऊनी अलकादी। भव भय मुक्त केले॥२॥ अवतरूनी पुढती। वसले गाणापूर
क्षेत्री॥ तेथून प्रेरणा देती। ग्रंथ वदावया॥३॥ श्रीगुरुंची कृपा। म्हणूनी मार्ग होत
सोपा॥ त्याचा तोची करविता। मानवा सर्व अशक्य॥४॥ ग्रामा ग्रामा भ्रमण करीत।
जनां देत उपदेश॥ ग्राम कोहडी गुर्जर देश। श्रीगुरु तेथ प्रवर्तले॥५॥ नव वर्षीय
वय। कांती अती सोज्वळ॥ भंवती तेज प्रभावळ। ग्रामस्थ आकर्षती॥६॥ श्रीगुरुसमर्थ।
ग्रामस्था प्राशविती ज्ञानामृत॥ तव पातली मध्यरात। श्रोते तल्लीन श्रवणी॥७॥
श्रीगुरु बोधीती जनास। नश्वरता सर्वास॥ जे दिसे दृष्टीस। कदांतरी नाश पावे॥८॥
जे असे नाशवंत। नको त्याचा हव्यास॥ पक्वता येता फळास। पडे वृक्षावरूनी॥९॥
मृत्तिकेचा देह। तोही अंती जाई मृत्तिकेत॥ जेथले तेथेची जात। नियम असे नियतीचा॥१०॥
दही घालता दुधात। दही होतसे दुध॥ दही मंथने वक्र। लोणी ताकातून निघे॥११॥
लोणी करता तप्त। होत तयाचे घृत॥ घृत न होयी दूध। घृता नसे अधोगती॥१२॥
दुधापासून। दुधाची घृत अवस्था पंचम॥ तैसी अवस्था पंचम। उन्मनी जाणावी॥१३॥

जागृती, स्वप्न सुषुप्ती। तुर्या आणि ऊन्मनी॥ चतुः अवस्था त्यजूनी। पंचमेत रमावे॥१४॥
 स्त्रवत असता ज्ञानामृत। श्रीगुरु मौन धरीत॥ काष्ठावत जाहले स्तब्ध। वाहती नेत्री
 अश्रुधारा॥१५॥ म्लान जाहले वदन। कंपित स्वर दारुण॥ म्हणती अंती निश्वास
 टाकून। गेले पिता निजधामा॥१६॥ मज दूर केले जाणून। आधिच रक्षीले मनोमन॥ न
 साहवेल त्यांचे निधन। भ्रमण कारण दाविले॥१७॥ नेत्री न ठरे अश्रुपात। दीर्घ
 टाकीती ऊच्छवास॥ शब्द विरले वैखरीत। शेदन पात होतसे॥१८॥ अवतार झाले
 धरेस। जेव्हां घेती प्रथम श्वास॥ तेव्हां मर्त्यलोकीचे विकार। लेपिती त्यासी॥१९॥
 सुख, दुःख, हर्ष खेद। राग, लोभ, तृष्णा क्षुधा॥ विपदा आणि आपदा। भोगणे
 लागे॥२०॥ यम, अग्नी, अतिथी। पराचे दुःख न जाणती॥ पुण्यवंत वा पापमूर्ती।
 सर्व समान त्या॥२१॥ श्रीगुरु म्हणती आम्हांस। जाणे मुलतानास॥ जन म्हणती
 अडीचशे कोस। मुलतान असे॥२२॥ येथ स्मरुनी पितृचरण। असावे पिता विरह
 त्यजून॥ करीती ऐसे सांत्वन। जन कोटडीचे॥२३॥ श्रीगुरु त्यां वदती। आमुचा
 बंधुवर्ग अती॥ विभागुनी घेतील पितृसंपत्ती। माझा भाग देतील कोण॥२४॥ मुलतानी
 जाऊन। घेयीन पितृदर्शन॥ आपुला भाग मागेन। अधिकार असे माझा॥२५॥ श्रीगुरु
 पुसती जना। मम सवे येईल कोण॥ तत्पर चाळीस जन। श्रीगुरुंसवे जाण्यास॥२६॥
 आज्ञा पिता हाजरवेगा। वृषभ रथ करूनी सिध्दा॥ आपण बसूनी रथा। रथ धरा

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ८

४१

जनां सांगती ॥२७॥ तरी वदती ग्रामस्थ। नका करू वृथा हट ॥ अंतर असे अनंत।
वृषभ कैसे वितरती ॥२८॥ तव वदले श्रीगुरु। आम्हां आधार ईश्वर ॥ आमुच्या
ईच्छे सरसे फळ। देखील आम्हांसी ॥२९॥ सहवर्ती जन चाळीस। झाले धरते रथास ॥
मिटूनी ध्या नेत्रांस। वदले श्रीगुरु ॥३०॥ विश्वनाथ चंद्रशेखर। भंवती असे गणमेळ ॥
तैसे श्रीगुरु शोभत। वृषभ रथावरी ॥३१॥ भंवती तारांगण। मधें शोभे चंद्रम ॥ कीं
वल्लरीत चंदन। सुगंधी असे ॥३२॥ मंद मंद वृषभ रथ। मार्ग असे क्रमीत ॥ कोटडी
सीमा लंघीता। होतसे अतर्क्य ॥३३॥ गतीमान होयी रथ। वर्षे अंतरीक्षात ॥ जैसे
विमान पुष्पक। वल्हवी मेघांसी ॥३४॥ कीं सागरी देवमासा। धरी अकल्पे गती
आपैसा ॥ कीं वायुत सुगंधा। गतीमानता लाभतसे ॥३५॥ तैसा तो रथ। मनोगते
मार्ग क्रमीत ॥ अंतर होयी व्यस्त। श्री गुरु संकल्पे ॥३६॥ जयांनं निर्मिली सृष्टी।
काय अशक्य तयासी ॥ जे नसे विचारासी। ते प्रत्यक्ष घडतसे ॥३७॥ ऊषा न
ये नभास। घन तमता धरेस ॥ द्वीजांचे स्वर घोष। धरेत नव्हते ॥३८॥ जैसा असे
वर्षाकाल। अल्प ऊठतसे वादळ ॥ वृक्ष वर्तती अधऊर्ध्व। नमाज पढती ऐसे वाटे ॥३९॥
पांच घटी वर्तत। नव्हता उषःकाल ॥ ईश्वरे रोधीला समय काल। मुलतानी रथ
ऊतरे ॥४०॥ चाळीस जनां समवेत। श्रीगुरु आले जन्मभूमीस ॥ अतर्क्य वाटेल समस्तांस।
परी सत्य असे ॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते, श्रीगुरुजन्मभूमी
आगमनं नाम अष्टमोऽध्यायः

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अष्टाध्यायः ९ वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः ॥१॥ होण्या आधी प्रभात। मुलतानी उतरे रथ ॥ ऊदासिनता सर्वत्र। पसरे भीषण छाया ॥२॥ कबिरोदीनाचें आस पुत्र। सर्व करीती आकांत ॥ देह नश्वरता कळे सर्वास। कळे परी नसे वळत ॥३॥ कबिरोदीन गृह। भव्य आणि उत्तुंग ॥ मुलतानवासी जमत। जनाजा म्हणजे अंतयात्रेसी ॥४॥ कुजबुजती एकमेकात। आहेत सर्व पुत्र ॥ परी इमामाविण अपूर्त। आस जन ॥५॥ कबिरोदीन असे कारण। पाठविले पुत्रा भ्रमणा ॥ त्यांच्या चित्ता दुःख यातना। का न होती ॥६॥ तव कोणी वदत। असती त्यां अनेक पुत्र ॥ नून्य असतां एक। काय अडे कुणाचे ॥७॥ प्रतीदीन, प्रतीदीन। कबिर काया होतसे क्षीण ॥ पुत्र सामर्थ्य असह्य होऊन। जाणून पाठवी परदेशी ॥८॥ किंवा वृक्षाखाली वृक्ष। कदा नसे वाढत ॥ जाणून पुत्र हीत। केले दूर तयासी ॥९॥ अंत्ययात्रा मंद मंद। येतसे बाजारांत ॥ शांती असे अतीव। खांदा बदलती परोपरी ॥१०॥ इस्लाम धर्मियांची रीत। जाणे अंतयात्रे शुभ मानीत ॥ देणे खांदा पालखीस। मानती पुण्यकर्म ॥११॥ कोणी होता मृत। रोदन कोणी न करीत ॥ रोदने यातना प्रेतास। ऐसी तयांची धारणा ॥१२॥ मृत्युनंतर देहता। होतसे फरीशता ॥ कोणी पुण्यवंत असता। दफनी न स्पर्श माती ॥१३॥ दफन करता शवास। न

लगे माती त्यास ॥ पुण्य-पाप सत्यास । कलीयुगीं साक्ष असे ॥१४॥ पथी वर्ते अंतयात्रा ।
 जना आली अचंबता ॥ इमाम समोर दिसता । आनंद होत अल्पांसी ॥१५॥ पूर्वी
 जया केले पीडामुक्त । ते चरणी लागत ॥ पुनर्दर्शन आज होत । बहूत काले ॥१६॥
 धनु आणि रेवणदास । जाहले कृतार्थ ॥ गत त्यांचे व्यंगत्व । श्रीगुरुकृपे ॥१७॥ जना
 बोले इमाम । जनाजा उतरवाना ॥ करवा दर्शन । मज पित्याचे ॥१८॥ पुसती मुलतानवासी ।
 कैसा जनाजा उतरवा म्हणसी ॥ उतरेल दफन स्थानासी । शास्त्र ना जाणसी मुढा ॥१९॥
 गेलास भ्रमणासी । आठवण नव्हती पित्याची ॥ चला रे पुढती । मुखीचे ऐकू नका ॥२०॥
 तंव घडले अकल्पित । जनाजाचे स्कंधस्त ॥ रुतले त्यांचे पद । धरसी खिळले ॥२१॥
 महाभारत युध्दांत । कर्ण रथाचे चाक ॥ खिळून राहे धरणीत । त्यापरीं जाहले ॥२२॥
 किंवा बारा मल्हार ग्रामी । मच्छींद्रे विभूती प्रेरुनी ॥ पिशाच्या खिळवी मेदीनी ।
 त्यापरी जाहले ॥२३॥ आतां कांही न चाले । पद पाषाण झाले ॥ अवनीत रुतले ।
 नाईलाजे जनाजा ऊतरला ॥२४॥ पाहूनी पितृमुख । इमाम करी विलाप ॥ पाठवुनी
 मज पर्यटनास । नाहीं लोटले वर्ष एक ॥२५॥ अंतकाळी दूर केले मज । जाता
 आपण परधामास ॥ आला का माझा वीट । अपराध काय झाला ॥२६॥ आपुली
 आज्ञा मानून । पातलो पर्यटना ॥ काय लाभ आपणा । कपट मज करूनी ॥२७॥
 माझे वय अती सान । फसवणूक केली जाणून ॥ जैसे हुती कपट करून । पांडवा
 फसविले ॥२८॥ जर मज असते ज्ञान । जाणे आपणा परधाम ॥ नसते सोडीले मुलतान ।

मनमाने वागलात ॥२९॥ असो झाले ते झाले। माझा हिस्सा द्या भले ॥ मग खुशाल जाते। आपुल्या स्थाना ॥३०॥ सर्व मम बांधवा। दिधले वाटून भागा ॥ मज करुनी दुर्लक्षता। काय साधले आपण ॥३१॥ निक्षुन सांगतो निश्चित। द्यावा माझा भाग ॥ अन्यथा न आक्रमी पथ। जनाजा आपुला ॥३२॥ जना आला कोप। असूनी तु ऊपदेशक ॥ काय तुज शोभा देत। मुढासम वागसी ॥३३॥ जमवुनी अडाणी मूर्ख। उपदेश देऊनी त्यास ॥ आपणा घेऊनी महानत्व। आपणा पीर म्हणवीसी ॥३४॥ अंधकार असतां घरात। परघरी लावी दीप ॥ दीपतळी अंधार असत। तैसी स्थिती तुझी ॥३५॥ आपणा म्हणसी ज्ञानी। काय तुज कमी ॥ मृत पित्या वाटा मागुनी। काय साधसी ॥३६॥ जेव्हां पिता होता जिवंत। वाटा कां न मागत ॥ गेली तुझी अक्कल देख। बारा वाटा फिरतसे ॥३७॥ वाटा मागसी प्रेता। लाज न वाटे मागता ॥ ईच्छी कासवीच्या धृता। तैसी तुझी स्थिती ॥३८॥ श्रवुनी अज्ञानांचे वचन। कोपून वदती इमाम ॥ माझा वाटा घेतल्याविण। येथून नाहीं हलणार ॥३९॥ कठोरत्व येवो करुणेस। चंद्रा येवो तमेस ॥ मृतता येवो अमृतास। तरी वाटा घेयीन ॥४०॥ गिळो अरुणा तमता। लोहत्व पावो सूर्यथा ॥ इद प्रावो विन चंद्रा। तरी वाटा घेयीन ॥४१॥ शाश्वत होवो अशाश्वत। केतूस येवो मुख ॥ आनंदा येयील दुःख। तरी वाटा घेयीन ॥४२॥ मृदुत्व येवो वज्रास। होवो शुंडाविन ऐरावत ॥ फीरो अन्नपूर्णा भीक्षेस। तरी वाटा घेईन ॥४३॥ धरा प्राणो सागरा। स्वर ना सुचो मल्हारा ॥ तीव्र मध्यम

विसरो केदारा। तरी वाटा घेईन॥४४॥ सूर्या पडतील खेले। पाऊस वरूणा गिळे॥
 लक्ष्मीचे धनत्व हरे। तरी वाटा घेईन॥४५॥ ऐसी ऐकता दृढ वाणी। गेले समस्त
 अती कोपोनी॥ जनाजा ऊचला क्षणी। नादी न लागावे बुध्दीगता॥४६॥ तंव घडे
 अकल्पीत। कभिन्न नाग आडवे घेत॥ कावळे करीती कलकलाट। धुलीका लोट
 वातावरणी॥४७॥ क्षोभित झाली नियती। वादळे गर्जू लागती॥ स्कंधस्थ आडवे
 होती। पर्दी नसे त्राण॥४८॥ जैसे सूर्या लागे ग्रहण। छाया होत कृष्ण॥ आदित्याचे
 किरणमान। लोपोनी गेले॥४९॥ कोणा कांही न सुचत। बसुन राहीले मुख दुर्बल॥
 जैसे घायाळ। कोल्हे वसती॥५०॥ जोंवरी न देखे पंचानन। तो जंबुक करी गर्जन॥
 तैसे वासी मुलतान। पडून राहीले॥५१॥ पुनश्च इमाम वदे पित्यास। द्यावे माझे
 वाट्यास॥ अन्यथा देयीन आयुष्य। ब्रह्मयाचा संवत्सर॥५२॥ प्रहर लोटला एक।
 स्तब्ध झाले समस्त॥ अल्प कंप धरेस। घालती घिरट्या गिधाडे॥५३॥ मृत असता
 पिता। कैसा देयील वाटा॥ इमामा अंतरी स्फुरता। मंत्र चैतन्य॥५४॥ अल्प स्फुरे
 मंत्र। हलु लागले प्रेत॥ जनाजा मंद मंद। इमाम दीशे घेतसे॥५५॥ जन पाहती
 भयेस। घडे अघटीत॥ वाटे संचरले भूत। शव देहासी॥५६॥ पिता असतां अचेतन।
 हात काढी कफनीतून॥ कंठीची माळ जयतुनी। घाली पुत्रकंठा॥५७॥ पुनश्च पूर्ववत।
 पित्याचा दिसे देह॥ इमाम वदे तयांसी। अद्यापी वाटा अपूर्त॥५८॥ खडी साखर
 होती हातात। ती घाली पुत्र मुखांत॥ वदे पूर्णता नसे वाट्यास। तेव्हां हस्त

ठेविला मस्तकी॥५१॥ नसे आता काही शेष। मिळे भाग माझा मज॥ तेव्हा
 जनाजा मार्गी होत। मंद कुंजर गतीने॥६०॥ आला जनाजा दफन स्थाना। पित्या
 विनवी इमाम॥ आतां करावे गमन। आपुल्या निजधामा॥६१॥ पार्थिव देह जरी
 धरसी। माती ना स्पर्श तुम्हासी॥ सत्यत्वे राहीलात जगती। मृत्तिका न स्पर्श देहा॥६२॥
 अनंत पातकांसी। धरा करी क्षमेसी॥ परी असत्यासी। नोहे क्षमा॥६३॥ जन मुलतानवासी।
 लागले वंदू श्रीगुरुंसी॥ परी न पाहती तयांसी। लेपले पूर्व कर्म॥६४॥ आलो
 जन्मभूमीसी। ना दाविले प्रेमासी॥ आतां लागता पदासी। हा कोणता धर्म॥६५॥
 तुमचे शब्दशर। त्यांत आहे जहर॥ केला ममदेह विदार। विषमय देह असे॥६६॥
 विषारी असती प्राणी। मानव अती विषारी त्याहूनी॥ पाल विषारी असूनी। विंचू
 भक्षी तीये लागुनी॥ कोंबडी भक्षी विंचू पाहूनी। मानव भक्षी कुक्कुट॥६७॥ श्वान
 दंशीता मानवास। परी तो न होयी मृत॥ परी मानव दंशिता श्वानास। तो तात्काळ
 मृत पावे॥६८॥ सर्पादीकांचे विष। ऊतरे मंत्र औषधीस॥ परी मानव विष उतरण्यास।
 नसे उतारा॥६९॥ समस्त प्राण्या असे विश्व। मानव मुखी अति तीव्र॥ मानव
 प्राणी न दंशत। परी विष भीने देही॥७०॥ मनुष्य प्राण्यांचे नेत्र वाक्। तयांतून
 ओसंडे विष॥ तमोगुणें भरता देह। वर्धत राहे विष तीव्रता॥७१॥ विषारी तुमचे
 वाक्शर। विषमय झाले माझे शरीर॥ विष लहरी अंतरांत। गदगद करीती॥७२॥

ब. इ. जा.
अ. ९

४७

सावध करूनी कान। माझे ऐका वचन॥ केले माझे धिःकारण। उपदेशक म्हणूनी॥७३॥
तरी आज पासून। शिष्य न करी मुसलमान॥ अनुग्रहीन हिंदू जन। ते माझे बांधव
शिष्य॥७४॥ त्यांच्या ऊढाराप्रती। खर्चिन माझी मंत्रशक्ती॥ आजिवन त्यांप्रती।
सर्वार्थ पुरविन॥७५॥ शेष त्यजील पृथ्वीस। कंटक फुटती कल्पतरूस॥ परी माझे
वचन। असत्य न होती सर्वथा॥७६॥ वायु त्यजील चंचलत्व। गिरीस फुटतील
पंख॥ परी माझे वच। असत्य न होयी सर्वथा॥७७॥ नशा त्यजील मदीरा। नीशा
हेल तमता॥ तरी माझे वचा। असत्यता न पावे॥७८॥ वचन माझे त्रिवार।
सत्य करतील हरिहर॥ आमुचे दैवत सूर्य। त्या साक्षी करी प्रतिज्ञा॥७९॥ जन
मुलतान वासी। श्रीगुरुंसी क्षमा याचिती॥ गेला शब्द ये न मागुती। वदले श्रीगुरु॥८०॥
तरी आता ऐसे करणे। कर्मान्वयें फल भोगणे॥ मरणा आधिं वाचा जाणे। ऐसे
जाहले तुम्हांसी॥८१॥ वर्तावे आपुल्या घरा। घडेल ते मान्य ईश्वरा॥ विरचंदाचे
गृहा। कांहीं दिवस राहिले श्रीगुरु॥८२॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री ईमामशाह ज्ञानामृते॥
भागगृहणं नाम नवमोऽध्यायः॥८३॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १०

४८

अध्याय १० वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः ॥१॥ दश अंकाचे महीमान। श्रीगुरुकृपे वदेन ॥ प्रथम दश अवतार वर्णन। दारिद्र्य अत्यल्प ॥२॥ दशास पर्यायी शब्द। पंक्ती, अवतार, अमर ॥ या शब्दांचें द्योतके। दश अंक जाणावा ॥३॥ शंखासुर वर्धिण्यास। जाहला अवतार मत्स्य ॥ रविवार, रेवती नक्षत्र। विष्णु योग ॥४॥ बारा घटी दिवसास। युग होते कृत्तेस ॥ करी घेऊनी वेदास। भगवान विष्णू अवतरले ॥५॥ सागर मंथना कारण। जाहला अवतार कूर्म ॥ नक्षत्र रोहीणी वार सोम। दोन घटी दिवसास ॥६॥ शुद्ध द्वितीया जेष्टास। साद्य नाम योगास ॥ नाम प्रभव संवत्सरास। मेरु धरीला पृष्ठी ॥७॥ हिरण्याक्षे मेदीनी। सागरी ठेवी लपवुनी ॥ विष्णू वराहरूप धरुनी। दंते ऊचलली धरा ॥८॥ माघ शुद्ध सप्तमी। रविवार नक्षत्र अश्विनी ॥ आठ घटी दीनमानी। युग कृत शुक्ल संवत्सर ॥९॥ रक्षीण्या प्रल्हादास। नराचा देह सिंहाचे मुख ॥ ऐसा अवतार विशेष। नृसिंह अवतार जाणावा ॥१०॥ वैशाख शुद्ध चतुर्दशी। शनिवार नक्षत्र स्वाती ॥ शुभ योग, दिवस तीस घटी। कृतयुगीं अवतरले ॥११॥ त्रिपाद भूमी घेण्या दान। अवतार झाला वामन ॥ वार मंगळ, नक्षत्र श्रवण। पंधरा घटी दिवसास ॥१२॥ भाद्रपद शुद्ध द्वादशी। धृती असे योगासी ॥ नाम त्रेता युगासी। अवतरले पद्मनाभ ॥१३॥ सहस्रार्जुनाचे करुणा हनन। अवतार झाला परशुराम ॥ रात्री अकरा घटी मान। वैशाख शुद्ध तृतीया ॥१४॥ वार असे मंद। त्रेता युग रोहीणी नक्षत्र ॥ अवतारे जसा रुद्र। परशु

असे करी॥१५॥ अग्रतः चतुर्वेदाः। पुष्टतः सशरं धनुः॥ इदं ब्राह्मं इदं क्षात्रं। शपादपी
 शरादपी॥१६॥ चैत्र शुद्ध नवमीस। सोमवार पुनर्वसु नक्षत्र॥ शुक्लयोग युग त्रेतात।
 पंधरा घटी दिवसास॥१७॥ संवत्सर तारण। माध्याह्नी अवतरले श्रीराम॥ वध करणे
 रावण। असती तयां बारा कला॥१८॥ श्रावण वद्य अष्टमी। बुधवारी नक्षत्र रोहीणी॥
 रात्री पंचेचाळीस घटी लक्षुनी। योग होता वज्र॥१९॥ विरोध नाम संवत्सर। युग होते
 द्वापार॥ षोडश कलांनी परीकर। भगवान श्रीकृष्ण अवतरले॥२०॥ केले धर्मयुद्ध महाभारत
 संगर। क्षोभला प्रलयंकार॥ अठरा अक्षौहिणी दलभार। खच पडला शवाचा॥२१॥ दुर्योधन
 मुच्छित स्यमंत पंचकात। आपली दूष्कर्मे आठवीत॥ कृतकर्माचीया गत। पश्चाताप होत
 तयास॥२२॥ कुरु पंडू उध्दारा कारणे। इमामशाहा बोलीती अवतार बौद्ध जाणा॥ तेची
 बौद्ध कथा निवेदीतो। मूळबंध प्रमाणार्थ॥२३॥ ग्राम भालूकी क्षेत्र प्रभास। केला कृष्णाने
 देहत्याग॥ पंचभौतिक देहास अर्जुने। युग प्रमाण दाग दिधला अग्नि॥२४॥ कलीयुगाचा
 कालोद्भव। कृष्णदेही वर्धे पृथ्वी तत्त्व॥ कलेवर पूर्ण दग्ध न होत। गुराखीनी प्रेत
 त्यजीले सागरात॥२५॥ तेथ एक मास भक्षक मत्स्य। क्षुधार्थ होऊनी शोधीतसे भक्ष॥
 कृष्ण कलेवर पडता दृष्टीस। घेतले मुखात कलेवरास॥२६॥ जागा शोधीत निवांत।
 दक्षिण समूद्री वळसा देऊनी। पातला वोळस्यापीठ पूरीस। वोळस्यापीठी नृप वीरपाल॥२७॥
 ब्रह्महत्या कारणे चिंतातूर। श्रीहरी घेवूनी स्वप्नांत॥ वचन बोलीले तयास। एक मत्स्य
 घेवूनी कलेवर॥२८॥ येईल समुद्रतीरी। ते कलेवर सोडवून॥ बंद ठेव दिन अेकवीस।

तया दर्शने क्षालन ब्रह्मपातक॥२९॥ जैसा स्वप्नबोध तैसे केले नृप। श्रीहरी दर्शना आतूर॥
 उघडी पेटी दिन पंचदश। तोची द्वारकाधीश बौध्दावतार॥३०॥ शुध्द नवमी आषाढ।
 रविवार विशाखा नक्षत्र॥ सहा घटीका दिवसास। शुक्ल योग असे॥३१॥ द्वापार असे
 युग। संवत्सरा नाम खर॥ जाहला अवतार श्री बौध्द॥३२॥ माता रेणूका पिता हंसराज।
 शक्ती देवी हर्षदा॥ स्थान हिमवती नगरी जगन्नाथपूरी। कुरुक्षेत्रे बौध्द अवतरी॥३३॥
 देऊनी दर्शन वीरपालास। पातले स्यमंत पंचकात॥ कैसी श्रीहरीची तळमळ। जरी दुर्योधन
 असे खळ॥३४॥ द्वारकाधीश देऊनी दर्शन। उध्दरीले कुरूकूमार दुर्योधन॥ तेथूनी भक्तवत्सल।
 गेले पांडवा द्वारी॥३५॥ तयास दिधला उपदेश। म्हणे दुष्कर कलीकाळ॥ येथ न रहावे
 एकपळ। करा स्वर्गरोहण तात्काळ॥३६॥ ऐसा उपदेश साचार। केली पंडीतांची निंदा॥
 परी वेदा। कदा न निंदीले॥३७॥ वेदोक्त धर्म। न केले त्याचे अवहेलन॥ अघोर
 करीती यज्ञ। म्हणून त्यां वर्जिले॥३८॥ गोमेध, अश्वमेध, नरमेध। विरूध्द लाऊनी अर्थ॥
 गाय आणि अश्वास। यज्ञी होमविती॥३९॥ सोळा लक्षणी पुरुष। तया टाकीती यज्ञांत॥
 नरमेधाचा सत्य अर्थ। अंत्येष्टी असे॥४०॥ श्रोते पडतील संदेहात। श्रीरामे केला कैसा
 अश्वमेध॥ परी हवी नसे अश्व। हवन केले कर्पूराचे॥४१॥ अज्ञांचे हरण्या मूर्खपण।
 थांबवी यज्ञसत्रण॥ अर्हीसा सांगुनी धर्म। हिंसा थांबविली॥४२॥ अवतार धरूनी स्वतः।
 अहिंसा, दया, क्षमा उपदेशीत॥ दशपापें वर्जिता। अहिंसा होतसे॥४३॥ दशपापांचे लक्षण।
 श्रीगुरुकृपें वदेन॥ श्रोते होवोनी सावधान। श्रवण कीजे॥४४॥ परत घेणे दिधले दान।

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १०

५१

परस्त्री सेवन॥ प्रवर्ते हिंसे कारण। तीन पापे कार्याक॥४५॥ कठोर भाषण। बोलणें पर
वर्म॥ निंदा, बोलणे अकारण। वाचिक पापे चार॥४६॥ परद्रव्य ईच्छणे। परा पाहणे हीन॥
परकार्या पडावे खंडण। तीन पापे मानसिक॥४७॥ कार्याक पापे तीन। चार वाचिक जाण॥
मानसिक तीन। ऐसी दश पातके॥४८॥ दश पातकांचे कर्म। भोगा होत लेपन॥ जे केले
अन्या चिंतन। ते स्वगृहा येतसे॥४९॥ मधु वक्ष्यामी, मधु वदीष्यामी। ऐसी ऋषी वाणी॥
मानवा हीत कारणी। रूद्राध्यार्यी अवलोकावी॥५०॥ कली पावता प्रकर्ष। ग्लानी येई धर्मास॥
त्रस्तता साधू सज्जनास। पद बळ धर्मा नसे॥५१॥ अर्धपाद धर्म सांप्रत। जाणून घेयी संकेत॥
शिवाचा नंदी वाहन। त्याचा अर्धपाद उभा॥५२॥ होयील जगती आकांत। अगणित ऊल्कापात॥
धरा होयी भंगीत। अवर्षणे, अतीवर्षणे॥५३॥ वर्षाक्रतु रौद्र। जलधारें असे रक्त॥ चुनखडी
होतील शेंते। असत्त्व अन्न असे॥५४॥ अन्न सोडूनी सात्विक। जन भक्षीतील मांस॥ अती
तीक्ष्ण आहार। आनंदे सेवीती॥५५॥ अन्हेरुनी मातापिता। स्त्रीआज्ञे सर्वथा॥ आनंदे भोगी
आपदा। पत्नी एवं प्रमाण॥५६॥ देवता अर्चनादी सोडून। निंदतील ईश्वर नाम॥ प्रेत पिशाच्च
साधन। मानतील ऊच्च॥५७॥ परान्नाची स्तुती। वारांगना होतील धर्मस्त्री॥ शिशुहत्या गर्भपातादी।
अमाप होतील॥५८॥ तेव्हां श्री निष्कलंकी नारायण। येतील अवतरून॥ सज्जनांचे करतील
रक्षण। दुष्कृत्ये हरतील॥५९॥ शुद्ध द्वितीया मार्गशिर्ष मास। पुर्वाषाढां नक्षत्र॥ शनिवार सिध्दीयोग।
निशाकाल तीन घटी॥६०॥ कलीयुगी संवत्सर दुर्मुख। प्रकटतील सुमुख॥ हा अवतार श्रुतद्विपांत।
पुढील अध्यार्यी रूप वर्ण॥६१॥ इति श्रीब्रह्मावतार, श्रीइमामशाह ज्ञानामृते॥ दशावतार वर्णनं
नाम। दशमोऽध्यायः॥६२॥ श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टाव्या ११वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री निष्कलंकी नारायण। तयाचे रूप वर्णन॥ श्री गुरुकृपा सूत्र धरून। निवेदीन यथामती॥२॥ गौर अरुण वर्ण। सतेज रूप तरुण॥ श्वेत वस्त्र परीधान। वाहन श्वेत अश्व॥३॥ भाळ केशरे लेपीत। हरीचंदन उभा पुंड॥ कस्तुरीचा तिलक। रेखीला भ्रूमध्या॥४॥ हाती धरीले खड्ग। रौप्यासम तरळत॥ कुरल केश वारीयात। लालीमा स्वर्ण मोरपिसाचा॥५॥ अवतरेल आदिपुरुष। बत्तीस लक्षणांनी युक्त॥ ती देहलक्षणें समस्त। श्रीगुरुकृपें वर्णीतसे॥६॥ सूक्ष्म स्थाने पांच। केश त्वक, अंगुली, दंत॥ बोटांची पेरे समस्त। ऐसे जाणीजे॥७॥ पांच स्थानी दीर्घता। लंब अर्थ दीर्घता॥ भूज, हनुवटी नेत्र। जानू आणि नासिक॥८॥ सात स्थाने आरक्त। नेत्र, कोर, तळहात॥ तालू, जिव्हा, अधरोष्ठ। नखे आणि चवडे॥९॥ सहा स्थाने ऊन्नत। कुक्षी आणि वक्ष॥ अलकेश, स्कंध। हात आणि कर॥१०॥ विस्तीर्ण स्थाने तीन। विस्तीर्ण म्हणजे रुंद॥ वक्षस्थळ, ललाट। तृतीय जाण कटी॥११॥ जहस्व स्थाने तीन। जहस्व म्हणजे आखुड॥ शिशन, ग्रीवा, जंघा। अनुक्रमें पहावे॥१२॥ तीन स्थानी गंभीर। नाभी, स्वर, कर्ण॥ ऐसी बत्तीस लक्षणे। जाणा आदिपुरुषाची॥१३॥ श्री निष्कलंकी नारायण। बत्तीस लक्षणे परीपूर्ण॥ नारायण गायत्री साधन उक्तम्।

ब. इ. ज्ञा.
अ. ११

५३

करी प्रदान जनांसी ॥१४॥ मूळ कथेचे सूत्र। धरीतसे यथार्थ ॥ श्री गुरु मुलतानात। कांही काल राहिले ॥१५॥ बहू जन संतुष्ट। आस आणि कुबुध्द ॥ नसे त्यांना संमत। वास श्री गुरुंचा ॥१६॥ जे घडले अघटीत। त्याचा दाकिन अल्प संकेत ॥ जो ब्रह्मावतार प्रत्यक्ष। अशक्य काय तयासी ॥१७॥ पंचभूतादी समस्त। त्याचे संकल्पे वर्तत ॥ देवतादी गणदैवते। अदृश्ये तयाभंवती ॥१८॥ कोटडा पासून मुलतानात। आला शकट पांच घटीस ॥ समस्ता देऊनी सूक्ष्मत्व। कालगती रोधीली ॥१९॥ स्कंद दात्यांचे पद। रूतले धरेत ॥ आकर्षण मंत्र बिजोक्त। धरेत प्रेरीला ॥२०॥ अरुण मंत्रे प्रेरुनी विभूती। वरुण वंदीला मंत्र ॥ वर्षाक्रतु सम प्रती। मेघमाला गर्जितसे ॥२१॥ मेघमाला आच्छांकत। मेघांत लपे मित्र ॥ विजांचा कडकडाट। प्रभाव वरुणाचा ॥२२॥ मरूत मंत्र प्रेरीता। आली वृक्षा अती चलता ॥ यक्षीणी कलियुगाधिष्ठा। वाट आडवी कालसर्परूपे ॥२३॥ रोधीला आकर्षण मंत्र। डाकीनी लाकीनी दैवत ॥ पालखी नेती मंद मंद। उभे जेथ श्रीगुरु ॥२४॥ चैतन्य आदिशक्ती मंत्रे। देहा देत चेतन ॥ परी नोहे संजीवन। ऐसे जाणीजे ॥२५॥ शवा चेतना येत। परी नोहे जाणीव ॥ कस्स्थ देवता प्रवेशून। हात घालविती कफनीत ॥२६॥ जयतुनी माला कंठात। खडीसाखर मुखात ॥ मस्तकी पडला हस्त। श्री गुरुंच्या ॥२७॥ श्रोते घ्यावे जाणून। केवळ दक्षिण करा चेतन ॥ शेष देह शवमान। कार्य करीती देवता ॥२८॥ जर समस्त देहा चेतन। आणि योजीता संजीवन ॥ तर कबिरोहीन। उठून बसती ॥२९॥ ज्या

अवयवाचे चैतन्य जात। तो अवयव असूनी नसत॥ लुळे, पांगळ्यांची गत। अवयव गत चैतन्य॥३०॥ योगबळे सामर्थ्य। कैशा देवता कार्यरत॥ कारण असे वस्तुतंत्र। कार्या देवता करीती॥३१॥ आधी ठरे कार्य। तथा योजीती कारण॥ नियतीची घडण। ऐसी असे॥३२॥ माला घालीता कंठांत। तो जाणिजे शक्तिपात॥ खडीसाखर घालीतां मुखांत। दैवी कला प्रवेशली॥३३॥ मस्तकीं ठेविता हस्त। पूर्णस्य पूणमादाय प्रकाशत॥ सर्वांगी संचार करीत। जगदंबा कुंडलीनी॥३४॥ चौदा चक्रे गरगर फिरती। की चौदा घाट गंगातटी॥ की चौदा कुंडे भरुन वाहती। राजापुरी गंगा॥३५॥ की चौदा विद्यांचे निधान। मुलाधारी प्रकटे गजानन॥ की चौदा रुपनिषदांचे स्फुरण। ब्रह्मा देवी स्वाधिष्ठानी॥३६॥ चतुर्दशीसी अनंत। चौदा कमलांनी पूजिला मणीपुरात॥ चौसष्ट कलांनी युक्त। महेश विलसे अनाहती॥३७॥ चौदा त्रिपुटींनी युक्त। जीवात्मा प्रकाशे विशुद्धांत॥ द्विदल संयुक्त कांचन पत्र। प्रयागी विलसे मंदाकीनी॥३८॥ ललाटी गंगाधर शुभ्रफेन। सहस्र रश्मीत ईश निर्गुणा॥ सहस्र धारांचे वर्षण। महेश्वर देखिजे रेवातटी॥३९॥ भ्रमरगुंफा, त्रिकुट। अंतः चक्र, गोल्हाट॥ औट हाट, ब्राहाट। चक्र चवदावे श्रीहाट॥४०॥ चक्रे कथिली चतुर्दश। पंचदश दाविली प्रत्यक्ष॥ ललाट ते उपचक्र। जाणून घेयीजे॥४१॥ सात चक्रे पिंडाची। सात चक्रे ब्रह्मांडाची॥ यात शिव क्ती। असती वसल्या॥४२॥ आधिच मुळचे जन्मसिद्ध। त्यांत पिता देवी दैवी कलेस॥ मिळे संजिवनी अमृतास। वा मणीकांचन योग॥४३॥ दैवी कला

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ११

५५

जेथे असती। ब्रह्मांड शक्ती तथा भंवती॥ जैसी होय उक्ती। त्या परी घडतसे॥४४॥
तथापि सिध्दजन। पात्रापात्र करूनी विचक्षण॥ पूर्व जन्मकर्म पाहून। कृपा करीती॥४५॥
श्रीगुरुकृपे करून। क्षीण पावे तीव्र कर्म॥ जर असेल अतिक्षीण। पावतसे नष्ट॥४६॥
या प्रमाण श्रीगुरुचरित्र। राज्य रजका पुढील जन्मात॥ त्याचे कर्म अती तीव्र।
झाले क्षीण श्रीगुरु सेवे॥४७॥ या कारणे परजन्मांत। राज्यभोग झाला प्राप्त॥ परी
त्यांत पूर्णसुख। नाही तथा जाहले॥४८॥ जेवढे क्षीण प्रारब्ध। तेवढाच भोगे राज्यभोग॥
अंती राज्याचा करून त्याग। वास करी विजनी॥४९॥ या उलट दुसरी कथा।
अती क्षीणता गंगा प्रारब्धा॥ अश्वत्थ सेवे नष्ट क्षीणता। दीधली संतती इह जन्मी॥५०॥
अवतार सिध्दांची ऐसी कृती। दैवत सेवा करविती॥ तीये करवि दैवगती। नष्ट
करूनी देती फळ॥५१॥ तैसे श्री गुरुनाथ। ऊचित तैसी कृपा करीत॥ दर्शना
येती लोक। देशोदेशातुनी॥५२॥ एकदां कांही योगसिध्द। चालले होते यात्रेस॥
काश्मिर कानपूर कर्नाटक। कोकण कलोल आदींचे॥५३॥ तेव्हां तयां झाले ज्ञात।
कोणी मुलतानी बालसिध्द॥ वय केवळ दशवर्षिय। दावी चमत्कार अकल्प॥५४॥
म्हणुती दोन दोन तपे। साधिली हठयोगे॥ परी ऐसी सामर्थ्ये। आम्हां नसती॥५५॥
तरी प्रत्यक्ष जाऊन। निरीक्षावें त्याचे ज्ञान॥ कदाचित क्षुद्र साधन। असावे तयांसी॥५६॥
जेथे होते गुरुवर। तेथे पातले सिध्द थोर॥ न करता नमस्कार। तैसेच बसले
अहंकारे॥५७॥ हंसून पुसती श्रीगुरु तयांसी। कोणत्या सिध्दी आम्हांसी॥ ज्ञात असे

तुम्हांसी। तैसे वदावे॥५८॥ काय असे साधन। यक्षीणीचे वशीकरण॥ कीं त्रिलोही कंकण। असे आम्हांपासी॥५९॥ केले शव साधन। वा स्मशानकाली प्रसन्न॥ कीं मुखीं गुटीका ठेऊन। ऐसी साधली सिध्दी॥६०॥ पुरुष छाया साधली। वा उच्छीष्ट चांडाली॥ कीं भैरव सिध्दी साधली। वा हरिद्रा गणेश साध्य॥६१॥ सार्थ वाचिली सप्तशती। हवन धृत पाकादी॥ महाकाली, महालक्ष्मी, महासरस्वती। आम्हां प्रसन्न ?॥६२॥ तरी सांगा योजीन। कोण असे आम्हां प्रसन्न॥ जाणूनी श्रीगुरु अंतर्ज्ञान। अहंकार रहीत जाहले॥६३॥ दोन तपे केलेत तप। नाही साध्य योग हठ॥ नसती अजून शुध्द। नाडी बहात्तर हजार॥६४॥ प्रथम नाडी शुध्दता। प्राणायामे होता॥ अल्प करावी भस्यिका। मग धर्म येतसे॥६५॥ तो धर्म नसें जाण। तेजाचें जलकरण॥ तथा अंगी करावे मर्दन। तेणें वाढे ओज॥६६॥ त्रिकालें छत्तीस प्राणायाम। अल्पसे करावे वर्धन॥ मंद मंद काल वर्धवून। सहजकुंभक साधिजे॥६७॥ सिध्द होता प्राणायाम। बाह्य आंतर कुंभक द्या साधून॥ दशांगुली राहे थांबून। प्राणवायु त्या योगे॥६८॥ असतां शांत चित्त। एकशेऐंशी श्वासोश्वास घटीस॥ करावें तथा अधिक मंद। कुंभक साधतां॥६९॥ ऊच्छवास करीता। करावा बाह्यकुंभक तत्वता॥ तंव वायुसी स्तब्धता। ती श्वासे आकर्षिजे॥७०॥ ऐसी साधना साधता। रोधे ऊच्छवास् स्तब्धता॥ हंस गायत्री सर्वथा। जाणीवे जपावी॥७१॥ जैसा वाढे जप। येती अनुभव आपीआप॥ योग करता प्रकट। फळ त्याचें जातसे॥७२॥ याकारणे तुम्हांस। अल्पसा

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ११

५७

कथीला संकेत ॥ परी गुरुकृपेविण। योगसाधन व्यर्थ ॥७३॥ स्मरूनी श्रीगुरुवचन।
योगी पावले समाधान ॥ सद्भावें करूनी वंदन। मुद्रीका अर्पिल्या गुरुपदी ॥७४॥
तयांचे मार्थी ठेवूनी हात। नेत्र मिटूनी बसा स्वस्थ ॥ तेव्हां ते पहात। अघटीत
ऐसे ॥७५॥ नाड्या दिसती स्पष्टपणें। तैसे रूधराभिसरण ॥ आंतर व्यवस्था ईशदान।
अवलोकन करीती ॥७६॥ हिंदोलता ये कायेस। दिर्घ श्वासोच्छ्वास ॥ आसने समस्त।
होती सहज ॥७७॥ स्कंध जाहले ऊन्नत। ऊर आंतराकर्षित ॥ आणि ऊघडले नेत्र।
स्त्रवती प्रेमधारा ॥७८॥ वाचेने धरीले मौन। भासती विवर्ण ॥ आणि आले दाटून।
तयांचे अष्टभाव ॥७९॥ पुनश्च गुरुसी वंदीती। अतर्क्य दिसे तयांप्रती ॥ पांतजली
रुपें गुरु दिसती। त्वरीत शेष सहस्त्रफणी ॥८०॥ लोटता ना क्षण। पूर्वरूप श्रीगुरु
तेजायमान ॥ आम्हां जाहले योगज्ञान। आपुल्या कृपे ॥८१॥ पाहूं नये वय वडील
सान। पहावे ज्ञान ॥ आमचे भाग्य महान। म्हणून येथ पातलो ॥८२॥ श्रीगुरुसी
वंदन। योगी करीती प्रस्थान ॥ पूर्वार्जित असेल पुण्य। तर दर्शन श्रीगुरुंचे ॥८३॥
इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ देवी कला विवरण, तथा पांतजली
दर्शनं नाम एकादशोऽध्यायः ॥८४॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

ब. इ. जा.
अ. १२

५८

अध्याय १२ वा

ॐ श्री परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्रीगुरु होती प्रख्यात। दिवसें दिवस मुलतानांत॥ मत्सर द्वेष वाढत। त्यांचे आत्मांसी॥२॥ जयांचा असे कंटाळा। तोच येई वानवळा॥ नसावे ते भाळा। सहज येतसे॥३॥ जो जो दूर सारावे। तो तो जवळी यावे॥ ऐसे सोहाळे। दावितसे कर्मगती॥४॥ एकदां मुखी तीन। पातले मुलतान॥ करावे कबिरोहीन दर्शन। ऐसा हेत असावा॥५॥ दर्शन करून। करावे दसवंत दान अर्पण॥ क्षणीं झाले म्लान। कबिरोहीन प्रयाण ऐकता॥६॥ मनीचा संकल्प। कैसा होणे पूर्त॥ दान नेणे परत। ते ही ऊचित नसे॥७॥ नसतां भाग्य भाळी। जवळीचे जाय दुरी॥ एके बाजू गिरी। दरी असे दुसरे बाजू॥८॥ होवोनी हतबध्द। तेथेच थांबे पांथस्थ॥ जाणे दोन्हीप्रत। अशक्य त्या असे॥९॥ मुखीचे विचार करीत। कैसा अर्पिणे दसवंत॥ विचारे येयी स्मरणांत। वचन कबिरोहीनांचे॥१०॥ दसवंत अर्पिण्यास। कदां याल मुलतानांत॥ जर मी जाता परधामास। सांगतो तैसे करावे॥११॥ दैवी कलांचा जया लाभ। ब्रह्मकला शक्तियुक्त॥ त्या अर्पावा दसवंत। स्मरण माझे करूनी॥१२॥ जरी भीन देहाकृती। अंतरी एकच असती॥ कोठे राहे भिन्नस्थिती। सर्व असे ब्रह्ममय॥१३॥ एका ब्रह्मा वाचून। वसे काय अन्य॥ शुध्द असतां मन।

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १२

५९

सत्य जाणीव होतसे ॥१४॥ दैवीकला बळशक्तियुक्त। कोठे असे ऐसा मानव ॥ कला शक्ति न दिसती बाह्य। ओळखणें कठीण ॥१५॥ बाह्यांगी ठेविता विश्वास। असत्य ये प्रत्ययास ॥ एक वेष समस्तांस। सत्य कैसे उमगावे ॥१६॥ या कलीयुगांत। विरळागत पुण्यवंत ॥ त्यांतही अत्यल्प। दैवीकला युक्त असे ॥१७॥ कावळांच्या थव्यात। जरी वसे कोकीळ ॥ बुध्दीस नसे बळ। ओळखण्या तयासी ॥१८॥ कबिरोहीनांचे वचन। असेल तया सत्यपण ॥ त्यांनीच द्यावे दर्शवून। पुरुष कलायुक्त ॥१९॥ ऐसे असतां विचारांत। प्रवर्ते हाजरबेग ॥ ऐकूनी त्यांची मात। सत्यमार्ग दावी तया ॥२०॥ म्हणे कबिरोहीनांचा पुत्र। नाम इमाम ख्यात ॥ तो असे युक्त। दैवी कलांनी ॥२१॥ न करावा मम विश्वास। पारखावे तयास ॥ जे येथील प्रत्ययास। तैसे करावे ॥२२॥ नीर क्षीर, विवेचनास। केवळ करी राजहंस ॥ हंसत्व देऊनी दृष्टीस। कार्य साधिजे ॥२३॥ मुखी येता दर्शनास। श्रीगुरुंनीं उघडीले मुख ॥ दिसतसे अतर्क्य। मुखी पाहती ॥२४॥ मुखीचा अंतर्भाग। मंद मंद विस्तारत ॥ होतसे प्रकर्ष। लालीमा अंतरीचा ॥२५॥ उघडीले ब्रह्मकपाट। तैसे दिसती ओठ ॥ आधि दिसे अंतराळ। दिसती यक्ष गंधर्व ॥२६॥ मग दिसे चंद्रलोक। ग्रह तारांणें अनंत ॥ अरुणा सह आदित्य। सात अश्व रथासी ॥२७॥ महालोक, जनलोक। आधि दिसे स्वर्गलोक ॥ पारीजातादी सप्त। देवतारु विखुरले ॥२८॥ वट, अश्वत्थ, औदुंबर। हरिचंदन, पळस ॥ शमी आणि पारीजात। ऐसे सात देवतारु ॥२९॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १२

६०

दिसतसे तपलोक। मुक्त मुनी तपाचरीत॥ दृष्टीस ये सत्यलोक। चतुरानन कमलासनी॥३०॥
जेथे बुध्दी कुंठीत। त्यासी म्हणावे वैकुंठ॥ स्वयं परमात्मा तेथ। घनःश्याम श्री
विष्णू॥३१॥ रम्य कैलास धवल। शुभ्रता सर्वत्र॥ उमेसह विश्वनाथ। विराजे व्याघ्रांबरी॥३२॥
क्षीरसागर अचल। चौदा कमले गंधयुक्त॥ शेषासनी विराजीत। भगवान नारायण॥३३॥
भवती नवनारायण। गरज ती वेद ध्वनी॥ नारद तुंबर येऊनी। वीणा झंकारीत॥३४॥
वरी अष्टदेवता स्थान। पंचभूते आणि त्रिगुण॥ यांचे ते अधिष्ठान। वरी अधिष्ठान
विश्वदेवता॥३५॥ तयावरी सर्वत्र। चैतन्य अधिष्ठीत॥ सप्त सागर, गीरी सप्त। सप्तद्वीपें
दिसती॥३६॥ अनंत ब्रह्मांड गोल। विहरती मुखांत॥ मुखीं देहभान विसरत। स्तब्ध
रुपे पाहती॥३७॥ चैतन्याची मूर्ती। अवतरली धरीत्री॥ सस्मित श्रीगुरु दिसती। कृतार्थ
जाहले भक्त॥३८॥ आणिला जो दसवंत। श्रीगुरुंसी अर्पित॥ पुरुष हे अवतारीक।
ऐसे जाणती॥३९॥ धन जे अर्पित। केला घट पूजा पाट॥ अन्नदान अमित।
तृप्त केले दिनांसी॥४०॥ ब्रह्मनिष्ठा देता भोजन। सहस्र भोजनाचे लाभे पुण्य॥
श्रीगुरु आज्ञा घेऊन। मुखी परतले स्वगृहा॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह
ज्ञानामृते॥ ब्रह्मांड दर्शनो नाम द्वादशोऽध्यायः॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १३

६१

अध्याय १३ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्रीगुरु पावन परम। पावन झाले मुलतान॥ कामनापूर्त भक्तजन। अपार धन अर्पिती॥२॥ भक्तांनी धन आणिले। श्रीगुरुंनी नाही अंगिकारीले॥ अन्नदान करा भले। वदती त्यांसी॥३॥ सावत्र बांधव। त्यांना श्रीगुरु वाटती उपद्रव॥ द्वेष मत्सर भाव। अधिक वाढला॥४॥ कांहीही करून। यांनी सोडावे मुलतान॥ आम्हां नसे मान। कबिरोदीन पुत्र असुनी॥५॥ श्रीगुरुंनी हे जाणूनी। म्हणती इष्ट नोहे इह स्थानी॥ पितृआज्ञा श्रेष्ठ म्हणूनी। जावे धर्म प्रचारा॥६॥ ऐसे मनी ठरवून। हाजरबेगा सवे घेऊन॥ करती प्रस्थान। पुढील कार्या॥७॥ जाणे देश गुजराथ। ऐसा असे संकेत॥ येता सिंधूनदी काठ। तेथेच थांबले॥८॥ स्नान संध्या करून। बैसले ध्यानमग्न॥ सिंधू नदीस वंदन। करीती मनोभावे॥९॥ आणि घडले अकल्पित। अघोर उठले वादळ॥ लाटा उन्नत चौफेर। भंवरे उठविती॥१०॥ पाहती एक नाव। लाटा करीती भीरकाव॥ आकांताचे स्वर। येती श्रवणीं श्रीगुरुंच्या॥११॥ वादळाचे कंदन। मानवाचे आक्रंदन॥ लाटांचें शैमान। संतप्त झाली नियती॥१२॥ श्रीगुरु पाहती। कोणी लागला मरणपंथी॥ सहाय्य होण्या तयाप्रती। येथ आले श्रीगुरु॥१३॥ हाती घेऊनी वस्त्र। हालविती वारीयात॥ अष्टदिशे फिरवीत। ऊर्ध्व, अध दिशे नेत्रे रोधती॥१४॥

ऊर्ध्व दिशे ब्रह्मणे नमः। अध दिशे अरण्ये नमः॥ अष्ट दिक्पालायाः नमः। अष्ट दिशांसी ॥१५॥ दश दिशांसी वंदीता। वादळ पावे शांतता॥ सिंधू नदीसी संधता। आवरी लाटा आपुल्या ॥१६॥ नदी दिशे वस्त्र दावित। नाव प्रवर्ते मंद मंद॥ थांबे येऊनी किनाऱ्यास। श्रीगुरु कृपे ॥१७॥ नावाडी उतरे नावेतून। म्हणे माझे जीवन नाम॥ आपुल्या कृपे माझे मरण। गेले परतुनी ॥१८॥ आपण माझे माता पिता। आपण कुलदेवता॥ आपुल्या कृपे कृतार्थता। लाभे जीवनी ॥१९॥ श्रीगुरु म्हणती तयासी। ईश्वरें रक्षिले तुजसी॥ नीत्य स्मरुनी तयासी। कार्य आपुले संपादी ॥२०॥ पाठी असता पुण्य। तरच पावे नारायण॥ कदापि जगज्जीवन। न विसरे आपुल्या भक्ता ॥२१॥ भक्तजना रक्षिण्यासी। अवतरे ऋषिकेशी॥ केवळ स्मरणमात्रेसी। पावतसे तत्त्वता ॥२२॥ कृत, त्रेता, द्वापारासी। अधिक कष्टे ईश्वरप्राप्ती॥ कली वरदान सज्जनांसी। स्मरण मात्रें ईश्वरकृपा ॥२३॥ नसे तया काळवेळ। अष्टौप्रहर स्मरावा घननीळ॥ त्याचे चरणी ठेवोनी भाव। अहंमत्व त्यजीजे ॥२४॥ नारायणाची अनंत नामे। सर्व असती अर्थपूर्ण॥ परंतु चोवीस मूर्ती जाण। असती कामनेनुरूप ॥२५॥ शंख, चक्र, गदा, पद्म। आयुधाधारी विष्णू भगवान॥ फल प्राप्तिर्वें अभिधान। आयुधांसी व्यस्तता ॥२६॥ श्री केशव नाम। करी शंख, चक्र, गदा, पद्म॥ ऐसे रूप ध्यावून। तत् नाम जपिजे ॥२७॥ ॐ ध्यावा आधी। नमः म्हणावे मधी॥ चतुर्थी विभक्ती योजा नामासी। जैसे ॐ नमः केशवाय ॥२८॥ ऐसे करिता जप ध्यान। अक्षरांसी सहस्रांकन॥ कलौ

ब्र. इ. जा.
अ. १३

६३

चतुर्गुण प्रोका म्हणून। चार गुणें जपावे॥२९॥(१) केशवाचा जप करीता। पूर्ण होती मनोरथ॥ करूनी एक चित्त। करी अनुष्ठान मध्यराती॥३०॥(२) मधुसुदन नामक। शंख, पद्म, गदा, चक्र॥ शत्रुक्षय होयी निश्चित। ऐसे फल तयांचे॥३१॥(३) संकर्षण नाम। नसे कदा पुनर्जन्म॥ ऐसे फल जाण। आयुधे शंख, पद्म, चक्र, गदा॥३२॥(४) दामोदराचे करा ध्यान। शंख, गदा, चक्र, पद्म॥ जपफळ ह्यावें जाणून। प्राप्ती पुत्रादीकांची॥३३॥(५) आता श्री वामन। शंख, चक्र, पद्म, गदा॥ अलक्ष्मी नाश तत्त्वता। पावे लक्ष्मी॥३४॥(६) देवता श्री प्रद्युम्न। शंख, गदा, पद्म, चक्र॥ पावतसे तेज। ऐसे फल तयांचे॥३५॥ ऐसी ही दैवते। जाणावे उर्ध्व दक्षिण कर॥ आतां ऊर्ध्व वाम कर। जाणावी दैवते॥३६॥(७) श्री विष्णू भगवान। शंख, चक्र, गदा, पद्म॥ लक्ष्मी प्राप्त होत। फल जाणावे॥३७॥(८) देवता श्री माधव। शंख, पद्म, गदा, चक्र॥ समृद्धी होय प्राप्त। जाणीजे फल॥३८॥(९) देवता श्री अनिरुद्ध। शंख, पद्म, चक्र, गदा॥ सिद्धी होती प्राप्त। तया स्मरणे॥३९॥ (१०) श्री पुरुषोत्तम। शंख, गदा, चक्र पद्म॥ नसे पुन्हा पुनर्जन्म। फल असे ऐसे॥४०॥(११) चिंतीता अधोक्षज। शंख, चक्र, पद्म, गदा॥ यातना आपदा। नष्ट होती॥४१॥(१२) स्मरता जनार्दन। नसे तया पुनर्जन्म॥ शंख, गदा, पद्म, चक्र। ऐसी आयुधे॥४२॥ आतां सहा दैवते। अथ असती वाम कर॥ तयांचे जपे निर्धारि। लक्ष्मी प्राप्ती होयील॥४३॥(१३) देवता श्री गोविंद। शंख, चक्र, गदा पद्म॥(१४) शंख, पद्म, गदा, चक्र। त्रिविक्रम

ब. इ. ज्ञा.
अ. १३

६४

देवता॥४४॥ (१५)श्रीधर देवतेसी। शंख, पद्म, चक्र, गदेसी॥(१६) शंख, गदा, चक्र पद्मेसी। ऋषिकेश देव॥४५॥ (१७) नरसिंह देवता। शंख, चक्र, पद्म, गदा॥ (१८)शंख, गदा, पद्म चक्रा। अच्युत देत आनंद॥४६॥ अधी असे दक्षिण कर। महा देवता परीकर॥ फल प्राप्तीचे अपूर्वत्व। जाणीजे ऐसे॥४७॥ (१९)वासुदेव देवतेसी। शंख, चक्र, पद्म गदेसी॥ (२०)नारायण, शंख, पद्म, गदा, चक्रेसी। होत पाप निर्मूलन॥४८॥ (२१)धन्यता देयी पद्मनाभ। शंख, चक्र, पद्म, गदा॥ (२२)रूपेन्द्र कल्याणदाता शंख, गदा, चक्र, पद्म॥४९॥ (२३)शंख, चक्र, पद्म, गदाधारी। देवता श्रीहरी॥ आपण रुप भक्ता करी। ऐसे फल तयाचे॥५०॥(२४) भगवान श्रीकृष्ण। मनोरथ करी पूर्ण॥ असे अती दयाघन। भक्तीमय करी भक्ता॥५१॥ ऐशा विष्णूच्या चोवीस मूर्ती। भक्तासी फलदात्री॥ श्रीगुरुकृपे यथामती। असती वर्णील्या॥५२॥ पुण्यमय पूर्वजन्मासी। श्रीगुरुदर्शन जीवनासी॥ काळ, वेळ लक्षुनी सिंधुतटी। पातले श्रीगुरु॥५३॥ भक्तांचा करुणा उद्धार। जाहला ब्रह्मावतार॥ जीवन जाहले कृतार्थ। भक्त जीवनाचे॥५४॥ श्रीगुरुकृपे करून। दुर्योग गेला टळून॥ श्रीगुरुवचन आचरून। जीवन धन्य जाहला॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ जीवन तारणं नाम॥ त्रयोदशोऽध्यायः॥५६॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

ब. इ. ज्ञ.
अ. १४

६५

अध्याय १४ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ अनसूयासुत श्रीश। जगतां दायकम्॥ दिगंबरं नमो नित्यम्॥ दत्तं वंदे जगद्गुरुम्॥२॥ ऐसी स्तवुनी श्रीगुरुमूर्ती। प्रवर्ते ग्रंथ पथी॥ ब्रह्मावतार चरित्री। असंख्य लीलारत्ने॥३॥ अपार ऐसे चरित्र। श्रीगुरुकृपें निवेदीत॥ कथेसह ज्ञान यांत। यथामते निवेदीन॥४॥ कृपा करूनी जीवना। आले श्रीगुरु जुणबदिना॥ खोजा लोकांचे स्थाना। धर्मशाळा तयांची॥५॥ अती साधा वेष वय सान। म्हणती मी पुत्र कबिरोदीन॥ श्रीगुरुंना समजती हीन। करीती अपमानीत॥६॥ मुळचे हीन दृष्ट। सत्तांधे झाले उर्मट॥ एकच त्यांचा हेत। बाटविणे हिंदुसी॥७॥ श्रीगुरु तयां समजावीती। शुध्द ठेवा दृष्टी॥ कदा कोणाप्रती। न करावे त्रस्त॥८॥ एका धरीत्रीच्या पोटी। सर्व मानव जन्मती॥ कोण हिंदू, कोण ईसायी। मुसलमान असे कोण॥९॥ मुसलमान शब्द। प्रत्येक अक्षरा असे अर्थ॥ विशद करीतो तुम्हास। अवधारीजे अवधारा॥१०॥ मु अक्षरार्थ। पहावे मुळास॥ स अक्षरार्थ। सत्यास अनुसरीजे॥११॥ ल अक्षरार्थ। लावी लय ईश चरणास॥ मा अक्षरार्थ। मान सन्मान त्यजीजे॥१२॥ न अक्षरार्थ। नम्रता असावी जाण॥ ऐसा होता मुसलमान। परमेश्वर दूर नसे॥१३॥ कोणत्याही धर्मांत। परांस द्यावे दुःख॥ असाह्या व्हावे सहाय्य। ऐसेच असे॥१४॥

खोजा म्हणती इमाम। जन्मलास वंशी मोमीन॥ काफरांचा धर्म। शिकविशी समस्ता॥१५॥
 यांत काय शहाणपण। स्वधर्म करीसी क्षीण॥ आपुले वाढविणे महीमान। म्हणून
 ऐसे वर्तसी॥१६॥ वाढविणे आपुला धर्म। हेच असे सत्यकर्म॥ हेच एक शासन।
 पथार पुजिकांसी॥१७॥ वृक्ष वल्लरींसी। धेनू, घातक नागांसी॥ दगड, थोंडे, पाण्यासी।
 समस्तां देव म्हणती॥१८॥ करूनी ऐशांचे पूजन। मानती कृतार्थता आपणा॥ ऐशांचे
 मुख अवलोकन। न करावे॥१९॥ तयां सांगती इमाम। ईश्वर सर्व घटी पूर्ण॥
 मग काय नारायण। नसे दगड वृक्षांत॥२०॥ जैसी जयाची जेथ भावना। तेथे
 ईश्वर प्रकटना॥ ऊच्च मानुनी आपुल्या धर्मा। अन्य धर्म न निंदीजे॥२१॥ परी
 खोजे मुढ बुद्धी। मत इमाम ना मानिती॥ ऊलट तयांप्रती। करीती काष्ट प्रहार॥२२॥
 परी श्रीगुरु विकारहीत। ब्रह्म असे शांत॥ ताडण केले देहास। परी तो मायामय॥२३॥
 तेथून मार्ग क्रमीत। आले चितोड गडास॥ एका वृक्ष छायेस। बैसले आत्मरंगी॥२४॥
 आंतर आणि बाह्य। सर्वच असे ब्रह्ममय॥ ऊपमा आणि ऊपमेय। नसे अंतर
 तयांत॥२५॥ ऐसे असतां वर्तमानो। वेलर येई कोणी॥ कोणी महात्मा जाणोनी।
 चरणीं लागला॥२६॥ इतर जनांहून। आपण दिसतां विशेष॥ माझे मनीची आंस।
 पुरवावी कृपाळा॥२७॥ मम घर असे नजीक। आपण यावें तेथ॥ करावे पवित्र।
 मम गुहासी॥२८॥ सवे घेऊनी गुरुवर। घरी पातला वेलर॥ आनंद वाटला सर्वांस।
 गुरुमूर्ती पाहूनी॥२९॥ लावुनी सुगंधी, चूर्ण। श्रीगुरुंसी घाली स्नान॥ करूनी मीष्ट

अन्न। नैवेद्य करीतसे॥३०॥ प्रायश्चिकांची ऐसी स्थिती। गृह क्षेम पुसतां आनंदीती॥
 तैसे श्रीगुरु पुसती। क्षेम कुशल तथाचे॥३१॥ वेलर म्हणें गुरुमूर्ती। तीन पत्नी
 मज असती॥ तरी पुत्र संतती। नसें कवण्या योगे॥३२॥ आराधीले अनेक देवा।
 व्रताचरणीं जन्म गेला॥ केले नवस सायासाला। परी न पावे कोणी॥३३॥ परमेश्वर
 आहे कां जगात। ऐसा मनी संदेह येत॥ समस्तांचा कर्मभोग। नसे पुण्य का
 कोणाचे॥३४॥ श्रीगुरु सांगती तथासी। संदेह नसावा मानसी॥ ईश्वर निश्चयें आहे
 जगती। नसावा संदेह॥३५॥ सांगतो तुज हीत। सोडावे इह ग्रामास॥ घेऊनी सह
 कुटुंबास। असावर गांवी असावे॥३६॥ ऐसे देऊनी आशिर्वचन। श्रीगुरु गेले निधून॥
 वेलर करी प्रस्थान। असावर गांवासी॥३७॥ वर्तता श्रीगुरु वचासी। पुत्र जाहले
 तथासी॥ प्राप्त धनसंपदेसी। राही सुखें श्रीगुरुकृपें॥३८॥ ब्रह्मा नारायण हरि। निरंतर
 जप स्मरी॥ श्रीगुरुचे पदांवरी। मानसें वंदीतसे॥३९॥ श्रोते करतील विचार। वेलरा
 धाडीले असावर॥ काय कारणे श्रीगुरुवर। केले ऐसे॥४०॥ तरी याचे समाधान।
 श्रीगुरुकृपे करीन॥ श्रोते सावध होऊन। श्रवण कीजे॥४१॥ सिध्द, साध्य आणि
 अरी। ऐसे देवतांचे प्रकार॥ मानव अति अज्ञान पर। ये विषयी॥४२॥ सिध्द
 म्हणजे देवता ऋणी। अल्प सेवे फल प्रदान॥ करता भक्ती उपासना। भक्ता
 न देती कष्ट॥४३॥ अरी म्हणजे धनी देवता। उपासने देती फटका॥ भक्ती,
 उपासना वाढविता। अतीव देती त्रास॥४४॥ सेवा करीता गाडाभर। फल न देती

ब्र. इ. गा.
अ. १४

६८

कवडीभर ॥ भक्त जरी आला शरण। तरी दया नसे त्यांसी ॥४५॥ उपासने वाढवी
पुण्य। तरी वंध्यत्व फलाकारण ॥ वंचित असे कर्म। फललाभ ना इह परजन्मी ॥४६॥
कोणी ज्ञानी भेटत। उपासनें सांगे दैवत ॥ तथा म्हणती साध्य। अती कष्ट प्रसन्नते ॥४७॥
बहुत लागे कालास। प्रसन्न करणे साध्य दैवत ॥ सिध्द म्हणजे इष्ट दैवत। ऐसे
जाणीजे ॥४८॥ ज्या कुळांत जन्म होत। त्या कुळीचे कृपा दैवत ॥ तो कुलधर्म
कुळास। समस्तांनी आचरीजे ॥४९॥ परी प्रत्येक जीवास। वेगळे असे इष्ट दैवत ॥
तथाचा संबंध त्या जीवास। नसें संबंध कुळाचा ॥५०॥ जया इष्ट दैवत नसे ज्ञात।
अर्चावा शिव दक्षिणामूर्ती ॥ ती सेवा पावे इष्ट देवतेप्रती। ध्यावे जाणून ॥५१॥
वा शिव दक्षिणामूर्ती। स्वर्णी दैवत दाविती ॥ किंवा इष्ट देवता मूर्ती। आपैसी
लाभे ॥५२॥ अथवा जयाची आस। मात व्हावे दैवत ॥ त्यानें कामनेरूप संकल्पे।
दुर्गा मंत्र जपावा ॥५३॥ शुध्द शुचिर्भूत होवोन। करावे रात्री मंत्र जपन ॥ स्वर्णी
दुर्गा येवून। कार्य सिध्दी करीतसे ॥५४॥ या कारणे श्रोते जन। वंश दैवतांचे करावे
अर्चन ॥ मात्र जपन। करावे इष्ट देवतेचे ॥५५॥ तरच जन्म कृतार्थ। इष्ट देवता
रक्षीत ॥ संदेह नसावा अणूमात्र। असावे सावधान ॥५६॥ धरूनी पूर्व सूत्र। कथी
संकेत ॥ कवण कारणे वेलरास। श्रीगुरु पाठविती असावरी ॥५७॥ चितोड ग्रामांत।
आणि वेलर वास्तूत ॥ होते वास्तव्य। अरी देवतांचे ॥५८॥ गृही वा ग्रामांत। नसे
तथा शीख्य ॥ म्हणुनी कर्मगत। रत असे संसारी ॥५९॥ दैवते जी अर्चिली। ती

नच पावली ॥ अरी दैवतांचे क्षेत्री। पावेल कवण देवता ॥६०॥ देवतांचे अधिष्ठीत।
 असती ग्रामे क्षेत्र ॥ तेथ असत। सत्ता तयांची ॥६१॥ त्यांचे परीवारावीण। अन्य
 दैवतां गौण स्थान ॥ जर ईष्ट देवता उच्चस्थ तयाहून। करीती रोधा ॥६२॥ परी
 अती पुण्याहून। ऊच्चस्थ देवता मिळणे कठीण ॥ देवतेहून कठीण। दर्शन महात्म्यांचे ॥६३॥
 निर्माण झाली सृष्टी। तेव्हांच देवता स्थान निश्चिती ॥ कांही दृश्य असती। कांहीं
 प्रकट भविष्यात ॥६४॥ सत्पुरुषांचे आगमने। प्रकट होती देवस्थाने ॥ नियती नियम
 मान्य। लागे करणे देवादीका ॥६५॥ स्थाने असती निर्गुण। सिध्द आगमनें होती
 सगुण ॥ भविष्यांत माहात्म्य। वाढे तेथींचे ॥६६॥ कार्या आधि कारण। येतसे घडून ॥
 म्हणून गुरु इमाम। चितोडगडी पातले ॥६७॥ येतसे नजिक। वेलराचा भाग्यकाळ ॥
 जाणूनी गुरुदयाळ। कृपाळू जाहले ॥६८॥ श्रीगुरु कृपेकरून। जाती दुर्गती टळून ॥
 ऐसे सिंहावलोकन। अध्यार्यी असे ॥६९॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥
 वेलर ऊधरणं नाम, चतुर्दशोध्यायः ॥७०॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब. इ. जा.
अ. १५

७०

अध्याय १५ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ नमो श्री समर्थ स्वामी। निवास गणग ग्रामी॥ ते पाठी राहूनी। ग्रंथ वदविती॥२॥ तयांचे दातृत्व। असे स्वयंसिद्ध॥ ग्रंथ अक्षराक्षरांत। मंत्रशक्ति वसतसे॥३॥ वेलर गवळी ऊधरून। श्रीगुरु करीती प्रस्थान॥ मारवाड देशांतुन। आले दिल्लीसी॥४॥ शाहदुल्ला मशिदीत। श्रीगुरु वसत॥ तव मोमीन येत। नमाझ पढण्या कारणे॥५॥ श्रीगुरु ध्यानस्थ। होते ईश चिंतनांत॥ जन तयांसी पाहत। म्हणती बाल अवलीया॥६॥ श्रीगुरु सन्निध येऊन। म्हणती दिसतां मुसलमान॥ तरी वजु करून। चला नमाझासी॥७॥ पश्चिम दिशे असे हाज। तिकडे करून मुख॥ म्हणजे नमाझ रकात। मंजूर होयील खुदासी॥८॥ श्रीगुरु तयां सांगती। जन्मलो मुस्लीम वंशी॥ जो सांभाळी जगतासी। त्या ईश चिंतनी मी असे॥९॥ या अवनी वरती। समस्त मानव जन्मती॥ मानवता म्हणती जयासी। हाची एक धर्म॥१०॥ ईसायी, हिंदु, मुसलमान। मानव हेच समस्त॥ धर्म आणि जात। ऊपद्रव केला मानवे॥११॥ सर्वांच्या देहात। असती अस्थि तीनशेंसाठ॥ रज सव्वाघट। असती सांधे सोळा॥१२॥ मांसमय अस्थि देहात। ईश्वरे केला नाही भेद॥ धर्म आणि जातीभेद। मानित मी नसे॥१३॥ राम अथवा रहीम। खुदा वा कृष्ण॥

ब. इ. जा.
अ. १५

७१

नभस्थ पिता म्हणून। एका नामें अनेक॥१४॥ मूळ ईश्वर निर्गुण। भावा सरसे
देती नाम॥ भाव तैसा भगवान। पावे तया अर्चने॥१५॥ प्रार्थनेच्या कृती। प्रत्येकाच्या
भिन्न असती॥ परंतु सर्वांची भक्ती। एका ठायीं लीन॥१६॥ श्रीगुरुंसी म्हणती
मोमीन। सार्थ तुमचें वचन॥ परी ज्या वंशीं जाहला जन्म। तया परीं रहाटावे॥१७॥
मोमीन वंशीं जन्मलात। तयापरी वर्तणे इष्ट॥ शब्दजाल महा दुष्ट। जाणून घेयी॥१८॥
तरी त्वरींतेस। चलावे नमाझास॥ इमामे दिधली बांग। अल्ला हो अकबर॥१९॥
वदले श्री गुरुवर। माझी नमाझ मंजूर॥ करी खुदा परवदीगार। नसावा संशय॥२०॥
जन होवोनी क्रोधीत। वदती कोणी ठेवावा विश्वास॥ कोण असे साक्ष। मंजूर
नमाझा॥२१॥ जे असेल सत्य। करावे प्रतीत॥ वा जावे त्वरीत। निघून येथून॥२२॥
मनीं असेल येथ राहणें। पाळणें येथील नियम॥ कुराणी आहे का प्रमाण। तुझे
वर्तनासी॥२३॥ माझी वाचा सत्य। करील खुदा यथार्थ॥ तुमचें दृष्टीस। प्रमाण
खुदा दाविल॥२४॥ आग्रह तुमचा अती। मनोरे जे मशिदीस॥ ते पढतील नमाझ।
मज कारणे॥२५॥ शर्मविण्या वावटळ। अकस्मित उठे वादळ॥ वृक्ष वल्लरी खाली
वर। रकातीस होती॥२६॥ मनोरे अचेतन। श्रीगुरुईच्छे पावती चेतन॥ चारी झुकती धरा
क्षणोक्षण। गुरु कारणे पढती नमाझ॥२७॥ जैसे वादळीं ताड वृक्ष। झुकती धरा
गगनास॥ तैसीच गत। मनोऱ्यांची होतसे॥२८॥ मुस्लीम अचंभीत। मनोरे नमाझ
पढत॥ मंजूर नमाझीसी साक्ष। पाहत नेत्री॥२९॥ मोमीन खजील झाले। श्रीगुरुचरणीं

लागले ॥ आपणा ना ओळखिले। करणे क्षमा ॥३०॥ वेळ साधुनी ऊचित। आपण पातला येथ ॥ दर्शन दिधले आम्हांस। याहून भाग्य कोणते ॥३१॥ तरी दयार्द्र होऊन। करा आमुचें उध्दरण ॥ चरणीं लागले मोमीन। कृपार्थ होण्यासी ॥३२॥ मनोरे पढले नमाझ। ग्रामांत गेली मात ॥ श्रीगुरु दर्शनास। येती ग्रामजन ॥३३॥ सर्व जमातीचे लोक। अचंभीत होत ॥ ऐकीले ना भूतकाळांत। भविष्य काली होणे नसे ॥३४॥ लोधी बहलोल। अफगाणिस्तान नृप ॥ अती होऊन उत्सुक। पातला श्रीगुरु दर्शना ॥३५॥ आपुल्या दर्शन मात्रे। गेली माझी दुरीते ॥ तरी माझ्या शंकांचे। निरसन करावे ॥३६॥ आपण असुनी मुसलमान। का वर्जीले नमाझ पढणे ॥ पवित्र वाक्य मजकारणे। सांगावे साई ॥३७॥ श्रीगुरु सांगती हंसुनी। नमाझ वरकरणी ॥ खुदा न घे स्विकारुनी। जाण नृपा ॥३८॥ पांच इंद्रिये करावी वश। तो खरा नमाझ ॥ आपुल्या हृदयांत। पांच नमाझ वसती ॥३९॥ अवलोकी सुर ईख्लास। असे कुराणांत ॥ परमेश्वर असे सर्वत्र। ऐसा अर्थ तयाचा ॥४०॥ सांग नृपा मज। कोण हिंदू कोण मुस्लीम ॥ सर्वांठाची आत्मा म्हणून। परमात्मा वसे ॥४१॥ सोडून तत्त्व मूल। कां करावा कोलाहल ॥ असावे उपाधी रहीत। उपाधी वर्धवू नये ॥४२॥ कस्तुरी मृग नाभी असून। धांवे तिजसाठी रानोरान ॥ परमेश्वर हृदयात राहे वसून। त्या शोधण्या कां उपाय ॥४३॥ भूमीत असे धन। वरी राहे निर्धन ॥ पथ विचरे नेत्र मिटून। लाथाडे चिंतामणी ॥४४॥ मार्थी असतां कलश। शोधण्या वळसे ग्रामास ॥ संवत्सर करी

भ्रमणास। तरी कलश ना सापडे॥४५॥ जवळी असता ईश। तया शोधण्या करिती
 सायास॥ जन्मभर करे यातायात। कैसा लाभ ईश्वराचा॥४६॥ कोळी जो षट्पद।
 देहांतून तंतु निर्मित॥ आपण गुंते तयात। आपुल्या करवी॥४७॥ तैसे मुसलमान।
 रोझा नमाझीं पडले अडकून॥ बांग देती आवर्जून। पाचण्या ईश्वर॥४८॥ तैसे
 हिंदु समस्त। व्रत आचरणी झाले रत॥ ईश्वरा आराधित। कृपा करण्यासी॥४९॥
 प्रत्येक तीथीसी। यांचे सण उत्सव परीयेसी॥ ऐशा सण उत्सवासी। अन्य अन्य
 देवता॥५०॥ गंध्याचे केले फळ। खव्याहूनी दिसे खोटे सुंदर॥ तयां भक्षण करीती
 जर। मुखीं माती येतसे॥५१॥ फळे तैसी देवतांची। वरून जरी सुंदर दिसती॥
 तरी प्राप्तीचें अंतरी। दुःख भरले असे॥५२॥ तूच माता, तूच पिता। तूची बंधू
 भ्राता॥ तूच एक आम्हां त्राता। वदती समस्त देवतांसी॥५३॥ आपण फसणें।
 देवा फसविणे॥ यांची श्रद्धास्थानें। असती अनेक॥५४॥ कामने पोटी पूजिती देव।
 अन्य देवते अन्य भाव॥ कदां नसे अनन्यत्व। कैसा पावेल देव तयांसी॥५५॥
 पुरण नैवेद्याविण। हलत नसे यांचा देव॥ नसे कदां पूर्ण भाव। पूर्णस्य पूर्ण
 मादायी अज्ञानी॥५६॥ बारा मासी सोळा सण। आणि योजीती अन्य अन्य॥ ऐसे
 यांचे भक्ती महिमान। कवणें वर्णावे॥५७॥ वर्ष प्रतिपदा, यम द्वितीया। अक्षय
 तृतीया, गणेश चतुर्थी॥ नाग पंचमी, कपिला षष्ठी। रथ सप्तमी, गोकुळ अष्टमी॥५८॥
 रामनवमी, विजयादशमी। आषाढ एकादशी, वामनद्वादशी॥ सर्वसिंघांत त्रयोदशी।

अनंत चतुर्दशी ॥५१॥ नव्याची पौर्णिमा। सर्वपित्री अमावशा ॥ ऐशा सणांची कक्षा।
 कवण लंघेल ॥६०॥ अवश्य करावे सण उत्सव। परी मनीं असावा भाव ॥ कृत
 कर्माचा अहंकार। नसावा कदा ॥६१॥ जैसे लिहिले धर्मग्रंथांत। तयापरीं वागणे ऊचित ॥
 निष्ठा ठेवोनी अन्य अन्यांस। न करावें कर्म ॥६२॥ परमेश्वराचे अंशभूत। दैवते असती
 समस्त ॥ अर्चन करता तयांस। परमेश्वरा स्मरावे ॥६३॥ देवते प्रित्यर्थ जे कर्म।
 ॐ नमो नारायण म्हणून ॥ करावे देवतेस अर्पण। अंती पावे नारायणा ॥६४॥ कर्माचा
 साक्षी शिव। धर्म साक्षी नारायण ॥ दोन्ही अभेद जाण। अन्य जरी रुपये ॥६५॥
 एका ठायी ठेविजे श्रद्धा। नसें संदेह नसे आपदा ॥ सदा असावें शांत चित्ता।
 मन करा विमल ॥६६॥ आतां जे मुसलमान। तयें करावें स्वधर्माचरण ॥ धर्मग्रंथापरी
 आचरण। करावे तयांनी ॥६७॥ समस्तें करावें धर्माचरण। परी न पडावें गुंतुन ॥
 आपुली मते सोडून। शास्त्राजें वर्तीजे ॥६८॥ मोमीने पढतां नमाझ। स्मरावे अंतस्थ
 ईशास ॥ नमाझ पढतां नित्य। वज्रासन दृढ होयी ॥६९॥ देहाचे सोळा सांध्यास।
 येतसे नियमितत्व ॥ श्वास आणि उच्छ्वास्। करीजे प्रमाणे ॥७०॥ सर्व धर्म शास्त्रीं
 एकतत्व। पीडा न करणें परांस ॥ सर्वां ठेवी बंधुभाव। समस्ता सुख ईच्छावे ॥७१॥
 नियम असे ईस्लामांसी। जाणे हज यात्रेसी ॥ आधी सुखविणें इष्ट आत्तांसी। भंवती
 दुःखित नसावे ॥७२॥ कोणी दुःखी धनाकारण। व्याधिस्त जन ॥ वेचणें धन तयांकारण।
 हज यात्रा लाभे फळ ॥७३॥ हज यात्रा न घडे जयास। त्यानें जावे हाजीअलीस ॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १५

७५

जातीभेद निषेध। असे पीर मलंग स्थानी॥७४॥ पीर, हाजी मलंग स्थानी। अर्चिती हिंदु मुस्लीम दोन्ही॥ तमन्ना कामना पूर्ण होवोनी। फेडीती नवस॥७५॥ पीर म्हणजे गुरु। ऐसा असे निर्धार॥ करा जरा विचार। अर्थ एक शब्द अन्य॥७६॥ हिंदु म्हणती दत्तगुरु। जे असती गुरुंचे गुरु॥ पीरान् पीर दस्तगीर। मुस्लीम वदती॥७७॥ मुस्लीम ऊदी म्हणती। हिंदु म्हणती विभूती॥ भाळी कंठी लाविती। दोघे जण॥७८॥ नसावा द्वेष मत्सर। परस्परं प्रेम भाव॥ नामे उपासना भीन्न। ईश्वर सर्वांचा एक असे॥७९॥ सर्व धर्मांचे एक मर्म। मानवता हाची धर्म॥ सर्वधर्मांची तीर्थ स्थाने। समस्त आदरावी॥८०॥ तयानें मन प्रसन्न। आंतर दोष जाती जळून॥ सत्य, आनंद, प्रेम। रुप असे ईश्वराचे॥८१॥ ऐसा श्रवुनी उपदेश। लोधी झाला कृतार्थ॥ होवोनी नतमस्तक। न्याहळी श्रीगुरुंसी॥८२॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ सत्य ज्ञानोपदेश नाम। पंच दशोध्यायः॥८३॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १६

७६

अष्टाव्याख १६ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्रीगुरुंचे श्रवता वचन। लोधीस झाले सत्य ज्ञान॥ माझे असे मनोमन। यावे मम नगरी॥२॥ जेथ असे भक्तिधन। तेच आमुचें वसतीस्थान॥ बोलविता नारायण। तव नगरी होयील येणे॥३॥ परी काल प्रतीकुल। काल आहे सांप्रत॥ तेव्हां येथ राहणे इष्ट। ऐसे मज वाटे॥४॥ लोधी म्हणें श्रीगुरुंस। आपण नकारतां मज॥ होते मज दुःख। सहन होत नसे॥५॥ सुख दुःख दोन्ही भ्रामक। ऐक नृपा होऊनी शांत॥ संवेदना मुळ एक। सुख वा दुःखासी॥६॥ अनकुल वेदना असती। जन तथा सुख म्हणती॥ प्रतीकूल वेदनांसी। म्हणती दुःख॥७॥ अमोल उपदेश ऐकून। लोधी झाला धन्य॥ आपणा द्यावें ग्राम दान। स्विकारी दयाळा॥८॥ श्रीगुरु वदती गंभीर होऊन। काय करावे घेऊन ग्राम॥ एका परमेश्वरावाचून। अन्य तुच्छ वाटतसे॥९॥ सृष्टीचा मालक नारायण। दान करणार तु कोण॥ करण्यासी दान। स्वहक्काची वस्तु लागे॥१०॥ जेव्हां आपण जन्म घेत। काय आणतो सांप्रत॥ काय नेतो संगतीस। अंत होता देहासी॥११॥ पंच तत्वांचा देह। घेऊनी येतो जन्मास॥ तोही राहे येथ। येत काय सांगाती॥१२॥ पृथ्वीवर जे आले। ते पृथ्वीत राहिले। नश्वरतेस आकळिले। माझे म्हणूनी॥१३॥ देह तो ही नसे तुझा। जन्म

मृत्यू काली परतंत्रता॥ यात्रेकरू तु इथला। लागे समस्त त्यजीणे॥१४॥ संगर
 होयी संपदेकरीता। काय लाभ कोणा देखा॥ प्राप्त ऐश्वर्य संपदा। नष्ट होयी
 कालान्वये॥१५॥ लक्ष्मीचे चंचलत्वा। जाणून घे नृपा॥ ती असतां पदतला। कदा
 काल देयी स्थावर॥१६॥ लक्ष्मी असतां मांडीवरी। देयी अमोल वस्त्रांबरी॥ ती
 असतां ऊरी। मीष्ट अन्नादी देतसे॥१७॥ वसता ती वक्षावर। रत्ने सुवर्ण देई अपार॥
 लक्ष्मी घेता माथ्यावर। शिरच्छेद करीतसे॥१८॥ आपुले म्हणसी स्थावर। परी ते
 ही असे नश्वर॥ केवळ पिढ्या चार। एका चौथऱ्यावर नांदती॥१९॥ बळे घेतां
 परस्थावर। तथा वंशी उपजे निपुत्रिक॥ मग ते स्थावर। कन्ये सवे वा अन्यत्रे
 जायी तत्तगोत्री॥२०॥ ऐसे लक्ष्मीचे चंचलत्व। तुज असे निरोपीत॥ मनी नसावी
 आंस। संपादीण्या स्थावर॥२१॥ जर देणें मज दान। तर एक स्विकारीन॥ अष्टौप्रहर
 करी ईश स्मरण। एवढें दान द्यावे॥२२॥ नृप होऊनी शांत। श्रीगुरुचरणीं लय
 लावित॥ जाहल्या आसक्ती नष्ट। श्रीगुरुकृपे॥२३॥ वंदन करूनी श्रीगुरुस। गेला
 नृप स्वग्रामास॥ अतीव पुण्य भाळास। म्हणून जाहली श्रीकृपा॥२४॥ प्रस्थान करूनी
 दिल्लीसी। निघाले श्रीगुरु भ्रमणासी॥ पातले पुरी वाराणसी। विश्वनाथ महाक्षेत्र॥२५॥
 पावन भ्रमण। तीर्थादिक पावन॥ पतितांसी करित पावन। आले पुरी अविमुक्ता॥२६॥
 प्रलय न ग्रासी जे क्षेत्र। शिवशक्ति वास नित्य॥ स्वर्धुनी गंगा पवित्र। तारक
 मंत्र शिव उपदेशी॥२७॥ काशिक्षेत्री गंगातटीं। शास्त्री असती दशग्रंथी॥ तैसे दशनाम

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १६

७८

सन्यासी। सिध्द महंतादी वास करीती॥२८॥ ग्रंथ जे दश। तयांची नामे करी
विशद॥ संहिता, पद, क्रम, ब्राह्मण। आरण्य शिक्षा, छंद॥२९॥ अष्टाध्यायी, निरुक्त।
दश जाणिजे निघंट॥ ऐसे दशग्रंथ। पवित्र असती॥३०॥ सन्याशांचे असती दश
पट। गिरी, सागर, अरण्य, पर्वत॥ आश्रम, पुरी, भारती, तीर्थ। आनंद आणि
सरस्वती॥३१॥ अवलोकी काशि क्षेत्रांत। मानवादी पशवादीक मृत॥ तरी तयांचा
ऊर्ध्व। दक्षिण कर्ण असे॥३२॥ अंतकाली दक्षिण कर्णांत। शिव उपदेशी तारक
मंत्र॥ ऐसे असे महत्त्व। काशि क्षेत्राचे॥३३॥ गंगातटी ब्राह्म मुहूर्ती। ब्रह्मदेव दर्शन
मणीकर्णिका घाटी॥ गुंजा दोन घेऊन घाली गाठी। वधूवरांची ब्रह्मगाठ॥३४॥ पांच
क्षेत्रे ऐसी असती। देवता प्रत्यक्ष दर्शन देती॥ त्यांत एक असे काशि। समस्त
देवतालय॥३५॥ श्री भैरवनाथाचे प्रथम दर्शन। करी क्षेत्र पालन॥ मग करूनी
गंगास्नान। विश्वनाथा वंदीजे॥३६॥ काशिक्षेत्राचा ऐसा नियम। सर्व घ्यावे धनवेचून॥
गंगाजल करीता प्राशन। धन अपावे गंगेस॥३७॥ जर ऐसे न होत। कोप पावे
भैरवनाथ॥ लागे पाठीं भैरवत्रिशूल। असफल यात्रा॥३८॥ काशिक्षेत्री संत महंत।
श्रीगुरु करीती सत्संग॥ येती दर्शना क्षेत्रस्थ। कृतार्थ होती॥३९॥ जन पिडीत आर्त।
कामना तयांची करीती पूर्त॥ करीती कृतार्थ। ज्ञानामृत प्राशवून॥४०॥ समस्ता कल्याण
चिंतुन। श्रीगुरु ठेविती प्रस्थान॥ करावे पुनरागमन। क्षेत्रस्थ विनविती॥४१॥ इति
श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ उपदेशामृत कथनं नाम। षष्ठदशमोऽध्यायः॥४२॥
श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अध्याय १७ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ नमो सद्गुरु। प्रत्यक्ष श्री दत्तगुरु॥ अवतरले गाणगापूरा। तारीले भक्त आपुले॥२॥ ज्यांचे नामी सरस्वती। भगवान श्री नरहरी॥ भीमा-अमरजा संगमी वास करी। ज्योतिर्लिंग चौदावे॥३॥ श्री दत्तात्रेयांचा वास। असे चराचरांत॥ परी विशेष ज्योतिर्लिंगे। चौदा असती॥४॥ क्षेत्र काशी, मातापूर। बिंदूमाधव, पंढरपूर॥ कोल्हापूर, तुळजापूर। बदरीकाश्रम, संगमप्रिती॥५॥ गिरी अर्बुद, गिरनार। कुखपूर, औदुंबर॥ नृसिंहवाडी सप्तनदीसंगम। ज्योतिर्लिंग गाणगापूर चौदावे॥६॥ चौदा ज्योतिर्लिंगे वंदून। ग्रंथासी अनुसरेन॥ चौदा स्थानींचे प्रेरण। देत स्फूर्तीसी॥७॥ श्रीगुरु निघाले काशीहूनी। भक्तां उपदेश स्थानी स्थानी॥ इंदूर भोपाल आदी करूनी। आले निमाड देशांत॥८॥ हिंदु क्षेत्रांची आवड अती। आले मांधाता क्षेत्री॥ वाहे नर्मदा प्रणवाकृती। जेथ ऊमापती ॐकारेश्वर॥९॥ एकशेंवीस कोटी मंत्रानुष्ठान। करीती मांधातादी मुनी॥ तयां प्रसन्न शूलपाणी। तिष्ठति तत्र वै प्रणवरुपा॥१०॥ ब्रह्मापुरी, विष्णुपुरी, शिवपुरी। आहेत नर्मदा तटावरी॥ संगम नर्मदा कावेरी। करीती भक्त परिक्रमा॥११॥ आले तेथून ब्रह्मांडघाटा। सप्तधारा वर्षे नर्मदा॥ अवलोकावे ब्रह्मकुंडा। ब्रह्मदेवाचे यज्ञकुंड॥१२॥ ब्रह्मदेवें केले हवन। झाले ब्रह्मकुंड निर्माण॥ तयातून यज्ञीय

भस्म। अद्यापी निघतसे॥१३॥ नर्मदेचे ऊभयतटा। सुरासुरे अनुष्ठानीता॥ शिवस्थानें
झाली ख्यात। देखिजे परिक्रमे॥१४॥ श्रीगुरु आले क्षीप्रा तटा। मोक्षपुरी अवंतिका॥
ज्योतिर्लिंग असे ख्यात। महाकालेश्वर मृत्युलोकीचे॥१५॥ आकाशे तारक लींगम्।
पाताले हाटकेश्वरम्॥ मृत्युलोके महाकालम्। लीङ्ग त्रय नमोस्तुते॥१६॥ हरसिद्धी,
कालभैरव। महाकाली, सिद्धदवट॥ भर्तृहरी गुंफिका। जागृत देवता क्षीप्रातटी॥१७॥
माळवा देशीचा धनी। तया ग्रासे ग्रह शनि॥ अश्व झाला उड्डाणी। ते स्थान
असे॥१८॥ श्रीगुरु निघाले ऊज्जैनीतून। पुढे बन्हाणपूर लक्षुन॥ अकोला, आकोट,
सूरजी अंजन। आले कोचरब भागात॥१९॥ तेथ असतां नदीतीरी। आली निजामाची
स्वारी॥ जाणून फरिश्ता अंतरी। तयांचे चरणी लागला॥२०॥ मतीहीन निजाम।
वंदी श्रीगुरु चरण॥ अचंबीत झाले जन। ऐसे दृष्य पहाता॥२१॥ कोचरब भागांत।
राहीले संवत्सर एक॥ वाढविती सत्पंथ। उपदेशीती जना॥२२॥ महाराष्ट्री खानदेश।
तेथ उपदेशीती जनास॥ तेथूनी केले प्रयाण। केला मुक्काम फैजपुरी॥२३॥ रात्री
करीता प्रवचन। सांगती स्थान महीमान॥ आमुचें पांचवे धाम। येथे होयील निश्चयें॥२४॥
आशीर्वाद आत्तांच देत। सत्पंथी शिष्य बांधवास॥ जाळून अज्ञान अंधःकारास।
येथ प्रज्वळे ज्ञानज्योत॥२५॥ अध्यात्म जे सत्य। ते येथून प्रसवेल॥ अनंत अडचणी
येतील। त्याही जातील श्रीकृपे॥२६॥ जैसा अक्षयवट। तैसाच होयील धर्मस्तंभ॥
जाणा धर्माचा दीपस्तंभ। धर्म प्रकाश दशदिशांसी॥२७॥ होतील जे आचार्य। ते

ब्रह्मचारी असतील।। आमुचा वास आचंद्रार्क। असेल येथे॥२८॥ येथें जे करीती आमुची भक्ती। येथील त्या प्रचिती ।। समस्त कामना पूर्ण होती। सत्य वचन आमुचें॥२९॥ अगणित येतील भक्त। महीमा होयील ख्यात॥ आमुचें पंचम क्षेत्र फैजपूर जाणावे॥३०॥ जयां न घडे क्षेत्र कुंवारीका। तेणे येथें यावे देखा॥ स्थानाची जागृतता। अनुभवे अवलोकावी॥३१॥ ब्रह्मांड देवतांचा वास। असेल या स्थानास॥ दृश्य-अदृश्य सिध्द महंत। येतील येथे दर्शना॥३२॥ येथे नसेल जाती भेद। मानवता मानावी जात॥ धर्म मानवता मानवास। ऐसेच येथील अनुभवा॥३३॥ युग वेदाचे आचरण। येथे करावें जन॥ परमेश्वराचें वचन। वेदोक्त वर्तवि॥३४॥ प्रमाण ऋग्वेद कृतास। त्रेतासी यजुर्वेद॥ द्वापारा सामवेद। अथर्व कलीयुगासी॥३५॥ जाणून घेयी संकेत। जाहले चार व्यास॥ हे जात नसें जनास। एकच व्यास म्हणती॥३६॥ वृध्द व्यास प्रथम। चार ब्राह्मण निर्माण॥ सोळा अध्याय पूर्ण। असती तयांत॥३७॥ द्वितीय बृहद् व्यास। निर्मिले चार अरणास॥ वीस अध्याय विशेष। तयात असती॥३८॥ तृतीय वेदव्यास। निर्मि चार संहितेस॥ मानव व्यास चतुर्थ। निर्मी महाभारत अष्टादश पुराणें॥३९॥ अनंत वेद निर्माण। करी श्री नारायण॥ अपौरुषेय म्हणून। जन मानिती॥४०॥ वेदांचे भाग तीन। करीतसे रावण॥ म्हणूनी युग नाम। त्रेता तयासी॥४१॥ वेद विभाग तीनानून। वेद व्यास अवतरून॥ चार विभाग निर्माण। केले तयांनी॥४२॥ प्रथम वेद ऋग्वेदासी। दश मंडले परीयेसी॥ शब्द लक्ष एक, तेरा हजार। अष्टाविंसी॥४३॥

ऋचा दहा हजार पाचशें ऐंशी। आणि चतुर्थांश॥ आता द्वितीय यजुर्वेदासी। भेद असती दोन॥४४॥ शुक्ल यजुर्वेदासी। शाखा असती पंचदश॥ ज्ञान, कर्म, उपासना। यज्ञादी कर्मकाण्ड॥४५॥ आतां कृष्ण यजुर्वेदासी। शाखा एकूण चाळीस॥ अनुष्ठान शतरूद्रीय। विधान त्यांत असे॥४६॥ शिव धीर होयी हवने। शांत होत अभिषेकाने॥ अज दुग्ध, अर्क पान। असे अवश्य॥४७॥ सा म्हणजे ऋचा। गांधारादी स्वर अम॥ ऐसा वेद साम। अर्थ जाणून घेयीजे॥४८॥ अथवा षड्ज आणि मध्यम। अवश्य संगीत रागास॥ म्हणून या वेदास। म्हणती साम॥४९॥ ज्या कळे वेद साम। त्यां कळे वेदरहस्य परम॥ गीतेत सांगती श्रीकृष्ण। वेदांनां सामवेदोस्मि॥५०॥ आतां वेद अथर्वास। वीस कांडे, चौतीस अध्याय॥ एकशें अकरा अनुवाक्। वर्ग सातशें त्र्याहान्तर॥५१॥ सूक्ते सातशें साठ। सहा सहस्र असती मंत्र॥ एक पंचमांश। ऋग्वेद त्यांत असे॥५२॥ कांड एकादश, द्वितीय सुक्त। असे तेची रूद्र सूक्त॥ तेची असे फलप्रद। रोगनाशना॥५३॥ विप्र वेदत्रयीत। न गणती अथर्व॥ कारण त्यांत। नसें मंत्र गायत्री॥५४॥ या कारणे श्रीगुरुंनी। प्रकटविली गायत्री नारायण॥ अधिक एक मंत्र धरून। पूर्त केला अथर्ववेद॥५५॥ ऐसे अल्पांश वेद विवरण। केले श्रीगुरुकृपेकरून॥ नसें ज्यां वेदज्ञान। त्यां मंदज्ञान श्रेयः॥५६॥ श्रीगुरु वसुनी शांत। भक्तांसी निवेदीत॥ ब्रम्हांडाचा अंश। पीडी वसतसे॥५७॥ चतुर्वेद ब्रम्हांडासी। अंशरूपे असती पीडासी॥ अध्यात्म ज्या म्हणती। त्याचा अर्थ वेदात असे॥५८॥

नेत्र झाकल्यावर। जो दिसे अंधार॥ जीव असता मातृगर्भात। तोची असे॥५९॥
 त्यांत बुध्दी संचारता। होत आनंद॥त्यांत दिसे लाल प्रकाश। ऋग् तथा म्हणावे॥६०॥
 ज्ञान होता बुध्दीस। होतसे परमानंद॥ यास म्हणावे ऋग्वेद। ही जाणीजे प्रथमावस्था॥६१॥
 बुध्दीगम्य जे ज्ञान। होतां तयाचें वर्धन॥ लालवर्ण पावे प्रसरण। पीत वर्ण दिसतसे॥६२॥
 जैसे केतकी पत्र। वा पीत अनंतपुष्प॥ रंग पालटी अल्प। यजु तथा म्हणावे॥६३॥
 तीच द्वितीय अवस्था। म्हणावे तथा यजुर्वेद॥ अहम् ब्रह्माऽस्मि स्फुरत। अंश चैतन्याचा॥६४॥
 देहभाव पावे विराम। तैसे स्फुरें चैतन्य॥ वेद वाक्य जपन। देहांभका करीतसे॥६५॥
 प्रगल्भ होयी ज्ञान विस्तृत। अहम् होत जाणीव॥ बुध्दी पावते अस्त। तेव्हां शाम
 दर्शन॥६६॥ शाम म्हणजे नसे काजळी। जैसे फांके कृष्णकमळ॥ किंवा सोलीव
 जांभूळ। ऐसा वर्ण दिसे॥६७॥ तत् त्वम् असी स्फुरण। तथा म्हणावे वेद साम॥
 दशनादांचे गुंजन। अवस्था ही तृतीय॥६८॥ आतां दशनादांचे विवरण। करीतो
 श्रीगुरुकृपेकरून॥ श्री नरसिंह सरस्वती भगवान। नादफल दावीती॥६९॥ १ चिणचीणी
 नाद श्रवण। तये स्थिर होयी मन॥ २ शिंगी नादे एकाग्रता येऊन। प्राप्त कवित्व
 शक्ति॥७०॥ ३ तंती नाद श्रवता। हरे संकल्प विकल्पता॥ ४ टाळनाद ध्वनी अखंडता।
 पावे वाचासिध्दी॥७१॥ ५ सुस्वर वेणू नाद। फल जाणे वर्तमान भविष्य॥ ६ गर्जने
 सारखा नाद। पावेल दूरदृष्टी॥७२॥ ७ पांचजन्य शंखनादा। सहज लाभ चौदा विद्या॥
 ८ वेदयोषा सम नादा। ज्ञात होयी सर्वांतरीचे॥७३॥ ९ श्रवतां भेरी नाद। समस्त

ब. इ. ज्ञा.
अ. १७

८४

सिध्दी होती प्राप्त ॥ १० मेघ गर्जना नाद। चिंतीले प्राप्त होतसे ॥७४॥ दशनादांच्या कला। स्फुल्लींग देवता तेजवळा ॥ दशनाद श्रवणाला। त्या अधिष्ठित ॥७५॥ धुम्राचिं, ऊष्णाई, ज्वालिनी। स्फुल्लींगी, अतिस्मना, जलनी ॥ हव्य वाहीनी, कव्यवाहीनी। निलरक्त, रूद्राणी, ऐशा दश ॥७६॥ तीन्हीं अवस्था एकरूप। अवस्था म्हणा चतुर्थ ॥ हाच वेद अथर्व। आत्म प्रकाश दिसे ॥७७॥ नाना छाया नाना वर्ण। नाना आकृती दृश्यमान ॥ बुध्दी होतसे पूर्णरूप ज्ञान। अयमात्मा ब्रह्म स्फुरतसे ॥७८॥ ब्राह्म स्थिती होयी प्राप्त। लाभे अधिकार गुरुत्व ॥ सतरावीचे अमृत। स्त्रवतसे ॥७९॥ लागे मुद्रा खेचरी। सोळा कमल पंक्तीवरी ॥ निःशब्दाचे वरी। निश्चलत्व येतसे ॥८०॥ त्रिसंधी कालांत। विशेष अनुभव येत ॥ त्रिसंध्या याची होत। संध्या म्हणाव्या वेदोक्त ॥८१॥ प्रातः मानस पूजेत। केशरे अर्चावा ब्रह्मदेव ॥ माध्यान्ह संध्या भाव। भस्मार्चन महेशासी ॥८२॥ सायंसंध्या लक्ष्मू। कस्तुरी अर्चन नारायणा ॥ येतील गंध श्वासांना। देवता अर्चन स्विकारीता ॥८३॥ इति श्री ब्रह्मा नारायण, श्री इमामशाह ज्ञानामृते, पिंड ब्रह्मांडे वेद दर्शनं नाम, सप्तदशोऽध्यायः ॥८४॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

ब. इ. ज्ञ.
अ. १८

८५

अष्टाव १८ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ कृष्णातीर निवासिनं। निजपदं भक्तार्थं सिद्धीप्रदं॥ मुक्तिं दिगंबरं यतिगुरुं। श्रीपाद श्रीवल्लभम्॥२॥ काषायं करदंडधर पुरुषं। रुद्राक्षमाला गलम्॥ भस्मोत्थूलीत कमललोचनं। भीक्षा गाणगापुरे॥३॥ भीमारजा संगमे स्थितं सदा। करुणा कृपा वरम्॥ वंदे नरहरी गुरु सगुणं। निर्गुण पादुका रुपिणम्॥४॥ त्रिशूलोक्तं नरहरी स्तोत्रं। स्वयं श्रीगुरु प्रदायकं॥ अष्टोत्तर शतं जपे नित्या। श्रीगुरुकृपा भवेद्॥५॥ फैजपुरा कांही दिवस राहून्। पुढे करीती प्रस्थान॥ पश्चिम सागर लक्षुन। गेले गुर्जर देशी॥६॥ देवा ग्राम योजीत। श्रीगुरु राहती तेथ॥ कामनिक, व्याधीग्रस्त। लागती श्रीगुरु चरणी॥७॥ महंमद बुखारी सय्यद। श्रीगुरु दर्शना येत॥ लावण्याची ज्योत। अधिक तपोतेज॥८॥ महंमद मनी योजीत। यांसी करावा जामात॥ श्रीगुरुंसी विनवित। कन्यादान स्विकारावे॥९॥ श्रीगुरु तथा वदत। आम्हीं काफरधर्म प्रचारक॥ तुम्हीं मुस्लीम पाक। योग कैसा घडावा॥१०॥ नसें आम्हां एक स्थान। नसे करीत धनार्जन॥ केवळ नारायण जनार्दन। ध्यायीत वसतो॥११॥ मुस्लीम वंशीं जन्मुन। पाळतो अनादी धर्म॥ जाणून ऐसे वर्म। विचार करावा॥१२॥ महंमद बुखारीस मान्य। म्हणें मुस्वरूप तरूण॥ कन्या खदिजा बेगम। अर्पिली तयांसी॥१३॥ श्रोते

realpatidar.com

करावा विचार। अनादि धर्म प्रचार॥ न केला वर्णसंकर। ईस्लाम स्त्री परिणीली॥१४॥
 ज्या वंशी घेतला जन्म। त्या वंशाचे ऋण॥ फेडीले ईस्लाम स्त्री परिणून। मुक्त
 जाहले तत्वंशी॥१५॥ श्रीगुरुंचा संसार। चालला सुखांत॥ तयांसी अपत्ये। चार
 जाहली॥१६॥ बाकरशाह, बालाशाह। तिसरा नूरमहंमदशाह॥ शम्सखातून नामक।
 कन्या असे॥१७॥ जरी परमेश्वरी अवतार। नसे तथा सुख निरंतर॥ नियतीचा प्रकार।
 कोण जाणे॥१८॥ पाप असो वा पुण्य। भोग तथाचे लेपन॥ तेच होवूनी कर्म।
 लागे फल भोगणे॥१९॥ कोण्या जहागीरदाराचा पुत्र। बालेशहाचा मित्र॥ एकमेकां
 अती प्रीत। असे दोघांची॥२०॥ बालेशहाचा मित्र। दैवयोगे जाहला मृत॥ प्रीती
 प्रेमे अती दुःख। बालेशहास जाहले॥२१॥ स्मरण तथासी होत। पिता जपे मंत्र॥
 स्मरणें आठवित। जाहले स्फूरण तथा॥२२॥ एकूलता एक पुत्र। जाहलासे मृत॥
 जहागीरादी आप्तांस। अतीव दुःख जाहले॥२३॥ मरणप्राय दुःख। मातापित्यांसी होत॥
 जाहले हतबद्ध। मृत्युमूल तयांसी॥२४॥ बालेशहा जपे मंत्र। विभूती सिध्द करीत॥
 प्रेतावरी प्रोक्षीतां। प्रेत संजीवन जाहले॥२५॥ सर्गांगी भरे चेतन। श्वासांसवे प्रवर्ते
 प्राण॥ आणि नेत्र उघडून। उठून बसतसे॥२६॥ मातापितादी आश्चर्यवत्। म्हणती
 स्वप्न वा जागृती॥ प्रेती प्राण संचार करीती। अतर्क्य असे॥२७॥ नमून बालेशहास।
 म्हणती खुदा तूची होत॥ प्रेत जिवंत होत। नसे करणी मानवाची॥२८॥ बालेशहा
 येऊनी धांवत। श्रीगुरुंसी सांगे वृत्तांत॥ मित्र जाहला जिवंत। उल्हासे मन॥२९॥

पुत्र जिवंत होता। आनंदे नाचे पिता॥ मजसी म्हणती खुदा। आनंद माये न गगनी॥३०॥ श्रीगुरु तया पुसत। कैसे सजीव झाले प्रेत॥ कोणत्या कृतीस। केले तुवां॥३१॥ आपण जपता जो मंत्र। त्या मंत्रे विभूती सिध्द॥ ती प्रोक्षीतां, मित्र जिवंत। आनंदे सांगे पित्यासी॥३२॥ पित्याचे वदन। दिसतसे म्लान॥ पुत्र पुसे काय कारण। दिसता आपण गंभीर॥३३॥ सांगे पिता गंभीर होवून। मायामोहा वश होऊन॥ न करणे ते करून। काय साधले॥३४॥ त्या समस्तांचे प्रारब्ध। आम्हां जाहले भोगावह॥ नियतीचे गणित। कदा न चुके॥३५॥ एके स्थानी करता अधिक। दुजे स्थानी ऊणे होत॥ विषमते तो संख्यांक। तैसाची राहे॥३६॥ भोगतां परप्रारब्ध। आपणा येयी ते दुःख॥ इतरांचा भोग। कां आपण घ्यावा॥३७॥ मंत्रांचे असे शास्त्र। नियम बंधने तयास॥ जप अनिर्बंध। मान्य नसे शास्त्रा॥३८॥ दिक्षा शास्त्रोक्त। नाही अजून दिली तुज॥ संस्कार व्रतबंध। जाहला नसे॥३९॥ शास्त्र शुध्द नसतां संस्कार। नसे जपा अधिकार॥ मंत्र देवता क्षोभीत। अनाधिकारे वर्तता॥४०॥ पाय पडतां अग्नीवर। दाह तया होणार॥ अग्नी न जाणें साधु चोर। गुण दाखवी आपुला॥४१॥ येते दाटून अंतःकरण। पुढे येतील काय घडून॥ काय चिंतीते मन। जे वैरी नच चिंती॥४२॥ नखशक्ती ज्या प्राण्यांस। अग्नी आणि जल॥ भिऊन असावें तीघांस। निश्चित घात करीती॥४३॥ यांत जलापासून। अती असावें सावधान॥ असे जल न्यून। तरी जलदेवता बळी घेती॥४४॥ जल जानू पर्यंत। तेथेच व्हावे

स्नात ॥ वंदन स्नान पूर्व । तयांसी करावे ॥४५॥ जरी असल्या तीर्थ सरिता । त्यांत
 असती जलदेवता ॥ शांत होती मान नैवेद्य अर्पिता । नाही तर बळी घेती ॥४६॥
 तीन्ही संधीकालात । मध्यरात, ब्राह्ममुहूर्त ॥ तीरी बसुनी व्हावे स्नात । पदस्पर्श करूं
 नये ॥४७॥ सिंहस्थ वा कन्यागत । गंगा पावे गोदा कृष्णेस ॥ सामर्थ्य येयी जलास ।
 कुंभ प्रवर्तता ॥४८॥ ऐशा पर्वकाळांत । देवता सिध्द महंत ॥ दृश्ये वा अदृश्य । येती
 स्नानासी ॥४९॥ स्नान करीतां सरीतेत । तयांसी लागे कदा पद ॥ तेव्हां ते होती
 क्षोभीत । कदां वदती शापवाणी ॥५०॥ ऐशा पर्व काळांत । नदीतीरी व्हावे स्नात ॥
 आधीच पुण्यसरिता तीर्थ । अधिक सामर्थ्य सिध्द पदस्पर्श ॥५१॥ या कारणें पर्व
 काळांत । वर्ज्य नदीस पदस्पर्श ॥ हे वर्म जे न जाणीत । ते नदीत स्नान करीती ॥५२॥
 मोहवशे जपुनी मंत्र । तुवां केला अनर्थ ॥ काय सांगु तुज प्रत । वैखरीत शब्द अडे ॥५३॥
 पिता नोहे केवळ वैरी । पुत्रास झाला अरी ॥ ऐसा दुर्योग वैज्या भाळी । कदा
 न यावा ॥५४॥ भक्षीणें पुत्र मांस । दुर्योग पावे श्रीयाळास ॥ हरिश्चंद्र वर्ते पत्नीघातास ।
 जाहली गत मज तैसी ॥५५॥ पित्याचे दुःख । तो पिताची जाणीत ॥ कीं पावे
 मूळ नक्षत्र । मंगळवार लक्षुनी ॥५६॥ मंगळास म्हणती मंगल । जनभ्रम केवळ ॥ ऊष्ण
 होयी जल । कदा न होयी अग्नी ॥५७॥ नियतीचे नियम । सदा असती कठीण ॥
 नसती कदा क्षम्य । न चाले याचना ॥५८॥ केलेस अगम्य कृत्य । घेणे तुवां प्रायश्चित ॥
 अकृत्य ते कृत्य । करणें आले मम भाळा ॥५९॥ जरी चिंतीने परहीत । स्मरावा

नारायण मनांत ॥ कदा तथास्तु वदत । वास्तु देवता ॥६०॥ काय कोणाची दैवगत ।
 आपण त्या अज्ञात ॥ कदा परप्रारब्ध । भोगावह होयी ॥६१॥ मृत्युचे प्रकार । असती
 चतुर्दश ॥ आयु सरता एक होत । त्रयोदश कृत्रिम ॥६२॥ नियतीचे घेतले ऋण ।
 ते फेडणे कठीण ॥ जे घेतले ते देणे । अवश्य लागे ॥६३॥ उसने घेऊनी जीव
 प्राण । दिले मित्रा संजीवन ॥ ते जीव प्राण । देणे लागे नियतीचे ॥६४॥ अंतःकरण
 करोनी कठोर । पुत्रा सांगती गुरुवर ॥ तुज घेणे प्रायश्चित्त । देहांत म्हणती तयासी ॥६५॥
 पुत्र सांगे पित्यास । आपुली आज्ञा शिरसावंद्य ॥ समाधान आहे मज । मुक्त करावे
 जन्मातुनी ॥६६॥ थोर आहे माझे भाग्य । पिता आहे जन्मसिध्द ॥ होतो मज परमानंद ।
 मुक्त होयीन जन्ममरणांतुनी ॥६७॥ असे मज ज्ञात । सहस्र सर्पदंश वेदना अंतःकालास ॥
 विनंती असे आपणांस । अंतःकाल वेदनारहीत ॥६८॥ आणि एक एक विनवणी । आस
 ईष्ट नसावे स्मरणी ॥ नारायण स्मरण क्षणोक्षणी । असावे मजसी ॥६९॥ आपण आहात
 अविनाशी । असेन आपुल्या सान्निध्येसी ॥ कृपा करावी मजसी । घडो ऐसेच ॥७०॥
 गलबले अंतःकरण । पुत्रा वदती श्रीगुरु आपण ॥ तव इच्छे प्रमाण । सर्वकांही घडेल ॥७१॥
 जे जे तुवां इच्छीले । ते घडेल भले ॥ ऐसे वदतां ओघळले । अश्रु नयनी ॥७२॥
 माझे दोन पुत्र । पूर्वीच गेले मृत्युचक्रांत ॥ राहीला तुची एक । मज सोडून तुही
 चालला ॥७३॥ जेवढा होता ऋणबंध । तेवढा लाभे सहवास ॥ जरी मनी आस ।
 तीही फोल ठरे ॥७४॥ सुस्नात होऊन । पुत्र घाली पद्मासन ॥ नासाग्र दृष्टी ठेवून ।

नारायण स्मरतसे ॥७५॥ वरच्या पापण्या लवती। तळीच्या फाकती ॥ मस्तकी हस्त
 ठेविती। श्रीगुरु पुत्राच्या ॥७६॥ अकारे मात्रे सहीता। लागली भूचरी मुद्रा ॥ आदिशक्ती
 संवेगा। सरस्वतीत विसावे ॥७७॥ ऊंचंबळती दशप्राण। हेलकावती लाटे समान ॥
 पीडाचे पांच प्राण। पांच जाणा ब्रह्मांडीचे ॥७८॥ सहा संख्यास सोडून। अष्टनायीका
 अवलोकून ॥ उकार पथ क्रमून। आदिशक्ती चाचरे ॥७९॥ अष्टदल कमल पंक्ती।
 दले दले नायीका नाचती ॥ वर्ण तयांचे यथामीती। करीतो निवेदन ॥८०॥ पूर्वदली
 श्वेतवर्ण। अधोदली रक्तवर्ण ॥ दक्षिणदली कृष्णवर्ण। निलवर्ण नैऋत्यदली ॥८१॥
 पश्चिमदली कपिलवर्ण। वायव्यदली शामवर्ण ॥ उत्तर दली पीतवर्ण। गौरवर्ण
 ईशान्येसी ॥८२॥ शक्तिची ऐसी स्थिती। पूर्व पश्चिम मार्ग पलटी ॥ मकाराच्या संगती।
 लागे शांभवी मुद्रा ॥८३॥ एक एका मिसळत। दश प्राण जाहले एक ॥ चौदा
 चक्री तिहरता। प्राण थांबे ब्रह्मरंध्री ॥८४॥ श्वास होती मंद। पुत्र दिसे अचल ॥
 सर्वत्र शांत शांत। रंगला नारायण रंगी ॥८५॥ जाहला कोलाहल। रोदने केला आकांत ॥
 श्रीगुरु राहीले स्तब्ध। मोह माया नासली ॥८६॥ ब्रह्माचे सरता अधिष्ठान। माया
 गेली निघून ॥ माता आणि बहीण। शुध्द हीन जाहल्या ॥८७॥ बहीणीची भावावर
 प्रीत। माहू न शके वियोग ॥ तेथेच करी देहत्याग। बाला बेगम ॥८८॥ जहागीरदार
 येऊन। करी क्षमा याचना ॥ मम एक पुत्रा जीवदान। दोन अपत्ये गेली आपुली ॥८९॥

ब. इ. ज्ञा.
अ. १८

११

आपुले ऋण वज्रलेप। जाहला मम भाळास॥ तो न फिटे कदाप। जरी जाती
जन्म सप्त॥९०॥ श्रीगुरु नारंगसर तलावासी। अपत्यांचे करीती अंत्यविधी॥ तेथे
स्मृतीमंदीर ऊभारीती। प्रीय पुत्रपुत्रीचे॥९१॥ जरी अवतार झाला क्षीती। तरी न
चुके कर्मगती॥ आपुला हिशोब नियती। करीतसे वसूल॥९२॥ श्रीगुरु असती शांत।
मनीं विचार करीत॥ सोडावे खंबायत। पुढे करावें प्रस्थान॥९३॥ इति श्री ब्रह्मावतार,
श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ पुत्र मुक्ती प्रदानं नाम, अष्टादशोध्यायः॥९४॥
श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १९

१२

अध्याय १९ वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः ॥१॥ ध्यानमूलं गुरोर्मूर्तिः । पूजामूलं गुरोः पदम् ॥ मंत्रमूलं गुरोर्वाक्यम् ।
मोक्षमूलं गुरोः कृपा ॥२॥ विसरूनी अपत्य वियोग । श्रीगुरुनी सोडीले खंबायत ॥
निघाले धर्मप्रचारार्थ । हाजरबेग सवे असे ॥३॥ अती घनदाट अरण्य । कानम असे
नाम ॥ पथ गेले विसरून । धरीत्रीसी ॥४॥ श्वापदें विहरती मनःपूत । वृक्ष मार्ग निबिड ॥
अभयता सर्वत्र । सूर्यकिरण न देखे धरा ॥५॥ डगर डगरी क्रमीत । चालतसे रथ ॥
सरला प्रदेश घनदाट । रखरखीत भाग दिसे ॥६॥ तळपती द्वादश मित्र । ऊष्मा असह्य
असत ॥ पत्रहीन वृक्ष । भगे पडली धरेसी ॥७॥ विहीरी, बावी जलाशय । जलथेंब
ना त्यांत ॥ वणवे लागती माध्यान्हेस । शैमान अग्नीचे ॥८॥ ऐसा मार्ग क्रमता ।
आले श्रीगुरु गिरीमथा ॥ जलहीन तलावांत । वस्त्रालय करी हाजरबेग ॥९॥ बैल
बसती म्लानवदन । नाही जल वैरण ॥ हाजरबेगा पाचारून । श्रीगुरु सांगती त्यासी ॥१०॥
पाटील घरा जावून । बैलांसी आणि वैरण ॥ ऊपवासी त्यां पाहून । दुःख मज
होतसे ॥११॥ डगर दय्या ओलांडीत । जाहले अती श्रमत ॥ वाचा नसें त्यास । स्वदुःख
सांगावया ॥१२॥ त्वरीत हाजरबेग । गेला पाटील गृहांस ॥ वैरण द्यावी बैलांस । आपणां
निरोप श्रीगुरुंचा ॥१३॥ पाटील दुःखे सांगत । वाटे मज लाज ॥ अवर्षण वर्षे सात ।

कैसी वैरण द्यावी॥१४॥ पशू पक्षादी प्राणी। मरून जाती जलावाचूनी॥ अधिक तापे धरणी। न साहे उष्माघात॥१५॥ अतिथी जातां विन्मुख। हानी होय धर्मास॥ नको ते कर्मास। माझ्या आले॥१६॥ सांगावे आपुल्या गुरुंसी। बळ असेल सामर्थ्यासी॥ वर्षा पावता धोरेसी। ऊद्यां देयीन वैरण॥१७॥ येऊन सांगे हाजरबेग। वैरण देण्यास॥ पाटील असमर्थ। क्षमा आपुली याचितसे॥१८॥ श्रीगुरु वदती हाजरबेगा। सांगावे पाटला॥ आज होयील वर्षावा। द्यावी बैला वैरण॥१९॥ क्षुधिता देता अन्न। पृथ्वीदाना सम पुण्य॥ तुझी ईच्छा होयील पूर्ण। कमलाकांत गुरुप्रसादे॥२०॥ श्रीगुरुवचनी ठेवोनी विश्वास। पाटील वैरण देत॥ बैल होते क्षुधित। प्रसन्न होती अन्नसेवे॥२१॥ प्रत्यक्ष नसती बोलत। मने आशिर्वदत॥ गुणे गुणे पुण्य वाढता। आशिर्वादे मौनांच्या॥२२॥ चारा घेऊनी हाजरबेग जात। वेलजी पाटील संदेहीत॥ सायं पावे दिवसास। तरी वाहती ऊर्ण वारे॥२३॥ नाही पर्जन्य लक्षण। चारा नेला गोड बोलून॥ हातचे गेले निधान। ऊपाय कांही नसे॥२४॥ कोण गुरु कोण चेला। आहे गोड बंगाल॥ गोड भाषणी वाचाळ। कदा कोणी विश्वासू नये॥२५॥ अती जाहला सदगुण। तोची होय दुर्गुण॥ जरी अल्प दुर्गुण। तो सदगुण होतसे॥२६॥ लोटली संवत्सरे सात। पावसाचा ना दीपुस॥ रात्र गेली प्रहरास। गेला पाटील शयनागरी॥२७॥ आणि घडे अकल्पीत। वायु वाहे शीत॥ वर्षेच्या आधिच। येत शीत वायु॥२८॥ मेघें डिवरले अंबर। मेघ गर्जती घनघोर॥ जे गर्जती अनिवार। ते वर्षा करू न

ब. इ. ज्ञा.
अ. १९

१४

शक्ती ॥२९॥ बीजा करीती कडकडाट। नभांतरी झगमगाट ॥ जैसे औटहाट। लागे थारारु ॥३०॥ झंझावात वादळास। कृष्ण मेघ नभा दाटीत ॥ धारा न मावती वर्षेस। हस्त नक्षत्रीं परियेसा ॥३१॥ जल पडतां धरेस। पसरे सुगंध आसमंतात ॥ जणु घटोत्कच। प्रेरी पर्जन्यास्त्र ॥३२॥ विक्रांत शुंडे समान। धारा घेती धरा आकर्षुन ॥ वा वरूण घाली शैमान। आनंदुन उल्हासे ॥३३॥ ब्राह्ममुहूर्त सरत। तरी होत वर्षाकंद ॥ सूर्य येता उदयाचळास। तंव सर्व शांत होयी ॥३४॥ पाटील पाहे उठून। पाणी वाहे मंजिष्ट वर्ण ॥ बावी विहीरी जलपूर्ण। तलावांतून वाहे पाणी ॥३५॥ वृषभांस देता वैरण। कृपा करी वरूण ॥ क्षुधावंता देता अन्न। गृहीं रिध्दी होतसे ॥३६॥ ग्रामस्थां सवे घेऊन। पाटील येती गुरूस्थाना ॥ पाहतसे विलक्षणा। नसे नेत्रा विश्वास ॥३७॥ जलहीन तडाग। जलचक्रे फिरत ॥ तयावरी तरंगत। वस्त्रालय श्रीगुरुंचे ॥३८॥ वृषभांसहीत रथ। तोही जला तरंगत ॥ कीं जलावरी पृथ्वीतत्त्व। अदृश्यें विराजे ॥३९॥ श्रीगुरुदर्शन मनी भाव। परी अती खोल तलाव ॥ मनीचा भक्ती भाव। मनींच विरघळे ॥४०॥ कैसे वंदावे श्रीगुरुचरण। जल वाहे निर्घुण ॥ ईच्छा असतां ध्यास पूर्ण। परमेश्वर पावतसे ॥४१॥ मनीं माझ्या कृतज्ञ भाव। मज पावो देव ॥ अन्य विचारा नसे ठाव। पाटील झालें चिंतातूर ॥४२॥ म्हणती भाग्य नसतां ललाटी। पाऊस पडे शेताकाठी ॥ तैसी माझी स्थिती। जाहली आज नारायणा ॥४३॥ गर्जेद्राची पाहून भक्ती ॥ धांवला वैकुंठ पती ॥ तो नाठवे मजप्रती। केवळ गोष्टी पुराणी ॥४४॥ सत्य

असेल चक्रपाणी। नेवो मज श्रीगुरुचरणी॥ ऐसे पाटील चिंतीता मनी। अतर्क्य घडतसे॥४५॥ वस्त्रालयांचें दारात। श्रीगुरु स्वये येत॥ अंगीचे काषाय ऊपवस्त्र। अंथरती जलावरी॥४६॥ जलावरीं वस्त्र पथ। येण्या श्रीगुरु संकेतीत॥ अभयकर दावीत। समस्तांसी॥४७॥ वस्त्रपथावरूनी समस्त। श्रीगुरु आलया वर्तत॥ जलबिंदुही अल्प। स्पर्शना वस्त्रपथा॥४८॥ पाटलांसवे समस्त जन। वंदीती श्रीगुरुचरण॥ आपुले अतर्क्य महीमान। ब्रह्मा न जाणूं शके॥४९॥ सात वर्षांचे अवर्षण। झाले आपुल्या कृपे निरसन॥ जना देवोनी जीवन। जीवन केले कृतार्थ॥५०॥ आले आम्हां भाग्या तेज। गिरीमथा लागे आपुली पद रज॥ आपुल्या सिध्द वचनास। करूणा आली वरूणा॥५१॥ तयां श्रीगुरु वदती। गगन आणि धरीत्री॥ निर्माण केली आपणासाठी। सृष्टीनियंता ईश्वरे॥५२॥ सर्वाभूती परमेश्वर। करी वास निरंतर॥ दृढ श्रद्धेसी फल। ईच्छे सरसे येतसे॥५३॥ मुंगी पासून हत्तीपर्यंत। आहार जल ईश्वरदेत॥ मी देतो ऐसे वदतां। विघ्न येयी तत्कार्या॥५४॥ तरी आतां ऐसे करी। श्रीहरी पाहे चराचरी॥ श्रीगुरु आज्ञे माधारी। पाटील गेले स्वगृही॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्रीइमामशाह ज्ञानामृते॥ अवर्षण निरसनं, नाम एकोनविंशत्योऽध्यायः॥५६॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

आष्ट्याष्ट २० वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ जय जयाजी श्रीगुरु। ब्रह्मयाचा अवतार॥ जनांस दिससी नर। अतर्क्य महीमा तुमचा॥२॥ स्मरतां आपुल्या चरणा। येतो जीवा शिवपणा॥ दावूनी सत्यज्ञाना। बुज राखिली वेदांची॥३॥ आपण जया अंगीकारीले। तयाचे जीवत्व नष्ट झाले॥ तयांसी आपण केले। पूर्ण अध्यात्मरूप॥४॥ पुढें कथा अकल्पीत। संदेह संकल्पा आड येत॥ क्षणीं जायी विकल्प। परी संदेह दृढ वसे॥५॥ वेलजी पाटील आनंदात। येतसे स्वगृहास॥ परी क्षणैक आनंद। त्वरें नष्ट पावला॥६॥ तयाचा एकुलता पुत्र। गृहीं दिसे मृत॥ पाहतसे स्वप्नवत। घडले कैसे॥७॥ पाटलाचे एक गृह। होते शेतात॥ तेथे निद्रेस। पुत्र तयाचा गेला होता॥८॥ निद्रेत असतां पुत्र। जाहला तडीताघात॥ वीज पडत। त्याच्या अंगावरी॥९॥ शरीर तयार्चें। जाहले कालकभीन्न॥ पाटील असतां गुरुस्थाना। वार्ता गृही आली॥१०॥ पाटील येतां गृहास। कळे तयासी मात॥ ओळखू शके न बालक। भीन्न कालक दिसतसे॥११॥ विद्युलता तयास। जाहली यमपाश॥ कृत्रिम मृत्युस। पावला पुत्र॥१२॥ दुमदुमला आकांत। कोण कोणा सांवरीत॥ गोठले अश्रु नेत्रांत। आकांत एक माजला॥१३॥

दुःखिताहून अधिक। पाहणाऱ्या अधिक दुःख॥ ऐसा पुत्र शोक। कदां न येवो
 वैरीयासी॥१४॥ पुत्राचे मुख अवलोकीत। होत चलनवलन भास॥ कदां मुख करी
 स्मीत। नेत्र कदां हलती॥१५॥ हा सत्य की भास। भ्रम झाला पाटलास॥ जे
 दिसे प्रत्यक्ष। वृथा कैसे म्हणावे॥१६॥ श्रोते ध्यावें जाणून। पाटील कैसे भासमान॥
 येथेही नियम। असे नियतीचा॥१७॥ प्राणाप्राणांचें वितरण। होतसें देहांतून॥ उदानाचें
 होतां व्युत्क्रमण। नवप्राण जाती॥१८॥ धनंजय ऊपप्राण। त्याची देहावरी ममता
 पूर्ण॥ तो राहे देह धरून। दावी भास सजीवाचे॥१९॥ अंत दाह होता शवास।
 बाह्यांतरी तिष्ठत॥ अश्म्यांत अदृश्यें वसत। कर्मकर्त्या सवे असे॥२०॥ दश दिवसां
 पर्यंत। गृहा भंवती फिरत॥ पुनरपी देह दावी जिवंत। क्रिया कर्त्या भय दावी॥२१॥
 वासना असतां अखेरीस। वसून राहे अश्म्यांत॥ पीडा होतां कागस्पर्श। अंतराळी
 वसे॥२२॥ एक संवत्सर पर्यंत। गृहा भंवती फिरत॥ आसेष्टांचें स्वप्नांत। जावूनी
 वदे वासना॥२३॥ वासना होता पूर्त। विरे वायुतत्त्वात॥ असतां वासना अपूर्त।
 आकळी लींगदेहा॥२४॥ लींग देहा सहीत। तो होतसे पिशाच्च॥ आसांसी करी
 त्रस्त। वासना पूर्ती कारणे॥२५॥ कीवा शव असतां घरांत। मांजर कदा ओलांडीत॥
 तरी पिशाच्च होय त्वरीत। ऐसे जाणीजे॥२६॥ धनंजय असतां देहांत। भाग्यवशें
 भेटे सिध्द॥ तर शव करी जिवंत। जर असे विधी आज्ञा॥२७॥ जितकी वर्षे
 अधिक। दिधले तया आयुष्य॥ पुनर्जन्मी आयु तितकेच। सव्याज विधी गणित॥२८॥

पाटील असतां शोकमग्न। कोणा झाले स्फूरण॥ श्रीगुरुस्थानी जावून। इत्यंथ कथितसे॥२९॥
 हाजरबेगा सहीत। आले श्रीगुरु पाटील गृहास॥ पाटील धरी गुरुचरणांस। संजिवन
 देण्या पुत्रासी॥३०॥ म्हणें माझे तन-मन-धन। पुत्र माझे सर्वस्व जाणा॥ आम्हां
 आपणा वाचून। नसे कोणी आधार॥३१॥ श्रीगुरु त्यां उपदेशीत। कोण कोणाचे
 आस इष्ट॥ जंव जीव गर्भत। त्या कोणी न म्हणती आपुला॥३२॥ गर्भतून
 येता बाहेर। लागे मायेचा वारा॥ नाते जडविती तयाला। आपुला म्हणोनी॥३३॥
 सांग अव्यक्ताते। कैसे जडे नाते॥ लावती तया नाते। मायेत मोहूनी॥३४॥ असे
 जेवढा ऋणानुबंध। तेवढा तयाचा सहवास॥ गाठोडे घेऊनी कर्मबंध। निजधामा
 जातसे॥३५॥ विधीचा ललाट लेख। तैसेच घडूनी येत॥ जीव वर्ते फलाप्रत। भोगणे
 जेथे फळ॥३६॥ कर्मफळ न ये हातात। फळ तेथे देह वर्तत॥ तंव पुत्राचे कर्मफळ
 शेतात। म्हणूनी झाली तैसी मती॥३७॥ वैर, ऋण आणि हत्या। लागे फेडणें
 सर्वथा॥ पराचे कर्मगता। कां आपुले म्हणसी॥३८॥ मानव होतां मृत। शेष रहाता
 कर्मगत॥ जेथ नसे वायु प्रकाश। जीव तेथ पडतसे॥३९॥ दोनशें ऐसी दिवस।
 जीव तेथ पचत॥ नंतर भोगीत। यम यातना॥४०॥ पुनरपी जननं। पुनरपी मरणं॥
 पुनरपी जननी जठरे शयनं। ऐसी गती जीवांसी॥४१॥ पाटील होऊनी शांत। श्रीगुरुंसी
 पुसत॥ आपुला उपदेश। कर्म जन्य की ईश्वरजन्य॥४२॥ प्रारब्ध संगे आणावे।
 कर्मवर्धन करावे॥ आयुष्य सरता मरावे। ऐसे कर्मगती चक्र॥४३॥ प्राक्तन म्हणावें

प्रमाण। कां अर्चावा नारायण॥ स्मरूनी तथाचे नाम। कां टाहो फोडावा॥४४॥
 नियती आणि तिचे नियम। तथां ब्रह्मा करी निर्माण॥ ब्रह्मदेव सूत्र संधान। असें
 नारायण करी॥४५॥ नारायण पदाते। ना रूतती नियतीचे काटे॥ ईश्वराचे पुढे।
 नियती नियम गडगडती॥४६॥ कर्मने लाभे मुक्ती। कर्मनें लाभे मोक्ष॥ याहून
 भ्रम विशेष। अन्य कांही नसे॥४७॥ जे कर्म मानिती श्रेष्ठ। तथां म्हणावे नास्तिक॥
 आमरण कर्म करीत। परी नोहे ईश्वर प्राप्ती॥४८॥ सत्य म्हणावा विधी लेख।
 मार्कण्डेया रक्षी शिव॥ केले तथा चिरंजीव। विधी लेख पालटला॥४९॥ परमेश्वर
 प्राप्तीस। आचार असावा शास्त्रोक्त॥ ऐसे वदती ज्ञानवंत। काय प्रमाण धरावे॥५०॥
 मानवें निर्मीली स्मृती शास्त्रें। नारायण निर्मी वेदाते॥ काय धरावे प्रमाणार्थे। सांगावे
 स्वामी॥५१॥ परमेश्वर सत्य। समस्त जग खोटे॥ याहून शास्त्रांचे गोटे। अन्य
 काय सांगती॥५२॥ गीतेमध्ये भगवान। सांगे कर्मयोग परम॥ कर्म करतां ईश्वर
 स्मरण। इदं न मम संकेत॥५३॥ तैसेच भगवंत। अर्जुनासी सांगत॥ ऋषिंची मतांतरे
 अनेक। वेदांमाजी दिसती॥५४॥ त्यामाजी जी इष्ट। तेवढीच ध्यावीत॥ शेष जी
 ऊर्वरीत। त्यजीणे असे॥५५॥ शुक्र संजिवनी मंत्रे। उठविली असुरांची प्रेते॥ तेथ
 नियतीचे। नियम गडगडती॥५६॥ गोरक्षाचे हाती। झाली सजीव मृत्तिका मूर्ती॥
 नियम गडगडती। तेथ नियतीचे॥५७॥ जालंधराचे मंत्री। शांत दैवते उग्र होती॥
 तेथे झाली माती। नियती नियमांची॥५८॥ याज्ञवल्क्यांचे सिध्द मंत्री। शुष्क काष्ठा

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २०

१००

पत्रें फुटती॥ तेथ गोटे गडबडती। नियती नियमांचें॥५९॥ तरी सांगा स्वामी। काय प्रमाण धरावें आम्ही॥ श्रेष्ठ काय दोहीतूनी। कर्मगती वा ईश्वरगती॥६०॥ सात वर्षे अवर्षण। जाहले सिध्द आपुले वचन॥ वर्षा आली झरून। हे ईश्वर कार्य वा मानव कार्य॥६१॥ जलावरी तरे वस्त्र। जले तरले पृथ्वीतत्त्व॥ आम्ही आक्रमिला पथ। हे ईश्वरी वा मानवी कार्य॥६२॥ आपुल्या वचनात। ईश्वर वसे सत्य॥ काय आपणां अशक्य। सजीव करणे बालका॥६३॥ जयें धरीले श्रीगुरुचरण। भय नोंहें तयाकारण॥ कालमृत्यु बाधा निरसन। यम तेथ बधहस्त॥६४॥ जरी विधी कर्मगते। दुर्योग लीही ललाटे॥ तरी श्रीगुरु संपर्के। दुर्योग होतसे शुभयोग॥६५॥ श्रीगुरु आमुचें मंत्र तंत्र। श्रीगुरु आम्हां रक्षीत॥ श्रीगुरु वचने वर्तत। समस्त दैवते॥६६॥ प्रसन्न असतां गुरुनारायण। कोण शोधी ग्रह तारांगण॥ श्रीगुरुंचे कृपादान। सर्वस्व आम्हांसी॥६७॥ तरी श्रीगुरु आपण। वर्षावा कृपा घन॥ एकची मज नंदन। जीवदान तया द्यावे॥६८॥ आपुल्या इच्छे नियती। असे सदा कार्यरती॥ जन्मांतरे चरणासी। आपुल्या राहीन॥६९॥ श्रीगुरु सांगती पाटलास। जो बांधी धेनूस॥ तो सोडवूं शके तीयेस। सर्व तया हाती॥७०॥ मानव कर्मबंधास। केवळ ईश्वर करी मुक्त॥ तरी सर्व होवोनी शांत। स्मरण त्याचे करावे॥७१॥ श्री नारायण कृपावंत। भक्त कामना करी पूर्त॥ भक्त रक्षण त्याचे ब्रीद। असत्य नसे सर्वथा॥७२॥ कल्याणाद् भूतगात्राणाम्। ईच्छीतार्थ प्रदायीने॥ नमो नमः शेषशायीने। निष्कलंकी नारायणाय ते नमः॥७३॥

श्रीगुरुंसहीत । सुस्नात झाले समस्त ॥ होवोनी पश्चिमाभिमुख । दंगले नारायण स्मरणी ॥७४॥
 विभूतीचा ऐसा गुण । पोकळ असे कण कण ॥ मंत्र शक्ति महान । मंत्रिता संयोग
 तीचेते ॥७५॥ श्रीगुरु घेत विभूती । तळहाते अभिमंत्रिती ॥ मृत संजिवन गायत्री । मंत्र
 योजीला ॥७६॥ ॐ अस्य श्री संजिवन गायत्री मंत्रस्य, नारायण ऋषि श्रीऊमाशांकरी
 देवता, शताक्षरी परम विद्या, गायत्री छंदः, श्री महामृत्युंजय कालहरणं शक्तिः
 मायाबिजं इति कीलकम्, शवसंजिवन प्रित्यर्थे जपे विनियोगः ॥७७॥ इति मंत्रः -----
 लोमविलोमित, प्रणवयुक्त त्रय बिजम् ॥७८॥ अभिमंत्रित भस्म संजिवन गायत्री ।
 प्रेतावरी प्रोक्षीती ॥ वरी वस्त्र आच्छादीती । श्रीगुरु स्वहस्ते ॥७९॥ प्राप्त शवा चलनवलन
 स्थिती । नव प्राण प्रवर्तती ॥ जीव भरे सोळा संधी । सजीव झाला पुत्र ॥८०॥
 जावूनी हाजरबेग । हात धरूनी उठवी बालकास ॥ जाहला श्रीगुरुचरणीं रत । आनंद
 न मावे चराचरी ॥८१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ मृत संजिवन
 नाम विशव्योध्यायः ॥८२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अष्टाव २१ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ वेलजीचा पुत्र। जाहला जिवंत॥ होतसे आनंद। समस्तांसी॥२॥ श्रीगुरुचरण। आनंदे वंदन॥ स्तुती परम। पाटील करी॥३॥ जय जयाजी सद्गुरुनाथा। पावलासी भाग्यवशा॥ भाळीची दुर्दशा। निवारीली॥४॥ तुम्हीच कल्पवृक्ष। झालासे आम्हांस॥ कल्पील्याहून सुरस। लाभे फळ॥५॥ ब्रह्मदेव तुम्हीं। तुम्हीं श्री विष्णू॥ नाहीं अनमानु। महेश तुम्हीं॥६॥ श्रीगुरुदेवा। एक आशिष द्यावा॥ असावे जन्मांतरा। श्रीगुरु आपण॥७॥ श्रीगुरुदेवा आपुले ऋण। फेडणे कठीण॥ द्यावे कांहीं दान। ऐसे मन ईच्छीते॥८॥ तरी कृपा करून। करावे आज्ञापन॥ आपुल्या वचा समान। वर्तेन मी॥९॥ श्रीगुरु म्हणती तयासी। काय कमी आम्हांसी॥ एक ईच्छा मानसी। एक मंदीर उभारावे॥१०॥ या कारणें तुम्हीं। द्यावी आम्हांस भूमी॥ धर्मपीठ म्हणूनी। ध्वजा फडकेल॥११॥ पाटील म्हणती तयांसी। जैसी ईच्छा मानसी॥ तितकी भूमी आपणांसी। अवश्य देयीन॥१२॥ श्रीगुरु तया वदत। करीन मी शरसंधान॥ जेथे पडे बाण। द्यावी ती भूमी॥१३॥ आले आपुले स्थाना। आणि पाटील चापबाण॥ पश्चिमाभिमुख होऊन। शर चापा लावती गुरु॥१४॥ पाटील लागुन चरणी। म्हणें ऐकीजे विनवणी॥ अन्य दिशा योजूनी। करावे शरसंधान॥१५॥ पश्चिम दिशेसी।

कानन असे निबिड ॥ वृक्ष अती जुनाट । सूर्यकिरणा असंभव ॥१६॥ घनदाट वाढल्या
 वेली । वृक्षांस करीती जाळी ॥ दमट दुर्गंधता भारी । येतसे तेथ ॥१७॥ ठायी ठायी
 स्थानी स्थानी । असती जल पोखरणी ॥ वृक्ष पाणें त्यांत सडुनी । मांसमान झाली
 धरा ॥१८॥ तेथ एक उन्मत्त । हत्ती प्रमाण सिंह राहात ॥ धरेवरी लोळत । आयाळ
 त्याची ॥१९॥ पिढ्यान् पिढ्या तयास । पाहती आमुचे पूर्वज ॥ अजून नाही मरत ।
 अमृत जणू प्राशिले ॥२०॥ वृद्ध असे अती जुनाट । अती घोर गर्जवी नाद ॥ तया
 भयें श्वापद । न जाती त्या स्थानी ॥२१॥ तो सिंह किंवा भूत । अरण्यें एकाक
 करी वास ॥ गेले शिकारी वधण्यास । त्याचे दर्शने परतती ॥२२॥ निबिड कानना
 जणू । एक भूत राहिले ॥ तयाच्या गर्जनेसी । चराचर विश्व ना पुरे ॥२३॥ गर्जने
 सवे । शेंपटी आपटीत ॥ श्रवतां धेनू गोठ्यांत । आकांत करीती ॥२४॥ परी आजवर ।
 कोणा न मारीले ॥ वंशीवंशी भले । श्रवतो आम्ही ॥२५॥ निबिड काननातून । येयी
 ना ग्रामात ॥ जणू घातली शपथ । ग्राम देवतेने ॥२६॥ या कारणें स्वामी । असे
 विनवणी ॥ अन्य दिशा योजूनी । शरसंधान करावे ॥२७॥ श्रीगुरु सांगती समस्तांस ।
 सिंहाचे गुज ॥ म्हणून शरसंधान काज । आम्हां असे ॥२८॥ द्वापार युगांतील कथा ।
 सांगतसे आता ॥ करून एक चित्ता । श्रवण कीजे ॥२९॥ द्युतामध्ये पांडव । हरले
 राज्य समस्त ॥ बारा वर्षे वनवास । अज्ञातवास वर्ष एक ॥३०॥ द्रौपदी सहीत । पार
 केले खाण्डववन ॥ निभ्रांत स्थान म्हणून । राहिले काननी ॥३१॥ भगवान श्रीकृष्ण ।

आले तयां लक्षुन॥ पांडव करीती विनवणी। भगवंताची॥३२॥ नको आम्हां उपद्रव।
 ऐसे कांही करा॥ दया आली शारंगधरा। युक्ती योजीतसे॥३३॥ आदीमायेस वंदून।
 करी तीचे ध्यान॥ तेव्हां योगमाया प्रकटण। तेजरूप होतसे॥३४॥ तेज पुंज आकारात।
 त्यांत प्रकटे सिंह एक॥ श्रीकृष्ण आज्ञावीत। मायावी सिंहासी॥३५॥ पांडव रक्षे
 कारण। केले तुज निर्माण॥ ना अवधान। तुवां किजे॥३६॥ कांही काळ राहूनी
 येथ। भोगण्या अज्ञातवास॥ जातील विराट नगरीत। तरी तुवां येथ असावे॥३७॥
 या स्थानाचें महीमान ऐक। असे कुंवारीका क्षेत्र॥ तयाचे रक्षणास। तुवां असावे॥३८॥
 ना भक्षवे प्राणीमात्रास। न जाणे अन्यत्र॥ मानव देती ना तुज त्रास। येती न
 कोणी तव भये॥३९॥ पुढे कलीयुगात। श्री विष्णू भगवान॥ येतील अवतरून।
 निष्कलंकी नारायण नामे॥४०॥ परी तया पूर्व। अवतरती ब्रह्मदेव॥ ज्ञानमार्ग सत्पंथ।
 दाविण्या जनासी॥४१॥ असतील जन भ्रमवत। पूजतील दैवते निकृष्ट॥ अर्चतील
 भूते खेत। देवता म्हणूनी॥४२॥ मद्यमांसादी अर्पून। भुतावळ करीती प्रसन्न॥ चेडे
 चाडे चेटकीण। शैमान घालती॥४३॥ आपुल्या लाभासाठी। प्रेत साधने करती॥
 साधुनी झोटींगादी। दावतील चमत्कार॥४४॥ अंती तयांच्या मुखांत। जंतू वळवळत॥
 या कारणें ब्रह्मावतार। दावील सत्यमार्ग॥४५॥ जनांसी तारण्या कारण। प्रकटविल
 गायत्री नारायण॥ सात्विक मार्ग धरून। होतील जन कृतार्थ॥४६॥ ब्रह्मदेवाचा अवतार
 होवून। शरे तव छेदील दक्षिणकर्ण॥ मग तु मुक्त होवून। जाशिल तव धामा॥४७॥

धरे बाण रुतता। प्रकटेल क्षेत्र कुंवारीका॥ स्थानाची अगम्यता। प्रकट होयील॥४८॥
 श्रीगुरु सांगती जना। सिंहाचे महीमान॥ शर ओढीला आकर्ण। पश्चिम दिशे॥४९॥
 जाहले शर संधान। सूंऽऽ सूंऽऽ करीत जायी बाण॥ वर करूनी दक्षिण कर्ण।
 सिंह निद्रामग्न असे॥५०॥ बाण वेगे येत। दक्षिण कर्णा करी छेद॥ त्वरे भूमिगर्त।
 तत्र तेजोलोट जाहला॥५१॥ मार्ग क्रमत असता। जना सांगती सिंहकथा॥ तेथ
 जाऊनी पाहता। सिंह करी गर्जना॥५२॥ तव तया जाहले स्मरण। श्रीकृष्णाचें वचन॥
 श्रीगुरुपद वंदून। सिंह गुप्त जाहला॥५३॥ द्वापार युगांत। द्विगुणे देह होत॥ या
 कारणे अजस्त्र। दिसे सिंह॥५४॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृत॥
 ब्रह्मदेव अवतार प्रकटणं नाम, एकविंशव्योध्यायः॥५५॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ११

१०६

realpatidar.com

अष्टाष्ट ११ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ कृष्णातीर निवासिनं निजपदं, भक्तार्थ भाग्योदयं। मुक्तिं दत्त दिगंबरं यतिगुरुं, नास्तीती लोकांजनम्॥ वंदेहं नरहरी गुरुवरं, सर्वेपि सदा मंगलम्। प्रत्यक्षं प्राह यतीवरं, गाणगापुरे संस्थितम्॥२॥ एवं श्रीगुरुनाथ स्तोत्रं। सिध्दीदं फलप्रदम्॥ अष्टोत्तरशत जपेद् नित्यः। श्रीगुरु कृपा भवेत्॥३॥ पादुका श्री निर्गुण। करुनी स्मरण॥ देतसे अवधान। ग्रंथासी॥४॥ मायावी सिंह। जाहला अदृश्य॥ जाहला सदृश्य। ब्रह्मावतार॥५॥ ब्रह्मयाचे दर्शन। परम पावन॥ आनंदले जन। मानसांत॥६॥ माम-ईश-आह। वदती ईमाम॥ जनांचा भ्रम। दूर झाला॥७॥ कैवल्य्याचे धाम। होयील प्रकट॥ कुमारीका क्षेत्र। नाम त्याचे॥८॥ सांगती जनांस। वृक्ष तोडावे॥ भूमीस करावे। शुध्द स्वच्छ॥९॥ तीरगत भूमी। धरावा मध्य॥ सूत भोवंडूनी। परिघ पहावा॥१०॥ चतुष्कोण भूमी। करणें प्रकार॥ चार द्वारे। तथा असो॥११॥ श्रीगुरु दाविती। जैसे मापन॥ तैसी घडण। असे होत॥१२॥ ईश पुत्र वर्ष। चौदाशें सदुसष्ट॥ जाहली सुरुवात। घडणेसी॥१३॥ श्रीगुरु वसती आसनासी। हात घालूनी आसनांती॥ मजुरी देती मजुरांसी। सायंकाली नित्य॥१४॥ कोणी मजुर। तथा मनी आली खळ॥ धन असेल प्रबळ। आसना खाली॥१५॥ श्रीगुरु नित्य। आसना

realpatidar.com

खालुनी धन देत॥ भूगर्भी निश्चित। रक्षीले धन॥१६॥ अवधान देऊनी रहात। नित्यासे घडत॥ लोभ होऊनी अनिवार। चौर्यकर्मा प्रवर्तला॥१७॥ मनी श्रीगुरुंचे भय। आसनासी जाता काढी पाय॥ न सुचे मनी उपाय। आकळावें कैसे धन॥१८॥ सवे घेऊन सांगती। येतसे मध्यराती॥ आसन उचलून तया खाली। धन शोधीतसे॥१९॥ आसनाखाली देखा। नसें एकही कपर्दीका॥ कुदळ घेऊनी खणता। धन नसे॥२०॥ अधिक होवोनी आवेशात। राहती खणत॥ गेले खणत पांच हाता। लागती कोळसे॥२१॥ भूगर्त धनाची गत। लाभे ज्याचे असे दैव॥ अन्य शोधण्या जात। मिळती अस्थि कोळसे॥२२॥ महार वतन, देवतास्थान। अथवा भूगर्त धन॥ अथवा तयांचे दान। न द्यावे कोणी॥२३॥ देणाऱ्यासी तारक। घेणाऱ्यासी मारक॥ तयाचा निर्वश होत। ऐसे धन आकळीता॥२४॥ या धना ऐसा दोष। तयाच्या लागे आसेष्टांस॥ पिढी तयांची चतुर्थ। मागे भीक॥२५॥ एकशे आठ पिढ्यांस। लागतसे दोष॥ त्याही नरकी पचत। आपुले दैव म्हणूनी॥२६॥ मातेच्या बेचाळीस। पित्याच्या बेचाळीस॥ सहा सहा प्रत्येकास। मातुल, मावशी, आत्या, चुलता॥२७॥ ऐशा भूगर्भ धना भंवती। असे भुजुंग पिशाच्च वसती॥ ते ही पीडा करीती। समस्तांसी॥२८॥ अनावधे घेतले धन। नसे तयाचें ज्ञान॥ तरी अवधूत मंत्रे भस्म मंत्रून। प्रोक्षण करावे तयावरी॥२९॥ ॐ अवधुत चिंतनो देव। श्री दत्तात्रेय महामते॥ हरणं स्विकृतं दोषाः। धनं शुद्धी कुरुष्व मे॥३०॥ आता मूळ कथेस। श्रोते द्यावे अवधानेस॥ जमीन

ब. इ. ज्ञा.
अ. २२

१०८

करूनी पूर्ववत्। घातले आसन त्यावरी॥३१॥ दुसरे दिवशी सायंतेस। आले मजुरी
ध्यावयास॥ श्रीगुरु देती तयांस। मजुरी द्विगुणे॥३२॥ मजूर पुसती श्रीगुरुंसी। अधिक
धन कां आम्हांसी॥ हंसून वदले गुरु त्यांसी। रात्री घेतले अपार कष्ट॥३३॥ समजणें
ते समजले। चौव्य कर्म स्पष्ट झाले॥ श्रीगुरुंचे चरण धरीले। क्षमा करावी म्हणूनी॥३४॥
आपणांस ना ओळखीले। पाप माथां आले॥ पश्चात्तापें पाप गेले। श्रीगुरु सांगती॥३५॥
जेथ श्रीगुरु बसून। मजुरां देती धन॥ ते स्थान नगीना गोमटी म्हणून। कुमारीका
क्षेत्री प्रख्यात॥३६॥ मंदीर झाले बांधुन। तंव पुसती जन॥ देवता कोण स्थानापन्न।
होयील येथ॥३७॥ तयां श्रीगुरु सांगती। नसेल येथ देवतामूर्ती॥ मूर्त देवता अव्यक्ती।
असतील येथ॥३८॥ नव्हते चंद्र, सूर्य, गगन। नव्हते ग्रहगोल तारांगण॥ ब्रह्ममय
होते पूर्ण। नसे प्रसव मायेचा॥३९॥ ऐशा ब्रह्ममय शून्यात। होती एक ज्योत॥
परी ती अव्यक्त। तेजाचे रूप॥४०॥ तेच मूळ चैतन्य। झाले व्यक्त॥ जाहले
त्रिलोक। ब्रह्मोद्भव जाहला असे॥४१॥ करणे सृष्टीरचना। करी कलश धारण॥
त्यांतील जल सिंचून। तयें सृष्टी निर्मिली॥४२॥ कृत युगीं सुवर्ण कलश। प्रमाण
ऋग्वेद॥ उत्तर दिशा ध्यानास। अवतार चार जाहले॥४३॥ युग त्रेतास। रौप्याचा
कलश॥ यजुर्वेद, दिशा पूर्व। अवतार त्रय॥४४॥ द्वापारांत ताम्र कलश। वेद साम
प्रधान॥ पूजनिय दिशा दक्षिण। द्वय अवतार॥४५॥ कलीयुगी मृत्तिका कलश। प्राधान्य
वेदा अथर्व॥ पश्चिम दिशे पूज्य भाव। ऊपास्य नारायण निष्कलंकी॥४६॥ भूशुद्धी

करूनी प्रथम । पीठ केले स्थापन ॥ अथर्ववेद धरूनी प्रमाण । पीठ पुजीले मंत्रयुक्त ॥४७॥
 कलश स्थापुनी पीठावरती । चारी कोना घृतज्योती ॥ आदीनारायण आदिशक्ति, ब्रह्मा,
 विष्णू, महेशादी । पूजा पंचायतन ॥४८॥ कलशमुखी विष्णू असे । कंठी रूद्र वसतसे ॥
 ब्रह्मा वसे मुळासी । मध्ये वसती मातृका ॥४९॥ जया करीती आवाहन । वसती
 कलशांत येऊन ॥ ब्रह्मावतार मंत्र उद्घोषण । आकर्षण समस्ता ॥५०॥ जंबुद्विप, प्लक्ष
 द्वीप । शाल्मल द्वीप, कुश द्वीप ॥ क्रौंच द्वीप, पुष्कर द्वीप । शाक द्विपादी सप्त
 द्विपे ॥५१॥ ब्राह्मी, माहेश्वरी, कौमारी । वैष्णवी, वाराही ॥ इंद्रायणी चामुंडी । सप्त
 मातृका कलशस्थ ॥५२॥ सप्त पाताळ कलशस्थ । अतळ, वितळ, सुतळ ॥ रसातळ,
 तळातळ । महातळ, पाताळ ऐसे सप्त ॥५३॥ अयोध्या, मथुरा, माया । काशी कांची,
 अवंती ॥ द्वारावती कलशांती । वसती सात मोक्षपूज्या ॥५४॥ पुण्यतीर्थ सरीता । महीमा
 तयांचा ख्याता ॥ समंत्रे आवाहनिता । कलशांत विराजती ॥५५॥ गोमती, जान्हवी,
 तुंगभद्रा । भीमा, गंडकी, तुंगभद्रा ॥ शरयु, ताप्रपर्णी, प्रणिता । गंगा, यमुना, सरस्वती ॥५६॥
 सिंधू, भागिरथी, नर्मदा । कृष्णा, वेणी, पंचगंगा ॥ घटप्रभा, मलप्रभा । प्रवरा, नेत्रावती
 आदी ॥५७॥ मधुरोदक, दधिसागर । घृतसमुद्र, सुरासागर ॥ मधुसागर, इक्षुसागर । क्षीरसागरादी
 सप्त कलशी ॥५८॥ सप्त स्वर्ग । चतुर्दश भुवनदिक ॥ ब्रह्मांड देवता समस्त । कलशीं
 सामीवल्या ॥५९॥ नवनाग, गीरी सप्त । देवता कल्लोळ तेथ ॥ आवाहन बीजमंत्रे ।
 वसते घटी येऊनी ॥६०॥ धूपदीपादी नैवेद्य । अमूप पुष्प पत्र ॥ स्वयं देवता स्विकारीत ।

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २२

११०

ब्रम्हपूजा ॥६१॥ उच्चारिता गायत्री नारायण। दैवते ऊद्भवती कलशांतून ॥ आपुली
पूजा स्विकारून। अदृश्य जाहली ॥६२॥ आसन कलश पूजा पद्धत। घृत ज्योत
नंदादीप ॥ पूजा विधान वेदोक्त। प्रकट करीती श्रीगुरु ॥६३॥ क्षेत्र कुमारीका, हेमपूर।
निष्कलंकी धाम, इमामपूर ॥ स्थान गुरुंचे इतःपर। म्हणूनी नाम पीराणा ॥६४॥ अहमदाबादहून
सात कोस। सात कोस धोलकास ॥ साबरमती एक कोस। श्रीगुरुंचे प्रथम स्थान ॥६५॥
भूवरती ब्रह्मपीठ। भक्तांकारणें प्रकट ॥ असे जागती ज्योत। स्वयं श्रीगुरु ॥६६॥
द्वारामध्ये भागीरथी। असे सदा तिष्ठत ॥ भक्त दर्शनार्थ। नित्य जाती ॥६७॥ होण्या
आधी अवतार। त्याचे स्थान नियोजित ॥ अंशत्वे सत्यलोक। पीराणा असे ॥६८॥
इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ श्रीगुरु आद्यस्थान प्रकटणं नाम
द्वाविंशव्योध्यायः ॥६९॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २३

१११

अष्टादाश वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ अनंत कमलाकांतं। औदुंबर स्थित प्रभो॥ निरंजन महायोगीन्। दत्तात्रेय नमोस्तुते॥२॥ सात वर्षे अवर्षण। श्रीगुरुवचने निरसन॥ महासिंहाचे अदृश्यपण। गेली मात सर्वत्र॥३॥ त्या काली अहमदाबादेत। सुलतान महेमुद नृप॥ बेगडा म्हणती तयास। अती नीच म्हणूनी॥४॥ परांचे महीमान श्रवता। त्यासी भरे नवज्वरता॥ नीचांचे हीन कृत्या। चराचर विश्व ना पुरे॥५॥ ऐसा सुलतान। असे महानादान॥ म्हणे परिक्षुन। घ्यावे इमामा॥६॥ सिंह महाविशाल। मारू न शकती शिकारी त्यास॥ ऐसाची अनुभव आपणास। नमला कैसा इमामासी॥७॥ असेल कांहीं वशीकरण। वा गारुड साधन॥ पाखंड्यांचे अनुमान। कोण करू शके॥८॥ सेवक, प्रधान समवेता। आला सुलतान गिरीमथा॥ झाला छावणी टाकीता। श्रीगुरुस्थाना नजीक॥९॥ जासुदा करवी आपण। सांगे श्रीगुरुंसी वंदन॥ आणि दिधले आमंत्रण। भोजनाचे॥१०॥ जाणूनी श्रीगुरुवर। सांगती नृपा नमस्कार॥ म्हणती केला स्विकार। आपुल्या निमंत्रणाचा॥११॥ एक मांजर मारून। केला स्वयंपाक परम॥ सेवका करवी निमंत्रण। दीधले भोजना श्रीगुरुंसी॥१२॥ श्रीगुरु येतां तेथ। सुलतान तयां आदरीत॥ आपुल्या समवेत। आसनी बैसविले श्रीगुरु॥१३॥ महानाटकी सुलतान। जीते प्रत्यक्ष सैतान॥

गुरु स्तुती करी परम। हीनतेचा कळस॥१४॥ सेवका करवि भोजन पात्र। श्रीगुरु पुढे ठेवित॥ म्हणें सावकाश शांत चित्त। करावे भोजन॥१५॥ श्रीगुरु होवोनी सस्मित। अवलोकीती भोजनपात्र॥ म्हणती मांजरा जा त्वरीत। भय मनी न धरी॥१६॥ पात्रातील पक्व मांस। विरूनी जात॥ मांजर प्रत्यक्ष जिवंत। उडी मारून जातसे॥१७॥ श्रीगुरु म्हणती सुलतान। जाहली नाही क्षुधा निवारण॥ म्हणून दुसरे भोजनपात्र झांकून। ठेविले गुरुपुढे॥१८॥ दुसऱ्या भोजन पात्रांत। कीटक ठेविले मृत॥ पक्षादिकांचे मांस। वरी वस्त्र अंथरीले॥१९॥ श्रीगुरुपुढे ठेवी पात्र। श्रीगुरु काढती वस्त्र॥ त्यांत होते सामुग्र। त्रयोदशगुणी तांबुलाचे॥२०॥ नागवेली पाने, सुपारी। काथ, चुना, जायफळ, जायपत्री॥ वेलची, केशर, कंकोळ, कर्पूर। खोबरे, जेष्ठमथ॥२१॥ लवंग ती त्रयोदश। पाहता सुलतान शर्मिदा॥ तरी उठे कीडा। चडफडल्या मनांत॥२२॥ ऊगवणें जैसा सुड। तैसा सुलतान क्रोधतम॥ महाविष घालूनी दुधांत। देयी श्रीगुरु हाती॥२३॥ दुध दिसे हरीत। विष दुधावरी तरंगत॥ गंध येयी कडवट। सुखे प्रार्थिती श्रीगुरु॥२४॥ चैतन्या चैतन्य मिळे। तेथे कैसे विष उरे॥ ब्रह्मानंद सोहाळे। ब्रह्मावतार देही॥२५॥ विष वा अमृत। सुख वा दुःख॥ वैरी वा मित्र। स्वजन अन्यजन समवर्तते॥२६॥ तीर्थ क्षेत्र वा चांडाळ गृह। सर्व स्थानीं समान भाव॥ अद्वैताची ठेव। प्रत्यक्ष श्रीगुरु॥२७॥ अविकारी ब्रह्मापुढे। विकारांचे जळती मळे॥ होती सूर्यकिरण कोवळे। वर्षती चंद्ररस॥२८॥ अतर्क्य ऐसे पाहून। नृप घाली लोटांगण॥ ना शाप

ब. इ. ज्ञा.
अ. २३

११३

ना आशिर्वचन। नीराभावे श्रीगुरु पाहती ॥२९॥ सुलतान विनवी गुरुंसी। मी महत्पापी
दोषी ॥ आपण यावे मम गृहासी। मानसीं वसे आर्त ॥३०॥ मी असतां मदांध।
घडले अकृत्य ॥ तरी नसे क्रोध। जाणीले सत्स्वरूप आपुले ॥३१॥ म्लान होऊनीं
अंतःकरणी। जडली श्रद्धा श्रीगुरुचरणी ॥ पुन्हां पुन्हां विनवणी। श्रीगुरुंची करीतसे ॥३२॥
पश्चात्ताप सुलतानास। श्रीगुरु गेले त्या घरास ॥ आनंद नगरजनांस। महानंद प्रवर्तला ॥३३॥
यथोचित सन्मान। पाचारूनी ब्राह्मण ॥ पाद्यपुजा संपन्न। केली नृपाने ॥३४॥ म्हणें
आपुले पदे। गृह जाहले पावन ॥ देखिले श्रीगुरुचरण। परम भाग्ये ॥३५॥ सदा
आपुली कृपा। आम्हांवरी गुरुनाथा ॥ टळोत आपदा। समस्तही ॥३६॥ घडली कर्म
हीन। आम्हां केले पावन ॥ आम्हांसी आपण। अल्लाह खुदा ॥३७॥ आनंदे सुलतान।
वस्त्रे प्रावरण ॥ धनादी आभरणें। अर्पी श्रीगुरुंसी ॥३८॥ तयाचा स्विकार। न करीती
गुरुवर ॥ दान जे समग्र। परत दिधले ॥३९॥ व्यभिचारी अन्न। व्यभिचारी धन ॥
आंतडे फाडून। बाहेर येते ॥४०॥ श्रीगुरु आशिर्वदती। होतील चार पुत्र तुजसी ॥
आणि प्रस्थान करीती। प्रयाणार्थ ॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥
श्रीगुरु छलनं नाम, त्रयविंशव्योध्यायः ॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २४

११४

अष्टादश वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तात्रेय निराकारं। निरंजनं महत्प्रभूम॥ नमोस्तुते देवदेवम्।
कार्तविर्यं वरप्रदम्॥२॥ धर्मप्रचारार्थं निघाले श्री गुरुनाथ। स्थळ रमणिय शान्त॥
सुंदर दिसे पुष्पवाटीका। म्हणून तेथ विसावले॥३॥ सुखावह ते स्थान। एक मंदीर
दिसे जीर्ण॥ सुगंधी पुष्पलता अनुपम। रमणीय असे॥४॥ त्या ग्रामी एक धनिक।
दान धर्म करी नीत्य॥ मंदीरी दर्शना येत। महापुरुष दृष्टी पडे॥५॥ श्रीगुरुंचे वंदुनी
चरण। विनवी आदर पूर्ण॥ आपणा घरी नेऊन। सेवा करणे मनी असे॥६॥
तयाच्या समवेत। श्रीगुरु त्याचे घरा येत॥ परीवारासहीत। चरण क्षाळी श्रीगुरुंचे॥७॥
आसनी श्रीगुरु बैसवोन। यथासांग करी पूजन॥ महानैवेद्यादी समर्पून। तोषविले
श्रीगुरु॥८॥ पाहूनी तयाची भक्ती। श्रीगुरु तया पुसती॥ आंस काय चित्ती। सांगावी
निर्भये॥९॥ श्रीगुरुंसी सांगे धनिक। सुखे असती समस्त॥ परंतु नून्य एक। मज
नसे संतती॥१०॥ तरी कृपा करून। द्यावे आशिर्वचन॥ सिध्द आपुले वचन। पुत्रदान
द्यावे॥११॥ तया श्रीगुरु सांगती। जैसी असे कर्मगती॥ धन, मान, संतती। लाभे
पुर्वपुण्ये॥१२॥ घेतां पराचे धन। जन्मांतरी अपुत्रपण॥ वा कोणाचें शापवचन। प्रतिबंध
संततीस॥१३॥ निर्वशाची चिजवस्तु। अनावधाने ये घरात॥ तरी संतती न होत।

ब. इ. ज्ञ.
अ. २४

११५

कर्म ऐसे कर्मगतीचे ॥१४॥ पूर्व जन्मीं द्रौपदी। सवतीचे पुत्र मारी ॥ तो दोष तिचे
भाळी। आला पुढील जन्मीं ॥१५॥ द्रौपदीचे पाचपुत्र। अश्वत्थामा वधत ॥ श्रीकृष्ण
जरी भ्रात। ते ही बसले हतबध्द ॥१६॥ कर्म होते अधोर। करील काय परमेश्वर ॥
जे चिंतीले परास। ते येत आपुल्या घरा ॥१७॥ जरी झाला पुत्र। तरी देयील
सुख ॥ शाश्वती काय तुज। सुख देयील पुत्र म्हणुनी ॥१८॥ पुत्र शब्दाचा अर्थ।
घेयी रे जाणून ॥ पु नामक नरकातून। तारी तो पुत्र ॥१९॥ जीव येती जन्मास।
म्हणती आस इष्ट ॥ सांगतसे स्पष्ट। घेयी जाणुनी ॥२०॥ घेऊनी आस रूप। ते ऋण
वसुलीसी येत ॥ वा ऋण फेडण्या येत। आस इष्ट नाव तया ॥२१॥ माता, पिता,
बहीण भ्राता। पत्नी, पुत्र, पौत्र ॥ सोयरे धायरे समस्त। घेण्या देण्याचें मानकरी ॥२२॥
निर्धन, घरदार रहीत। संन्यासी, रोगग्रस्त ॥ पराधीन अपंग। नसती आस पाचांसी ॥२३॥
जे नसे ते। तया म्हणावें नाते ॥ स्वलाभ कार्यार्थे। परस्थ येती ॥२४॥ माता पित्यासी
छळीत। वैन्यासम वर्ते घरात ॥ तयास कैसे म्हणावे पुत्र। सांग मज ॥२५॥ जन्मास
येयी बाळ। वा बाळरुपें ये काळ ॥ जैसे ज्याचें कर्मफळ। त्या परी होतसे ॥२६॥
एकटा आला जन्मास। अंती कोण सवे येत ॥ संतती संपत्ती आस। येथ ठेवोनी
जाणे असे ॥२७॥ अनित्यानी शरिराणी, वैभवो नैव शाश्वतः ॥ नित्य सन्निहतो मृत्युः
कर्तव्यो धर्मसंग्रह ॥२८॥ तरी सोडणे भ्रम। आनंदे जगावे जीवन ॥ हरि नाम स्मरून।
समाधानी असावे ॥२९॥ जे लाभे प्रारब्धे। स्विकारावे सहजगते ॥ सुख वा दुःखाते।

ब. इ. शा.
अ. २४

११६

स्मरावे ना कदा॥३०॥ विधी लेख ललाटा। तैसे घडे प्रारब्धा॥ संपदा वा आपदा।
प्रारब्धा जीव वश॥३१॥ श्रीगुरुंसी वदे धनिक। जरी भाळी विधीलेख॥ होता
श्रीगुरु कृपावंत। दुर्योग सुयोग होयी॥३२॥ श्रीगुरुंचे आधिन। असे सदा नारायण॥
काय अशक्यपण। असे तयांसी॥३३॥ तरी श्रीगुरुदेवा। आम्हां पावीजे॥ प्राक्तनाचे
ठसे। व्हावे विरल॥३४॥ विरल ती होवो। दुष्कर्म गती॥ सुखाची प्रतीती। येवो
आम्हां॥३५॥ प्रत्यक्ष आपण। आहांत नारायण॥ सर्व साक्षीपूर्ण। देवा तुम्हीं॥३६॥
देवा तुम्हीं आहा। परम कृपाळू॥ कृपेची पाखर। आम्हां करी॥३७॥ करी आम्हांसी।
आपुला शिष्य॥ शिष्याची आस। करा पूर्त॥३८॥ श्रीगुरु आशिर्वचत। उदमा निमित्त॥
जाल गुर्जर देशांत। तेथ भाग्योदय॥३९॥ तीन पुत्र तुम्हांसी। होतील परीयेसी॥
पौत्र, प्रपौत्र सौख्येसी। नांदाल सुखांत॥४०॥ निष्कलंकी नारायण। करा नित्य स्मरण॥
धनिकाची आशा पूर्ण। केली श्रीगुरुंनी॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह
ज्ञानामृते॥ पुत्र प्रदानं नाम, चतुर्विंशव्योध्यायः॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

ब. इ. ज्ञा.
अ. २५

११७

अध्याय २५ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ अनुसन्नि पुत्रं देवो। जगत्कारणं महामते॥ प्रत्यक्षं परब्रह्म। अवधुताय ते नमः॥२॥ महीकाठ म्हणोनी ग्राम। मानसिंग महीडा नाम॥ श्रीगुरुचरणी येऊन। पुसतसे वंदूनी॥३॥ आपुली किर्ती। आली आमुचे श्रवणांती॥ ज्ञानवंताचे वर्तनाती। भेद दिसतसे॥४॥ वचनी एक, मनी एक। वच वाटती विसंगत॥ आपण ज्ञानी महंत। संदेहीत आपुले वर्तन॥५॥ श्रीगुरु तथा वदत। काय असे तुझे मनांत॥ सांग आम्हां स्पष्ट। मन संदेहीत असो नये॥६॥ पुसतसे मानसिंग। जाती भेद नसे आपणांस॥ अनुग्रह देता हिंदूस। कां वर्जीणे मुस्लीमांसी॥७॥ श्रीगुरु तथा सांगती। सर्व अवनीचे अतिथी॥ भेद नसे आपणासी। कोण हिंदु, मुस्लीम कोण॥८॥ अस्थी, रक्त, मेद मांस। समान सर्वत्रास॥ प्रमाण नाही मज। जाती निर्मिल्या ईश्वरें॥९॥ मज फक्त एक ज्ञात। मी जाणे एक तत्त्व॥ ठेवणें ईश्वरीं अनुराग। जाणीतो मी इतुके॥१०॥ परमेश्वर सत्य एक। शेष सर्व मायाभास॥ आकार गुण अनित्य। तयासी माया म्हणावे॥११॥ जे दिसे ते सत्य। परी असे अशाश्वत॥ व्यक्त होयी अव्यक्त। माया म्हणावे तयासी॥१२॥ मा म्हणजे नाही। या म्हणजे असे॥ म्हणजे जे नसे। माया तथा नांव॥१३॥ मायेच्या नाना कृती। मायेच्या

नाना रीती ॥ जितक्या जीव आकृति। तितक्या वृत्ती तयांच्या ॥१४॥ जितके चेहरे। तितके मोहरे ॥ तितुके तयांचे सोयरे। सर्व मायामय ॥१५॥ एका चेहऱ्या सम सात। असती चेहरे जगांत ॥ परी सिध्द वा महंत। जगती दिसती चेहरे तीन ॥१६॥ आहेत दोन मूलतत्व। आत्म आणि अनात्मतत्व ॥ ईश्वरी सामर्थे सृष्टीत प्रकट। परमतत्व जाणीजे ॥१७॥ परी स्थावर जंगमास। नवधा प्रकृती बंधन होत ॥ अंतःकरण चातुष्ट्य, पंचभूत। ऐसी प्रकृति नवधा ॥१८॥ मन, शांत एकाग्र। अविचल विचार रहीत ॥ तेव्हां मना म्हणती चित्त। तेव्हां प्रकृति अष्टधा ॥१९॥ जेव्हां श्रीकृष्ण वदती गीतेत। प्रकृती अष्टधा ॥ तयांनी धरीले गृहीता। एकाग्र शांत मन ॥२०॥ परी मूल विचार करीता। प्रकृती द्वादश धा ॥ प्रकृती जी नवधा। अधिक त्रिगुण ॥२१॥ मानव वर्तता प्रपंचात। तो असे द्वादशधातेत ॥ वर्तता परमतत्वात। तेव्हां प्रकृति अष्टधा ॥२२॥ तेव्हां चातुष्ट्य अंतःकरण। जातसे विरून ॥ ब्रह्मा नारायण हरी म्हणून। जीव राहे ईश चिंतनी ॥२३॥ मानसिंगा सांगतो तुज। नसावा संदेह मनांत ॥ क्षणो क्षणें दृढ होत। म्हणून त्यजीणे ॥२४॥ मी अनुग्रहीतो हिंदूस। परी न करवि धर्मांतरण ॥ कोण हिंदु मुसलमान। नसें मज ज्ञात ॥२५॥ माझा सत्याचा मार्ग। तोची हा सत्पंथ ॥ तथा जे आकळीत। ते शिष्य माझे ॥२६॥ अनादी जे सांस्कृत। तथा मी उजळा देत ॥ नूतन निर्मी ना कदाप। सत्य सन्मार्ग दर्शवी ॥२७॥ प्रमाण धरीला वेद अथर्व। वर्ततो मार्ग वेदोक्त ॥ उपदेश ईश्वरोक्त। तोंच जना देतसे ॥२८॥ माझा मार्ग उपदेश।

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. १५

११९

मानवे ना ईस्लामांसां॥ काफर धर्म मानित। म्हणून ईस्लाम शिष्य नसे॥२९॥ मुलतः
ईस्लाम विष्णूभक्त। परी त्यां नसे ज्ञात॥ त्यांचा मूल वृत्तांत। श्रवण कीजे॥३०॥
कोणी एक भक्त। मंदीरी नारायण अर्चित॥ तेव्हां देखील अंगणात। धेनू तृण
चरीता॥३१॥ क्रोध त्या येऊन। तीव्रे मारी सहाण॥ वर्मी घाव बसून। धेनू मृत
जाहली॥३२॥ धेनूचे देहांत। वसती दैवते तेहेतीस कोट॥ ती शापिती त्यास।
अंती पिशाचच हो म्हणूनी॥३३॥ भक्त होतां मृत। पिशाचच झाला त्वरीत॥ येऊनी
नारायणा पुसत। कां मज ऐसी गती॥३४॥ तेव्हां वदे नारायण। अक्षम्य धेनू हनन॥
देवता शापा कारण। पिशाचच योनी तुज लाभे॥३५॥ भक्त विनवि नारायणा।
आजन्म केले तवार्चन॥ मुक्त करा हीनयोनीतून। तरी नारायण ना एके॥३६॥
कुध्द होवोनी पिशाचच। हृषिकेशा शाप देत॥ तुझा धर्म वेदोक्त। न कदां मानीन॥३७॥
तुझ्या धर्माचे विलोमन। करीन ऊलटे वर्तन॥ माझे अनुयायी परम। ऐशाच धर्मे
वर्ततील॥३८॥ तुझी क्षेत्र मंदीरे समस्त। करतील त्यांचा विध्वंस॥ धेनू पूजनिय
तुम्हांस। आनंदे भक्षू मांस तीचे॥३९॥ एका पात्री आवर्जून। करतील सहभोजन॥
ब्राह्ममुहूर्त रामप्रहर पाहून। भोजन करू॥४०॥ भोजन समर्थी माथी वस्त्र। असे
तुम्हांस अग्राह्य॥ शिरोच्छादन पवित्र। मानतिल भोजन काली॥४१॥ सूर्य तुम्हांस
प्रमाण। धरू आम्ही निशा रमण॥ आदरता तुम्ही सुवर्ण। रौप्य आम्ही आदर॥४२॥
जयांचा आचार वेदोक्त। त्या पाहतां भडके मस्तक॥ बले करून त्यांस। स्वधर्मा

प्रवर्तवू॥४३॥ नारायण वदे तयांसी। घडेल तुझे इच्छेसरसी॥ परी श्वाश्वतेसी। न राहिल धर्म तुझा॥४४॥ मूळ संस्कृती अवधुत। तया स्थाना ऊपद्रव॥ करतील ना तवपायीक। आदरतील तयांसी॥४५॥ रक्षीणे आपुले भक्त। कदां न तया विसंबत॥ ऐसे माझे ब्रीद। सत्य असेल त्रिवार॥४६॥ तुवां केले आजन्म। माझी पूजा अर्चन॥ ते संस्कार आचरण। तू मुक्त होता राहतील॥४७॥ गुरुवार, शुक्रवार। माझे परम वासर॥ तेच मानाल तुम्हीं पवित्र। भिन्न जरी शब्दाचार॥४८॥ लक्ष्मीचे हरित वस्त्र। दुर्गेचे आरक्त॥ मानाल तुम्हीं पवित्र। आदराल ना अन्यवर्ण॥४९॥ भगवतीचा नैवेद्य। खीर मानाल नीत्य॥ पीरान् पीर दस्तगीर। ते दत्तात्रेय गुरुणां गुरु॥५०॥ ग्यारवीची खैरात। ती होयील एकादशीस॥ भगवान दत्तनामस। पावेल तुमचा दानधर्म॥५१॥ माझे विश्वरूप वर्णन। तुमचा सुर ईरलास म्हणून॥ गुलाब पुष्पगंध भस्मासमान। विश्वनाथा पावेल॥५२॥ आदीगुरुंचे स्थाना समीप। असेल तुमचे गुरुस्थान॥ श्रोते करावे अवलोकन। मातापुर गिरीनारी॥५३॥ तुमचें संत स्थानास। हिंदु मुस्लीम मानीत॥ सर्व धर्म आचार अर्चन समस्त। मज पावे॥५४॥ आतां सांग मानसिंग। कोठे हिंदु मुस्लीम भेद॥ फिटे त्याचा संदेह। श्रीगुरुस वंदून वर्ते गृहास॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ मानसिंग संदेह निरसनं नाम, पंचविंशत्योध्यायः॥५६॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अष्टादश २६ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ जगदंकर कुन्दाय सच्चितानंद हेतवे॥ ध्यानमुद्राय परेशाय, दत्तात्रेय नमोऽस्तुते॥२॥ श्रीगुरु निधाले प्रचारासी। जाणे चांदोद ग्रामासी॥ निबिड कानम भागासी। अरण्य घनघोर॥३॥ उताराची असे वाट। नागमोडी पथ॥ त्यांचा रथ। दरीमाजी उतरला॥४॥ कोणी लुटमारी येत। अडवी त्यांचा रथ॥ तीरकमठा सरसावीत। वधण्या होत सज्ज॥५॥ वदती त्या गुरुवर। 'नाया' मी असे फकीर॥ पूर्वजन्म दुषित नर। जाणती श्रीगुरु॥६॥ जन्मांतरीचा आपुलाच। लागला कुमार्गास॥ लाविणे सत्पथास। हेत ऐसा गुरुंचा॥७॥ नसे आपणापासी धन। लाभ काय आम्हां वधून॥ जाणतां कैसे मम नाम। पुसे नाया त्यांसी॥८॥ तू मज अससी ज्ञात। मी मात्र तुज अज्ञात॥ कां कुमार्ग आचरीत। पुसती श्रीगुरु॥९॥ आत्मांचा पोषणभार। म्हणून करीतो लुटमार॥ हाच माझा आचार। ना जाणी अन्य॥१०॥ हरणे परांचे धन। न देतां हत्या दारुण॥ यांत काय पुण्य। पुसती श्रीगुरु॥११॥ पाप अथवा पुण्य। मजसी दोन्ही समान॥ आत्मांचे करणे पालन। हेच माझें कर्तव्य॥१२॥ आपुल्या मते पाप। परी तो मम ऊदीम॥ विचार करीता पापपुण्य। कां ऊपाशी मरावे॥१३॥ मेल्यावरी कर्मगती नुसार। लाभतसे स्वर्ग नरक॥ कोण असे पाहण्यास। परत्र गती॥१४॥

जे नसे दिसत। ते धरूनी गृहीत॥ आजन्म रहावे दुःखित। अज्ञानांचा बडीवार॥१५॥
 आपांसी दुःख देणे। पुण्य पाप गणती करणे॥ शब्दजालांची अरण्ये। असती सदा
 शुष्क॥१६॥ आपांस ये विचारूनी। कोण तुझ्या पापांचे धनी॥ पापभाग स्विकारावा
 कोणी। प्रश्न करीती श्रीगुरु॥१७॥ नाया पुसे घरी जाऊन। मम पापांचे भागी
 कोण॥ तुझे पाप तुला कारण। फळे भोगणे तुजसी॥१८॥ तुझा भोग तुजसी।
 अग्राह्य असे आम्हांसी॥ आम्हीं न कथिले तुजसी। करण्या लुटमार॥१९॥ तुम्हां
 पुसले कदा न। आणितां कोठून धन॥ आमुचे करणे पोषण। हाच धर्म तुमचा॥२०॥
 पुण्य करा वा पाप। भरा आमुचे पोट॥ नाया म्हणें पत्नीस। पुत्रकन्येसह जा
 माहेरी॥२१॥ पत्नी म्हणे तयास। काय बोलतां अभद्र॥ लग्न करूनी जेव्हां येत।
 संगती होती काय संतती॥२२॥ नाया पावे पश्चाताप। आला श्रीगुरु जेथ॥ सांगे
 सर्व वृत्तांत। म्हणें पदरी घ्यावें स्वामीया॥२३॥ जयां कारणे घेतले कष्ट। तेच
 मज धिःकारीत॥ जगताची ऐसी गत। सांगती तया श्रीगुरु॥२४॥ श्रीगुरु म्हणती
 नायासी। तू जन्मांतरीचा योगी॥ पावलास अधोगतीसी। यती नासे विषय सेवने॥२५॥
 तुझ्या उध्दारास्तव। मी आलो येथ॥ तया मस्तकीं ठेविता हस्त। परम प्रकाश
 प्रकाशला॥२६॥ अविद्या जाहली नष्ट। ज्ञानसूर्य प्रकटता॥ नाया म्हणे सांगती।
 मी आपुल्या येतसे॥२७॥ तरी आतां करी भ्रमण। अज्ञानांसी देयी ज्ञान॥ कोणी
 सिध्दीचें होता दर्शन। पूर्व जन्म स्मरण तुजसी॥२८॥ मुख नायाचे झाले म्लान।

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २६

१२३

श्रीगुरु सांगती वचन ॥ पुनरपी आमुचे दर्शन। संवत्सरी पंचवीसी ॥२१॥ कार्तिक
वद्य प्रतीपदेस। सन चौदाशें अष्टावनास ॥ झाला अनुग्रह नायास। कृतार्थ झाला
जन्म ॥३०॥ घरची व्यवस्था लावून। गुरु आजें करीती भ्रमण ॥ पालनपूर, लुणावडादी
करून। भक्तजना ऊपदेशीती ॥३१॥ ऐसें भ्रमण करीत। आले जुनागडात ॥ रात्री
फिरतां शहरांत। धरले सैनिकांनी ॥३२॥ सुलतान तातारखान। नायांस म्हणे सैतान ॥
त्यां करूनी बंधन। कारागृही टाकीले ॥३३॥ कारागृह वा राजगृह। दोन्ही समान
नायास ॥ लावुनी ध्यानास। वसती कारागृही ॥३४॥ वर्तता तीन मास। झाले स्वप्न
सुलतानास ॥ येऊनी काळदूत। दंडे मारीले त्यासी ॥३५॥ म्हणती सुलतानास। महंत
ठेवीला कारागृहात ॥ त्वरीत करणे त्या मुक्त। अन्यथा मरशील तात्काळ ॥३६॥
नायास करूनी मुक्त। त्यांचे चरणी लागत ॥ ऊदरीं घालूनी अपराध। करणें क्षमा ॥३७॥
नाया विचारीती त्यास। फकीर मुल्ला फिरत ॥ कां न ठेविसी त्यांस। कोंडूनी
कारागृही ॥३८॥ नायाजी सांगती तातारास। जव तुझे वंशज ॥ अपमानितील संत
महंतांस। नष्ट पावेल राजगादी ॥३९॥ दष्टी तुझी नष्ट। सर्व दिसती भ्रष्ट ॥ तुझ्या
कृतिनें कष्ट। भोवतील तुजसी ॥४०॥ पांच पिढ्यांपर्यंत। तातार वंशीयांचे राहे राज्य ॥
सन पंधराशें एक्याणवांत। अकबरपुत्रे जिंकीले जुनागड ॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार,
श्री इसामशाह ज्ञानामृते ॥ नाया अनुग्रहं नाम षट्विंशव्योध्यायः ॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २७

१२४

अष्टाध्याय २७ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ नारायणं परंब्रह्मं लक्ष्मीकांतं परात्परम्॥ अप्रमेयं सुरानंदं, नमो दत्त दिगंबरम्॥२॥ ताताराचे पाचव्या वंशात। जन्मला राजा नीच॥ पकडुनी साधुसंत। कारागृही ठेवितसे॥३॥ जाते देऊनी त्यांसी। धान्य दळवून घेत॥ नायांचे वच सत्य। गेले राज्य त्याचे॥४॥ नाया जुनागडाहून। गेले गिरीनार लक्षून॥ करावे भगवान दर्शन। धरूनी हेत मनी॥५॥ सात शिखरे गिरीनारास। स्थानी स्थानी असे दैवत॥ अंबा, रेणुका, महाकाली, गोरक्ष। तेथ वसती॥६॥ एकदां भगवान दत्तात्रेय। सांगती गोरक्षास॥ माझ्याहूनी ऊंच स्थानास। असशील तु॥७॥ त्यां वदे गोरक्ष। मी आपुला शिष्य॥ माझ्याहून ऊंच स्थानांस। असावे आपण॥८॥ तथास्तु वदती दत्त। दोघांचेही बोल सत्य॥ जाऊनी पहारें प्रत्यक्ष। ऊत्सुकता ज्यांसी॥९॥ गोरक्ष शिखरी असता। दिसे दत्तशिखर ऊंच तत्वता॥ दत्त शिखरावरीं असता। गोरक्ष शिखर ऊंच दिसे॥१०॥ गिरीनार पर्वती। नाया योग साधन आचरीती॥ भाग्याची शुभ घटी। पावतसे॥११॥ नाया आसन जेथ। प्रकटले गहीनीनाथ॥ सांगती ओळख। नाया लागले चरणी॥१२॥ नायांकडून गहीनीनाथ। योगसाधना करवुनी घेत॥ योगाचें रहस्य ज्ञात करविती त्यांसी॥१३॥ म्हणती पूर्व पुण्येंकरून। झाले आपणां गुरुदर्शन॥

तयांची कृपा महान। आहे आपुल्या पाठीशी॥१४॥ नित्य गोमुखी गंगेचे स्नान।
 अंबिका दर्शन॥ गोरखनाथा वंदन। येती स्वर्गुफे॥१५॥ जया म्हणती पहीला टप्पा।
 तेथे गहीनी गुंफिका॥ हात प्रमाण द्वार देखा। आंत असे विस्तीर्ण॥१६॥ योग
 होतां पूर्त। योगसिध्द गहीनीनाथ॥ मस्तकीं ठेविती हस्त। पूर्णावस्था आली योगा॥१७॥
 नायासी घेऊनी गहीनीनाथ। आले गोरक्ष शिखरास॥ तिथे शिळेवर आसनस्थित।
 देखिले गोरक्ष॥१८॥ जठाभार माथी। भस्मलेपन अंगी॥ रूद्राक्षमाळा कंठी। तिलक
 भाळी शेंदुराचा॥१९॥ जवळी असे धुनी। चिमटा त्रिशुळ रोवूनी॥ सदा वायु गर्जनी।
 वाहे परम वेगे॥२०॥ आले नायास घेऊनी। लागती दोघे गुरुचरणी॥ आशीर्वाद
 आनंदुनी। देती नाथ गोरख॥२१॥ शिखरीं गोरक्ष आसन। जर बसे मानव तेथ॥
 त्वरीत पडे कंदरात। जाज्वल्य स्थान गोरक्षांचे॥२२॥ तिघे निघाले तेथूनी। कमंडलू
 तिर्थी स्नान करूनी॥ पातले श्रीदत्त धुनी स्थानी। चतुर्युगी अग्नी ज्वलंत॥२३॥
 पारीजाताची पुष्पकांती। जठाभार शोभे माथी॥ वदन दिसे सस्मिती। ऐसे श्रीदत्तप्रभू
 वंदीले॥२४॥ याच स्थानी गोरक्षास। प्रभूनी केले अनुग्रहास॥ विस्तीर्ण परी मंद
 प्रकाश। श्री दत्तात्रेय गुंफा॥२५॥ गिरीनारावरील स्थाने। दाखविली गहीनीने॥ जल
 अखंड वाहे मारूती मुखाने। ती हनुमान धारा॥२६॥ श्री गहीनीनाथ। नायासी बोधीत॥
 निघावें प्रयाणार्थ। जैसी गुरुआज्ञा॥२७॥ नाया विनवि गहीनीसी। पुनर्दर्शन कदा
 मजसी॥ योग्य काळी दर्शनासी। देयीन वदले गहीनीनाथ॥२८॥ नाया निघाले प्रचारार्थ।

ब्र. इ. जा.
अ. २७

१२६

इडर, कोटा, मेवाड॥ ऊज्जैन, माळवा, महाराष्ट्र। खानदेशादी॥२९॥ स्थानी स्थानी
जात। जनां देती ऊपदेश॥ आर्त पिडीत जनांस। मुक्त करीती कृपे॥३०॥ वेदोक्त
मार्ग। दारिणी जनांस॥ श्रीगुरुंचा सत्पंथ। वाढविला तयांनी॥३१॥ तेथून आले
गुर्जरदेशी। ऊपदेशीती जनांसी॥ श्रीगुरुस्मरण जाहले तयांस। वर्षे लोटली पंचवीस॥३२॥
तेथून आले देखा। श्रीक्षेत्र कुमारीका॥ तयांसी पाहतां। आनंदले श्रीगुरु॥३३॥ धांवत
वेगे येऊन। नायास देती अलिंगन॥ आनंद अश्रू ऊण। नाया नेत्री ओघळती॥३४॥
सांगती श्रीगुरुंस। घडला वृत्तांत॥ लुटारू जाहला सिध्द। आपुल्या कृपे॥३५॥ श्रीगुरु
सांगती तयासी। अजून कार्य आहे तुजसी॥ भेट होयल सिध्दासी। कळेल तव
पूर्वजन्म॥३६॥ जयांनी पूर्व जन्मी केली कृपा। भेट त्यांची होयल देखा॥ जन्मांतरीच्या
अल्प शलाका। प्रकटवील॥३७॥ माझा शिष्य भाभाराम। भेटेल तुज येऊन॥ माझे
पुनर्दर्शन। घडेल तुजसी॥३८॥ ग्राम जे कुकस। सिनोरा नजीक॥ तेथें करी वास।
अमीत जन येतील॥३९॥ तेथे बांधावे मंदीर। घृत दीप ठेविजे निरंतर॥ कदा
काजळी नसे वातीस। मम साक्ष हीच असे॥४०॥ समस्तांचे नवस। तव कृपे
होतील पूर्त॥ आशिर्वचुनी नायास। पाठविती पुढील कार्या॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार,
श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ नाया सिध्दावस्था प्राप्तं नाम, सप्तविंशव्योध्यायः॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टादश २८ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ यदेकं निर्गुणं नित्यं, निराभासं निरंजनम्॥ चिदारूपं स्वरूपं च दत्तात्रेयं नमाम्यहम्॥२॥ श्री सद्गुरु आज्ञेस। आले नाया कुकस ग्रामास॥ वसले स्मशानभूमीस। कार्य तेथ तयांचे॥३॥ जन पंचक्रोशस्थ। आले दर्शनास॥ कामनेनुरुप समस्तांस। फळ लाभतसे॥४॥ रात्रीच्या समयास। होते प्रेतात्मे अधोगतीस॥ केला तयांचा ऊर्ध्वदार। नायार्जीनी॥५॥ सांगती जनांसी। मज बांधणे येथ मंदीरासी॥ भाक देता कलाकारांसी। आले कुकस ग्रामा॥६॥ मंदीर सुंदर अती। बांधु आम्ही निश्चिती॥ नाया म्हणती तयांसी। भविष्यकाळाचे होते स्मरण॥७॥ जैसे वर्तणे राजासी। तैसेच वर्तणे प्रजेसी॥ विधर्मी सुलतानासी। कदां न विश्वासावे॥८॥ नीच हीन सुलतान। करील मंदीर विध्वंस॥ काल मानावा अनकुल। तैसेच वर्तणे लागे॥९॥ हिंदु स्थापत्य शास्त्रानुसार। जर बांधाल मंदीर॥ ते न राहे स्थिर। मुस्लीम शासन कठीण काळ॥१०॥ तरी मुस्लीम स्थापत्य प्रमाण। करा मंदीर निर्माण॥ कळस गोल घुमटे प्रमाणे। मनोरे आदी करावे॥११॥ मंदीर बांधा चौरस। शुभ्र असावा वर्ण तयास॥ वरी ध्वजा श्वेत। ऐसी असावी निर्मिती॥१२॥ वास्तु प्राकार बाजूस। मदयंतीची असावी झुडप॥ सज्जा असावा बाजूस। तरच स्थान अटळ राहील॥१३॥ सन चौदाशें चौथ्यांशीस।

आले नाया कुकस ग्रामास ॥ अ काजळी घृत ज्योत । अद्यापी असे ॥१४॥ जाहले
 ऐसे मंदीर । पूजीला कलशपाट ॥ आवाहनिल्या मंत्रे समस्त । अखिल ब्रह्मांडीच्या ॥१५॥
 एके रात्री असता ध्यानमग्न । प्रकटले तेज सुलक्षण ॥ पाहीले नेत्र उघडून । नाथ
 गहीनी दिसले ॥१६॥ त्वरीत ऊठून । धरीले चरण ॥ जाहले स्मरण । पूर्वीचे ॥१७॥
 योग्य कालास । देयीन दर्शन ॥ गहीनीचे वचन । गिरीनारी ॥१८॥ म्हणती गुरुदेवा ।
 गिरीनारी न घडली सेवा ॥ तो योग बरवा । आला आज्ञा ॥१९॥ नायास सांगती
 नाथ । पूर्व जन्मीचे तव गुरु तारक ॥ नाम त्यांचे सोहंनाथ । पाहती वाट तुझी ॥२०॥
 सहस्त्राराचा कोन । लावी तेथे ध्यान ॥ होयील अंतर्ज्ञान । ऐसे वदून अंतर्धान नाथ ॥२१॥
 सहस्त्राराचे विवरात । नाया ध्यानमग्न होत ॥ तंव स्फुरण पावत । कंद मूलाधारीचा ॥२२॥
 मूलाधार कंदात । जन्मांतरीच्या स्मृती असत ॥ परी त्यांचे सूत्र । असे सहस्त्रारी ॥२३॥
 विवरी ध्यान लागता । अपंचकृत लाटा ॥ मूलकंदा आदळात । स्मृती ऊत्सर्ग होतसे ॥२४॥
 मनोवाहक पथी । सहस्त्रारा प्रवर्तती ॥ तेव्हां होतसे स्मृती । जन्मांतरीची ॥२५॥ जितके
 ध्यान गुढगम्य । जीवात्मा वर्ते त्या कालात ॥ इह जन्म होतां लुप्त । पूर्व जन्म
 स्मरतसे ॥२६॥ सखोल रेखा अंतःकरणी । तितक्या स्मृती स्मरणी ॥ समस्त पूर्व जन्म
 स्मरणी । न होयी कदां ॥२७॥ अल्प अल्प स्मृती । पूर्व जन्मीच्या होती ॥ कार्या
 परत्वे स्फुरती । सेतू, मुलाधार सहस्त्रार ॥२८॥ ज्ञानमय प्रकाश । होतां सहस्त्रारांत ॥
 उठोनी त्वरीत । सुरतेस आले ॥२९॥ शोध केला सुरतेत । नसे कोणी सोहंनाथ ॥

परी उत्तर पंथीय। असे सिध्द निर्वाण नामक॥३०॥ आले नाया तेथ। ध्यानमग्न होते निर्वाण॥ पुसती नेत्र उघडून। केव्हां आलासी झुंझार॥३१॥ झाले इमाम सकृप। पावलासी सत्पंथ॥ कोठे त्यजीले रंभादेवीस। काय कारण जाहले॥३२॥ ऐसे निर्वाण पुसता। पूर्व स्मरण जाहले तत्वता॥ निर्वाणरुपां अदृश्यता। दिसले नाथ सोहं॥३३॥ पूर्व जन्म झाला स्मरण। सोहं नाथांचे दर्शन॥ कृपेश होते इमाम। लुटमारी झाला सिध्द॥३४॥ जन्मांतरीची स्मृती होत। कैसे धरीले नवीन रुप॥ रुपांतरणाचा भेद। कृपा करोनी सांगावा॥३५॥ नाया ऐक कथा। सांगतो विस्तारता॥ शब्द स्मरण होता। प्रत्यक्ष दिसेल॥३६॥ अरे या भूखंडात। जैसे आहे तैसेच॥ काल वाटे गत। रात्र दिवस भेदाने॥३७॥ जे गेले घडून। त्या पहाण्या दृष्टी हवी सूक्ष्म॥ अथवा दिव्य दृष्टीचे वरदान। व्हावे गुरुकृपें॥३८॥ श्रीरामप्रभूंच्या चौदाव्या पीढीत। झाला पुरुष देवानंद॥ तो होता जन्मसिध्द। समाधिस्थ जाहला पुढे॥३९॥ तोच पुन्हां अवतरून। जाहला सोहंनाथ नाम॥ नाना जीव ऊधरून। समाधिस्थ जाहला॥४०॥ पुन्हां केला अवतार धारण। सोळाव्या वर्षी गृह त्यजन॥ जन्मसिध्द पुरुष म्हणून। रस नसे प्रपंची॥४१॥ जायल गुरुद्वारी जाऊन। केली दीक्षा ग्रहण॥ केशवदासें केले दीक्षादान। निर्वाण नाम ठेविले॥४२॥ असतां सोहंनाथ। झाली मारवाड देशी तुझी भेट॥ आठव पूर्व जन्मास। पाहतसे नाया प्रत्यक्ष॥४३॥ तया पूर्व जन्मांत। उत्तरखंड देशात॥ योगी ब्रह्मानंद। करीती कृपा तुजसी॥४४॥ असतां जन्म सोहंनाथ।

तेव्हांच वदलो तुज ॥ पुढील तव जन्मांत। सिध्द कृपा होयील ॥४५॥ अल्पदोषां
कारण। पावलास हीन जन्म ॥ परी जन्मांतरीचे कृपाघन। होते तुझे पाठी ॥४६॥
अरे तु पुण्यवान। अवतारें स्विकारीले गुरुपण ॥ जन्मांतरीचें पुण्य। गुरुकृपा जन्मोजन्मी ॥४७॥
तयांचे इच्छेकरून। गहीनी देती योगपरम ॥ तयांचे ईच्छा दान। भेटले गोरक्षनाथ ॥४८॥
कृपा करीता गोरक्ष। दिधले दत्तात्रेय दर्शन ॥ यास मूळ ईमाम। अवतार ब्रह्मदेवाचा ॥४९॥
कदापि विस्मरण। न व्हावें त्यांचे चरण ॥ जन्म तुझा जाहला धन्य। श्रीशाह इमामकृपें ॥५०॥
श्रीगुरुकृपा होतां पूर्वजन्मी। तरच होत इह जन्मी ॥ भाग्य असतां सुलक्षणी। सिध्दता
पावे ॥५१॥ नायांस सांगती निर्वाण। जाणे आम्हां पीराणा ॥ वसती जेथ इमाम।
जातो दर्शना तयांचे ॥५२॥ ऐसे नायास सांगुनी देखा। निर्वाण आले क्षेत्र कुमारीका ॥
शस्त्रे ठेविली शमीवृक्षा। पांडवांनी ॥५३॥ भेटले शाह इमाम। घालती तयां लोटांगण ॥
ब्रह्मानंद झाला परम। दोन सिध्द भेटता ॥५४॥ श्रीगुरु म्हणती निर्वाणास। आहांत
श्रीराम वंशज ॥ म्हणून रामनामांत। असतां आपण दंग ॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार,
श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ नाया पूर्वजन्म दर्शनं नाम, अष्टविंशव्योध्यायः ॥५६॥
श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब. इ. जा.
अ. २९

१३१

अध्याय २९ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः॥१॥ जरा जन्म विनाशाय, देहशुद्धी करायच॥ नमो गिरीनार वासिने
प्रभो, अवधुताय ते नमः॥२॥ जन्मांतरी श्रीगुरुभेटी। हरे इहजन्मी संसारभ्रांती॥ अज्ञान
जाय संपुष्टी। सहजे भेटतां गुरु॥३॥ गुर्जरदेशीं खेडा जिल्ह्यांत। वसोग्रामी पाटीदार
जातीत॥ कुलीन गृहस्थ। होते केशवदास नामे॥४॥ सांडणी योगे नीत्य। गंगाजल
आणिती नीत्य॥ गंगाजलाविना कदाप। स्नान त्यांचे होत नसे॥५॥ सदा अतिथी
सत्कार। नीत्य अंगणी अन्नछत्र॥ वस्त्रे प्रावरणे देत। अनाथियांसी॥६॥ त्या भागाचे
ते अधिकारी। असे वसुल कामगीरी॥ अहमदाबादे सुलतान दरबारी। भरती जमीन
महसुल॥७॥ पत्नी विमलादेवी समवेत। आचरती यात्रा तीर्थ॥ ऐसेच एका कुंभमेळयास।
हरीद्वारी पातले॥८॥ मुहूर्ती कुंभ कलता। अमृत वर्षे गंगेत॥ पर्वकाळ म्हणती तयास।
देवता सिध्द स्नाना येती॥९॥ संत सेवा करिता हरीद्वारात। येथी कोणी सिध्द
महंत॥ तव ऊदरी येथील योगभ्रष्ट। आशिर्वचुनी जाता झाला॥१०॥ तत्पूर्वी केशवदासास।
कन्या असे जीवीबाई नामक॥ परी आली आड कर्मगत। व्याधीग्रस्त विमलादेवी॥११॥
विमलादेवी चीरनीद्रेत। सर्वांसी झाला शोक॥ आणि अचानक। गंगा मैया हाक
आली॥१२॥ द्वारी कोणी सिध्द महंत। त्यांना बोले सेवक॥ कोणा देता भाक।

ब. इ. जा.
अ. २९

१३२

मंग गेली शिवधामा ॥१३॥ महंत आले घरांत। अमृतजल कमंडलूत ॥ विमलादेवीवरी
सिंचीत। आणि वदले तीयेसी ॥१४॥ मैया तुवां असावे येथ। करी अतिथी अभ्यागत ॥
येणार तव ऊदरीं योगसिद्ध। कैसे जावून चालेल ॥१५॥ तुवां जाता कैलासास।
योगभ्रष्ट राहे वर्ष शत ॥ कार्य ठेवोनी अपूर्त। जाणें तुवां योग्य नोहे ॥१६॥ पुन्हां
कमंडलूतील जल। शवावरी प्रोक्षीत ॥ विमलादेवी झाली जिवंत। महंत पावे अंतर्धान ॥१७॥
अंतर्वत्नी झाली विमला। सदा स्मरण शिवहरा ॥ सन चौदाशें अडतीसाला। पुत्रासी
जन्म देत ॥१८॥ केशवदास आनंदून। करी अमित दानधर्म ॥ नांव ठेविले भाभाराम।
नवजात अर्भकाचे ॥१९॥ भाभाराम होता पंचवर्ष। घातले तथा पाठशाळेत ॥ जन्मतः
आत्मसाद। विद्या शास्त्रे तयासी ॥२०॥ शिवमंदीरी जावून। करीतसे अर्चन ॥ सदा
असे ध्यानमग्न। वसतसे मंदीरी ॥२१॥ महंताचें आशिर्वचन। ऊभयतांसी झाले स्मरण ॥
योगभ्रष्ट आला जन्मून। कुल उद्धरण्यासी ॥२२॥ भाभाराम तरूण होत। रोहीणी
नामक पटेल कन्येस ॥ विवाह करीती केशवदास। झालो कृतार्थ म्हणती ॥२३॥
यथाकाळी भाभारामास। जाहला एक पुत्र ॥ नाम ठेविले शंकर। पौत्रमुख पाहती
केशवदास ॥२४॥ अती आनंदाचे मुळात। वसतसे दुःख बीज ॥ परधामा गेले केशवदास।
करी सहगमन विमला ॥२५॥ वैराग्य आले भाभारामास। आचरी तीर्थ यात्रेस ॥ वदे
तयाचे मानस। जावे क्षेत्र वाराणसी ॥२६॥ विनियोग संपत्तीचा। दानधर्म अविरत ॥
प्रपंच अशाश्वत। मुक्तहस्ते देत धन ॥२७॥ रोहीणी वदे पतिप्रती। जाहली तुम्हां

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २९

१३३

ऊपरती॥ करणार नाही आडकाठी। करीन मुक्त तुम्हांसी॥२८॥ पूर्व जन्म मज
स्मरे देखा। मी अप्सरा पदमेरेखा॥ पूर्ण करूनी इप्सिता। जाते मम धामासी॥२९॥
मुहूर्त साधून। नाथ सिध्द कोणी येऊन॥ करविल पूर्वजन्म स्मरण। आपणांसी॥३०॥
पती अंकी मस्तका। रोहीणी ठेविता॥ प्राणज्योत त्वरीता। करी आकाशगमन॥३१॥
पुत्र भगीनीस वदे भाभाराम। सरले माझे जीवन॥ करावे तीर्थाटण। ऊर्वरीत आयुष्या॥३२॥
आपुल्या संपदेस। वाटी शंकर जीवीबाईस॥ तयांचा अतीव शोक। विन्मुख होयी
तयांसी॥३३॥ प्रारब्धाची ऐसी गती। जीव संपदेत लोळती॥ वैराग्य येता मानिती
माती। योगियाची जीवनकळा॥३४॥ भाभाराम करतां भ्रमण। आले चंपकवन॥ जलाशय
पाहून। तेथ कुटी ऊभारीत॥३५॥ वर्षे द्वादश। मग ध्यानांत॥ शुष्कपत्र आहार।
असे तयासी॥३६॥ एके दिवशीं कुटीत। येयी विधवा सर्वे दोन पुत्र॥ जल याचना
करीत। तृषार्त असती॥३७॥ पुसती भाभाराम। सांगा आपुले ग्राम॥ विधवा वदे
कीकीबाई नाम। या देहा असे॥३८॥ नटवर नडीयाद ग्रामांत। होते संसारात॥
पती पावला पंचत्व। निघाले पुत्रांसी घेऊनी॥३९॥ तीये वदती भाभाराम। पूर्व
जन्मीची तूं बहीण॥ राहे येथ दुःख टाळून। न जावे अन्यस्थानी॥४०॥ पूर्वजन्माचें
स्मरण। होयील तुज निश्चयें करून॥ असावें ईशमग्न। कार्य साधेल तुझे॥४१॥
पुत्रांसह कीकीबाई। लागे भाभाराम पार्यी॥ म्हणती मी तव वाट पाही। आज
आलीस तु॥४२॥ कीकीबाई म्हणे भाभारामा। सांग माझे पूर्वजन्मा॥ कथा असे

अगम्य। श्रव म्हणती॥४३॥ क्षीप्रा नदी तटा। मोक्षपुरी अवंतीका॥ महाकालेश्वर
ज्योतिर्लिंग। असे तेथ॥४४॥ ऊज्जैनी शहरांत। दिनकराय बाह्मण वसत॥ जाहलो
तयाचा पुत्र। नाम होते हरीराय॥४५॥ शिवाचे होण्या दर्शन। करी महाकाल अर्चन॥
तेथेच ध्यानमग्न। वसतसे॥४६॥ एके दिवशीं स्वप्नांत। वदले ऊमाकांत॥ या जन्मी
ना होयीन प्राप्त। पुढील जन्मीं होयीन॥४७॥ दुध साखर आणोन। करी सेवा
माझी बहीण॥ परी शिवप्राप्ती कारण। प्रायोपवेशन आरंभीले॥४८॥ अंतःकाल आला
समीप। दुःख जाहले बहीणीस॥ पुढील जन्मीं निश्चित। भेट होयील वदलो मी॥४९॥
त्या जन्मीची माझी बहीण। कीकीबाई तुं जाण॥ ईश्वर इच्छे आगमन। जाहले
तव॥५०॥ ऐकतां ऐसा पूर्व जन्म। कीकीबाई जाहली धन्य॥ नजीक कुटी बांधून।
राहीली तेथ॥५१॥ भाभारामाचे तीन जन्म। करीन कथन॥ हरीराय प्रथम जन्म।
ऊज्जैनीस वास॥५२॥ एकदां तलावा तटास। भाभाराम वसत॥ तव चार नाथ।
तेथ आले॥५३॥ जान्हवीदास, अडबंगनाथ। सतानंद, रसिकनाथ॥ ऐसे चार सिध्द।
भाभारामा अवलोकीती॥५४॥ कीकीबाई येऊन। नाथांस करी नमन॥ अती आदरून।
आणि कुटीत॥५५॥ ध्यानमग्न होते भाभाराम। त्वरीत नेत्र उघडून॥ समस्तां करीती
वंदन। तंव नाथ काय बोले॥५६॥ हा इंद्रकील पर्वताचा योगी। चोवीस वर्षांचा
योग भंगी॥ योगभ्रष्ट होऊनी जगी। अवतरलासी पुन्हा॥५७॥ ऊज्जैनीस होता देहपतन।
काशित जाहला जन्म॥ पिता अनंतानंद नाम। करूणानंद नाम तुझे॥५८॥ विश्वेश्वराचे

करीसी अर्चन। विश्वनाथ प्रसन्न॥ हरीरायची ईच्छा पूर्ण। जाहली पुढील जन्मी॥५९॥
 तुज वदले कैलासनाथ। जावे उत्तर खंडात॥ ध्यानी असावे रत। मम कृपा असेल॥६०॥
 जाऊनी इंद्रकील पर्वता। करुणानंद ध्यानी रत॥ वर्तली वर्षे चोवीस। जाहलासी
 पूर्ण योगी॥६१॥ काल आला नजीक। विश्वनाथ दर्शन योग॥ आणि घडे अकल्पीत।
 दुष्कर्म उदेले॥६२॥ स्वर्गलोकीची अप्सरा। नाव तीचे पद्मरेखा॥ उतरे इंद्रकील
 पर्वता। अवलोकीत तुजसी॥६३॥ योगमय तेजकांती। रती कंदर्पाची दीप्ती॥ कल्प
 होय कायेप्रती। दीससी लावण्यरूप॥६४॥ मदनरूप दिसतां डोळा। रती हलविते
 हिंदोळा॥ घायाळ झाली वेल्हाळा। रती पद्मरेखा॥६५॥ स्वर्गलोकीच्या शक्ति।
 पद्मरेखे निकटी॥ नुपरे झंकारती। उत्सर्ग झाला ध्यानाचा॥६६॥ महामुनी विश्वामित्र
 गोंधळला स्त्रीयेपुढे॥ तेथे करुणानंदाचा काय पाड। मीन लोचना पाहता॥६७॥
 चालतसे गजगती। हालवी सिंहकटी॥ करुणानंदा अलंगीती। पारणे फिटले प्रितीचे॥६८॥
 चोवीस वर्षांचे तप। क्षणांत झाले खाक॥ पद्मरेखा हळहळ करीत। तपोभंग मदनघाते॥६९॥
 तुज जाहला पश्चात्ताप। घडे ते पुनरपी ना येत॥ जाहलास आत्महत्ये प्रवृत्त।
 तव मी पातलो॥७०॥ म्हणालो तुज विश्वनाथ प्रसन्न। होयील तुझा योग पूर्ण॥
 घडले ते अनावधान। पाश पडला मदनाचा॥७१॥ योगी तु आहेस। होशील योगी
 पुनर्जन्मास॥ अधोगतीचे दोष। तुज नसतील॥७२॥ तमोगुण, रजोगुण। योगे त्यांचे
 होते रोधन॥ रोधणे सत्वगुण। मार्ग नसे शास्त्रांती॥७३॥ जडगुण रोधन। ध्यान

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. २९

१३६

योगे ये घडून ॥ परी सत्वगुण रोधन। भोगतां होतसे ॥७४॥ करूणानंदा तुझे तप।
जाहले नाही संपुष्ट ॥ पुढील जन्मीं अनुसरत। जाण निश्चये ॥७५॥ पुढील जन्मीं
कुणबी कुळात। पावशील जन्मास ॥ भोग भोगुनी ऊर्वरीत। जाशील तपासी ॥७६॥
पद्मरेखे सांगतो तुज। नाशिले ब्राह्मण तप ॥ या कारणें मृत्युलोकात। जन्मणें तुवां ॥७७॥
ऐक भाभाराम। ऐसे तुझे पूर्वजन्म ॥ पूर्वजन्मीं तुज दर्शन। यास्तव आज पातलो ॥७८॥
पत्नी तुझी रोहीणी। पद्मरेखा पूर्वजन्मीं ॥ हेत आपुले पूर्ण करूनी। वर्तली मूळ
धामा ॥७९॥ ऐक भाभाराम। असे ललाटी पुण्य ॥ तुज होयील कृपादान। ब्रह्मदेव
अवताराचे ॥८०॥ ऐसे सांगती अडबंगनाथ। सवे घेऊनी नाथ ॥ पुढील कार्या वर्तत।
भाभाराम सुखावले ॥८१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ भाभाराम
त्रिजन्म कथनं नाम, एकोनत्रिंशद्व्यायः ॥८२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३०

१३७

अध्याय ३० वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ रामं रमापतीं कृष्णं गोविंदं पितवाससम्॥ दिगंबरं नागहारं व्याघ्रचर्मोत्तरीयकम्॥२॥ भाभाराम असतां चंपकवनात्। भक्त नाम भोजराज॥ देवाग्रामी असे वास। येती नीत्य दर्शना॥३॥ संवत्सरां पासून। अखंड असे नियम॥ वाढले वयमान। आले वृद्धत्व॥४॥ मार्ग क्रमीत क्रमीत। आले चंपकवनांत॥ गुरुपदीं होता रत। ओघळले अश्रू॥५॥ वैखरी झाली स्तब्ध। फुटती ना शब्द॥ गुरुचरण अवलोकीत। तटस्थ वृत्तीने॥६॥ तया पुसती भाभाराम। काय ईच्छी आपुले मन॥ न करावें अनुमान। स्पष्टार्थ निवेदीजे॥७॥ भोजराज वदती। आले वृद्धत्व मजसी॥ आपुले चरण दर्शन आम्हांसी। कैसे घडेल नीत्य॥८॥ आपुला उपदेश श्रवण। तेच आम्हां तुंगापान॥ वंदीता आपुले चरण। गंगास्नान होतसे॥९॥ नीत्य आपुला सहवास। तेच अनुष्ठान कृष्णेस॥ आपुले स्मरणी सदा रत। तेच तप नर्मदातटी॥१०॥ गंगास्नान, तुंगापान। कृष्णातीरी अनुष्ठान॥ तपं कुर्यात। नर्मदा तटे॥११॥ ऐसे समस्त योग। आपुले दर्शनी लाभ॥ परमेश प्राप्त स्वयंभू। पूर्व पुण्ये॥१२॥ काल करी आयुमापन। झाली छाया अतीकृष्ण॥ भय येतसे दाटून। पदोपदी॥१३॥ दिवस असतां धरा। दिसे घनतमीचा शुक्रतारा॥ भवती दिसे धुम्रा। वार्धक्याचे लक्षण॥१४॥ विनवितो

ब. इ. जा.
अ. ३०

१३८

प्रभो आपणास। आतुडे मुखीं जीभ॥ करावे वास्तव्य देवाग्रामांत। नीत्य दर्शन घडेल॥१५॥ देवाग्रामीं मठ बांधून। करावे जग कल्याण॥करावे दुःख निरसन। आश्रितांचे॥१६॥ पुढील भविष्य जाणून। रूकार देती भाभाराम॥ योगियाचे लक्ष परम। असे योगियासी॥१७॥ नियतीचे संकेत। योगियांसी होती जात॥ परी ते असती गुढ। मौन धरती योगी॥१८॥ सूक्ष्म ती गगनवाणी। स्फुरे योग्याचे अंतःकरणी॥ सुक्ष्मे येयी श्रवणीं। गोल्हाट युग्मा॥१९॥ परी ऐसे सदोदीत। योगी ना वेधीती ब्रह्मांडास॥ शक्ति क्षय अमूप। होत अल्प कारणे॥२०॥ परमेशाच्या चौदा योग्यांस होते ज्ञान॥ देही देवता प्रकाशून। तत्कार्य करीती॥२१॥ परमेशाच्या चौदा त्रिपुटी। वदतसे यथामती॥ श्री गुरु असतां सांगाती। ज्ञान गम्यता येतसे॥२२॥ मन देवता चंद्र। संकल्प वा विकल्प॥ बुद्धी ब्रह्मस्पी होती। निश्चय जाणीजे॥२३॥ चित्त म्हणजे वासुदेव। चिंतनाचा भाव॥ अहंकार तो रूद्र। अहंभाव म्हणती॥२४॥ श्रोत्र दशदिशा आकाश। शब्द झाला विषय॥ त्वचा वायुदेव। स्पर्श कार्य असे॥२५॥ चक्षु सूर्यनारायण। रूप तेची जाण॥ रसना म्हणजे वरूण। रस तन्मात्रा॥२६॥ घ्राण देवता अश्विनी। गंध तन्मात्रे कारणी॥ वाक् देवता अग्नी। वेदरूप वच॥२७॥ हस्त देवता इंद्र। दानादी समग्र॥ पदा विष्णू दैवत। कार्य गमनागमादी॥२८॥ ऊपस्थ दैवत प्रजापती। भोग असे रती॥ गुद यम दैवत। मलत्याग जाणीजे॥२९॥ परमेशाच्या ऐशा त्रिपुटी। योगी योगे साधती॥ अगम्य काय तयांप्रती। कार्य करीती देवता॥३०॥

देवता कार्य करीती। तेव्हां क्षीण होतसे योगी॥ म्हणून तयांसी। योगी सहसा न आवाहनती॥३१॥ ऐसा विचार करून। योगी धरीती मौन॥ असतां मानव प्रारब्ध अती क्षीण। आवाहन देवतांसी॥३२॥ दृढ मानव कर्मगती। आवाहीता देवता न येती॥ अभिमन्यु पडला धारातीर्थी। कृष्ण भगवान स्वयं असता॥३३॥ चंपकवनातून देवाग्रामा। निघाले भाभाराम॥ तव जाहले आगमन। सिध्द नायांचे॥३४॥ दोघे पाहती एकमेकांस। पटली अंतरीची ओळख॥ जन्मांतरीची वृत्ते। दोघे जाणती॥३५॥ नायार्जीचे पदी। भाभा कीकीबाई लागती॥ वदती श्रीगुरुदर्शनाची। इच्छा असे॥३६॥ नायाजी भाभारामास। करीती उपदेश॥ म्हणती श्रीगुरुंनी आम्हांस। ऐसेच कथिले॥३७॥ तया विनविती भाभाराम। करणें श्रीगुरु दर्शन॥ नायाजी नेत्र मिटून। ध्यान करीती गुरुंचे॥३८॥ नेत्र उघडून सांगती। देवाग्रामीं श्रीगुरु असती॥ निघाले त्वरीती। श्रीगुरु दर्शना॥३९॥ येता देवा ग्रामांत। श्रीगुरु सामोरे येत॥ आनंद झाला सर्वास। लागती गुरुपायी॥४०॥ भाभा कीकी मस्तकास। श्रीगुरु ठेविती हात॥ प्रकाशली ज्ञानज्योत। जन्मांतरीच्या पुण्याची॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ भाभा गुरुदर्शनं नाम, त्रिंशव्योध्यायः॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३१

१४०

अष्टाव्याख्य ३१ व्या

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ शरणं अवधुताय, शरणं सर्व साक्षीणाम्॥ साक्षात् शक्तिरुपाय, श्री अनघायै नमो नमः॥२॥ हाजरबेग, शाणा। नाया भाभाराम॥ कीकीबाई पंचम। पंचप्राण श्रीगुरुंचे॥३॥ नायाजी, भाभाराम। केले चरित्र वर्णन॥ कीकीबाई शक्ति सगुण। सांगे चरित्र यथामती॥४॥ जन्मांतरीचे पुण्य। वा सिध्दांचे आशिर्वचन॥ तरच श्रीगुरुदर्शन। लाभ प्राप्त होतसे॥५॥ करावे सिंहावलोकन। सूत्र धरून॥ कीकी पूर्वजन्मीची बहीण। भाभारामांची॥६॥ महांकालेश्वर ज्योतीर्लिंगास। हरिराय अर्चित॥ त्याची बहीण सेवा करीत। आली पुनर्जन्मास॥७॥ अर्लीद्रा ग्राम वसो नजिक। असे पाटील हरमुख॥ मणिबा नाम होत। त्यांच्या पत्नीचे॥८॥ प्रौढ वयमान। परी नसे संतान॥ तीचे मुखावलोन। दुश्चिन्ह जन मानिती॥९॥ मांजर वीस। कावळा तीस॥ बांझ, विधवा दिसतां। गप बैस॥१०॥ मांजर येता आडवे। वीस पाऊले मागे यावे॥ काग दर्शने तीस पाऊले। दृष्टीस विधवा बांझ, स्तब्ध असावे॥११॥ सांगे कोणी हरमुखास। धन असे तुम्हांसी॥ चालवी अन्नछत्रासी। कार्यसिध्दी परार्थिवादे॥१२॥ ऐसे दिवस लोटता। अंतर्वत्नी झाली मणिबा॥ तंव कोणी महासिध्द देखा। पातला द्वारी॥१३॥ पाटील सपत्नी जाऊन। केले त्यांचें पदक्षालन॥ आसनी

ब. इ. ज्ञा.
अ. ३१

१४१

बैसवोन। अर्चनादी नैवेद्य अर्पिला॥१४॥ पाटीलास नसे ज्ञात। ते सिध्द अडबंगनाथ॥
गिरीनारी वंदुनी अवधुत। येथ पातले॥१५॥ पाटील पुसे तयांस। संतती योग आम्हांस॥
सुलक्षणी व्हावा पुत्र। ऐसा आशीर्वाद द्यावा॥१६॥ तया सांगती अडबंगनाथ। तव
दैवी नसे पुत्रयोग॥ उध्दरील कुळे बेचाळीस। ऐसी कन्या होयील॥१७॥ असेल
देवता अंश। संसार करील सुखात॥ होतील तीज दोन पुत्र। असे योगिनी जन्माची॥१८॥
आयुच्या ऊर्वरात। होयील योग साध्य॥ सुयोग येतांच। कृपा करतील श्रीगुरु॥१९॥
या कलीयुगात। ब्रह्मदेवे घेतला अवतार॥ गुर्जर देशी वास। होयील त्यांची शिष्या॥२०॥
पाटीला ऐसे सांगून। सिध्द पावले अंतर्धान॥ मणिबा गेली आनंदून। योगी वच
श्रवता॥२१॥ श्रावणशुध्द सप्तमीस। शितलासप्तमी मध्यरात्रीस॥ प्रकटली शक्ति साक्षात।
पंधराशें एकोणीस संवत विक्रमाचा॥२२॥ कुंडली मांडे पुरोहीत। म्हणती असली
पत्रिका॥ आजवरी न पाहीली देखा। ग्रह असती उच्चीचे॥२३॥ ऐसे फल सांगत।
आणि स्तब्ध होत॥ म्हणे संपूर्ण भविष्य। न कळे कोणा॥२४॥ भविष्य शास्त्र
कक्षा। असे सूर्यमंडला पर्यंत॥ तया पुढें अंधत्व। असे शास्त्रासी॥२५॥ शास्त्र
असे सत्य। संहिता भृगुऋषी विरचित॥ परी दृष्टी तयाची मर्यादीत। देवता चक्र
वरी असे॥२६॥ इष्ट वा दैवत सिध्द। तयाचा जप असावा नित्य॥ संख्या होतां
बारा लक्ष। कुंडली होयी दोषरहीत॥२७॥ काळ सर्प दोष। असे जयांच्या कुंडलीत॥
नारायण नागबली कृत्य। करणे लागे॥२८॥ अथवा वीर दैवत। ऊपासने तीव्रत्वे॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३१

१४२

वा करावे व्रत। पंचमीचे ॥२१॥ ब्राह्ममुहूर्ती होऊन सुस्नात। शिवासी दुग्धाभिषेक ॥
शिवकंठी असती भुजंग। अभिषेके शांत होती ॥३०॥ शुभ दिवस शुभलग्न। शुभ
घटी सुलक्षण ॥ पुरोहीत करीती नामकरण। कीकीबाला ॥३१॥ वर्तता पांच संवत्सर।
कीकी रमे मंदीरात ॥ माता पित्या आनंद। सुलक्षणी कन्या म्हणोनी ॥३२॥ होतां
द्वादश संवत्सर। कन्या झाली उपवर ॥ अलख निरंजन येई नाद। पाटील पातले
द्वारा ॥३३॥ जयांचे कृपे कन्या प्राप्त। जयांचा आशीर्वाद ॥ पाहीले द्वारी अडबंगनाथ।
पाटील आदरे तया ॥३४॥ नाथ वदले पाटलास। उपदेश करणें कीकीबालेस ॥ वंदन
करूनी नाथांस। श्रवणा बसली कीकीबाला ॥३५॥ म्हणती सुख वा दुःख। नाही
शाश्वत रहात ॥ सुखा मागे दुःख येत। दुःख प्रसवे सुखासी ॥३६॥ कोणी कदा
श्रीमान। क्षणांत होयी निर्धन ॥ तैसे आत्मांचे सुखमान। आजन्म रहात नसे ॥३७॥
जीवन मरण दोरी। असे अविनाशाच्या करी ॥ जैसे ठेवी हरी। तैसेच राहाणें लागे ॥३८॥
सृष्टीचे चक्र। फिरत राहे अविरत ॥ मानव महात्मे संत। चक्रपात्यांत सापडती ॥३९॥
श्रीगुरु अडबंगनाथ। सुख दुःख वर्णीत ॥ कारण असे अज्ञात। असे ज्ञात नाथांसी ॥४०॥
मग वदले कीकीसी। मी असे तव पाठीसी ॥ स्मरण करतां मजसी। येथीन तात्काळ ॥४१॥
अथवा कोणी सिध्द। तुझ्या आपद कालांत ॥ राहील तुज रक्षीत। सत्य वचन
माझे ॥४२॥ होशील पुढे योगिनी। सन्मार्गा लावशील जनी ॥ ऐसे तीये ऊपदेशोनी।

ब. इ. ञा.
अ. ३१

१४३

नाथ पावले अंतर्धान ॥४३॥ शोडष जाहलें वय। झाली उपवर लग्नास ॥ मंडण
योजीला वर। नटवर नडीयाद ग्रामीचा ॥४४॥ आधिच असे सौंदर्य। वधु होता पावे
लावण्य ॥ अर्थ सौंदर्य, लावण्य। भीन्न असती ॥४५॥ अवयव जे अष्ट। असतां
शरीर प्रमाणास ॥ नसे कांहीं व्यंग। तथा सौष्टव म्हणावे ॥४६॥ ऐशा सौष्टवातून।
देह दिसे तेजमान ॥ तथा म्हणावें लावण्य। नसे संबंध वर्णाचा ॥४७॥ स्त्रीयांच्या
जाती चार जाणी। पद्मीनी, चिंचीणी ॥ हस्तीनी, शंखीनी। ऐशा असती चार ॥४८॥
हस्तीनी, चिंचीणी। वर्जाव्या लग्नाकारणी ॥ असंभव ये घडूनी। संततीस ॥४९॥ तैशा
पुरुषांच्या चार जाती। मृग ससा उत्तम स्थिती ॥ वृषभ, गर्दभ जाती। कदां पुरुष
नसावा ॥५०॥ अधिक याहून। वर्जितसे विश्लेषण ॥ आपणा पारखुनी आपण। जात
शोधावी ॥५१॥ कीकी आधिच लावण्यवती। मदन संचरे तीयेप्रती ॥ गोरी कांती
होय लालस। भ्रमरवर्ण नेत्रास ॥५२॥ कधीं होती आरक्त। लागे मुद्रा भूचरी ॥५३॥
पारीजाता लागता पद। त्वरीत होयी पुष्पभार ॥ ऐसे पंच मदन भाव। घेयीजे जाणून ॥५४॥
प्राप्ते षोडश वर्षे। लावण्या अप्सरा भवेत् ॥५५॥ पूर्वी ऐसी पद्धत। वधु वर पारखुनी
घेत ॥ आद्य, मध्य, अंत्यनाड। यदा संबंध असावा ॥५६॥ उत्तम वर मंडण। करी
पाटील कन्यादान ॥ पदीं स्वस्तिक कुंकुमे रेखून। करी कीकी गृहप्रवेश ॥५७॥ पती
हाच ईश सगुण। पतीगृह मोक्षस्थान ॥ पती हेच तीर्थधाम। सदा चिंतन पतीचे ॥५८॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३१

१४४

सुखे असतां संसारात। झाले तीयेसी दोन पुत्र॥ परी स्वर्गीचे सौख्य। नियतीसी पाहवेना॥५९॥ अती आनंद वाईट। दुःखाची चाहूल देत॥ वर्ज्य अती सर्वत्र। ध्यानी असावे॥६०॥ आला दिवस काळ होवून। भंडाण आसन्न मरण॥ कीकीचे सुटले भान। मन चिंती ते चिंते न वैरी॥६१॥ कीकीस भय दारूण। म्हणें आपणा संगे जा घेऊन॥ कोण करील पुत्र संगोपन। भंडाण पुसे॥६२॥ आपुली असे शेती। पुत्रांस वाढवी निगुती॥ अन्न वस्त्र तुम्हांप्रती। निश्चित लाभेल॥६३॥ पत्नीपुत्रां पाहे निरखुन। अश्रूनी भीजती नयन॥ महामौन धरी भंडाण। प्राणज्योत मालविली॥६४॥ कीकी दुःख गिळोन। करी पुत्रांचे पालन॥ आधिच पाया जखम। त्यांत रूते कंटक॥६५॥ गेला रूसुन वरूण। धरीत्री पावे अवर्षण॥ पीके गेली करपून। कठीण अन्नावस्था॥६६॥ भाग्य नसतां ललाटी। पडे पाऊस शेताकाठी॥ ऐशा अघोर अवस्थी। अन्य मार्ग ना दिसे॥६७॥ रात्री असतां ईशचिंतनांत। आठवले नाथ शब्द॥ आपत्काली राहीन पाठीस। स्मरण मात्रे॥६८॥ विनवितसे नाथांसी। जैसी बुध्दी द्याल मजसी॥ वर्तेन तीये सरसी। आपुल्या भरवसे॥६९॥ दुसरे दिवशी ऊठोन। यथोचित सामग्री घेऊन॥ बैलगाडीत पुत्रा बसवोन। नडीयादची लंघी सीमा॥७०॥ हांकारीत बैलगाडी। कोठे जाणे नसे ठावी॥ बैलांस देत स्फुरी। भगवंत गिरीनारीचा॥७१॥ मग्न ईश चिंतनीत। बैल स्वेच्छे मार्ग क्रमीत॥ मार्थी तापे आदीत्य। बाव पाहतां बैल थांबले॥७२॥ मुले, बैल तृषाकांत। कीकीबाई घेऊन पात्र॥ रज्जुबंध पात्र। विहीरीत सोडीतसे॥७३॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३१

१४५

अती कसोटीची आली घडी। वा सुयोग पावे तातडी॥ मधेच तुटली दोरी। पात्र
बुडे जलात॥७४॥ काय करावे ना सुचत। बसे माथा टेकूनी हात॥ आणि दिसे
समीप। आश्रम कोण्या मुनीचा॥७५॥ त्राण नसे पायात। अडथळे मार्गात॥ सर्वत्र
उष्माघात। आश्रमांत पातली॥७६॥ आश्रमीं भाभाराम। कीकीबाईस बघून॥ म्हणती
आली बहीण। जन्मांतरीची॥७७॥ सर्वास जलपान। करविती भाभाराम॥ म्हणती
आतां येथुन। न जावे कोठे॥७८॥ कृपा करीती अडबंगनाथ। त्यांनीच आणिले
येथ॥ कुटी बांधुनी नजीक। राहे कीकी॥७९॥ भाभांच्या हरिराय जन्मांत। जैसी
सेवा करीत॥ पुन्हां करी तैसिच। राहिली जी शेष॥८०॥ आश्रमाचे काजात। तरी
अंतरात॥ ॐकार स्मरणी रत। असे सदा॥८१॥ गताध्यायीची कथा। धरीतसे सूत्र॥
भाभारामा समवेत। जायी देवाग्रामा॥८२॥ नायार्जीची झाली भेट। श्रीगुरुलीला श्रवत॥
अती झाले उत्सुक। श्रीगुरु दर्शना॥८३॥ भक्तांची अती आर्त। आले श्रीगुरु ग्रामांत॥
आशिर्वदती सर्वास। मस्तकी हस्त ठेविती॥८४॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह
ज्ञानामृते॥ कीकीबाई जन्मकथनं नाम, एकत्रिंशोऽध्यायः॥८५॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

अष्टाव ३२ वा

ब्र. इ. गा.
अ. ३२

१४६

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ ध्यात्वा दत्तं महात्मानं। विश्ववंद्यं प्रभुं गुरुम्॥ किरिट कुंडलाभ्यांच। युक्तं राजीव लोचनम्॥२॥ अहमदाबाद राज्यांत। महंमद बेगडा राज्य करीत॥ तथा होते चार पुत्र। अहमद, महंमद, खलील, आबा॥३॥ सुलताने खलीलखानास। नियमित केला वारस॥ वारस चतुर्थ पुत्र। सल झाले द्वितीय पुत्र आबास॥४॥ आबाखान आला तारुण्यात। मित्र तथाचे दुष्ट॥ तथांचे संगतीत। जाहला कुकर्मी॥५॥ मित्रांच्या संगतीत। मनोमार्गे वर्तत॥ हांजी हांजी करीत। हुजूर हूजूर म्हणोनी॥६॥ मित्रांचे ऐसे मन। सुलतान व्हावा आबाखान॥ पण पूर्वीच खलीलखान। वारस केला नियमीत॥७॥ मित्र पुसती आबास। आपण असतां जेष्ठ पुत्र॥ कैसे सुलताने खलीलास। वारस केला॥८॥ राज्य धर्माची ऐसी रीत। असे वारस जेष्ठ पुत्र॥ आपणासी असे ज्ञात। कैसे शांत बैसता॥९॥ राज्यधर्म धरूनी प्रमाण। आम्हीं आपणा मानीतो सुलतान॥ ऊगवेल एक सुदीन। राजगादी आपणासी॥१०॥ पिता असता जिवंत। कैसे होयील राज्य प्राप्त॥ नसे पित्या वृधत्व। निकोप असे प्रकृती॥११॥ महंमद बेगडा सुलतान। कधी पावेल मरण॥ पुत्र नव्हे तो यम। पिता आयु क्षणक्षण गणी॥१२॥ कांहीं न सुचे आबास। राजगादीचा हव्यास॥ मस्तकांत पिशाच्च।

संचरले तथाच्या ॥१३॥ विचार एकच रात्रंदीन। कधी होयीन सुलतान ॥ ज्योतीषांस
विचारी प्रश्न। समाधान नाही जाहले ॥१४॥ एक मित्र सांगे तथास। जावे त्वरीत
पीराण्यास ॥ इमाम नामे महापुरुष। तेथ वास करी ॥१५॥ जाऊनी धरी त्यांचे चरण।
होशील पूर्वकाम ॥ वच त्यांचे सत्य परम। कदापि न होती वृथा ॥१६॥ आबाखान
आले पीराण्यास। वंदीती श्रीगुरुंस ॥ अती त्वरा तथास। सांगे मनोगत श्रीगुरुंसी ॥१७॥
पाहूनी अती ऊतावीळपण। श्रीगुरुंनी धरीले मौन ॥ पुन्हां पुसे आततायी होऊन।
तंव श्रीगुरु सांगती ॥१८॥ आपुल्या लाभा कारण। इच्छीसी पित्याचे मरण ॥ हाच
काय पुत्रधर्म। सांगावे आम्हांसी ॥१९॥ पुसे त्यांसी आबाखान। जेष्ठ पुत्र वारस
प्रमाण ॥ कनिष्ठास वारस नेमून। राज्यधर्म काय साधी पीता ॥२०॥ जे सहज नसे
प्राप्त। तथा प्राप्तीसी लागती कष्ट ॥ हे ऊचित वा अनुचित। सांगावे आम्हांसी ॥२१॥
पित्याने सोडीला धर्म। मग कां सांभाळावा पुत्राने ॥ असत्याचा वृक्ष लाविणे।
फळे कैसी येतील सत्य ॥२२॥ पिता वर्ते मनमाने। स्वस्थ बैसणें कां पुत्राने ॥
जशास तैसे या न्यायाने। पुत्रांनै वर्तवे ॥२३॥ श्रीगुरु सांगती तथास। झाला चंचलतेचा
कळस ॥ जेष्ठ पुत्र असावा वारस। हे सत्य असे ॥२४॥ राज्यभार सांभाळण्यास।
वृत्ती असावी शांत ॥ बुद्धी लागे सुश्चित। नीरक्षीर विवेचनत्वे ॥२५॥ चंचलवृत्ती
हव्यासेस। कैक राज्यें पावली नाश ॥ जे असे प्रारब्धास। ते शांत चित्तें भोगावे ॥२६॥
ऐसा वृत्तीने विनाश। पुढे होयी सर्वनाश ॥ सोडूनी दे हव्यास। घातक जो सदा ॥२७॥

ब. इ. जा.
अ. ३२

१४८

ईच्छा मानव करीत। सर्व नाही होत पूर्त॥ नियतीचे गणित। त्यानुरूप होतसे॥२८॥
आधिच मर्कट। त्यांत मद्य प्राशन॥ कांही मार्ग साधून। द्यावा म्हणे गुरुंसी॥२९॥
श्रीगुरु म्हणती मार्ग उक्तम। सर्व हीनता सोडून॥ सदा ठेवावे अनुसंधान। ईश्वर
चरणी॥३०॥ आवेश चढला आबासी। आणि म्हणे गुरुंसी॥ आपण माझे प्रश्नांसी।
देता असंबद्ध उत्तर॥३१॥ नको मज उपदेश। धर्मार्थम नको त्रास॥ मार्ग दावावा
आम्हांस। लाभ कैसा राजगादी॥३२॥ जन्मास येऊन। भोग भोगणें उक्तम॥ सौख्य
लाभो आमरण। ऐसा मार्ग सांगावा॥३३॥ जे जे इच्छीले मने। ते लाभो आपुल्या
कृपेने॥ येथवर केले येणे। या कारणासी॥३४॥ श्रीगुरु उद्देगती मनास। आणि
सांगती तयास॥ लोभ कारण नाशास। सर्वदा होतसे॥३५॥ दिसते तुझे तात्पर्य।
पिता मरण पावो सत्वर॥ साधावा तुझा हेत। सुलतान होण्याचा॥३६॥ मी नसे
कोणा भीत। जे असेल ते वदेन सत्य॥ मी नसे तुझा भाट। तव गौरव गाणार॥३७॥
अजून सांगतो तुज। घे जाणून आपुले हीत॥ तरच राहशील सुखात। अन्यथा
अनर्थ ओढवेल॥३८॥ पातशाहीचा हव्यास। आहे तुझ्या मनांत॥ तो तैसाची राहील
तेथ। पावतां मरण॥३९॥ तुझ्या रोमारोमांत। रूतले ईर्षा विषय॥ तेच अंती होऊनी
विष। प्राण आकर्षितल तुझे॥४०॥ तरी सावध होवोनी। ऐक सत्य वाणी॥ पातशाही
तुज मिळणार नाही। या जन्मांत॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥
राजपुत्र भविष्य संकेत नाम, द्वात्रिंशव्योध्यायः॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टाव ३३ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तं सनातनं नित्यं निर्विकल्पम् निरामयम्॥ नारायणं विरूपाक्षं दत्तात्रेय नमोस्तुते॥२॥ श्रीगुरुं चा उपदेश ऐकून। असमाधानी आबाखान॥ अशवावरी बैसोन। अहमदाबादी परतला॥३॥ म्हणे हे कैसे महंत। जे नसे विचारीत॥ तयाचेच उत्तर देत। अज्ञानाचे जंजाळ॥४॥ राजगादी प्राप्तीस। विचार करी तामस॥ अधिक बुध्दी देती त्यास। सहचर त्याचे॥५॥ गायीका मायावती। मारवाड देशी वास करी॥ तेथीचा नृप जोधाजी। आसक्त झाला तीजवरी॥६॥ सोडूनी देश मारवाड। आली पालनपूर॥ नृपाचा पाहूनी स्वभाव। आली अहमदाबादेत॥७॥ महंमद बेगडा नृपा। तीयेसी दरबार गायीका॥ मान सन्माने देखा। नियुक्त करी॥८॥ रंभेचे रूप। कोकीळेचा कंठ॥ मयुरीचे नृत्य। ऐसी विलोभनीय मायावती॥९॥ पैजणे झंकारे पदन्यास। डोले माथी छत्र विन्यास॥ नर्तने दावी मुद्रास। त्रिभंग शालीनी॥१०॥ गंधार असे गळ्यांत। म्हणून लक्ष्मी लोळत॥ षड्ज पंचम लाविता युक्त। श्रवणीं सूक्ष्म गंधार॥११॥ सोळा शृंगारा समेती। नृत्य करी मायावती॥ ओडव, षाडव, संपूर्णेती। गायी राणीणी छत्तीस॥१२॥ राग पांच स्वरांचा ओडव। सहा स्वरांचा षाडव॥ सात स्वर पूर्णतः। बारा स्वर भैरवीचे॥१३॥ षोडश जे शृंगार। अल्पसे

कथीन समग्र॥ तुरंगा प्रमाणें घुंगट। नेत्र हरीणासम॥१४॥ गजासम असे गती।
 सिंहासम कटी॥ स्वर पंचम कोकीळेप्रती। भ्रमराकृती भुंवया॥१५॥ नाक शुकचंचुवत।
 मीनासम चंचलता॥ कवठ फळासम कुच। दंत जसे डाळींब दाणे॥१६॥ हनुवटी
 बदामापरी। प्रवाळ भरले अधरी॥ चंपकासम कांती। गंध केतकीचा॥१७॥ नाभी
 कमलाकृती। गाल गुलाबसे शोभती॥ ऐसी लावण्या मायावती। जणुं अवतरे देवांगना॥१८॥
 मायावतीचा उत्कर्ष। असह्य अन्य गणीकांस॥ जेथें असे उत्कर्ष। तेथ द्वेष मत्सर
 असे॥१९॥ कांहीही करून। करावे मायावतीचे पतन॥ चाकरांकरवी योजना करून।
 आबाखानास सांगती॥२०॥ आबाखान कामिक। आला मायावती गृहास॥ अवर्णनीय
 पाहून रुप। मदनवाते झपाटला॥२१॥ म्हणे ऐक मायावती। वश हो मजप्रती॥
 ऊद्याचा सुलतान निश्चिती। मीच होयीन॥२२॥ करीन तुला बेगम। विचार करी
 तीन दीन॥ अन्यथा तुझे हनन। करीन मी॥२३॥ कैसी प्रेमाची गत। अन्हेरीता
 क्रूर होत॥ मायावती होय व्यथीत। विरघळले श्रृंगार॥२४॥ काळ ठाकला समीप।
 मायावतीचा दाटे कंठ॥ राहीले जीवनाचे दोन दिवस। रूप विष जाहले॥२५॥
 तंव तीचा सेवक। सांगतसे तीज हीत॥ जाय त्वरीत पीराण्यास। जेथ महापुरुष
 वसे॥२६॥ नाम त्यांचे इमाम। तव ईच्छा करील पूर्ण॥ तंव मध्यरात्र पाहून।
 प्रयाण करी मायावती॥२७॥ मजल दर मजल करीत। आली पीराण्यास॥ आले
 त्वरीत सन्मुख। श्रीगुरु॥२८॥ श्रीगुरुचरणीं लोळण घेत। आपुली व्यथा कथीत॥

ब. इ. ज्ञा.
अ. ३३

१५१

कन्ये तुज अभय देत। वदले श्रीगुरु॥२९॥ मायावती सांगतो तुज। जावे अहमदाबादेस॥
सुलतान तुझा रक्षक। अती आदरेल तुजसी॥३०॥ विषयांध आबाखान। तो पावेल
मरण॥ अतर्क्य ईश्वर लीला गहन। येथील तुज अनुभवा॥३१॥ मायावती गेली
निघून। छळी तीज आबाखान॥ कोपीष्ट झाला सुलतान। हीनता ऐकून पुत्राची॥३२॥
हेरांकरवी झाले जात। आबाखाना राज्य हव्यास॥ कदा करवी हत्येस। ईच्छी आपुले
मरण॥३३॥ सत्तेचे न्यारे फंद। नीतीचे तुटती बंध॥ डोळ्यात चढते धुंद। नाते
हा शब्द नसे॥३४॥ कोण पिता कोण पुत्र। सत्तेमार्जी विरून जात॥ दया, माया,
क्षमा अस्त। सत्तेठायीं होतसे॥३५॥ आज्ञा देयी सुलतान। लोहार्गले करूनी बंधन॥
दरबारी आणा आबाखान। शिक्षा देणें तयासी॥३६॥ लोहार्गले जखडून। आणिला
दरबारी आबाखान॥ रक्ते भरले नयन। कोपिष्ट सुलतानाचे॥३७॥ गर्द विषाचे पात्र।
आणिले दरबारांत॥ हस्तपद बांधीले स्तंभास। लोंबकळे ग्रीवा॥३८॥ आबाखानाची
पशुवत् स्थिती। महाविष प्राशविती॥ विषय झाला विष तयासी। आगांतुक मरण
ओढविले॥३९॥ आबाखानाचे प्रेत। ओढीती पशुवत॥ राजपुत्राची ऐसी गत। जी
नसेल स्वप्नी॥४०॥ श्रीगुरु पाठीराखा मायावतीस। आली अहमदाबादेस॥ नृप करी
सन्मानेस। जाहली सुखी गुरुकृपे॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥
मायावती रक्षणं नाम, त्रिस्त्रीशंव्योध्यायः॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३४

१५२

अध्याय ३४ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ काशिपुरे नीत्य स्नानं, गिरनारे वास नित्यकम्॥ श्रीदत्तात्रेय इति मंत्रः सर्व काम फलप्रदम्॥२॥ काशिक्षेत्रं निवासो यं, जान्हवि चरणोदकम्॥ गुरुः विश्वेश्वर साक्षात् तारकं ब्रह्म निश्चितम्॥३॥ श्रीगुरु बन्हाणपुराहून्। निघाले लाछोरा लक्ष्मन्॥ दीसे आंबेराई छायापूर्ण। दिसले कोणी पांथस्थ॥४॥ शांत छाये घेती विश्रांती। देवतांब्या बोलती गोष्टी॥ क्रमणा करावी पुढती। असे ग्राम नजिक॥५॥ ऐसे तयां पाहून। तेथ वसती श्रीगुरु येवोन॥ तिरस्कारीती तयां बघून। दीसे साधी वेषभूषा॥६॥ श्रीगुरु आवर्जून। म्हणें आलांत कोठून॥ कोठे ठेविणे प्रस्थान। काय हेत मनी वसे॥७॥ तंव सांगती पांथस्थ। आम्हीं असो यात्रिक॥ जाणें आम्हां अगत्य। क्षेत्र पुरी वाराणसी॥८॥ जेथे सर्वदा विश्वनाथ। निवासी असे काशीत॥ काशी महामुक्ती क्षेत्र। ऐसे वदती पूर्वसुरी॥९॥ खानदेशची पोळी। पंढरपुरची टाळी॥ काशिमध्यें होळी। प्रसिध्द असे॥१०॥ जन्मास येवोन। करावे काशिदर्शन॥ पवित्र गंगा स्नान। जने करावें॥११॥ गौतमीतटी तप करता। मुनी होती ऊर्ध्वरिता॥ नर्मदातटी साधना करिता। मुक्त होय व्याधीतुनी॥१२॥ या कारणे महाजन। जाणे वाराणसी लक्ष्मन्॥ आणि विशेष लक्षण। ऊलटी गंगा काशित॥१३॥ श्री गुरु म्हणती तयांसी।

न जाणे दूर तुम्हांसी ॥ येथेच वसे काशि। ऐसे सत्य जाणीजे ॥१४॥ पांथस्थांच्या समोर। करीती दक्षिण कर ॥ म्हणती पहा सत्वर। येथे प्रकटे वाराणसी ॥१५॥ कफनीची बाही। मोकळी करीती लवलाही ॥ यात्रिक अचंभे पाही। दीसे अतर्क्य ॥१६॥ स्थान जे वसले। त्याचे भान हरपले ॥ सर्वत्र दीसू लागले। घाट मंदाकीनीचे ॥१७॥ करीती गंगास्नान। विश्वनाथाचें दर्शन ॥ काळभैरवा वंदून। पातले घाट मणिकर्णिका ॥१८॥ संत, संन्यासी, महंत। तैसे वृषभ उन्नत ॥ काशिक्षेत्री अमित। दिसती स्थानी ॥१९॥ क्षेत्र विधी आवर्जून। श्राध्द पिंडादी तर्पण ॥ उत्तर दक्षिण मानस यात्रा करून। आले गंगातटी ॥२०॥ त्यां ग्रामींचे जन। भेटती त्यां तेथ ॥ म्हणती कैसे आलात। निघुनी आम्हां नंतर ॥२१॥ पाहती चौदा घाट। मंगलागौरी कपालेश्वर ॥ लक्षविनायक अन्नपूर्णा। वंदीली क्षीरभवानी ॥२२॥ कालभैरवाचे गंडे घेती। ग्रामस्थां देण्यासी ॥ विश्वेश्वर लींग पाहती। शाळीग्रामासम कृष्ण असे ॥२३॥ ऐसा लोटता प्रहर। घेती श्रीगुरु मागे कर ॥ ध्यानमग्न यात्रिक। नेत्र उघडती ॥२४॥ जया स्थानी वसले। तैसेच पुन्हां दीसले ॥ श्रीगुरुंनी त्यां पुसले ॥ झाली का काशि यात्रा ॥२५॥ होवोनी अचंभीत। एकमेका पाहत ॥ म्हणार्वे सत्य वा असत्य। काय म्हणार्वे ॥२६॥ श्रीगुरुंसी वंदूनी वदत। भाग्य आमुचे अमूप ॥ येथेच दर्शन आम्हांस। श्रीक्षेत्र काशी ॥२७॥ काशित घेतला प्रसाद। तो दीसे करात ॥ निर्माल्य बिल्वदल। तेही असे ॥२८॥ श्रीगुरु पुसती त्यांसी। क्षेत्री काय असे विशेषी ॥ क्लेश देवोनी देहासी। साधती

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३४

१५४

काय ॥२९॥ अडुसष्ट तीर्थक्षेत्र स्थानी । केवळ, पाषाण पाणी ॥ त्यांचे अर्चन करूनी । काय लाभ मानवा ॥३०॥ स्नाने पापांचे क्षालन । अथवा होते पुण्यवर्धन ॥ तरी भोग राहती भोगून । कां जन तीर्थस्थ ॥३१॥ ज्ञान आणि आत्मशांती । कोणा लाभली पुण्यक्षेत्री ॥ अहंकार उठे चित्ती । यात्रे जोडीले पुण्यकर्म ॥३२॥ तीर्थ क्षेत्रादी आचरून । लाभतो मोक्ष धाम ॥ हा तो केवळ भ्रम । मन रथ फीरे विकट विजनी ॥३३॥ मोक्षाच्या प्राप्तीसाठी । आहेत कथिल्या नानाकृती ॥ परंतु त्याची निष्पत्ती । कोठे न दीसे ॥३४॥ मन होतां अमन । बुध्दीत ऊतरे ज्ञान ॥ ललनांत होतां तेज वर्षण । ईच्छीत दर्शन होतसे ॥३५॥ सप्त मोक्षपुण्या, चारीधाम । हीमाद्री त्रियुगी नारायण ॥ बारा ज्योतीर्लींग महीमान । अष्टोत्तरशत शक्तिपीठे ॥३६॥ पूर्वी जाहले सागरमंथन । खुण धरोनी ज्ञानपूर्ण ॥ चौदा विद्यांचे निधान । सहज प्राप्त होतसे ॥३७॥ सप्त मोक्षपुण्या म्हणती । त्यांची देहीच असे व्याप्ती ॥ कशास होऊनी कष्टी । पर्यटन करावे ॥३८॥ भुगर्भी असते धन । वरी राहे निर्धन ॥ आणखी काय प्रमाण । द्यावें अभागाचें ॥३९॥ ईश असतां हृदयांत । कां बाहेर शोधणे लागत ॥ पर्यटणे कोणास । जाहली ईश्वर प्राप्ती ॥४०॥ राहूनी प्रपंचात । सहज ईश्वर प्राप्त होत ॥ एकाग्र करूनी चित्त । आसनी शांत असावे ॥४१॥ सोपी म्हणती भक्ति । परी ती अवघड अती ॥ भक्तीत बहीःअंगी कृती । अनेक असती ॥४२॥ ऐशा भक्तिहून सहज । योग असे साध्य ॥ योगात अंतरंग ।

कृती होत अभ्यासे ॥४३॥ ईशापासून न होयी विभक्त। त्यासी म्हणावें भक्त ॥
 भक्तिमध्ये सगुणास। प्राधान्य असे ॥४४॥ जया सगुणभक्ती म्हणती। तथा अर्चने
 लागे मूर्ती ॥ त्यांचे प्रकार असती। अष्टाविध ॥४५॥ काष्ठमूर्ती, शिळामूर्ती, चंदनलेपमूर्ती,
 चित्रमूर्ती ॥ मृत्तिकामूर्ती, रत्नमूर्ती। धातूमूर्ती, मूर्ती वालुकामय ॥४६॥ तेथ देवत्व कल्पून।
 गंध पुष्पादी पूजन ॥ प्रतीमेस प्रत्यक्ष मानून। ठेविती श्रद्धा ॥४७॥ भर पडे त्यांते।
 पूजीती देवता यंत्रे ॥ बाण शाळीग्राम समवेत। अस्त्रे पूजीती त्यांची ॥४८॥ पूजीती
 शाळीग्राम अठरा। म्हणती शाळीग्राम क्षेत्र ॥ प्रत्येक शाळीग्रामा एक। अठरा पूजीती
 लक्ष्मीचक्रे ॥४९॥ इह शाळीग्रामा दोन। छत्तीस होती गोमती पद्मे ॥ बहात्तर संख्या
 होत पूर्ण। शाळीग्राम क्षेत्राची ॥५०॥ तांब्याची श्रीनिवास मूर्ती। संगे लक्ष्मी पद्मावती ॥
 त्यापुढे बहात्तर प्रतीके ठेविती। शहात्तरावा शंख दक्षिणावर्त ॥५१॥ एकवीस गणपती।
 बारा लिंगे ॥ सवे शक्ति, भैरव। लागे विरभद्र मूर्ती ॥५२॥ जितक्या देवता। तितकी
 यंत्रे ॥ तैसीच त्यांची तंत्रे। व्रतोपवासादी ॥५३॥ जीतकी दैवते जास्त। भक्ती महता
 मानी स्वतःस ॥ प्रतीमा पूजा अल्पबुद्धीयांस। परी असावी मर्यादा ॥५४॥ आधी
 चेतवावे अंतरात्म्यास। मग बसावे पुजेस ॥ उपचार अर्पिता त्यास। लक्षावा आत्माराम ॥५५॥
 सगुणाचें धरूनी सूत्र। जावे निर्गुणा प्रत ॥ मूर्ती पुजणे विविध। त्यांहून उत्तम
 मूर्त पूजा ॥५६॥ पृथ्वी, सूर्य, चंद्र। जाणावी दैवते मूर्त ॥ ते जया न होय साध्य।

ब्र. इ. मा.
अ. ३४

१५६

अर्चावी मूर्त दैवते अन्य॥५७॥ माता दैवत, पिता दैवत। श्रीगुरु दैवत॥ साधु,
संत, महंत। प्रत्यक्ष रूपे ईशाची॥५८॥ परमात्मा सर्व व्याप्त। नसे मूर्ती बंधनात॥
सप्तचक्रांतील दैवते। मानसपूजे अर्चावी॥५९॥ प्रथम करावे गणेशपूजन। ऐसे शास्त्र
वचन॥ तेव्हां मुलाधार ध्यावून। चतुःशक्तीसहीत गणेश ध्यावा॥६०॥ जितक्या पाकळ्या
कमलासी। तितक्या शक्ति वास करीती॥ अंतर्चक्षुने तयांसी। पूजन करावे॥६१॥
युगाची उत्पत्ती। जाहली ज्या तिथीसी॥ तीच धरावी व्रतासी। व्रत युगदेवतेचे॥६२॥
गुरुवारी एकादशीस। प्रवर्ते युग सत्य॥ ब्रह्मदेव जनार्दन दैवत। व्रत होते एकादशी॥६३॥
रविवारी चतुर्दशीस। युग पावले त्रेतास॥ श्रीरामचंद्र दैवत। चतुर्दशी व्रत जाणीजे॥६४॥
सोमवती अमावस्येस। द्वापार आले प्रवर्तून॥ दैवत श्रीकृष्ण भगवान। व्रत अमावस्येचे॥६५॥
शुक्रवारी द्वितीयेस। कलीयुग आले उदयास॥ श्री निष्कलंकी नारायण दैवत। व्रत
द्वितीयेचे॥६६॥ प्रत्येक युगास। पूजनीय दिशा अन्य असत॥ तयांचे सन्मुख। अनुष्ठान
करणे असे॥६७॥ उत्तर दिशा कृतासी। पूर्व त्रेतासी॥ दक्षिण द्वापारासी। कलीयुगा
पश्चिम॥६८॥ ज्या युगीचे जे दैवत। त्याचा गायत्रीमंत्र सिध्द॥ पुरश्चरण हवना
युक्त। असे तत् गायत्री॥६९॥ श्रोते होवोनी सावध। श्रीगुरुंनी नसे केला सगुण
निषेध॥ सगुण उपासना तत्व। जाणावे ऐसे कथिले॥७०॥ कलश पूजन। हे असे
सगुणोपासन॥ ते श्रीगुरुंसी मान्य। ऐसे जाणीजे॥७१॥ पूजेत विविध देवता मूर्ती।
विचलीत मनोवृत्ती॥ अवडंबर अतिरेकाप्रती। विरोध श्रीगुरुंचा॥७२॥ प्रकाश करणे

परावर्तीत। शक्ति असे जड-अजडात॥ मानव देहांतून विशेष। प्रकाश परावर्तन
असे॥७३॥ मूर्तीतील परावर्तीत प्रकाश। तैसाच देहातील॥ एक होता संयोग। मूर्ती
सजीव दिसे॥७४॥ शाळीग्रामावर ब्राहाटक ध्यान। होता प्रकाश संयोगन॥ त्वरीत
दिसे शुभ्र वर्ण। अनुभव घेयीजे॥७५॥ जेथ अवतारादीकांचा वास। तया म्हणती
क्षेत्र॥ तेथीच्या जलाशय नदीस। तीर्थ म्हणती॥७६॥ जाता तीर्थ यात्रेस। शांत
चित्ते करावे स्नानास॥ युगदीशा होवोनी सन्मुख। ध्यानी असावे॥७७॥ ध्येय संकल्प
करून। ध्यातें असावे ध्यानमग्न॥ तयास येता तीव्रपण। मना संवेग येतसे॥७८॥
संवेग स्थिर करावा मनी। मग जावे देवता दर्शनी॥ संवेग असे तीन धारणी।
तीव्र, मध्यम मृदु॥७९॥ मनी असतां संवेग तीव्र। दिसे देवता प्रत्यक्ष॥ संवेग
किरण संयुक्त देवता किरणांत। ऐसे तेव्हां होतसे॥८०॥ संवेग असतां मध्यम।
पुंज दिसे तेजपूर्ण॥ संवेग असता मृदु जाण। पावे समाधान दर्शनी॥८१॥ स्थान
महीमा असे ख्याता। करणे असेल तीर्थयात्रा॥ स्नान दर्शन करता। ध्यानमग्नता
अवश्य असे॥८२॥ यात्रिकांस जाहले सत्यज्ञान। भ्रम गेला निरसुन॥ श्री गुरु आज्ञा
घेऊन। स्वग्रामा प्रवर्तले॥८३॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ काशिक्षेत्र
दर्शनं नाम, चतुःत्रिंशद्व्योध्यायः॥८४॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टाव ३५ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः॥१॥ श्रीदत्तात्रेयं शिवं पूर्णं भावाभाव विवर्जीतम्। अद्वैतं परमं गुह्यं
भेदाभेद विवर्जीतम्॥२॥ श्रीगुरु करित पर्यटन। मारवाड देशीं राहून॥ भक्त जनां
उपदेशून। पातले इडरगडासी॥३॥ इडरगडासी मंकासेन नाम। राजपूत तरूण॥ व्याधीनें
गांजीला गहन। निदान कोणा होतसे॥४॥ तथाचे आसजन। श्रीगुरुचरणा वंदून॥
म्हणती वाचवा मंकासेन। आपुल्या कृपे॥५॥ औषधासी गुण नाही। वैद्य हकीम
शकले सर्वही॥ संत फकीर आशिर्वचेही। फोल जाहली॥६॥ काय होते आपणांस।
सांगे न मंका कोणास॥ हात पाय आपटीत। अष्टौप्रहर लोळतसे॥७॥ श्रीगुरु पाहती
मंकास। तु गेला होता शिकारीस॥ काय घडले संध्यासमयास। सत्य सांगावे॥८॥
सांगे मंकासेन गुरुंस। एकदा गेलो शिकारीस॥ तीन प्रहर असतां दीवसास। गेलो
थकून॥९॥ विहीर दिसे नजिक। केले जलपान॥ कायेस होता शिण। निद्राधिन
झालो॥१०॥ सुगंध येत अवचित। आणि उघडले नेत्र॥ केवळ होता संधीप्रकाश।
अतर्क्य पाहतसे॥११॥ जलातून अवचित। लावण्यवती वर येत॥ अंगी भरे सुगंध।
सांगे नाम चंद्रावती॥१२॥ माझ्या जवळी बैसोन। करी प्रेम याचना॥ वेळ संपली
म्हणोसि। झाली अदृश्य॥१३॥ चंद्रावती न झाली प्राप्त। जाहला तीचा वियोग॥

ब्र. इ. गा.
अ. ३५

१५९

तोच मजसी रोग। ध्यास लावण्यवतीचा॥१४॥ श्रीगुरु म्हणती तयास। अवदशेचा
 ग्रास झालास॥ अष्टस्थानी अवदशा व्यास। कळे न तुज कैसे॥१५॥ दिपाचे छाये
 बैसो नये। राती दही भक्षुं नये॥ यागाचा पुरोडांश सेवू नये। वर्जावे ह्युतकर्म॥१६॥
 रजस्वला नसावें कारागृहा। सायंकाला वर्जी निद्रा॥ नेसूं नये मलीन वस्त्रा। अस्नात
 असो नये॥१७॥ ऐसे कोणी वर्ते। पावे अवदशा फेऱ्याते॥ केलीस नीद्रा संध्ये।
 अवदशा पावलास॥१८॥ गेला होता शिकारीस। जलदेवतेची शिकार झालास॥ मदनव्यथेचा
 विकार। रोम रोमीं भिनला॥१९॥ अरे मंकासेन। विरहव्यथा अती कठीण॥ जरी
 आले मरण। तरी व्यथा राहतसे॥२०॥ मदन व्यथे शंकरा पिडीले। मन इंद्राचे
 बोकालीले॥ विश्वामित्राचे सर्वस्व गेले। विरहाग्नी श्रीरामा असह्य॥२१॥ कामानळे
 त्रिपुरारी। धांवे पार्वतीचे पाठी॥ ती लपे मुनी आश्रमांती। मुनी पाहे शंकरा॥२२॥
 म्हणें माझी संध्या वेळ। आला दर्शनी बोकाल॥ देतसे शाप प्रबळ। लींग तुझे
 झडेल॥२३॥ लींग तुटून पडले धरा। त्याच्या ठिकच्या झाल्या बारा॥ स्थापन करीती
 ऋषीश्वरा। ती बारा ज्योतिर्लींगे॥२४॥ सत्यार्थ घे जाणून। लींग म्हणजे शिव सूक्ष्मपण॥
 तेज झाले स्त्रवन। म्हणती पारा तयासी॥२५॥ मंका तुझ्या रोगा निवृत्ती। जलदेवतेची
 प्राप्ती॥ गेली चाळवोन तुजप्रती। ती वश करवितो तुज॥२६॥ जाहले दोघे अश्वारूढ।
 अरण्य मार्ग क्रमीत॥ अश्व थांबती त्वरीत। जेथ विहीर जीर्ण॥२७॥ मंत्रे करूनी
 बंधन। श्रीगुरुंनी केले आसन॥ प्रत्यक्ष देवता येऊन। भू भाग रक्षीती॥२८॥ मंत्रुनी

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३५

१६०

विभूती। विहीरीत टाकीली॥ जला होत ऊंचंबळी। मंत्र योगे॥२९॥ आले घनत्तम दाटून। मध्यरात भयमान॥ आणि जलांतून। आली वर चंद्रावती॥३०॥ श्रीगुरुंसी वंदीता। अधोमुख झाली जलदेवता॥ म्हणती मंकासी देहक्षिणता। आली तव कारणे॥३१॥ तरी एक उपाय यास। करी मंकासी विवाह॥ घेऊन येते पित्यास। असावी संमती तयांची॥३२॥ पिता घेऊन सांगती। आली चंद्रावती॥ श्री गुरु आशिर्वचती। झाला गांधर्व विवाह॥३३॥ चंद्रावतीसी श्रीगुरु सांगती। काल होता पूर्ती॥ जाणे होयील तुजप्रती। आपुले मूळ स्थानासी॥३४॥ चंद्रावती म्हणे गुरुवरा। एक द्यावे वरा॥ माझा विरहकाल येता। रक्षावे मज पतीस॥३५॥ आशीर्वाद तयां देऊन। श्रीगुरु करीती प्रस्थान॥ तंव येऊनी मंकासेन। पुसे तयांसी॥३६॥ आपुले पुनर्दर्शन। होयील कवण स्थानी॥ यावे आमुचे धामी। खुण सांगती श्रीगुरु॥३७॥ साबरमतीचे नजिक। क्षेत्र असे कुमारीका॥ ब्रह्मदेव झाले निर्मिता। तये क्षेत्रासी॥३८॥ श्री निष्कलंकी नारायण। वसे तेथ निर्गुण॥ कामना तेथ होती पूर्ण। श्रीलक्ष्मीपती गुरुकृपे॥३९॥ ऐसे सांगुनी तयांसी। श्रीगुरु ठेविती प्रस्थानासी॥ आनंद झाला समस्तांसी। पुण्य फळले मंकाचे॥४०॥ पत्नीसर्वे आनंदात। मंकासेन सुखांत॥ सुख काल जायी त्वरीत। काल भान नसे कोणा॥४१॥ ऐसे संसार चक्र। सुखा पाठी दुःख येत॥ जरी ते अल्प असत। अती असह्य होतसे॥४२॥ सुखांत गेली वर्षे सात। चंद्रावतीचा काल नियोजीत॥ तो येतसे समीप। व्याधीने पिडीले तीयेसी॥४३॥ औषधीने त्यजीला

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३५

१६१

गुण। निकृष्ट झाले रसायन॥ काया पावतसे क्षीण। दीनमान लोटता॥४४॥ म्हणे मंकास एक दिवस। फिटत आले ऋणास॥ आपुला सहवास। अती अल्प असे॥४५॥ जवं मी सोडीन देहासी। दुःख न व्हावें आपणासी॥ जेवढा योग आयुसी। तेवढा प्राप्त भोग॥४६॥ समजावीता ऐसे पतीस। चंद्रावती त्यजी देहास॥ त्वरीत प्रवर्ते मूलस्थानास। देह मायावी टाकून॥४७॥ मंकासेना दुःख दारूण। सोडीना ठाय स्मशान॥ तया घेऊनी आस जन। आले गुहासी॥४८॥ झाले मंकास स्मरण। म्हणें जावे गुरुदर्शना॥ आला कुमारीका क्षेत्र पीराणा। जेथे वास श्रीगुरु॥४९॥ श्रीगुरु तया शांतवित। म्हणती व्हावे शांतचित्त॥ चंद्रावती जल देवता असत। प्रवर्ते काल सरता॥५०॥ म्हणती धर अभिमान। झाले जलदेवतेसी लग्न॥ कधीं येते कां घडून। मीलन मानव देवतेचे॥५१॥ तरी आयु उर्वरीत। कंठावे प्रभू स्मरणांत॥ असे तेच शाश्वत। अशाश्वताचे स्मरण त्यजी॥५२॥ मानव जन्माचें सार्थक। ईश्वर स्मरणीं व्हावे रत॥ मंका मस्तकीं ठेवितां हस्त। निरसन झाले दुःखाचें॥५३॥ मंका आला आपुले ग्रामास। असे ईश्वर स्मरणांत॥ कांहीं काल करूनी व्यतीत। गेला वनांतरा॥५४॥ गीरी कंदरी वास करीत। पुन्हां न दिसे कोणास॥ श्रीगुरुकृपा होय जयास। जन्म पावे सार्थकी॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ मंका देवता विवाहसिध्द नाम, पंचत्रिंशद्व्योध्यायः॥५६॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

ब. इ. ज्ञा.
अ. ३६

१६२

अष्टाव ३६ वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः ॥ १ ॥ श्री दत्तात्रेय जगदीशो सगुणः पुरुषोत्तमः ॥ ब्रह्माक्षरो ज्ञाननाथो अनाथनाथः कृपानिधिः ॥ २ ॥ श्रीगुरु अनाथनाथ। कल्पद्रुम भक्तांस ॥ जयांचें पुण्य भाग्यास। त्यास कृपा होतसे ॥ ३ ॥ आर्तियांचे करुणा कल्याण। अक्नीवरी ये अवतरून ॥ सत्यलोकांचे अवतरण। क्षेत्र श्री कुमारीका ॥ ४ ॥ तेथे जाऊनी जे साधन करीती। त्वरीत होते फलप्राप्ती ॥ अनुभवाची प्रचिती। घेयीजे तेथ जाऊनी ॥ ५ ॥ गुर्जर देशात। ग्राम नटवर नडीयाद ॥ तेथे वसे एक वणीक। सुखे नांदतसे ॥ ६ ॥ तयासी कन्या एक। सौंदर्यवती सुलक्षण ॥ अंगा केतकी गंधमान। नाम सेजलदे ॥ ७ ॥ एकदा ऐसी ग्रामात। असतां विहरत ॥ आला कस्तुरीगंध। दुमदुमे वातावरण ॥ ८ ॥ गंधे गेली मोहून। तैसीच झाली मग्न ॥ घरी येता बेभान। दावी विकृत क्रीया ॥ ९ ॥ विविध भाषांत। बडबड करीत ॥ आणि होता मध्यरात। धांवे सैरावैरा ॥ १० ॥ औषधे, गंडेदोरे। करीती ऊतारे ॥ तंव अंगी संचारे। एक प्रेतात्मा ॥ ११ ॥ प्रेतात्म्यानें झपाटले। गरगर फिरवी डोळे ॥ वस्त्रे फाडूनी लोळे। अति विकार अवसेसी ॥ १२ ॥ जंव येयी पापभोग। अथवा असता व्याधिस्थ ॥ तयांसी भूत। त्वरीत झपाटीत ॥ १३ ॥ भूतांचे असती अठरा प्रकार। तैसेच त्यांचे विकृताकार ॥ कोट्यावधी सहचर। असती त्यांचे ॥ १४ ॥ देव,

असुर, गंधर्व। नाग, यक्ष, ब्रह्मराक्षस॥ राक्ष, प्रेत, पिशाच्च। भांडक, कालार्द, औंकीर॥१५॥ वेताळ, गुरु, पितर। ऋषि, वृद्ध, सिद्ध॥ ऐसे अष्टादश प्रकार। असती भूतांचे॥१६॥ देहाचे रंध्रांतून। पिशाच्च देही प्रवेशन॥ प्रवेशाचे मान। प्रत्येकाचे वेगळे॥१७॥ वातावरणी भरे सुगंध। तंव भरे उन्माद॥ सुगंधे देही प्रवेशत। भूत यक्षाचे॥१८॥ प्रमाणें करावे निश्चित। सेजलदे लागे यक्षभूत॥ उपचार करीती अमूप। परी गुण येईना॥१९॥ नवरात्र आणि शिवरात्र। अष्टौप्रहर भुते मुक्त॥ तेव्हां असावे सावध। वेळ काळ पाहूनी॥२०॥ पितृ पक्ष भाद्रपदांत। पितर पिशाच्या येई उत॥ ऋषी मुनी संमत। श्राद्ध, पक्षान्न वर्जिते॥२१॥ आणिला कोणी मांत्रिक। पछाडे तयासी भूत॥ कोणी बाटलीत भरे भूत। तंव काचपात्र फुटे॥२२॥ जंव पछाडे भूत। प्रथम प्रहार काचेवर होत॥ नऊ वेळाहूनी अधिक। प्रहार होत नसे॥२३॥ म्हणून सुवासिनीने। भरावे नऊ कांच कंकण॥ भूत येता झपाटून। कांच कंकण फुटे॥२४॥ अंगी ओल्या हळदीस। सांज काली वृक्षछायेस॥ पछांडे पौर्णिमा अवसेस। तया प्रथम ऊतारा मूत्राचा॥२५॥ जी भूते पछाडती। तयांच्या असती नियमीत तीथी॥ त्या तीथीस अती। चाळे असती तयांचे॥२६॥ भूतांच्या क्रीया ऊक्त। अधिक नाही विस्तारीत॥ देवाहूनी अधिक। जना आवडती भूतकथा॥२७॥ दावीला अल्प संकेत। कैसे पछांडे भूत॥ म्हणून मानवे अपार। शास्त्र प्रमाण त्यजुं नये॥२८॥ उपाय केले अनेक। हताश झाला वणीक॥ तंव एक ग्रामस्थ। मार्ग दावितसे॥२९॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३६

१६४

म्हणे जावे त्वरीत। पीराणा कुमारीका क्षेत्र॥ एक अवतारी पुरुष। वसे तेथ॥३०॥
तयांच्या दर्शन मात्रे। हरीती सकल दुरीते॥ कामना पूर्तीते। स्थान असे विशेष॥३१॥
सवे घेऊनी सेजलदेस। आला वणीक पीराण्यास॥ वंदूनी श्रीगुरूपदास। निवेदी
व्यथा आपुली॥३२॥ सेजलदे पाहून। श्रीगुरु पुसती तू कोण॥ पिशाच्च धरी मौन।
शब्द ना ऊचारी॥३३॥ तंव घेऊनी नारळ। मारीला सेजलदे भाळावर॥ फूटले
श्रीफळ। सेजलले अंगी स्ववे जल॥३४॥ तव झाला संचार। पिशाच्च करी बरळ॥
पछाडला तव काफर। काय तुमचे जातसे॥३५॥ तथा सांगती गुरुवर। येथे नसे
काफर॥ तरी सोडी शरीर। नातर अग्रीत टाकीन॥३६॥ मग बोले पिशाच्च। जर
मज कराल मुक्त॥ सोडीन शरीरा तरच। कृपेश व्हावे॥३७॥ तयावरी प्रोक्षूनी तीर्थ।
म्हणती तुवां केले मुक्त॥ वंदन करूनी श्रीगुरुंस। पिशाच्च गेले निघून॥३८॥
सेजलदे झाली पूर्ववत। आनंदला वणीक॥ अन्नदान करीत। गेला स्वग्रामा गुरु
आज्ञे॥३९॥ सहस्त्र वर्षपर्यंत। पिशाच्च योनी असत॥ कृपा करीतां महासिध्द।
तरच मुक्त होती॥४०॥ श्रीगुरु महीमा अलौकीक। मुक्त जाहले पिशाच्च॥ श्रीगुरुकृपा
श्रेष्ठ। टळती दुर्योग॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ पिशाच्च
परीहारं नाम, षट्त्रिंशद्व्योध्यायः॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

अष्टाव ३७ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तात्रेय प्रसन्नोस्तु, बालार्क सम कांतिमान्॥ रक्तांगः श्यामलांगश्च, बहुवेषो बहुप्रियः॥२॥ पेटलाद् नाम पंपावती। तथा ग्रामी श्रीगुरु येती॥ ग्रामस्थ दर्शनार्थी। येती गुरुस्थानी॥३॥ श्रीगुरु स्थानास। जमले रात्री ग्रामस्थ॥ उपदेशामृत तयांस। प्राशविती श्रीगुरु॥४॥ श्रीहरिच्या प्राप्तीसाठी। आर्तता असावी चिन्ती॥ असे स्मरणांत महाशक्ती। ईश्वर दर्शन होतसे॥५॥ केवळ सुखाच्या प्राप्तीस। रहाटती प्रपंचांत॥ ईश विन्मुख तयांस। मानवरूपी तो कीटक॥६॥ परमेश स्मरणी नसे प्रीती। ती जाणा शुष्क भक्ती॥ वालुकेवरी जैसी कुटी। बांधणें व्यर्थ॥७॥ ऐसे जना उपदेशीत। तव आला कोणी श्रीमंत॥ नाम तयाचे सवदास। हंसतसे कुबुध्दीक॥८॥ धनमदें ऊन्मत्त। बोले श्रीगुरुंसी विपरीत॥ म्हणे तुम्हीं ईस्लाम अभद्र। कैसे उपदेशिता परधर्म॥९॥ श्रीकृष्णानें पांचजन्य फुंकून। सांगितले गीताज्ञान॥ तरी अज्ञानी जन। त्याहून काय उपदेशिता॥१०॥ ईश्वराचे ऐके न कोणी। तेथे थटे मानववाणी॥ सुवर्णकारे नळी फुंकोनी। वात राहे कां नलीकेत॥११॥ श्रीगुरु समजाविता तयास। ऊचित नोहे संतद्रोह॥ संत महंतांचे वचास। सत्य करी ईश्वर॥१२॥ अवमानिता संतांसी। काय लाभ तुम्हांसी॥ भाग नसे पुण्यासी। भागी न व्हावे पापाचे॥१३॥

ब. इ. जा.
अ. ३७

१६६

दुश्चित असता मन। त्यांत भरे मत्सरान॥ करूनी श्रीहरी स्मरण। मन आपुले
शांतवी॥१४॥ ज्या घरी दुश्चित पुरुष। ते घर नोंहे कारावास॥ दुश्चित होती
दारा पुत्र। ऐशांच्या संगतीने॥१५॥ भावे तुज येथ। तर बसावे स्वस्थ॥ ना तरी
मार्ग। अनुसरीणे आपुला॥१६॥ उपदेशुनी जनास। श्रीगुरु मार्ग कमीत॥ सज्जनांचे
अंतरात। ज्ञानज्योत प्रकटली॥१७॥ सवदास आला गृहास। घरी होतसे आकांत॥
त्याचा प्रीय पुत्र। पडला मृत्यु शय्येवरी॥१८॥ श्वासा होय प्रतिबंध। आकाश
लक्षी नेत्र॥ वैद्य, हकीम भगत। गात्र गलीत जाहले॥१९॥ आपांस व्याकुळे त्याहाळी।
ना हले नेत्र पल्लवी॥ अवसान शक्ति थिजली। तुटली दोरी आयुची॥२०॥ आयुची
दोरी तुटत। यांत असे सखोल अर्थ॥ नियतीचे क्रीयेप्रत। अवधान देयीजे॥२१॥
अंतःकाल ठाके समीप येऊन। त्याचे दक्षिण पदांगुठांतून॥ शुभ्र सूक्ष्म धुम्रासम।
पुंज बाहेर येतसे॥२२॥ तया विरल पुंजात। असे त्याचा सूक्ष्म देह॥ तो जातसे
अंतराळात। अंगुष्ठी त्याचा तंतु असे॥२३॥ तंतु जैसा प्रसरण होत। पुंज तरंगे
अवकाशांत॥ तंव घरघर लागे देहास। शुध्द हरपे॥२४॥ उदानाचें होतां व्युत्क्रमण।
पदीचा तंतु जाई तुटोन॥ तंतु तुटता पावे मरण। आयु दोरी तुटली म्हणती॥२५॥
पुत्र पावला मरण। सवदासा घरे दुःख हूताशन॥ तया पाठी आले विघ्न। धन
नेले चोरांनी॥२६॥ पावता संकट। त्याचे साथी सवे येत॥ घराची झाली राख।

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३७

१६७

अनी प्रकोप जाहला ॥२७॥ क्षणापूर्वीचा धनवंत। भिकारी झाला क्षणांत ॥ भाग्यलक्ष्मी
निघुन जाता। धनलक्ष्मी जातसे ॥२८॥ विचार करी सवदास। महंतांचा केला द्रोह ॥
फळ त्याचे भाळास। होऊन कर्मगती पातले ॥२९॥ कृत कर्म झाला दुःखित। आला
कुमारीका क्षेत्रास ॥ पाहूनी श्रीगुरुंस। चरणी त्यांच्या निवटला ॥३०॥ अतुल जो बळी।
झालासे निर्बली ॥ आनंदे कान पिळी। नियती तयाचे ॥३१॥ करी श्रीगुरुंसी याचना।
कृपा करी दयाघना ॥ आपुल्या विण निर्धना। त्राता कोणी नसे ॥३२॥ जोवरी होते
धन। तोवरी होते आसजन ॥ आता न करीती अवलोकन। वदन माझे ॥३३॥ श्रीगुरु
सांगती तयास। करावे दान धर्मास ॥ आश्रय द्यावा पिडीतांस। त्यानें संतोष ईश्वरा ॥३४॥
सवदास म्हणें सांगा आपण। निर्धने कैसे द्यावे दान ॥ जया न मिळे अन्न। त्यानें
काय धर्म करावा ॥३५॥ आपुल्या कृपें करून। जर लाभेल धन ॥ तर दानधर्म। करीन
अवश्य ॥३६॥ कराल ते आपण करावे। मजसी निमित्त करावे ॥ कळसुत्रीचे बाहूलीये।
मुत्रधार नहा आपण ॥३७॥ श्रीगुरु म्हणती सवदासा। करी सिध्द संकल्पा ॥ तव मनीची
आर्ता। पुरविल नारायण ॥३८॥ तुझ्या शेतांत। वारुळ असे एक ॥ तया नजीक। अमाप
धन संचय असे ॥३९॥ घे काढून ते धन। करावा दान धर्म ॥ विपरीत होता मन।
धन नष्ट होयील ॥४०॥ श्रीगुरुंसी वंदुनी सवदास। गेला अपुल्या शेतात ॥ अमाप झाले
धनप्राप्त। श्रीगुरु स्मरणीं राहे सुखे ॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥
सवदास धनप्रदानं नामो, सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥४२॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३८

१६८

अध्याय ३८ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ काषायवासं यतीनाथ रुपम्॥ दंडकमंडलु धारकं सुदीव्य नेत्रम्॥ पंचगंगातीर वासं, शुभंकंच॥ दारीद्र्य हरणं, ते श्रीगुरु नमामी॥२॥ पूर्वजन्मी दिले वचन। इहजन्मी करीती पूर्ण॥ श्रीगुरुंचे महीमान। कळे ना देवादीका॥३॥ जो जयाचा हेत। पूर्ण करीती मनोरथ॥ ब्रह्मदेव अवतार। भक्तांकारणें वसतसे॥४॥ ऊत्तर गुजराथ देशांत। व्यापारी असे राहत॥ जुगल वणझारा नामक। अती लोभी धनाचा॥५॥ तारुण्य वयात। ऊदीम करी परदेशांत॥ आले तया वार्धक्य। पर्यटन होयीना॥६॥ जवळ राजधानी अहमदाबाद। ऊदीमा कारणे आला तेथ॥ द्विगुणें जाहला लाभ। संतोष पावे मानसी॥७॥ बुध्दी त्याची चतुर। अहमदाबादे करी व्यापार॥ नफा होत अपरंपार। म्हणें कवण दैवत प्रसन्न झाले॥८॥ परदेशीं नफा अल्प। सहज अमूप मिळे नजीक॥ निश्चित कोणी कृपावंत। असेल आपणा॥९॥ चंद्रमा आला उदयास। होती शुध्द बीज॥ दशगुणे नफा होत। धन गरीबां वाटतसे॥१०॥ तव कोणी फकीर येऊन। म्हणें ऐक सुजाण॥ तुज महापुरुष कृपाघन। करी दर्शन पीराण्यासी॥११॥ तयाचे कृपे करून। अमाप लाभे तुज धन॥ धरी तयांचे चरण। भाग्यरेखा ऊमटेल॥१२॥ विचार करी जुगल। फकीराचे वच सत्य॥ पीराण्यास

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३८

१६९

निघे त्वरीत। महापुरुष दर्शना॥१३॥ आला क्षेत्र कुंवारीका। श्रीगुरुंचे स्थान देखा॥
वातावरणी पवित्रता। जाणवे तयासी॥१४॥ श्रीगुरु चरण वंदीत। श्रीगुरु पुसती तयास॥
कोठे होतास आजपर्यंत। वाट पाहतो तुझी जुगला॥१५॥ जुगल झाला आश्चर्यमान।
कैसे जाणती माझे नाम॥ श्रीगुरु होतां कृपादान। स्मरे पूर्व जन्म तयासी॥१६॥
पूर्व जन्मींचे श्रीगुरुदर्शन। म्हणें करा उधरण॥ पुढील जन्मीं होयील ईच्छा पूर्ण।
धनवासना असे मनीं॥१७॥ करावी कामना पूर्ती। मग लाभेल मुक्ती॥ झाली
अगणित धनप्राप्ती। तरी शांती नसे मना॥१८॥ पूर्वजन्मींचे स्मरण। श्रीगुरु लाभ
इहजन्म॥ अगणित देतो धन। श्रीगुरु आशिर्वदती॥१९॥ आला वृद्धदापकाळ। केवळ
धनाखातर॥ फिरू नको चौफेर। वासना क्षय होणे असे॥२०॥ वासनेचा होणे
क्षय। तरच मोक्षाची सोय॥ नसें अन्य पर्याय। वासना संपवावी भोगून॥२१॥
जेथे प्राप्त होणे धन। ती भूमी असे अन्य॥ लोभ्यास प्रती क्षण। युगासमान
वाटतसे॥२२॥ लोभी गणितसे घटी। काल आकुंची आपुली गती॥ कधी अस्ता
जायील गभस्ती। जुगल वाट पाहे॥२३॥ लोभीयाचे मन। तया धनाचे वेष्टण॥
विनासायासे लाभे धन। चैन नसे जुगला॥२४॥ पावली मध्यराती। श्रीगुरु म्हणती
चल सांगाती॥ धरेत पद रूतती। गती रोध होतसे॥२५॥ लागले निबिड कानन।
अंधःकारे भरले तम॥ गंभीर वावटले नर्तन। भयमान सर्वत्र॥२६॥ स्थान अती

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ३८

१७०

भयानक। दिसे घनदाट चिंच वृक्षा॥ श्रीगुरु तथा निर्देशित। जावे वृक्ष तळवटी॥२७॥
जुगल जायी वृक्षापाशी। अती भय दाटे तयासी॥ घर्म निथळे अंगासी। दिसे
विशालकाय भुजंग॥२८॥ अंगावरती असती केस। नेत्र असती आरक्त॥ टाकी
विषारी फुत्कार। विशाल फणें भय दावी॥२९॥ मनी धनाचा लोभ। मृत्यू ठाकला
समीप॥ सोडी वेटाळे महानाग। पुन्हां वसे तैसाची॥३०॥ तेथ श्रीगुरु येऊन। म्हणती
वासुकी सोडी स्थान॥ घेयी रे ओळखून। हाची मालक धनाचा॥३१॥ पाही निरखुन
याचे पदासी। पदरेखा असे पदासी॥ करूनी घेयी खात्रीसी। असेल सत्य तरच
जावे॥३२॥ नाग निरीक्षी पदासी। अवलोकी स्पष्ट पदारेखेसी॥ फणा लाऊनी श्रीगुरु
पदासी। महानाग जातसे॥३३॥ श्रीगुरु बोधीती जुगलासीं। खणीं वृक्ष समीपेसी॥
सात चरू मिळतील तुजसी। पूर्ण सुवर्ण भरलेले॥३४॥ आशीर्वाद देतो तुज। धन
पुरेल वंशोवंश॥ निर्धन तुझ्या वंशात। नसेल कोणी॥३५॥ निर्धन्यास द्यावे धन।
क्षुधार्थासी द्यावे अन्न॥ अहंकार मद द्यावा टाकून। नारायण सदा स्मरी॥३६॥
कोणाचें न ठेवी ऋण। पण कोणी करीती अवमान॥ त्रास देती निष्कारण। ते
ऋण कदां न फेडावे॥३७॥ धन असावे शाश्वत। निर्धनता नसावी वंशास॥ तरी
सांगतो जे व्रत। ते अखंड आचारावे॥३८॥ जंव खंडीत होयील व्रत। लक्ष्मी जायील
त्वरीत॥ लक्ष्मीस बंध। या व्रतानें होयील॥३९॥ प्रतीमाह शुध्द बीजेस। निरंकार

करावा ऊपवास ॥ पूजा विधी करी चंद्रदर्शनास । मग पारणें करावे ॥४०॥ शुक्रवारी शुद्ध बीजेस । कलीयुग वर्ते धरेस ॥ ती युगतीथी विशेष । म्हणूनी ऊपवास करावा ॥४१॥ पूर्ण अमावशा बुधवारी । पूर्ण प्रतीपदा गुरुवारी ॥ चंद्रदर्शन शुक्रवारी । तेव्हां विशेष व्रत आचरावे ॥४२॥ गुरुवार, शुक्रवार । निरंकारी असावें बारा प्रहर ॥ शुक्रवारी चंद्रदर्शन झाल्यावर । पारणें करावें ॥४३॥ रवा, गुळ, तूप । नैवेद्य करावा परींकर ॥ थाऊरबीज व्रत । अवश्य आचरीजे ॥४४॥ चंद्रदर्शने लक्ष्मी स्थिर । चंद्र किरणें आरोग्य ॥ बीजयुक्त शुक्रवार । लक्ष्मी नारायणाचा असे ॥४५॥ अन्य स्थानी लक्ष्मी अस्थिर । नारायण पदीं स्थिर ॥ करी व्रत आरंभ । थाऊरबीज लक्ष्मी ॥४६॥ श्रीगुरुंसी पुसे जुगल । धन होतां प्राप्त ॥ कैसे न्यावें घरापर्यंत । मार्गी भय असे ॥४७॥ श्रीगुरु समजावीती तयास । त्यजी भयास ॥ रक्षीन मी धनास । तव घरी जायी पर्यंत ॥४८॥ जुगल करी विनवणी । कधी योग पुनर्दर्शन ॥ अभागासी आपण । जाहलात चिंतामणी ॥४९॥ वासनेची माया । जखडली तुझी काया ॥ ते बंधन जाता तुटोनीया । दर्शन होयील गुरु वदले ॥५०॥ श्रीगुरुंचे स्मरण करूनी । जुगल भेदी मेदीनी ॥ सप्त कुंभ सुवर्ण पूर्ण । लाभले चिंचवृक्षा तळी ॥५१॥ वरी झांकून वृक्षपत्रे । वरी बांधली काष्ठे ॥ ठेवोनी अश्वपृष्ठे । आपुले ग्रामा जातसे ॥५२॥ अहमदाबाद सीमेपर्यंत । जुगल अश्व येत ॥ जाता सीमा लंघनास । सीमा रक्षक अडविती ॥५३॥ काय असे कुंभात । जुगलास पुसत ॥ तंव तो मौन धरीत । निरुत्तर झालासे ॥५४॥ सीमा रक्षक कुंभ

ऊघडती। त्यांत वस्तु निकृष्टी॥ वस्तु नाहीत किमती। सीमेबाहेर पडे वारू॥५५॥
 मार्गक्रम आक्रमत। अती थकून जात॥ लागे अरण्य घनदाट। तेथे वसे विश्रांतीसी॥५६॥
 ग्रामामार्जी असे भय। वाटे अरण्य निर्भय॥ सूर्य जाहला अस्तमय। नीशाकाल
 प्रवर्तला॥५७॥ कांहीं करूनी उपाहार। वृक्षतळीं वसे निर्भर॥ करीत असे विचार।
 नीशाकाल सरेल कधी॥५८॥ दुर्गम्य काल अतुर्बळी। दूर दिसती मशाली॥ लुटारूंची
 टोळी। तथा दिशें येतसे॥५९॥ पातला यमदूतांचा मेळ। कंठी येई स्वर्णपाश॥
 लुटारु छळती तयास। धन देण्या कारणें॥६०॥ ऐसे ते महाक्रूर। ऊपसीती हत्यार॥
 जुगल वदे हरहर। श्रीगुरुंचे स्मरण करी॥६१॥ कुंभावरील काष्टे। लुटारू झाले
 दूर सारीते॥ कुंभ उघडीता तयांते। दिसती कोळसे भरलेले॥६२॥ कोळशांसम वदन।
 लुटारू झाले खिन्न॥ केली डोंगर पोखरण। परी उंदीर मिळेना॥६३॥ लुटारू झाले
 मार्गस्थ। जुगल कुंभी कोळसे भरीत॥ यथाक्रमें स्वग्रामास। आला आपुल्या॥६४॥
 पत्नी पुत्रां समवेत। कुंभ झाले ऊघडीत॥ सुवर्णोद्भव तयांत। अती प्रकर्षे जाहला॥६५॥
 सुवर्णाचे झाले कोळसे। कोळसा पावे सुवर्णांते॥ श्रीगुरु कृपावंते। रक्षीले जुगलासी॥६६॥
 श्रीगुरुवच प्रमाण। रंका देतसे धन॥ सदा अन्न संतर्पण। आदरे सिध्द मंहतासी॥६७॥
 श्रीगुरुकृपा असे जयास। काय अलभ्य तयास॥ श्रीगुरुपद अविनाश। असे जन्मोजन्मी॥६८॥
 इति श्री ब्रह्मावतार, श्रीइमामशाह ज्ञानामृते॥ जुगलं धनप्रदानं नाम अष्टत्रिंशद्व्योध्यायः॥६९॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्ट्यात्र ३९ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री बालचंद्र सुशुभेच किरीटे पुष्पहार मणीयुक्त वक्षम्॥ नारायणं महाविष्णुं सर्ग स्थित्यंत कारिणम्॥२॥ श्रीगुरु पर्यटन करीत। आले चितोडगडास॥ देव शोधे भक्तास। पूर्वार्जित ऋण असे॥३॥ बन्नासिंह राजपूत। तथा ग्रामी वसत॥ बुंदी ग्रामाहून येत। उदरभरणा कारणे॥४॥ तयें देखिले श्रीगुरु। म्हणें दिव्य महापुरुष॥ आणिले आपुले गृहास। यथोचित आदरे॥५॥ पत्नी त्याची रासमती। तीयेची जडली भक्ती॥ तीन दिवस तथा गृहासी। राहीले श्रीगुरु॥६॥ बन्ना विनवी श्रीगुरुंसी। आपुले पदी अखंडीती॥ असावी माझी भक्ती। कृपा करी दातारा॥७॥ श्रीगुरु मनी जाणीती। निर्धनता बन्नाप्रती॥ परी भक्तीधन निश्चिती। असे तथा हृदयांत॥८॥ दान धार्मिक तववृत्ती। परी धन नसे तुंवापासी॥ श्री साक्षात ऋषिकेशी। तव ईच्छा पुरवेल॥९॥ धनाची ऐसी गत। दान धर्मे वृद्धी होत॥ संकोचे रक्षीता। अनाठारी जातसे॥१०॥ श्रीगुरु सांगती तथास। घे जाणून हितास॥ तुझ्या अंगणात। वृक्ष असे चिंचेचा॥११॥ तथा वृक्षातळी। असती पांच घट अतुर्बळी॥ आहत सुवर्णमुद्रा भरी। परी नसती तुझे दैवी॥१२॥ तुझी भक्ती पाहोन। जाहलो मी प्रसन्न॥ त्यांतील घट तीन। दिधले कृपे तुजसी॥१३॥ ठेवावे अंगणी अन्नछत्र। अनाथांस करावे

तृप्त॥ संकोच नसावा मनांत। दातृत्व आपुले न म्हणीजे॥१४॥ सदा वर्तावे सात्विक।
ब्राह्ममुहूर्ती स्नानादिक॥ उजळी घृतज्योत। प्रतिक आदीशक्तीचे॥१५॥ धनलाभ भूगर्भात।
न सांगावे कवणास॥ जंव करशिल प्रकट। जायील धनसंपदा॥१६॥ बन्ना विनवि
श्रीगुरुंसी। कधीं पुनर्दर्शन आम्हांसी॥ आपुली कृपा पाठीसी। सदैव असावी आमुच्या॥१७॥
श्रीगुरु आशिर्वचती। तीन पुत्र होतील तुम्हांसी॥ याल आमुचे दर्शनासी। संवत्सरी
द्वादश॥१८॥ अहमदाबादे नजीक। असे कुमारीका क्षेत्र॥ असे स्थान पवित्र। श्री
निष्कलंकी नारायणाचें॥१९॥ पत्नी पुत्रां समवेत। तुम्हीं याल तेथ॥ पुनर्दर्शनाची
आस। पुरेल तुमची॥२०॥ ऐसे परी सांगोनी। श्रीगुरु निघाले तेथोनी॥ आले आपुले
प्रथम धामी। पीराणा तीर्थ क्षेत्रासी॥२१॥ बन्ना अंगणी खणीत। असे नजीक चिंचवृक्ष॥
पाच घट भूगर्भात। दिसले तयासी॥२२॥ तयांतून तीन। घेतले ऊचलून॥ दिसले
परीपूर्ण। घट सुवर्ण दिनारे भरीले॥२३॥ दानधर्म, अन्नसंतर्पण। हिरण्य, वस्त्रे, गोदान॥
जे इच्छी जयांचे मन। त्यापरी देतसे॥२४॥ श्रीगुरुंचे स्मरण। करीतसे प्रतीक्षण॥
श्रीगुरु स्वयं नारायण। ऐसी धारणा तयाची॥२५॥ आनंदे काल क्रीत। जाहले
तया तीन पुत्र॥ मणी कांचन योग। जाहला प्राप्त तयासी॥२६॥ जेथे अमाप संपत्ती।
तेथे नसें संतती॥ ऊदंड असतां संतती। तेथ अलक्ष्मी वसतसे॥२७॥ संतती संपत्ती
योग। श्रीगुरुकृपे लाभे बन्नास॥ शांति आनंद असे गृहास। जपे ब्रह्मा नारायण
हरि॥२८॥ जंभासिंह ज्येष्ठ पुत्र। झाला संवत्सरें द्वादश॥ आपुल्या पित्यास। विनवि

ब्र. इ. ज्ञ.
अ. ३९

१७५

अत्यादरें ॥२९॥ जयांचे कृपें करून। लाभले आपणां धन ॥ तैसा जाहला मम जन्म।
करणें दर्शन त्यांचे ॥३०॥ ऐसे ते महापुरुष। ईश्वर असती साक्षात ॥ मनीं लागली
आस। त्यांचे दर्शनाची ॥३१॥ पत्निपुत्रां समवेत। बन्नासिंह आला पीराण्यास ॥ वंदीता
श्रीगुरुचरणांस। ओघळले आनंदाश्रु ॥३२॥ पत्नी त्याची रासमती। तीन पुत्र वाहे
श्री चरणांसी ॥ जेष्ठ जंभासिंहासी। घेती अंकी श्रीगुरु ॥३३॥ बन्ना म्हणे श्रीगुरुस।
जंभा असे आपुला पुत्र ॥ अक्षय कृपा असावी त्यास। येवढे दान द्यावे ॥३४॥
श्रीगुरु बन्नास वदती। माझा म्हणेन जयासी ॥ तो माझेंच रूप निश्चिती। जाणावे
ऐसे ॥३५॥ बन्ना विनवि श्रीगुरुस। अविरत असावा दर्शन योग ॥ श्रीगुरु राहिले
स्तब्ध। धरीती मौन ॥३६॥ बन्ना पुसें त्यांस। कैसा माझा भावि काल ॥ भविष्याची
ना धरावी आस। वदले श्रीगुरु ॥३७॥ आपुले भविष्य। न पुसावे कोणास ॥ सत्य
येतां श्रवणास। चिंता वाढतसे ॥३८॥ जरी असेल आग्रह। तरी सांगतो सत्य ॥
आमुचा दर्शन योग। अखेरीचा असे ॥३९॥ पुनरपि दर्शन योग। नाही तुझे दैवांत ॥
डोळे भरून पाहत। बन्ना श्री गुरुमूर्ती ॥४०॥ श्रीकृष्णाचे ऐसे वच। जो देह त्यजी
रणांत ॥ तो जायी स्वर्गास। पूर्व पापे दग्ध होऊनी ॥४१॥ कथिला ऐसा संकेत।
घे जाणून यथार्थ ॥ बन्ना न जाणे अर्थ। श्रीगुरु वचनाचा ॥४२॥ बन्ना घे जाणुनी।
तू विरगती पावशील रणी ॥ राहीली आयुमानी। संवत्सर तीन ॥४३॥ श्रवतां कोसळले

आकाश। धरा नाकर्षि पदास॥ घर्माचे लोट। वाहती देहांतुनी॥४४॥ श्रीगुरुमाये
 आपुले पदास। न पडावे अंतर॥ ध्यावे जाणून मम अंतर। अंतर वाढवी मृत्यूचे॥४५॥
 आपुले चरण दूर होती। तो महामृत्यू मजप्रती॥ मृत्युंजया जगजेठी। द्यावे आयुदान॥४६॥
 श्रीगुरु बोधीती तयास। असे जैसे विधीलीखीत॥ त्यापरी घडत। तीव्र पारब्ध जाणावे॥४७॥
 जैसे विधी विधान। तया टाळू शके कोण॥ रणी पडे अभिमन्यु। श्रीकृष्ण म्हणती
 दैवगती॥४८॥ सृष्टीचा रचनाकार। यम त्याचा आज्ञाधार॥ कांही न करी रुक्मिणीवर।
 नियती संकेत जाणूनी॥४९॥ पिता ज्याचा रत्नाकर। जो लक्ष्मीचा सहोदर॥ तो
 शंख फिरे दारोदार। यास म्हणावें दैवगती॥५०॥ आपुला प्रिय पुत्र। वैन्याची भक्ती
 करीत॥ हिरण्यकश्यप इच्छी पुत्रघात। यास म्हणावे दैवगती॥५१॥ श्रीकृष्ण बंधू
 द्रौपदीचा। वनवास न चुके भाळाचा॥ क्षण न लाभे सुखाचा। यास म्हणावें
 दैवगती॥५२॥ सत्यव्रती हरिश्चंद्र। डोंबाघरी करी काज॥ प्रवर्ते पत्नी हत्येस। यास
 म्हणावें दैवगती॥५३॥ विधी लीही जे ललाटी। ते भोगणें ये पाठी॥ तेथे कर्तृत्वाची
 दिढी। निस्तेज होयी॥५४॥ तरी ईश स्मरणांत। आयु घालवी ऊर्वरीत॥ स्वग्रामी
 जावे पत्नीसहीत। येथ जंभाने असावे॥५५॥ साश्रू नयने बन्ना। जायी आपुले ग्रामा॥
 त्यजुनी उपार्थीना। राहे श्रीगुरु चिंतनी॥५६॥ मासामागे मास लोटत। बन्ना मग्न
 चिंतनीत॥ लोटतां दोन संवत्सर। अधिक खिन्न जाहला॥५७॥ जंव मरण दिवस
 नमें जात। तोंवरी असे सुखात॥ या कारणें ज्योतिर्वेत्ते। मृत्यु दिवस ना सांगती॥५८॥

मुसलमान सुलतान। करी चितोडी आक्रमण॥ राजाज्ञा झाली प्रमाण। गेले चितोडवासी
 संगरा॥५९॥ आली नवग्रहांची फेरी। बन्नाचें कुंडली॥ युध्द करीतां अखेरी। मुलाधार
 हालले॥६०॥ शत्रुहस्तें खड्गवार। झाला बन्नाचे देहावर॥ धडाड पडे कलेवर। पावला
 विरगती॥६१॥ अखेरीचा क्षण। स्मरें श्रीगुरु चरण॥ झाले श्रीगुरु दर्शन। झाले
 सत्य वच तयांचे॥६२॥ श्रोते व्हावें सावधान। द्यावा मतीतार्थ जाणून॥ तीन वर्षे
 करणें ईश्वर स्मरण। श्रीगुरुंनी बोधीले बन्नासी॥६३॥ ज्यां होयी सर्पदंश। वा
 करी आत्मघात॥ अथवा मरण जया जात। नसें मुक्ती तयांसी॥६४॥ जया होत
 फाशी। वा बुडे जलांती॥ शस्त्र घात होत जयासी। तयांसी मुक्ती नसे॥६५॥
 मृत्यू दिवस येतां समीप। वासना बळावत॥ अपूर्व वासने गत। पिशाच्च योनी
 संभवे॥६६॥ बन्नासी करण्या मुक्त। श्रीगुरु ईश स्मरण बोधीत॥ अंती दर्शन देवोनी
 तयास। केला मुक्त श्रीगुरुंनी॥६७॥ धक्का बसता मूलाधारास। ते होते विचल॥
 मरण येत तात्काळ। त्या योगें॥६८॥ म्हणून वज्रासन साधून। करावें मूलाधार दृढमान॥
 योग्यांचे मूलाधार अचलपूर्ण। असती सहस्र संवत्सरे॥६९॥ भक्तीहून सोपा योग।
 ऐसे सांगती ज्ञानदेव॥ योगाचे वैभव। योगीच जाणे॥७०॥ श्रीगुरु वदती जंभास।
 येणार होते महासंकट॥ म्हणून आकर्षिले तुज। आणिले पवित्र धामी॥७१॥ राजद्रोहाचा
 आळ। येणार होता प्रबळ। कदा छेदीले जायी मस्तक। येथ तुज रक्षीले॥७२॥

वसावें गुर्जर देशात । वा असावे मारवाडात ॥ परंतु कदापि । चितोडगडी जाऊं नये ॥७३॥
जंभा म्हणें गुरुवरा । मी येथून न जायी दुरी ॥ सदा आपुलें चरणकमळी । राहीन
भ्रमरासम ॥७४॥ ईश स्मरणीं रंगुनी । वसतसें गुरुधामी ॥ ऐसे असतां एके दीनी ।
झाली बुध्दी विपरीत ॥७५॥ श्रीगुरुदेवा करावे कथन । कदा असे मज मरण ॥ श्रीगुरु
म्हणती कसला प्रश्न । पुससी मज ॥७६॥ जे असे दूर करीत । ते वदणें आले
सत्य ॥ जैसी तुझी बुध्दी स्फुरत । तैसी गती जाण पां ॥७७॥ आजपासून सहा
मास । असे तुज आयुष्य ॥ आपुले चरण ते परम भाग्य । म्हणे जंभा ॥७८॥ सदा
श्रीगुरु सन्निध्द । जंभा असे राहत ॥ श्रीगुरुविण अन्य विचार । नसे मनीं तयाच्या ॥७९॥
आला अखेरीचा दिवस । जंभा स्नानें शुचिर्भूत ॥ प्रसन्न चित्ते शुचिष्मंत । ठाके श्रीगुरु
सन्मुख ॥८०॥ पुजीले श्रीगुरु चरण । पाहे श्रीगुरु निखुन ॥ तेजाळले नयन । श्रीगुरु
चरणीं मस्तक ठेवी ॥८१॥ हुंगता श्रीगुरुचरण । पावतसे विराम ॥ ब्रह्मरंध्र भेदून । आत्मज्योत
प्रकटली ॥८२॥ जंभाची आत्मज्योत । लय पावे गुरुहृदयांत ॥ श्रीगुरु जया आपुला
म्हणत । आकळती तयासी ॥८३॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥
बन्ना, जंभा मुक्ती प्रदानं नाम, एकोनचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥८४॥
श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अष्टाव्याख्य ४० वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तात्रेय देवदत्तं योगी परमभास्करः॥ अवधुतं सर्वनाथं
संध्यात्मा कालरूपकः॥२॥ जय जयाजी श्रीगुरुनाथा। निवासी क्षेत्र कुमारीका॥ श्रद्धे
तुजसी ध्याता। मुक्तीधाम पावले॥३॥ श्रीगुरु वसती पीराण्यांत। दर्शना येती भक्त॥
दैव अभागी आर्त। येती दुर्योग निरसना॥४॥ परीक्षीता श्रीगुरुस। महंमद बेगडा
झाला भक्त॥ मन होता अशांत। श्रीगुरुदर्शना येतसे॥५॥ रजपुत जमिनदार नागाराणा।
कन्या त्याची सुलक्षणा॥ महंमद बेगडाचाची झाली बेगमा। नाम हीराबाई॥६॥
नव वधु परीणीत। सुलतानाची अती प्रीत॥ क्षण एक व्यतीत। तीज विण होत
नसे॥७॥ सुलताना जाणे पीराण्यास। हीराबाई विनवि तयास॥ माझें असे मानस।
जावे गुरुदर्शना॥८॥ राणीनें यावे पीराण्यास। नसें सुलताना पसंत॥ राजहट, स्त्रीहट,
बालहट। कदां कोणा न मोडवे॥९॥ सर्वे घेऊनी हीराबाईस। आला सुलतान पीराण्यास॥
अवलोकितां श्रीगुरुस। हीराबाई पावे संतोष॥१०॥ श्रीगुरुंचा उपदेश ऐकून। दोघे
पावले समाधान॥ आशीर्वाद श्रीगुरुंचा घेऊन। निघाले स्वग्रामा॥११॥ हीराबाई विनवी
गुरुंसी। होणें ईश प्राप्ती॥ साधन सांगा मजप्रती। पावणें ईश्वर धाम॥१२॥ श्रीगुरु
बोधप्रती हीराबाईस। तुझे प्राक्तन दिसे मज॥ होयील परमेशाची भेट। तुज नेयील

स्वधामा ॥१३॥ अनुसरणें शास्त्रमार्ग रीती। करावी स्मरणभक्ती ॥ एक दिवस जगजेठी।
तुजप्रती आकळील ॥१४॥ हीरा म्हणे सांगा स्वामी। कदां पुण्यदिवस येथील नामी ॥
आर्ता उल्हासें मनी। ईश भेटीची ॥१५॥ हीरास श्रीगुरु संकेतती। पांच महीने असे
अवधी ॥ सगुण ईश्वर सन्मुखेसी। भाग्यवंती येथील तुझीया ॥१६॥ ऐसा काल वर्तत।
हीराबाई प्रसवे पुत्र ॥ शाबान मास, सहा तीथीस। चौदाशें पंच्याहत्तर इसवी सन ॥१७॥
लोटले चार दिवस। आनंदोत्सव होत नगरांत ॥ पाहूनी सुंदर बालक। अत्यानंद
सुलतानासी ॥१८॥ परी तो आनंद। नसें सर्वदा शाश्वत ॥ होता अत्यानंद। दावी
दुःखाचे संकेत ॥१९॥ प्रसवतां पुत्र। हीरा व्याधीनें जर्जर ॥ औषधें गुण त्यजीत।
नसें उपाय कांहीं ॥२०॥ ईश्वराचे स्मरणी मग्न। पुत्रमुख अवलोकून ॥ तव झाले
दर्शन। सगुण नारायणाचे ॥२१॥ चतुर्भुज मूर्ती। दिसे समीपी ॥ हीरा घालीता दंडवत।
त्या रुपें झाली विलीन ॥२२॥ पत्नी पावता पंचत्व। सुलतान करी आक्रोश ॥ पुत्र
देवोनी वंशास। परलोकी गेली हीरा ॥२३॥ दुःखमय नगरी। चिंता असे घरोघरी ॥
राजालयाची सरी। स्मशानवत् जाहली ॥२४॥ भाळी भरुनी कुंकुम। अहेवपण लेवोन ॥
घेऊनी सौभाग्यलेणे। गेली हीरा परधामा ॥२५॥ दिवसेंदिवस वर्तत। सुलतान झाला
शांत ॥ होऊनी अश्वारुढ। जातसे पीराण्यासी ॥२६॥ श्रीगुरुचरण वंदीता। म्लान वदन
अधोमुखा ॥ गेली हीरा परलोका। सांगे श्रीगुरुंसी ॥२७॥ आली असतां दर्शनास।
काय मागे हीरा तुम्हांस ॥ वाटे गुढ विशेष। सांगावें आम्हांसी ॥२८॥ सांगती सुलताना

गुरुवर। तुमचे वर्तन स्वैर॥ स्त्री वृंदातील द्वेष मत्सर। हीरा उबगली तयासी॥२९॥
 मागणे मागे मजसी। व्हावे सगुण ईश दर्शनासी॥ अखेर तया पदासी। विलीन व्हावे॥३०॥
 ती वेळ यावी सत्वर। नसो मनाची उलघाल॥ सतीत्व राहो अंभंग। सौभाग्य लेणे
 घेऊनी जावे॥३१॥ वर्तता पांच मास। होयल तुझी इच्छा पूर्त॥ ऐसे आशिर्वच। दिधले
 तीयेसी॥३२॥ मन काढून प्रपंचातून। करी ईश चिंतन॥ अंती नारायण दर्शन। पावे
 विराम तत्पदी॥३३॥ सुलताना तुझे परमभाग्य। हीरा सती असे सत्य॥ तुझ्या एकवीस
 कुळांस। तीने उध्दरीले॥३४॥ तरी वियोग दुःख सोडून। आयु करी क्रमण॥ हीरे सम
 साध्वी जाण। विरळागत असे॥३५॥ श्रवुनी श्रीगुरु उपदेश। आला सुलतान अहमदाबादेस॥
 स्मरुनी श्रीगुरु वच। कालक्रमणा करीतसे॥३६॥ श्रोते होवोनी सावधान। करीतो मुक्ती
 विश्लेषण॥ बन्ना, जंभा, हीरा अनुक्रमें। दीधली मुक्ती श्रीगुरुनी॥३७॥ हीरा इच्छीता
 मुक्ती। श्रीगुरु तात्काळ देवू शक्ती॥ परी ती षणमास होती गर्भवती। म्हणून अवधी
 पांच मास॥३८॥ करीता पुत्र प्रसव। तीची कामना झाली पूर्त॥ श्रीनारायण पदांत।
 जाहली विलीन॥३९॥ वासना राहतां शेष। कदा नसे मुक्तीलाभ॥ अमाप धन देऊनी
 बन्नास। टाळली अधोगती भक्तीन्वये॥४०॥ अंकी घेऊनी जंभास। म्हणती हा माझा
 असत॥ अंती तयाची प्राणज्योत। श्रीगुरुत विलीन झाली॥४१॥ इति श्री ब्रह्मावतार,
 श्रीइमामशाह ज्ञानामृते॥ हीरा कामनापूर्तीकरणं नाम चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः॥४२॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टादश ४१ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री गिरीनारवासिनं सुरवंद्य नाथम्। कोमल गात्रं सुहास्य वदनम्॥ चिदानंद रूपं सदा प्रसन्नम्। श्रीदत्तात्रेय सदगुरुं प्रणतोस्मि॥२॥ श्रीगुरु ब्रह्मानारायण। करी भक्तांची ईच्छा पूर्ण॥ पुत्र आणिले यमापासून। मान देऊनी नियतीस॥३॥ असे कथा अति विशेष। श्रद्धा पावे दृढेस॥ श्रीगुरुपद अविनाश। स्वभक्तां कारणे॥४॥ माकोजी अहीर गुरुप्रेमी। गोजारी तयाची पत्नी॥ येऊनी गुरुधार्मी। करीती सेवा श्रीगुरुंची॥५॥ राहून तीन दिवस। श्रीगुरु सेवीती विशेष॥ होतसे अती हर्ष। पाहतां क्षेत्र कुमारीका॥६॥ श्रीगुरुकृपें करून। असे तयां लक्ष्मी प्रसन्न॥ यथानुक्रमें करून। तीन पुत्र झाले तयांसी॥७॥ श्रीगुरुस्मरणी रत। अलीप्त असती प्रपंचात॥ केवळ श्रीगुरुकार्य। ऐसा प्रपंच सेवीती॥८॥ नियतीची ऐसी गती। स्थिर नसे स्थिती॥ अवकृपा भू-भागासी। तिथेची होतसे॥९॥ चोर, सन्यासी महंत। जे वसती त्या भागास॥ तयांसी रोष। नियतीचा होतसे॥१०॥ प्रत्येकाचें प्रारब्ध। नसे तेथे विधी निषेध॥ भू भागा कृपा प्रकोप। समस्तां भोगणे पडे॥११॥ आधी व्याधींची फेरी। आली भू भागावरी॥ नाचे संतोषे महामारी। प्रवर्ते घातासी॥१२॥ त्यांत पडे अवर्षण। हतबद्ध झाला वरुण॥ दशा झाली अन्नान्न। मरण पावती क्षुधार्थ॥१३॥ माकोजीचा

जेष्ठ पुत्र। व्याधी ग्रासे तयास॥ देहीं भरे ज्वर। ऊपाय व्यर्थ गेले॥१४॥ ऊतरेना
 ज्वर भर। उदासिनता सर्वत्र॥ विरतां प्राणदशक। घाला घाली मृत्यू॥१५॥ गोजारी
 माकोजीस। दुःखाचा आला आवेग॥ पुत्रहानी मातापित्यास। मृत्यू मूळ असे॥१६॥ तो
 सावरता त्या दुःखातून। व्याधी झडपे द्वितीय पुत्र॥ त्यास आवळी यमपाश। तो
 ही पंचत्व पावला॥१७॥ दुःख न होत सहन। खेळ करी प्राक्तन॥ नियतीचे विधान।
 असे अतर्क्य॥१८॥ दोन पुत्रांची जी गत। तैसी तिसऱ्याची होत॥ जाहले निपुत्रिक।
 तीन पुत्र असतां॥१९॥ मृत होतां पुत्र। ते घर स्मशानवत्॥ दुर्दैव पावे प्रकर्ष।
 मानवा पराधीनता॥२०॥ मन होतां उद्वेग। आले दंपती पीराण्यास॥ श्रीगुरूवाचुनी
 आस। नसें कोणीं तयांसी॥२१॥ श्री गुरुधार्मी येऊनी। कथीती कर्मकहाणी॥ श्रीगुरु
 शांत बैसोनी। ऐकती विलाप॥२२॥ एक माकोजी भले। जे जाहले ते गेले॥
 प्राक्तनाची फळे। भोगणें लागे सर्वांसी॥२३॥ एका ईश्वरा वाचून। आम्हां स्मरण
 नसे अन्य॥ एक उपदेश करणें। याहून कर्तव्य नसे॥२४॥ जे ईश्वराच्या मना
 आले। तैसे घडत राहिले॥ जे जन्मासी आले। जाणें असे तयांसी॥२५॥ धरीत्रीचे
 यात्रिक। अल्पकाळ राहती येथ॥ मानव, कृमी, कीटक। एक नियम सर्वांसी॥२६॥
 तुमचें पाहूनी दुःख। मम हृदय झाले द्रवित॥ निष्ठा तुमची मजप्रत। उत्तम फळ
 देतील॥२७॥ श्रीगुरु शांत बैसोन। लाविती ध्यान॥ आणि नेत्र उघडून। सांगती

realpatidar.com

तयांसी ॥२८॥ सत्य माझे वचन। तुम्हां होतील पुत्र तीन ॥ कैसे घडे त्याचे कारण। संकेते द्यावे जाणूनी ॥२९॥ शंतनुचे सात पुत्र। जन्मता गंगा सोडी जलांत ॥ जन्मतांच त्यांचे प्रारब्ध। निवटीले तीयेने ॥३०॥ न भोगणें प्रारब्ध हीन। मरणांत गेले सरून ॥ ईश्वराची कृती पूर्ण। अज्ञात असे मानवां ॥३१॥ तुमचे गेलेले तीन पुत्र। लाभती तुम्हां निश्चित ॥ जाऊनी आपुले ग्रामास। रत व्हावें ईश चिंतनी ॥३२॥ होतां तुम्हांसी पुत्र। आणावे आमुच्या दर्शनास ॥ ऐसे सांगुनी मंत्राक्षत। टाकीली मस्तकीं तयांच्या ॥३३॥ श्रीगुरुवचनी विश्वास। आले दंपती ग्रामास ॥ स्मरत राहती नारायणास। भाग्य लाभा कारणें ॥३४॥ श्रीगुरु लावती ध्यान। यमलोका नेती देह सूक्ष्म ॥ पाहूनी यमधर्म। आदरती तयांसी ॥३५॥ पुसती यम गुरुवरा। काज काय ब्रह्मावतारा ॥ येणे केले येथवरा। लाभ झाला आम्हांसी ॥३६॥ श्रीगुरु सांगती यमधर्मासी। नियती प्रकोप भूभागासी ॥ नियती न माने दैवगतीसी। सर्वांसी एक भोग ॥३७॥ तया भूखंडा जे वसती। तया पिडा देत नियती ॥ सुक्या संगे ओले जळती। खेळ असे नियतीचा ॥३८॥ आपुल्या भक्तांचा ऊर्ध्वार। या कारणें मम अवतार ॥ माकोजीचे पुत्र। बळी झाले नियतीसी ॥३९॥ माकोजी पुत्रांचे आयुष्य। असे अद्यापी शेष ॥ यम पुसतां विरभद्रास। आगांतुक मरण दिसतसे ॥४०॥ श्रीगुरु यमा सांगती। असे एक विनंती ॥ माकोजीचे पुत्रांसी। परत देणें असे ॥४१॥ आणि घडे अकल्पीत। तीन ज्योती दृश्य होती ॥ धरीद्रीस वेधीती। अंतराळीं विसावल्या ॥४२॥ नेत्र ऊघडती श्रीगुरु। आनंदले अंतरी ॥

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ४१

१८५

भक्तांचा कैवारी। कामना करी पूर्त॥४३॥ अपर असतां वयास। गोजारीस गेले दिवस॥ प्रवर्ते प्राणज्योत। असे जी अंतराळी॥४४॥ भरले नऊ महीनें नऊ दिवस। गोजारी प्रसवे पुत्र॥ आनंद माकोजीस। पुत्र मुख पाहता॥४५॥ गोजारी प्रतीवर्षी। प्रसवे पुत्रासी॥ तीन वर्षी तीन होती। पूर्वीसम दिसती पुत्र॥४६॥ जे जाहले ते गेले। श्रीगुरुकृपें पुन्हां आले॥ श्रीगुरु आशीर्वाद फळें। निश्चित मधुर॥४७॥ पत्नि पुत्रांसवे माकोजी। आला पीराण्यासी॥ श्रीगुरुचें पदीं। पुत्र वाहीले॥४८॥ श्रीगुरु घेती बालकांसी। मस्तकी हस्त ठेविती॥ भाळीं लाविती विभूती। म्हणूनी नमो नारायण॥४९॥ श्रीगुरु सांगती माकोजीसी। नसें गंडांतर यांसी॥ इह परत्र सौख्येसी। नांदतील निरंतर॥५०॥ ऐश्वर्य लाभेल यांसी। नसे आपदांसी॥ जरी आल्या तरी त्वरेसी। निवारण होतील॥५१॥ असावें ईश्वर स्मरणी। नीत्य असावें दानधर्मी॥ सत पथ आक्रमुनी। आनंदी असावे॥५२॥ नारायण आपुला रक्षिता। मनीं धरावी दृढता॥ केलीया कर्माचा कर्ता। न मानी आपणांस॥५३॥ श्रीगुरु आशीर्वाद घेऊन। आला माकोजी स्वग्राम॥ श्रीगुरुपदा सदा स्मरण। आनंदे राहतसे॥५४॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ पुत्र पुनर्प्रदानो नाम एकचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः॥५५॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

अहमदाबाद ४२ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ नमो भगवते दत्तात्रेयाय, गणगापुर निवासीने॥ दुःख दारिद्र्य विनाशाय, यतीवर्याय ते नमः॥२॥ जेथ उत्कर्ष, तेथ मत्सर। जेथ देव तेथ असुर॥ दिपक तळी अंधार। प्रत्ययास घेतसे॥३॥ अहमदाबाद नगरांत। जमले पीर फकीर॥ श्रीगुरुंसी निंदीत। करीती निर्भत्सना॥४॥ म्हणती शाह इमाम। शिष्य ना करीती मोमीन॥ हिंदुंसी आदरें करून। देती उपदेश॥५॥ आपुले जाती बांधव। नसे तयांसी प्रेम भाव॥ कोणी म्हणावे त्यांना पीर। भेदाभेद करीती॥६॥ वचे असे एक। एक असे पोटात॥ दाविती साधुचा भाव। परी अभाव कृतीचा॥७॥ ऐशा दिखाऊ पीरास। राहू न द्यावे पीराण्यास॥ पीडा पीर फकीरास। इमामशाह असे॥८॥ रमजुद्दीन कसाई तेथ। होता गांजा ओढीत॥ नीचाचे मस्तक। भ्रमीष्ट होत गांजाने॥९॥ गंजड्यांची ऐसी गत। प्रवर्तती हीन कृत्यास॥ आधिच नशेबाज। त्यांत चावला विंचू॥१०॥ रमजुद्दीन गरजत। इमामा जगांतून घालवावे॥ अती जुलमी नीच। त्याचें भय अहमदाबाद वासिया॥११॥ फकीर तया सांगती। हे तूच करू शकसी॥ इमामशाहाची मस्ती। घालवावी तुवां॥१२॥ बेगडी याचा धर्म। बेगडी उपदेश॥ ऐशाचा नाश। करणे असें॥१३॥ काफर धर्म वाढवी। स्वधर्मा नाडवी॥

ब. इ. जा.
अ. ४२

१८७

realpatidar.com

पदोपदी आडवी। स्वबांधवांसी॥१४॥ फकीरांचें कृत्य। रमजुसी अज्ञात॥ मीळे पिशाच्च्या
खाद्य। अधिक पिसाटला॥१५॥ रमजु आला पीराण्यास। वंदी श्रीगुरुंस॥ शुष्क
दावी भाव। श्रीगुरु भक्तिचा॥१६॥ करी श्रीगुरुंची स्तुती। हाव भाव नाटकी॥
श्रीगुरु जाणती। खळ कृत्य हे॥१७॥ भुता मुखी भागवत। दुर्योधन कृष्ण वंदीत॥
परीटामुखी रामचरित। रमजुची ऐसी स्थिती॥१८॥ विनवितसे श्रीगुरुंस। आपुला होणे
शिष्य॥ अनुग्रह करा मज। एवढी ईच्छा असे॥१९॥ ऐकीली आपुली महती। तव
पर्दी जडली मती॥ अल्ला आपण मजप्रती। परवरदिगार आपण॥२०॥ श्रीगुरु सांगती
तयास। मी सामान्य मानव॥ घेण्या तुझे गुरुत्व। नसें शक्ती मजसी॥२१॥ जे
कोणी बोलत। तया कैसे मानावे सत्य॥ मुख आणि कानात। चार बोटांचे अंतर
असे॥२२॥ ऐकले जे अससी। तया कैसे सत्य मानसी॥ ऐसा शब्द संकेती।
द्विअर्थी दाविला॥२३॥ घेयी जाणून आपुले हीत। पीर, वली फकीर॥ असती
अहमदाबादेत। होणे तयांचा शिष्य॥२४॥ गुरु करावा पारखुन। पाणी प्यावे गाळून॥
नेत्र उघडे ठेऊन। सदा असावे॥२५॥ मी असता मुलतानात। बांधव अवमान करीत॥
तंव प्रतीज्ञा करीत। न करी शिष्य मोमीन॥२६॥ वेदोक्त जो धर्म। करीतो त्याचे
प्रतिपादन॥ अथर्ववेद धरूनी प्रमाण। वर्ततो मी॥२७॥ प्रणवाचें स्मरण। धृत ज्योतीचे
ध्यान॥ अवतार उपासना। हवन निष्कलंकी नारायण गायत्री॥२८॥ वैदीक धर्म सनातन।

realpatidar.com

realpatidar.com

मार्ग दावितो देवयान॥ माझी ही तत्वधारणा। न मानवें तुजसी॥२९॥ ऐसा धर्म पाळशील। करीन माझा शिष्य॥ तव मनीचा हेत। पूर्ण मी जाणीतसे॥३०॥ रमजु पुसे श्रीगुरुस। केली प्रतिज्ञा मुलतानात॥ तीयेचे काय संबंध। गुर्जर देश हा असे॥३१॥ देश तैसा करणे वेष। देशापरी असावे भक्ष॥ बंगाली ब्राह्मण खाती मासे। गंगाफळ म्हणूनी॥३२॥ भूतकाळाचे नसावें स्मरण। भविष्यकाळ नको ठरवून॥ लक्षावा क्षण वर्तमान। ऐसे सूझ बोलती॥३३॥ सांगतो आपणास। भय माझे ग्रामस्थांस॥ मनीचा माझा निश्चय। पूर्ण मी करीतसे॥३४॥ हीनास भरे आवेश। पुन्हां सांगतो तुम्हांस॥ करावे मज शिष्य। अन्यथा अनर्थ होयील॥३५॥ हाती घेऊनी शस्त्र। श्रीगुरुंसी दटावित॥ करा मज शिष्य। ना तर हत्त्या करीन॥३६॥ श्रीगुरु आवेशे बोलत। नीचा तुझे जाणीले कपट॥ मुढा तुज कोणी पाठवले येथ। तेही मी जाणतसे॥३७॥ नीचांच्या संगतीत। बुद्धी तुझी झाली भ्रष्ट॥ तुज घाबरून करीन शिष्य। कैसे वाटले तुज॥३८॥ अजून सांगतो तुज। मोमीना न करीन शिष्य॥ शिष्य होण्याचे करीसी नाटक। नसे मज का ज्ञात॥३९॥ गाढवाचा शिष्य होण्यास। तु नससी लायक॥ पाहूनी तुझे हीन कृत्य। उठतील प्रेते थडग्यातुनी॥४०॥ श्रवतां श्रीगुरुंचे शब्द। आवेश पावे क्रोधांध॥ श्रीगुरुंच्या करण्या घात। चवताळून जातसे॥४१॥ श्रीगुरु असती निर्विकार। म्हणती मुखां हो अंध॥ हाती राहो शस्त्र। धरा खिळवो तुजसी॥४२॥ जैसी शिळेची मूर्ती। तैसी रमजुची स्थिती॥ नेत्रांनी त्यजीली दृष्टी।

असे जैसा तैसाच ॥४३॥ श्रीगुरुंसी छळण्या जाता। पावे अधःपाता ॥ केलेल्या कृत्या। पश्चात्ताप पावतसे ॥४४॥ श्रीगुरु कोठे आपण। नेत्र झाले अस्तमान ॥ असावे क्षमा पूर्ण। रमजु याचना करीतसे ॥४५॥ श्रीगुरु म्हणती तयास। अनुग्रह लाभण्यास ॥ प्रसन्न करणें गुरुस। हटे थटा होतसे ॥४६॥ तरी सांगतो तुज। जावे अहमदाबादेस ॥ सांग वली फकीरांस। ज्यांनी तुज पाठविले ॥४७॥ कदा आमुच्या छायेस। करूं नये स्पर्श ॥ हे नोहे वली फकीर। द्वेष मत्सराचे पुतळे ॥४८॥ हात पाय झाले मुक्त। रमजु आला ग्रामात ॥ अंध झाले नेत्र। आस दुःखी झाले ॥४९॥ फकीरांचे मेळाव्यांत। अंध रमजु येत ॥ तयांसी विनवित। दृष्टी दाना कारणे ॥५०॥ फकीर तया सांगत। जंव जाती नेत्र ॥ ते येती का परत। वेड्यासम मागसी ॥५१॥ तुझ्या कर्मांचे फळ। सत्पुरुषाचा केला छळ ॥ फळ पावे तात्काळ। नसे उपाय हळहळता ॥५२॥ तयाचे आस संबंधीत। नसे कोणी पुसत ॥ म्हणे जगांत भरे स्वार्थ। आपतकाली आस नसती ॥५३॥ काठी घेऊन हातांत। फिरे रस्त्यांत ॥ दृष्टीदान मागे ग्रामस्थांस। अर्धवेडा जाहला ॥५४॥ वेडा आणि शहाणा। असे तयांची ओळखण ॥ मुजांचे विकार देही लपोन। विकार वेड्यांचे बाहेर येती ॥५५॥ दशा झाली अन्नान्न। सर्व करीती अवमान ॥ हीन मस्ती गेली जिरून। काया क्षीण झालीसे ॥५६॥ जिवंतपणी अन्न अन्न। मेल्यावरीं पिंडदान ॥ जगताची रहाटण। ऐसी असे ॥५७॥ वाघाचा छावा।

मांजर व्हावा ॥ ऐसे कर्मफळ भावा । अवलोकीजे ॥५८॥ ऐसी वर्षे सात । अंध फिरे
गावात ॥ निवटे त्याचा दुर्योग । ऐसी घटी पातली ॥५९॥ रमजु फिरतां रस्त्यांत ।
तया भेटे फकीर ॥ सांगे उपदेशपर । हीत चिंतीता अत्यल्प ॥६०॥ रमजु माझे ऐक ।
शरण जावे शाह इमामास ॥ तुवां ओळखीले ना तयांस । जागती ज्योत असे ॥६१॥
तुवां तयांसी छळीता । झाली तुज अवदशा ॥ तुझ्या मनींची ईच्छा । पुरविल ना
अन्य ॥६२॥ कुकर्माचे फळ । भोगीले सात संवत्सर ॥ कृपा करीता गुरुवर । तव
भाग्य फळेल ॥६३॥ रमजु विनवी फकीरास । कैसे दावू तयां मुख ॥ क्रोध पावतील
तात्काळ । मजसी पाहतां ॥६४॥ फकीर बोले ऐक सुजाण । दयार्द असती इमाम ॥
ते अविकारी ब्रह्म । कोप रोष नसे तया ॥६५॥ वर्तती जगतात । परी असती अलीस ॥
अवनीचे विकार । नसती तयांसी ॥६६॥ जरी केला त्यांचा द्वेष । लागे तयांच्या पायास ॥
क्षमा रुप सिध्दांस । आपुले बिरूद राखीती ॥६७॥ कोकीळेचे रुप स्वर । रुप नारीचे
पतिव्रत्य ॥ कुरुपासी विद्या रुप । क्षमा रुप सिध्दांचे ॥६८॥ कुमारी क्षेत्रीचा तोची
भूप । क्षमेमाजी क्षमा रुप ॥ शरण जाता तयांस । कदां नसे मरण ॥६९॥ जगताने
जयासी टाकीले । इमामें तयां अंगीकारीले ॥ प्रेता संजिवन दिले । नेत्र दिले अंधास ॥७०॥
सर्व अभिमान सोडून । धरीं तयांचे चरण ॥ जरीं आले मरण । चरण तयांचे भागिरथी ॥७१॥
ऐकूनी फकीराचे वचन । रमजु आला पीराणा ॥ लागे श्रीगुरु चरणा । रोदन करीं

पश्चात्तापै॥७२॥ सस्मित श्री गुरु पुसत। रमजु कैसा येसी येथ॥ कोणी धाडीले
 तुज। काय काज असे॥७३॥ रमजु सांगे स्फुंदत। शवासी काय मारीता॥ आंधळ्याचें
 धरा हाता। होवोनी कृपाळ॥७४॥ आपही मेरे खुदा। आपही परवरदीगार॥ आपही
 गरीबे नवाझ। रहम किजिये॥७५॥ आबा, अम्मी भाई। मुझे कोयी नहीं॥ आप
 मेरे साई। रहम किजिये॥७६॥ या परी जपत। इब्राहीम दरूद॥ संतोष श्रीगुरुंस।
 रमजु नेत्रा हस्त लाविती॥७७॥ तमता विरघळुनी जात। आली दृष्टि रमजुसी॥
 अवलोकी श्रीगुरु मुखासी। साश्रू नयने॥७८॥ ऐक रमजु इतःपर। न करी द्वेष
 मत्सर॥ आपुला करा शिष्य। पुन्हा रमजु विनवितसे॥७९॥ पुन्हां ऊमटें गंभीर वाणी।
 प्रतिज्ञा केली मुलतानी॥ शिष्य न करी मुसलमान। पुन्हां सांगतो तुजसी॥८०॥
 दिधले तुज नेत्र दान। स्वग्रामा जायी निघून॥ आणि अन्य। न मागावे मजसी॥८१॥
 हटाची काय गत। हे तुवां जाणीत॥ फकीराची लकीर। सदा सत्य असे॥८२॥
 रमजु तुझे मनोगत। जाणीतो मी यथार्थ॥ एक मार्ग सांगतो तुज। होशील जाण
 माझा॥८३॥ मम धर्मचें पालन। करावें तुवां दृढ होऊन॥ काफरांचा म्हणुनी धर्म।
 कदां न अवमानावे॥८४॥ सृष्टी अनादी पासून। जी संस्कृती परम॥ करणें तीयेचें
 आचरण। सत् पंथ म्हणती ज्यासी॥८५॥ तेथे नसावा संदेह। अविचल ठेवी भाव॥
 अहंमन्यतेस ठाव। कदां नसावा॥८६॥ रमजु वदे श्रीगुरुंस। आली दिव्यत्वाची प्रचिती॥

आपुले वच मजसी। सदा वंदनिय॥८७॥ आपण दिधला पुनर्जन्म। ज्ञानांधा केले तेजमान॥ आपुले शब्द प्रमाण। ध्यानमूलं गुरुमूर्ती॥८८॥ तरी रमजु ऐक। जावें ग्राम कुकस॥ तेथे असे मम शिष्य। नायाजी नाम असे॥८९॥ तो तुज उपदेशिल। तरी त्या द्यावे गुरुत्व॥ वर्तावे तये आजेत। कल्याण होयील तुझे॥९०॥ ऐसे त्या संबोधोनी। देती प्रसाद जप स्मरणी॥ रमजु येई कुकसग्रामी। वंदी नायाजीसी॥९१॥ श्रीगुरुंचा संकेत। नायाजीस ज्ञात॥ मार्थी ठेवोनी हस्त। शिष्य केला रमजु॥९२॥ कर्ण कुहरांत। सांगती मंत्र॥ प्रकटली आत्मज्योत। ब्रह्मांड दिसे पिंडी॥९३॥ आत्म साधन करण्यास। रमजु गेला उत्तरखंडात॥ पुन्हां कोणाचे दृष्टीस। येत नसे॥९४॥ उपदेशी ना मोमीन। वर्तले प्रतिज्ञे प्रमाण॥ पूर्त केली भक्त कामना। ऐसी श्री गुरुंनी॥९५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ छलका कृपाप्रदानं नाम, द्विचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः॥९६॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टाष्टक ४३ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः॥ श्री दत्तात्रेय महाबाहो, महाविष्णू चतुर्भुजम्॥ मायायुक्तो, मायामुक्तो,
योगसाम्राज्य दिक्षीतः॥२॥ सात्विक राजस तामस। जन येती पीराणयास॥ जे अवमानिती
श्रीगुरुंस। ते पावले अधोगती॥३॥ महंमद बेगड्याचें राज्यांत। खुरासान गावाचा
वतनदार॥ जुम्मा नाम तयास। जन म्हणती जुम्मा खुरासानी॥४॥ अती नीच अहंकारी।
सर्व हिंदु त्याचें वैरी॥ हिंदु पडतां दृष्टीसी। विष भरे मस्तकीं॥५॥ हिंदूचे करणें
हनन। हाच तयाचा धर्म॥ सदा करणें क्रूरकर्म। हेच मर्म तयाचे॥६॥ आले तयाच्या
श्रवणी। कोणी औलीया असे पीराणी॥ यावे तया पाहूनी। बहूधा ठक असे॥७॥
आला तैसा पीराणयास। पाहतसे गुरुस॥ उभा राहे सन्मुखेस। औपचारीक वंदन
करी॥८॥ मी जुम्मा खुरासानी। जन मज राहती भिवोनी॥ अत्यादरें गाजी म्हणूनी।
वंदीती मजसी॥९॥ अती जडे अहंकार। नाही विचार सारासार॥ आपुली प्रशंसा
अपार। आपण करीतसे॥१०॥ श्रीगुरु तया पुसत। कैसा तु गाजी होत॥ सांगावें
आम्हांप्रत। कर्तृत्व आपुले॥११॥ जुम्मा वदे अभिमानेस। गेलो होतो सोरटास॥
तैसा जुनागडास। मारीले अगणित हिंदु॥१२॥ शंखोद्धार बेटावर। केली हिंदूची

realpatidar.com

कत्तल ॥ शिशु, तरुण, वृद्ध। कोणी ना पाहिले ॥१३॥ स्त्रीयांस केले वश। ज्या
 न मानित ॥ तयांची अमानुष। केली हत्या ॥१४॥ हिंदूंचे दगडी देव। केला तयांचा
 चूर ॥ लुट करूनी अपार। आणिले धन ॥१५॥ ठार मारीले हिंदूस। म्हणून गाजी
 म्हणती मज ॥ श्रीगुरु अती हंसत। आणि पुसती तया ॥१६॥ निरापराध्यांचे केले
 वध। तया गाजी म्हणत ॥ कोणी सांगितला तुज। अर्थ विकृत ॥१७॥ जो संगरी
 दावी शौर्यास। तया गाजी म्हणत ॥ तुझ्या सारख्या कसायास। कोण गाजी म्हणेल ॥१८॥
 दिन दुबळ्या वधून। काय घेतले साधून ॥ शिशुहत्या पाप परम। अक्षम्य असे ॥१९॥
 धिःकार तव कृतकर्मास। देवाघरी हा अपराध ॥ पाप पुण्याचा हिशोब। ईश्वरा
 घरी असे ॥२०॥ मानव जातीस कलंक। तू निश्चित आहेस ॥ आपुल्या कुकर्मास।
 सत्कर्म मानिसी ॥२१॥ कृतकर्माचा हिशोब। तुज चुकवावा लागेल ॥ भोग भोगावा
 लागेल। याच जन्मी ॥२२॥ जुम्मा वदे तिरस्कारून। नैराश्यजनक नको भाषण ॥
 लेख पाप पुण्य। प्रवेशे न गाजीसी ॥२३॥ वधीले काफरांस। यांत काय दोष ॥
 आपुल्या बोलासी। मानीती अज्ञानी ॥२४॥ अज्ञानांसी जमवून। बोलता शुष्क भाषण ॥
 ना रस ना चोथा जाण। गुन्हाळ एंडाचे ॥२५॥ ऐकून अर्थशून्य भाषण। झाले
 कोणाचें कल्याण ॥ पाप पुण्य कांडून। तसुही न मीळे ॥२६॥ श्रीगुरु बोलती तयास।
 आबरू तव वाचेस ॥ ईश्वराचे नियमांस। कैसे असत्य म्हणसी ॥२७॥ तंव वदे जुम्मा।

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ४३

१९५

ओळखीले आपणा ॥ ऐसा ठगपणा। मजसी ना मानवे ॥२८॥ जुम्मा सांगतो तुज।
कांहीं दिवस करी मौज ॥ मग अनुभवी खेळ। काय असे नियतीचा ॥२९॥ बदनामी
करता माझी। शोभे काय तुम्हांसी ॥ म्हणती मज गाजी। स्मरून असावे ॥३०॥
गाजी घेसी म्हणवून। परी अससी सैतान ॥ अंती कृमींचे भक्ष्य जाण। वदले श्रीगुरु ॥३१॥
अहंकारे चडफडत। पातला अहमदाबादेस ॥ चेव अधिक आला त्यास। मशकासम
चिरडी हिंदू ॥३२॥ अहमदाबादेत हिंदु जन। त्यां जणें झाले कठीण ॥ त्राही त्राही
नारायण। विनविती ईशासी ॥३३॥ अंगी भरे अती मद। मदानें जाहला धुंद ॥ सुटले
त्याचें ताळतंत्र। माप त्वरीत भरतसे ॥३४॥ घटीकापात्र भरण्यास। लागतसे काल ॥
परी ते बुडण्यास। पळ एक न लगे ॥३५॥ जुम्मास जडे व्याधी। वायु भरला
संधी ॥ झडपे त्या पटकी। अन्न ना ठरे पोटी ॥३६॥ राजयक्ष्मा रोग्यासम। जाहली
काया क्षीण ॥ झडत जाई तनु। दुर्गंध भरे कायेसी ॥३७॥ देहास पडली क्षते।
त्यांतून रक्त ओघळे ॥ कीडे त्यांत वळवळे। मुखांत पडले कृमी ॥३८॥ देहास येई
घाण। जवळीं ना येती आप्त जन ॥ वधीत जीव जन्मून। कृमीं भक्षीती त्यास ॥३९॥
जिवंतपर्णी नरकवास। कीडे राहे चघळत ॥ आपुलेच रक्त। आपण भक्षीतसे ॥ ऐशापरी
भोग भोगीत। जुम्मा मृत्यु पावत ॥ श्रीगुरुंचे बोल सत्य। कर्म फळले याच जन्मी ॥४१॥
इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ जुम्मा अधोगती नाम त्रयचत्वारीशतमध्यायः ॥
श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

ब. इ. ज्ञ.
अ. ४४

१९६

अष्टाष्टक ४४ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तात्रेयं योगानंदं च योगो योग विशारदः॥ अवधुतः सर्वनाथः सत्कर्ता पुरुषोत्तमः॥२॥ श्री गुरु असता पाठीराखा। नसें संसाराची चिंता॥ भवसागरांतून जीवन नौका। सहज तरतसे॥३॥ एकदां भ्रमण करत। श्रीगुरु आले सुरतेस॥ तेथें कोणी त्रिभुवनदास। झाला भक्त गुरुंचा॥४॥ श्रीगुरुपदीं विश्वास। येत नीत्य दर्शनास॥ आनंद होत मनास। श्रीगुरुचरण सेवीता॥५॥ व्यवसाय त्याचा ऊदीम। माल आणि बसव्याहून॥ सुरत बसरा जलमार्ग परम। अती कठीण असे॥६॥ एकदां नौका सात। पाठवी बसव्यास॥ तयांच्या देखरेखीस। त्याचा पुत्र जातसे॥७॥ अमाप माल खरेदीत। आणिला बंदरात॥ नौका भरूनी सात। परते स्वदेशी॥८॥ ईराणच्या आखातांत। नौका वल्हवित॥ येऊन ओमान आखातांत। उतरल्या अरबी समुद्रा॥९॥ नौका सागरीं तरत। नियतीला आले बळ॥ तुफान होतसे वादळ। नौका ऊडती लाटांवरती॥१०॥ रात्र वेळ भयानक। नाद ऊमटती दुर्धर॥ जल होयी नभवेध। कोपल्या जलदेवता॥११॥ जलांत असती देवता। तैशाच असती आसरा॥ प्रेतात्म्यांचे भार। विविध असती जलांत॥१२॥ जलांत जे बुडोन मरती। वा घेती जलसमार्थी॥ ते पिशाच्य होती।

स्वैराचार सागरी ॥१३॥ नौका सोडणें जलांत। आधिं अर्चावे जलदेवतांस ॥ अर्पूनी
 तयांसी भाग। मग नौका प्रवर्तावी ॥१४॥ एका प्रवाहांतून। जाई नौका प्रवाही अन्य ॥
 जला श्रीफळ अर्पून। द्यावा मान देवतांसी ॥१५॥ तैल घृत युक्त। पदार्थ न भक्षवें
 नौकेत ॥ जलींची पिशाच्ये। बुडविती नौका भक्षासी ॥१६॥ अपशब्द बोलतां नौकेत।
 जल गीळी नौकेस ॥ पीक थुंकता जलांत। नौका बुडतसे ॥१७॥ जार स्त्री असतां
 नौकेत। नौका ना क्रमत ॥ जार कर्म वदतां स्पष्ट। क्रमे मार्ग नौका ॥१८॥ वादळाचा
 जोर। वाढतसे घनघोर ॥ त्यांत वर्षा अकस्मांत। कंदन करीतसे ॥१९॥ खलाशी करीती
 आक्रोश। नौका वल्हविती आवेशे ॥ दशा आली अवदर्शे। सागरे गिळील्य नौका ॥२०॥
 वर्ततसे मास। सागरतीरी त्रिभुवनदास ॥ पाहतसे वाट। दूर जलीं दीसती नौका ॥२१॥
 नौका येतां नजीक। त्रिभुवनदास निराश ॥ पाहतसे नौकांस। असती त्या अन्यांच्या ॥२२॥
 खलाशी रणछोड। पुसे त्रिभुवनदास त्यास ॥ रणछोड सांगे त्यास। मोरथीस नौका
 पाहील्य ॥२३॥ यासी झाला एक मास। सागरीं झाले वादळ ॥ आपुल्या नौका
 समग्र। पुन्हां न दिसल्या आम्हांसी ॥२४॥ ऐकून ऐसे वच। त्रिभुवन झाला हताश ॥
 मती न पावे बुद्धीस। आक्रंदत येत घरी ॥२५॥ होवोनी अती आसन्न। पावे गुरुस्थान ॥
 आक्रोश अती करोन। धरी चरण श्रीगुरुंचे ॥२६॥ श्रीगुरु पुसती त्यासी। कवण
 आपदा ग्रसे तुजसी ॥ यथार्थ सांग मजसी। सांगे

realpatidar.com

त्रिभुवनदास॥२७॥ नौका येतां बसव्याहून। सागरीं वादळ निर्माण॥ गेल्या नौका
 बुडून। एक पुत्र तोही गेला॥२८॥ श्रीगुरु सांगती तयास। काय आणिले संगतीस॥
 गेलेल्याची खंत। कदां कोणी न करावी॥२९॥ पुत्र दारा संपत्ती। जन्मकाली कोण
 असती॥ सर्व क्षणांचें संबंधीती। ऐसे जाणीजे॥३०॥ आला जन्मास वस्त्रहीन। तैसेच
 असे जाणे॥ नेसले वस्त्र आपुले नसणे। मगा का धरावी आस॥३१॥ विधी
 लेखाचे पुढे। मानवी बुद्धी आतुडे॥ आशा आकांक्षा बुडबुडे। क्षणांत विरती॥३२॥
 जे आपुले असे ते राहीले। नसे आपुले ते गेले॥ आपुले कर्म आपणा फळे।
 आपुला शब्द आपणासी॥३३॥ मुखांतून निघे शब्द। तो असे अंतराळांत॥ अंतराळ
 प्रदक्षणा करूनी सात। आपुल्याकडे येत पुन्हां॥३४॥ सोडूनी दे दुःख शोक। ईश्वर
 स्मरणांत॥ शेष आयु करी व्यतीत। सांगो काय याहून॥३५॥ त्रिभुवनदास म्हणें
 गुरुंस। नको मज उपदेश॥ आपणां काय अशक्य। अतर्क्य माया आपुली॥३६॥
 अंधास नेत्र दान। बधीराचे श्रवती कर्ण॥ वाचाळाचे सुटले मौन। प्रेत उठले पाटील
 पुत्राचे॥३७॥ सात वर्षांचा अकाल। वर्षा झाली रात्रीत॥ जलमय सर्वत्र। वस्त्रपथांवरी
 मानव चाले॥३८॥ आपुल्या आज्ञेत। वर्तती पंचभूते॥ आपणांसी दैवते। वश असती॥३९॥
 सांगा स्वामी मज। आपणांसी काय अशक्य॥ द्यावा माझा पुत्र। आपुल्या कृपे॥४०॥
 श्रीगुरु तया सांगत। फळ येयील श्रद्धेस॥ मनी जैसा भाव। देव तैसा पावतसे॥४१॥
 भक्तीत असे शक्ती। तयें देवता प्रसन्न होती॥ करी प्रार्थना ईश्वरासी। ईच्छा

होण्या पूर्त॥४२॥ गांव असे डुमस। जावे सागर तीरास॥ तेथ तुझे मनोरथ। पूर्त होतील॥४३॥ श्रीगुरुपदीं ठेवोनी विश्वास। जेथ ग्राम डुमस॥ सागरतीरी त्रिभुवनदास। वसे श्रीगुरु स्मरणीं॥४४॥ श्रीगुरु होती ध्यानमग्न। वायुदेवते आवाहन॥ मरूत सन्मुख येऊन। ठाके श्रीपुढे॥४५॥ आज्ञावीती तयास। सागरतली नौका सात॥ तैसा त्रिभुवनपुत्र। आणिजे डुमस सागरतीरी॥४६॥ कलशांतील मंत्र जल। प्रोक्षीले डुमस दिशेस॥ विनंती करीती जलदेवतांस। नौका आणण्या सागरपृष्ठी॥४७॥ जलांतून नौका। येती सागरपृष्ठा॥ वायुदेवता। तयां वल्हवी डुमस दिशे॥४८॥ एका नौकेत। होते त्रिभुवनपुत्र प्रेत॥ पडे तयावर खोत। संजीवनी गायत्रीचा॥४९॥ खलाशांसहीत। सजीव झाला पुत्र॥ अवलोकी त्रिभुवनदास। सात नौका सहज येती॥५०॥ पुत्र उतरतां तीरास। तया आलींगे त्रिभुवनदास॥ अल्पता नसे हानीस। सर्व असती सुखरूप॥५१॥ पुत्रा सांगे त्रिभुवन। जयांकुपें लाभले जीवन॥ तयांचे करणे दर्शन। अगत्य असे॥५२॥ खलांशा सहीत। आले श्रीगुरु दर्शनास॥ अभय देती श्रीगुरु तयांस। कृपा ओघ वर्षला॥५३॥ आपुल्या भक्तांस। श्रीगुरु करीत॥ सत्पंथाचा उपदेश। वेदमान्य संस्कृती॥५४॥ श्रीगुरुकृपा लाभत। त्रिभुवनदास वंशास॥ सरले तयांचे दुर्योग। नांदती सुखें॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ नौका तारणं नाम चतुःचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः॥५६॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टाव्यास ४५ वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः ॥ श्री गिरीनारे रम्यशिखरे संस्थिता अवधुत स्वयम् ॥ शिवरात्रे महापर्वे प्रत्यक्षं प्राह श्रीदत्तात्रेयम् ॥२॥ श्रीगुरु पीराण्यांत। करीती भक्तांसी वार्तालाप ॥ तंव अकस्मात्। श्रीनिरंजननाथ योगी पातले ॥३॥ श्रीगुरुंनी तयां आदरून। केले तयांसेवे सहभोजन ॥ योगी अभेदवृत्ती पूर्ण। वर्णाश्रम विवर्जित ॥४॥ परमेश्वराचें लीलेत। चाले वार्तासत्र ॥ आत्मानंद भोगीत। गर्क झाले स्वानंदी ॥५॥ सांगती निरंजननाथ। जाणे असे गिरीनारास ॥ आपण असतां मार्गांत। आलो दर्शनासी ॥६॥ शिवरात्र महापर्वकाळ। गिरीनारी असे विशेष ॥ जाहली यात्रा पूर्त। ऐसें वाटे मज ॥७॥ तरी आपण। येथेंच करावावे श्री दत्त दर्शन ॥ वाचतील श्रम। तेथ जाण्याचें ॥८॥ श्रीगुरु सस्मित। म्हणती ऐका नाथ ॥ श्री दत्तात्रेय अविगत। अमोघ दर्शन तयांचे ॥९॥ जयांचे दर्शनास। योगी तपती कंदरात ॥ श्री प्रभू स्वतंत्र। नसती कोणाचें आधिपत्य ॥१०॥ करीतां तयांचे स्मरण। त्वरीत येती प्रकटून ॥ परी सगुण दर्शन। महादुर्लभ असे ॥११॥ श्री दत्त, नारद, व्यास। शुक आणि हनुमंत ॥ कार्तविर्य, गोरक्षनाथ। सात प्रकटती स्मरणमात्रें ॥१२॥ तयांचे दर्शन करविणें येथ। नसे मम आवाक्यांत ॥ गिरीनारी जाणे ईष्ट। ऐसे आम्हां

वाटतसे ॥१३॥ गिरीनारीं जातां आपण। होयील श्रीप्रभू दर्शन ॥ ऐसैं माझें मन।
मजला सांगतसे ॥१४॥ श्रीगुरुंसी वंदून। श्रीनाथ निरंजन ॥ चालतां पाऊले तीन
अंतर्धान जाहले ॥१५॥ पावले गिरीनारा। जाहले दृगोचरा ॥ परब्रह्म सोहाळा। गिरीनारी
असे ॥१६॥ दामोदरकुंडी स्नान। भवनाथ शिव दर्शन ॥ पाय्याचे परम। शिवलिंग
जेथ ॥१७॥ गिरीनाराचा शिवरात्र मेळा। पाहूनी यावे डोळा ॥ सिध्द महंत अंतराळा।
प्रत्यक्ष दिसती ॥१८॥ मेळावा दिसे अल्प। क्षणांत दिसे विस्तृत ॥ महंत अदृश्यें
येत। सदृश्य क्षणीं दिसती ॥१९॥ गिरनार प्रवर्तती अमपू। गड ऊतरती स्वल्प ॥
दर्शन करूनी श्रीदत्त। परतती अंतराळे ॥२०॥ तळी वंदुनी हनुमंत। मग चढणे गड ॥
मार्गी येता व्याघ्र सर्प। तैसेच परत फिरावें ॥२१॥ मार्ग असे अरुंद। चढ असें
अवघड ॥ मार्गी गुंफेत। गहीनीनाथ दर्शन करावे ॥२२॥ झाडी घनदाट। असे दोहो
बाजूस ॥ गहीनी गुंफा सोडीतां। नसती तरू वल्ली ॥२३॥ मार्गी गोमुखी गंगा।
जल अती मधुर शीता ॥ त्या निकटी अंबिका। आदीशक्ती वसतसे ॥२४॥ तयापुढें
असत। श्रीगोरक्ष शिखर ॥ उतरण सहज। असे दत्तात्रेय धुनी ॥२५॥ तीयेचे खालती।
असे कमंडलू तीर्थ ॥ सहस्र पायऱ्यांवरती। शिखरीं श्रीदत्त असती ॥२६॥ वारा वाहे
शिघ्रगती। मानवही ऊडतसे ॥ स्थान रम्य असे। अति पवित्र ॥२७॥ गिरनार पर्वतांत।
गुंफा असती अमाप ॥ सिध्द वसती तेथ। तप साधनें ॥२८॥ वट अश्वत्थ औदुंबर

निबिड शाखा। वाहे गंगा गोमुखा॥ त्यांत विराजे नील शिखर देखा। अवधुताचे
 रम्य स्थान॥२९॥ शिवरात्रीचा दिवस। गोरक्ष दत्त दर्शन प्रत्यक्ष॥ म्हणून यात्रा गिरीनारास।
 विशेष असे॥३०॥ अवधुत चिंतन श्रीगुरुदेवदत्त। अंतराळी घुमें नाद॥ प्रसन्नता सर्वत्र।
 गंध कर्पूर येतसे॥३१॥ द्विमुखी हनुमान। तैसे भरतवन॥ समस्त देवता अधिष्ठान।
 गिरीनारीं असे॥३२॥ स्थान असे निर्वैर। व्याघ्रादिक सर्प॥ कोणां न पीडा देत।
 अहोरात्र यात्रा असे॥३३॥ जायी जुई मांदार। पुष्पें सुगंधी शुभ्र॥ वृक्ष वल्लरी
 युक्त। असे गिरीनार॥३४॥ श्री निरंजनाथ। यात्रा करीती विधीवत॥ सर्वकाळ अन्नछत्र।
 दत्त धुनीस असे॥३५॥ अरे गिरीनारी। तेरा भंवसा भारी॥ ऐसे जपत अवधारी।
 वर्तती नाथ निरंजन॥३६॥ जैसी प्रेरणा होत। तैसे वर्तती निरंजननाथ॥ पातलें भरत
 वनांत। दिसतसें अतर्क्य॥३७॥ पारीजात पुष्पा सम कांती। तांबुस जटाभार रूळती॥
 असे वदन सस्मिती। कपोली फुले रक्तीमा॥३८॥ भस्मांकीत भाळा। शोभे केशराचा
 टीळा॥ मधें कस्तुरी अवलीला। कंठी माळा रुद्राक्ष॥३९॥ द्विभूज असे मूर्ती। कमंडलू
 असे हाती॥ जपस्मरणीं अभय कराती॥ शुभ्र लंगोटी नेसली॥४०॥ चंदन पादुका
 पायांत। पदां कल्पपुष्प गंध येत॥ श्री निरंजन नाथांस। ऐसे दर्शन झाले॥४१॥
 इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामूर्ते॥ निरंजन श्रीदत्तदर्शनं नाम
 पंचचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः॥४२॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टाष्टक ४६ वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः ॥ ११ ॥ श्रीदत्तात्रेयो महामायो, गिरीनारस्थो जगन्मयः ॥ ध्यानात्मा, ध्यानयोगात्मा, सत्यध्यानः सत्यमयः ॥ २ ॥ भक्तोद्धारा कारण। अवतरे ब्रह्मानारायण ॥ अचिंत्य ते धाम। पीरणा जाणीले ॥ ३ ॥ भक्तांची पुरवोनी आर्त। लावी परमार्थास ॥ जयांचे दर्शनास। नाश होयी वासनांचा ॥ ४ ॥ शरद पौर्णिमेची रात। भाभारामा समवेत ॥ सत्यज्ञान बोधीत। भक्तागणासी ॥ ५ ॥ श्रीगुरुंसी पुसे भाभाराम। येताती योगिजन ॥ ऐसे वदलां आपण। एकदां मजसी ॥ ६ ॥ श्री गुरु सांगती तयासी। शरद वैशाख पौर्णिमेसी ॥ येती सिध्द पीरण्यासी। स्थान निष्कलंकी नारायणाचें ॥ ७ ॥ मी असे वाट पाहत। येणार येथें सिध्द ॥ तव अंतरीक्षांत। दिसती चार ज्योती ॥ ८ ॥ चार महान सिध्द। उतरले गुरुस्थानांत ॥ आणि झाले प्रकट। यथावकाशे ॥ ९ ॥ अडबंगनाथ, जान्हविदास। सतानंद, रसिकनाथ ॥ ऐसे चार महासिध्द। बैसले श्रीगुरु जवळी ॥ १० ॥ श्रीगुरु सांगती तयासी। आपण देखिले विशेषी ॥ ते सांगावे आम्हांसी। सत्संग होयील ॥ ११ ॥ तेव्हां सांगती अडबंगनाथ। इंद्रकील पर्वतास ॥ महंतांचे चर्चेत। कोणी नाग पातला ॥ १२ ॥ त्याक्षणीं त्वरीत। देह त्यर्जी नाग ॥ नेपाळ भूपाचा झाला पुत्र। नाम रोहीतसेन ॥ १३ ॥ पुर्वजन्माचें होता स्मरण। राज्यवैभव त्यजुन ॥ गीरीकंदरी जाऊन।

तपस्ये बैसला ॥१४॥ पूर्वीचे होवोनी स्मरण । दिधले तया दर्शन ॥ सिध्द तयासी करून । नाथपंथी दिली दिक्षा ॥१५॥ ऐसे सांगता अडबंगनाथ । पातले तेथ रोहीतनाथ ॥ श्रीगुरुंसी करूनी प्रणीपात । शांत चित्ते बैसले ॥१६॥ झाले बोलते जान्हविदास । गेलो होतो तिबेटांत ॥ लामांचे समवेत । स्वानंदे बैसलो ॥१७॥ लामांचा शिष्य । लोंगापा नाम तयास ॥ विनंति करी मज । करावा अनुग्रह ॥१८॥ वदलो तेव्हां त्यास । न करावा गुरुद्रोह ॥ पुढील जन्मी करा शिष्य । त्यानें देह त्यजीला ॥१९॥ अठरा वर्षे लोटत । गेलो होतो नेपाळांत ॥ हरीहरसिंग नामक । करी वंदन मजसी ॥२०॥ पुसता झाला मज । आहे कां ओळख ॥ पूर्व जन्मीचा मी लोंगापा । आतां अनुग्रह करावा ॥२१॥ पाहूनी देश सौराष्ट्र । तयां नेले गिरीनारास ॥ ध्यान मग्न करूनी तयास । तपास बैसविले ॥२२॥ बारा वर्षे तपे तपास । पातला दिवस भाग्यास ॥ आणि दिधले दर्शन तयास । श्री प्रभू दत्तात्रेय ॥२३॥ नेसले काषाय अंबर । रुळे माथी जटाभार ॥ अरूणवर्ण सुंदर । असे वदन तयांचे ॥२४॥ कंठी रूद्राक्षांचे हार । करी कमंडल त्रिशूळ ॥ त्रिपुंड भस्म परिकर । भाळी टीळा केशराचा ॥२५॥ कस्तुरीचें उध्वनाम । चंदन ऊटी लेपन ॥ पार्यी खडावा परम । असती सुवर्णाच्या ॥२६॥ अवधुत झाले कृपायमान । हरीहरदास धरी चरण ॥ सर्वतीर्थे चारी धाम । श्रीपदीं विराजती ॥२७॥ ऐसे सांगता समस्तांस । प्रकटले हरिहरदास ॥ नमन करूनी सर्वास । सिध्द मेळीं बैसले ॥२८॥ सांगती सर्वा सतानंद । गेलो होतो पुष्कर क्षेत्रास ॥ स्नानास गेलों तीर्थांत । पाय

धरीला मगरीने ॥२९॥ खोल जलीं पाय ओढत। योगबळें थांबविले त्यास ॥ अजून
तुझी वृत्ती नीच। वदलो तयासी ॥३०॥ तेव्हा तये पाय सोडून। तात्काळ पावे
मरण ॥ पहाण्यास आले जन। ऊपाधी टाळण्या निघुन गेलो ॥३१॥ कित्येक संवत्सर।
पर्यटन करीत ॥ आलो मुलतानांत। वसलो वृक्षांतळीं ॥३२॥ कोणी व्यापारी तरूण।
निजानंद नाम ॥ जाहले आपुले दर्शन। म्हणोन चरणीं लागला ॥३३॥ निजानंद सांगत।
पूर्व जन्मींचा मी मगर ॥ अंतकाली झालात कृपावर। जाहली जातीस्मृती ॥३४॥
तया माथी ठेऊन हस्त। बैसविले तपा ऊत्तर खंडात ॥ भोगितसे ब्रह्मानंद। आत्मरंगी
रंगुनी ॥३५॥ सदानंदनाथ यावे त्वरीत। हाक मारीती सतानंद ॥ प्रकटले सदानंद नाथ।
वंदीती सर्वासी ॥३६॥ झाले सांगते रसिकनाथ। होती नर्मदा खंडात ॥ अरण्य होते
घनदाट। मज पाहे वाघ क्रूर ॥३७॥ भक्षिण्यास मज येत। तेव्हां वदलो तयास ॥
अजून हीन योनीत। कर्म तुला खेळवी ॥३८॥ मम चरणी मस्तक ठेऊन। वाघ
झाला गतप्राण ॥ पुढे तयाचा जन्म। भिल्ल वंशी ॥३९॥ घेऊनी चापबाण। पक्षांचें
करी हनन ॥ नर्मदा परिक्रमावासी पाहून। जायी तयां लुटण्यांसी ॥४०॥ तेव्हां सांगती
महंत। तू पूर्व जन्मींचा व्याघ्र ॥ लागतां संत चरण रज। प्राण त्यजीयेला ॥४१॥
अंती जयांचें दर्शन। ते गुरु भेटतील येऊन ॥ चापानेर अरण्य। दर्शन होयील तेथे ॥४२॥
म्हणती अबुचा पहाड। ती अद्री अर्बुद ॥ संवत्सर पांच सहस्र। तेथ दत्तात्रेय तप
करीती ॥४३॥ अबुच्या पहाडांत। गुंफा असती शहाण्णव ॥ ऋषि मुनी आदिक।

तेथ रमती तपात ॥४४॥ तेथ करूनी दर्शन। आलो चापानेर अरण्य ॥ तेथ वलीया नाम। भिल्ल मज भेटला ॥४५॥ पूर्व स्मृती झाली जागृत। धरूनी तयाचा हात ॥ नेले पावागडास। टेकड्या असती तेथ ॥४६॥ तया मागील जंगलात। तया बसविले तपास ॥ मार्थी ठेऊनी हस्त। हंस गायत्री उपदेशिली ॥४७॥ तेच श्री वलीयानाथ। येतील आत्ताची येथ ॥ श्रीगुरुआज्ञा प्रमाणभूत। श्री वलीयानाथ प्रकटले ॥४८॥ श्रीगुरुंसी पुसती रसिकनाथ। भाभाराम आपुला शिष्य ॥ आपण त्याचे जाता भेटीस। काय कारण असे ॥४९॥ श्रीगुरु म्हणती असे गुढ। परी करीतो प्रकट ॥ जन्मोजन्मीं आमुचा शिष्य। भाभाराम असे ॥५०॥ पूर्वी गंधमादन पर्वतास। होतो आम्ही राहात ॥ त्यावेळीं कृपा करीत। एका योग्यासी ॥५१॥ तया केला शिष्य। योग शिकविला. बहूवस ॥ अज्ञानाचा करूनी नाश। सत् पंथ दाविला ॥५२॥ आम्हां असे ज्ञात। भाभारामा स्मृती नसत ॥ जन्मोजन्मींचे आमुचे शिष्य। जन्मांतरीं भेटती ॥५३॥ आमुचें जया म्हणीले। तया जन्मोजन्मीं अंगीकारीले ॥ ब्रह्म प्रीतीचे सोहाळे। ऐसेच असती ॥५४॥ महंतांच्या मेळाव्यात। ब्रह्मरसा भरती येत ॥ जाणें आम्हां लाछोऱ्यास। वदती श्रीगुरु ॥५५॥ इति श्रीब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते। संत समागमं नाम, षट्चत्वारींशत्तमोऽध्यायः ॥५६॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अध्याय ४७ वा

ॐ परमात्मने नमः ॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः ॥ १॥ श्री दत्तात्रेय नमोस्तुभ्यम्, सर्वरोग प्रशमनम् ॥ सर्व पिडानिवारणं च, आयुरारोग्य वरपद्रः ॥ २॥ शिवं, शांतं महादेवं, आशुतोषं ऊमापतिम् ॥ दिगंबरं, नागहारं, गजचर्मोत्तरीयकम् ॥ ३॥ श्रीगुरु कृपाघन। करीती कारणार्थ पर्यटन ॥ भक्त कष्ट निवारण। एवढे कार्य असे ॥ ४॥ नियतीचे ऐसे कर्म। दावी सुख महान ॥ परी ते दुःखरूप परम। आयु शुष्क होतसे ॥ ५॥ स्त्रीने केला नवर। तथा दिवसा खोकला रात्री ज्वर ॥ कैसा होणें संसार। सेवाक्रण पतीचें ॥ ६॥ जयाचे असे क्रण। ते फेडणें कठीण ॥ हत्या, वैर आणि क्रण। कदां न चुकतसे ॥ ७॥ श्रीगुरु आले लाछोज्यासी। वसले वृक्षछायेसी ॥ तंव दर्शनासी। येती कोणी दंपती ॥ ८॥ पुरुष असे अवतारीक। तथा पदी होती रत ॥ दिसती व्यथीत। कर्म उद्भवें अघोर ॥ ९॥ श्रीगुरुंस बोलत। कोणी गृहस्थ ॥ वधु नुतन परिणित। नाम गजेश्वरी ॥ १०॥ संसाराचें सुख। योजीले मनांत ॥ जैसे कोसळे शिल्प। तैसे मज जाहले ॥ ११॥ हौशीनें परिणीली युवती। तीये जडे रक्तपिती ॥ महारोग कोणी म्हणती। कोणी म्हणती रक्त कुष्ठ ॥ १२॥ बोटे चालली झडत। काया होते विद्रुप ॥ पत्नीचें रूपात। महाभोग पातला ॥ १३॥ भोगाबिह होता कर्म। बहुरूपें येती धरोन ॥ कधी शिळा, कधी कांचन। परीमूळ

कर्मभोग ॥१४॥ श्रीगुरु म्हणती तयास । रक्त कुष्ट रुद्रकोप ॥ असतां शिवसायुज्य ।
तो ही नष्ट होतसे ॥१५॥ चंदनास लागतां पद । इंधन करीता देववृक्ष ॥ औदुंबरी
करीता मुत्र । रक्तकुष्ट होतसे ॥१६॥ पोपयीचे बीज । अवधानें जरी ओलांडीत ॥ त्यानें
जाऊनी नेत्र । रक्तकुष्ट होतसे ॥१७॥ जल ओतीता अग्नीत । नागयुग्म अवलोकीत ॥
शिवनिर्माल्या लागतां पद । रक्तकुष्ट होतसे ॥१८॥ पूर्वजन्मीचे पातक । पतीचा करतां
घात ॥ वा करीता गर्भपात । रक्तकुष्ट होतसे ॥१९॥ यासी ऊपाय परम । करीणें
शिव आराधन ॥ त्रयोदशीस गौरीरमण । अर्चिणे असे ॥२०॥ अथर्ववेदी एकादश कांडांत ।
असे द्वितीय रूद्रसुक्त ॥ रोगनाशन फळ । असे तयार्चे ॥२१॥ अथर्ववेद महीमान ।
कलीयुगीं असे महान ॥ तयांचे फलप्रदान । श्री ब्रह्मदेव करीतसे ॥२२॥ अथर्ववेदात्त ।
असती महामंत्र ॥ मानव कल्याणार्थ । असती योजीत ॥२३॥ मंत्र असती शक्तियुक्त ।
जप करावा ध्यानोक्त ॥ जैसे अग्नी स्फूर्लींग । प्रकर्षें त्यापरी ॥२४॥ म्हणें गजेश्वरी
श्रीगुरुंस । जन्मभरी केले साधनेस ॥ पक्वता येथील त्यास । ऐसे ना वाटतसे ॥२५॥
आपुली कृपा होतां महान । होथील व्याधी निवारण ॥ स्वहस्ते व्याधीभक्षण । करणें
लगे ॥२६॥ आपण आहांत कृपासिंधु । भक्तांसी वरद ॥ काय आपणा असाध्य ।
सुसाध्य असे सर्वही ॥२७॥ आपण रूद्र महेश्वर । आपण कर्पूरगौर ॥ आपुला कोप
निवारण । सकृप होवोनी करावा ॥२८॥ श्रीगुरुंनी आणवुनी चौरंग । वरी स्थापविला

कलश ॥ पंच उजळुनी धृतज्योत। पूजविला कलश यथासांग ॥२९॥ कलशीं भरीले
जल। पूजविला गंध पुष्पे युक्त ॥ केशर सुगंधादी परीकर। आवाहनिले देवतांसी ॥३०॥
मंत्रे करूनी आवाहन। स्मरीला गौरीरमण ॥ अश्विनीदेव युग्म। निर्गुणें वसती कलशांत ॥३१॥
कलशांतील तीर्थांमृत। गजेश्वरीवरी प्रोक्षीत ॥ तीर्थांमृती शक्तीयुक्त। वसे मंत्र सामर्थ्य ॥३२॥
तीर्थांतील मंत्रशक्ती। नाशिती रक्तपीती ॥ आणि स्वयंभ कांती। जाहली गजेश्वरीची ॥३३॥
दंपती आनंदून। धरीती श्रीगुरु चरण ॥ नैवेद्य करूनी परिपूर्ण। स्तविते जाहले ॥३४॥
जयजयाजी परमेश्वरा। ज्ञानरूप सर्वेश्वरा ॥ नमोनमोजी गौरीहरा। श्रीगुरुवरा नमोनमो ॥३५॥
जय जयाजी त्रिपुरांतका। भयनाशन भवहारका ॥ महामहेश्वर ज्योतीरूपा। श्रीगुरुवरा
नमोनमो ॥३६॥ तूची ब्रह्मा, तुची विष्णू। तुची कल्पद्रुम ॥ तूची ईश्वर सगुण।
श्रीगुरुवरा नमो ॥३७॥ जय जय साक्षात परब्रह्मा। सगुणरूपा अनामा ॥ ॐ कार
ध्वनीं देहात्मा। श्रीगुरुवरा नमो ॥३८॥ नमो नमः शिवाय। नमो नमः महाकाय ॥
नमो नमः निलकंठाय। कर्पूरगौराय तुज नमो ॥३९॥ पंच ओवी गुरुस्तोत्र। श्रीगुरु
प्रदायीत ॥ त्रिकाल पठीता नित्य। आरोग्य वर्धन श्रीकृपें ॥४०॥ गजेश्वरीची कुष्ट
निवारून। श्रीगुरु करीती प्रस्थान ॥ भक्तांसी कल्पद्रुम। असती श्रीगुरु ॥४१॥ इति
श्री ब्रह्मावतार, श्रीइमामशाह ज्ञानामृतें ॥ गजेश्वरी कुष्टनिवारणं नाम
सप्तचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥४२॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अष्ट्यात्र ४८ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री केशवं, माधवं, विष्णुं, गोविंदं, गोपतिं हरिम्॥ योगीराजो अत्रि वरदः नमो दत्त दिगंबरम्॥२॥ श्री कुमारीका क्षेत्री। श्रीगुरु ध्यानमग्न असती॥ असती तेथ नायाजी। मध्यरात झाली असे॥३॥ नायाजी पाहात। अंतराळी तेजोलोट॥ त्यांतून प्रकटत। काळ दूत असती ते॥४॥ भयानक दिसे रूप। विक्राळ दाढा लंब दंत॥ करी दिसती पाश। शेंदूर रचिला भाळी॥५॥ दंड खड्ग असे हाती। जिव्हा लळलळ करीती॥ श्रीगुरु त्यां पाहून पुसती। कोण आपण॥६॥ आम्ही असो काळदूत। यम आज्ञें आलो येथ॥ आपणा करण्या सावध। झाले आगमन॥७॥ वदती यमदूत। आहांत आपण दयावंत॥ जन जे होती मृत। देतां संजिवन त्यांसी॥८॥ हे आपणां नसे ऊचित। नियती कार्या बाधा येत॥ काय सांगणे आपणांस। आपण आहांत सर्वज्ञ॥९॥ आपणां जे शरण येत। त्यांचे आपण पुरविता आर्त॥ आप्त होतां मृत। दुःख समस्तां होतसे॥१०॥ या मर्त्य लोकांत। कोणाचें राहणें शाश्वत॥ कोणा लाभे अमरत्व। आजचे मरण ऊद्यांसी॥११॥ जैसी जयाची कर्मगत। त्यान्वये लाभे आयुष्य॥ सोडूनी द्यावे जीवांस। कर्मगतीवरी त्यांच्या॥१२॥ आला कलीचा

पर्वकाळ। स्वार्थियांस आला उत ॥ संधीसाधू जनांस। साधुत्वाची चाड नसे ॥१३॥
 आपुल्या स्वार्थासाठी। नीचाची करीती भक्ती ॥ सिध्द मंहासी। स्वार्थास्तव घालीती
 भीड ॥१४॥ श्रीगुरु सांगती दूतांस। संजीवन सर्वा न देत ॥ मृत्युचे प्रकार चतुर्दश।
 ज्ञात असें आपणा ॥१५॥ मृत्यु जो चतुर्दश। तो असे सत्य ॥ आणि आंगंतुक।
 तेरा असती ॥१६॥ शेष जयाचे आयुष्य। मरण येत आगांतुक ॥ केवळ ऐशांस।
 संजिवन देतसे ॥१७॥ पाप जयाचे अती क्षीण। निरसे ईश्वर साधने ॥ श्री नारायणाचें
 आज्ञे। पुरवितो त्याची आर्त ॥१८॥ नियतीचें नियमास। न आणितसे बाध ॥ नारायणें
 दिधले शक्तीस। कार्य करी त्यान्वयें ॥१९॥ यमधर्मे उपदेशिले तुम्हांस। आम्हीं तया
 मान देत ॥ मर्यादा ठेवोनी अवधानांत। वर्ते त्यानुरूप ॥२०॥ अखिल ब्रह्मांडांत। सुक्ष्मातिसुक्ष्मा
 पर्यंत ॥ असे जिवदशा व्याप्त। जखडली कर्मबंधने ॥२१॥ प्रारब्ध आणि क्रीयमाण।
 त्यान्वयें पापपुण्य ॥ तैसे फलासी कारण। कर्म असे ॥२२॥ मानवाचें वाम बाहूत।
 वसतसे वीरभद्र ॥ क्षणोक्षणीं ठेवित। हिशोब पापपुण्याचा ॥२३॥ जिवदशा होता मृत।
 यमाचें स्वाधिन होत ॥ पुण्य पाप संकेते। प्राप्त होत पुनर्जन्म ॥२४॥ जरी दृष्टीस
 नसे। परी प्रत्यया येतसे ॥ कृत कर्माचें ठसे। संचय मूलाधारी ॥२५॥ जैसे कर्म
 फळत। तैसी मानवा मती होत ॥ आजन्म पर्यंत। भोगी फळ सुखदुःखाचें ॥२६॥
 काळ असे कालाकारण। शुभग्रह धरीती मौन ॥ सर्वा ग्रासी परम। तो काळ एक ॥२७॥
 परंतु ऐसी असती कर्मे। यमा वशभूत न होणे ॥ सदा असे यमधर्म। नारायणाचा

आज्ञाधारी ॥२८॥ यम सांगे अनुचरांस। त्यजावें त्या जीवांस ॥ नारायणासी शरणागत।
 न पिडावे तयांसी ॥२९॥ यमा पुसती पार्षद। आम्हीं वर्जावे कोणास ॥ तयांचें संकेत।
 सांगावे आम्हांसी ॥३०॥ सहस्रनामें विष्णू स्मरत। जयांचे हरि हृदयांत ॥ ते जाणिजे
 विष्णूभक्त। सात्विकें वर्तती ॥३१॥ गंगा, तुलसी, शालीग्राम। सेविती जे जन ॥
 कदां न करीती अपहरण। पर धनाचें ॥३२॥ जयाचे चित्त। कलीदोषे ना मलीन
 होत ॥ आणि षड्विकार। असती जयानें त्यजिले ॥३३॥ असती जे षड्विकार। भरले
 तयांने चराचर ॥ तयांची स्थानें दृढतर। भरत खंडातील सांगतो ॥३४॥ काम असे
 कर्नाटकांत। क्रोध तेलंगणांत ॥ मोह गुर्जर देशांत। मद असे मद्रदेशी ॥३५॥ द्वेष
 मत्सर जयां म्हणत। वसे महाराष्ट्रांत ॥ लोभाची स्थाने अगणित। कीती म्हणून
 वर्णावी ॥३६॥ ज्या नदीस गंगा म्हणती। त्या काठचे जन लोभी ॥ घ्यावे जाणून
 संकेती। स्पष्टोक्ती वर्जितसे ॥३७॥ कामिनी कांचन। मानी मृत्तिके समान ॥ निर्मल
 चित्त, त्यर्जी अभिमान। ते विष्णूभक्त जाणीजे ॥३८॥ जे रूद्रजाप्य करीती। हरिहरा
 भेद न पाहती ॥ वर्तन ज्यांचे वेदोक्ती। नारायणभक्त म्हणावें ॥३९॥ सगुण अथवा
 निर्गुण। अर्चिती नारायण ॥ स्थिर जयांचे मन। ते विष्णूभक्त जाणावे ॥४०॥ नारायण
 जयाचे हृदयांत। तो दिसे सौम्यरूप ॥ कर्म ब्रह्मार्पण करीत। तयां म्हणावें विष्णूभक्त ॥४१॥
 समस्त ठायीं नारायण। तयांत असे मग्न ॥ तयाविण अन्य स्थान। न दिसें जयांसी ॥४२॥
 युगधर्मी परी वर्तत। अजवाळी करीती व्रत ॥ महात्मे म्हणावें तयांस। ब्रह्मानारायण

भक्त ते ॥४३॥ ब्रह्मांड देवता अर्चनाते। नष्ट होती पापे ॥ पूजिती पंचायतनाते।
जाणिजे विष्णूभक्त तयांसी ॥४४॥ त्रिगुणांसी जे आकळीत। ऊपाधी म्हणावें तयांस ॥
तयाचा लेप। होतसे कर्मांसी ॥४५॥ जीवदशा शिवदशा। दोन्ही असती देहात ॥ अंतःकरणाचा
आभास। जीवदशा म्हणावे तयासी ॥४६॥ ज्यानें त्यजिला आभास। केला अंतःकरणाचा
निरास ॥ चातुष्टय जाता लयास। तो असे मुक्तात्मा ॥४७॥ मुक्तात्म्यांचे संगती।
समस्त देवता वास करीती ॥ असतां स जिवदर्शी। नसे पंचभूतात्मक देह ॥४८॥
भौतिक देहाचें भान नसत। जगांत असूनी नसत ॥ क्षुधा तृष्णा नसे तयास। तो
मुक्तात्मा जाणीजे ॥४९॥ मुक्तात्म्याच्या पर्दी। तिर्थावळी वसती ॥ तयाच्या दर्शनमात्रीं।
कृतार्थ होती देवादीक ॥५०॥ लावून मुद्रा खेचरी। अमृत पान करीती ॥ सत्राविचें
क्षीर पानांती। असती तृप्त ॥५१॥ सत्राविचे पान। हे योगियांसी कारण ॥ सामान्ये
करीता प्रयत्न। ऊद्याचे मरण आज येतसे ॥५२॥ असती जे हीन। ते जिवंतपणी
मृत ॥ मरणोत्तर सजिवत्व। असे योगियांसी ॥५३॥ पाहतां योगी महंत विष्णूभक्तांस।
ओशाळती यमपाश ॥ श्रीगुरुकृपा असे जयास। ते मुक्त यमपाशांतुनी ॥५४॥ श्रीगुरु
सांगती यमदूतांस। ऐसे यमे सांगीतले तुम्हांस ॥ आम्हीं राखोनी नियमांस। असो
वर्तत ॥५५॥ ज्या कारणें घेतला अवतार। करी तयाचे कार्य ॥ या वरी इतःपर।
घडेल ऐसेच ॥५६॥ परपीडा हरण्यास। अवतरलो जगांत ॥ आर्ताची आस। राहीन

पुरवित ॥५७॥ जन्मजन्मांतरीचे। भक्त असती आमुचे॥ रक्षण त्यांचे। करणें असे मज ॥५८॥ पात्रापात्र पाहून। करीतो त्यांची ईच्छापूरण॥ योगशक्ती साधन। कदां न त्यजीन मी ॥५९॥ तुमचें कार्य तुम्हीं करावें। आमुचे आम्हां करूं द्यावे॥ याहूनी अन्य भाव। नसें आपणांसी ॥६०॥ आमुचें कार्य। जर तुम्हां अडसर होत ॥ तरीं पंचभूतात्मक देह। त्यजिण्यास तत्पर असे ॥६१॥ आपण नसावें पराधीन। न करावें परा स्व आधिन ॥ आमुचें महीमान। आहे तैसेच राहील ॥६२॥ जरी दृश्य वा अदृश्य। दिसेल कार्य सदृश्य ॥ जो भावे भजेल मज। साधेल कार्य त्यांचे ॥६३॥ श्रीगुरु वदतां स्पष्ट। स्तब्ध जाहले काळदूत ॥ श्रीगुरुंचे जाणूनी मनोगत। वदती श्रीगुरुंसी ॥६४॥ आपण ब्रह्मावतार साक्षात। आम्हा झाले ज्ञात ॥ यमधर्म आपुला आज्ञावंत। पायीके काय सांगावे ॥६५॥ सत्य पंथाचा करणें प्रचार। आणण्या अज्ञांसी मार्गावर ॥ या कारणें अवतार। आपण धरीला असें ॥६६॥ आपुले कार्य सांप्रत। करावें आपण अविरत ॥ याहूनी अधिक। काय बोलावे ॥६७॥ नमो नमः गुरुवरा। अज्ञान तिमिर भास्करा ॥ नमो ब्रह्मावतारा। सगुण ईशा तुज नमो ॥६८॥ वंदन करूनी श्रीगुरुंस। पावले अंतर्धान काळदूत ॥ ऊषा पूर्ववरी येत। ध्यानमग्न असती गुरु ॥६९॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ काळदूत संवादं नाम, अष्टचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥७०॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

अध्याय ४९ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्रीदत्तात्रेयं आदिनाथं महानाथं फलप्रदम्॥ तस्य स्मरणमात्रेण क्षयं विघ्नं न संशयः॥२॥ श्रीगुरुंचे ऐकोनी वचन। कालदूत गेले वंदून॥ नायाजी होती म्लान। भविष्यकाल जाणोनी॥३॥ इतक्यांत कच्छ रहीवासी। आले पीराण्यासी॥ वंदूनी श्रीगुरुंसी। अर्पिती दसवंत॥४॥ आज्ञा मागती तयांसी। जावे म्हणती क्षेत्र काशि॥ स्नान करावे गंगेसी। पहावे मुक्तिक्षेत्र॥५॥ जन्मास येऊन। करावे अविमुक्ता दर्शन॥ त्रिपथगामिनी स्नान। पुण्य असे अधिक॥६॥ काशि क्षेत्रां वसणें अशक्य। पाऊले चालावी सात॥ अकर्मात मंदकर्म श्रेयः। ऐसे जाते वदती॥७॥ श्रीगुरु वदती तयांस। काय जाऊन कराल काशीत॥ केवळ गंगा स्मरणमात्रें। गंगास्नान पुण्य असे॥८॥ सिंहेस येता ब्रह्मपती। गंगा संचरें गोदेप्रती॥ ब्रह्मपती कन्यागती। संयुक्त कृष्णेंत गंगा॥९॥ नर्मदा, गंगा, दोन्ही। कोठेही येती प्रकटोनी॥ इह सरीतेत वाहीनी। नियुक्त तीथीसी गंगा असे॥१०॥ गंगा असतां नजिक। कां दूर जाणें इष्ट॥ व्यासांचे वच सत्य। उचित त्या मानणें॥११॥ समस्त तीर्थे सद्गुरु चरणी। ऐसी ऊक्ती वेद पुराणी॥ त्याचा प्रत्यय आणुनी। देणें आम्हां श्रीगुरु॥१२॥ श्रीगुरु म्हणती तयांसी। जैसे असे मानसी॥ देवील आणून प्रत्ययेसी। श्री निष्कलंकी नारायण॥१३॥

सर्वेश्वराचें जटा मुकुटी। वसते सदा भागीरथी॥ प्रकट होणें तीयेसी। काय अशक्य॥१४॥
 श्रीगुरु ध्यानांत। कर्पूरगौर स्मरीत॥ भक्तकामना करावी पूर्त। विनविती तयांसी॥१५॥
 तंव गुरुस्थाना नजिक। घुमतसें प्रणव नाद॥ श्रीगुरु भक्तांसहीत। येती तया स्थानी॥१६॥
 धरेसी होयी कंप। वातावरणीं सुगंध॥ येतसे गुंजन नाद। अवनी मृत्तिका दूर सारी॥१७॥
 श्रीगंगेचे सप्त ओघ। येती भूवरी मंद मंद॥ धरा आकर्षि आपुले तत्व। वापी
 आकार घेतसे॥१८॥ गंगेचे सप्त ओघ। कथितो यथासांग॥ श्रोते होवोनी सावध।
 किजे श्रवण॥१९॥ नळणी, पावनी, हारीदीनी। येथ गंगा पश्चिम वाहीनी॥ सिंधुवास,
 भेदकाया, सीता, सुचक्षणी। उत्तरवाहीनी गंगा॥२०॥ एकोणीस नांवे गंगेस। गंगा,
 त्रिपथगा, भागिरथी, त्रिदशा॥ त्रिस्तोता, जान्हवी, मंदाकिनी, दीर्घिक। भीष्म
 कुमारीका॥२१॥ सरीदरा, विष्णूपर्दी, सिध्दगा। स्वर्गा, स्वर्गगा, खगा॥ ऋषिकुल्या,
 हैमावती आपगा। हरशेखरा एकोणविसावे॥२२॥ दशहरा गंगेची ऊत्पत्ती। सांगतो
 यथामती॥ जेष्ठमास दशमी शुक्लपक्षी। वार असे बुधाचा॥२३॥ नक्षत्र हस्त, व्यतिपात।
 गर करण वृषभेस सूर्य॥ चंद्र कन्येत, आनंद योग। गंगा प्रकटली दशहरा॥२४॥
 श्रीगुरुकृपा अमृत। जाहली गंगा प्रकट॥ सप्त ओघ गंगेत। भक्त स्नान करीती॥२५॥
 करूनी गंगा स्नान। करीती गंगा पूजन॥ निधें भस्म जलांतून। विश्वनाथ प्रसाद॥२६॥
 वाराणसीचे विधी। भक्त करीती यथाविधी॥ जाहली त्रिशुद्धी। भक्त कृतार्थ जाहले॥२७॥
 श्रीगुरु शिवशंकर। प्रकटविती गंगा भूंवर॥ श्रीकुमारीका क्षेत्र। जाहले वाराणसी॥२८॥

जाणें न लागे काशिसी। क्षेत्र कुमारीके वसे काशि॥ सगुण साक्षात धुर्जटी। असती
 श्रीगुरु॥२९॥ करीती बिल्वार्चन। अर्चिती कर्पूर चंदन॥ रूद्रजाप्य परम। भक्त करीती॥३०॥
 श्रीगुरु महीमान। जाणूं शके कोण॥ जयां प्रत्यक्ष प्रमाण। मानणे लागे तयासी॥३१॥
 भक्त होवोनी कृतकृत्य। वंदूनी श्रीगुरु पदास॥ परतले स्वग्रामास। काशियात्रा पुण्य
 घेऊनी॥३२॥ श्रोते सांगतो तुम्हास। येथ अध्याय झाला पूर्त॥ श्रीगुरु असती व्यास।
 सांगे अनुभव आपणा॥३३॥ आज जुलै चवदा। इसविसन दोन हजार एक॥ आहे
 वार शनिवार। अध्याय लेखना बैसलो॥३४॥ वाजले होते साडेपांच। सायंकाला
 लेखनारंभ॥ सात वाजण्याचे सुमारास। घटना घडली अतर्क्य॥३५॥ पीरण्यांत गंगा
 प्रकट। होतो लीहीत॥ तव मम घरात। आले एक नाथपंथी॥३६॥ सत्याणव
 साली गिरीनारास। झाली माझी भेट॥ कदां माझे घरीं येत। परततां यात्रेरूनी॥३७॥
 सात वाजण्याचें सुमारास। आले माझे घरांत॥ यात्रा करूनीं हषिकेश। आलो
 म्हणती॥३८॥ गंगा आणिनी तुम्हांस। करीं देती तीर्थ॥ आणि श्वेत शिलाखंड।
 प्रसाद देती गंगेचा॥३९॥ मुनीरेती करतां स्नान। शिलाखंड ये करांत॥ म्हणती
 हा ठेवतां जलांत॥ नीत्य घडेल गंगास्नान॥४०॥ जाणें म्हणती सोलापुरांसी। नजीक
 असे भैरवगादी॥ तेथें तयांची वसती। गेले त्वरीत निघुनी॥४१॥ दिधला जो शीलाखंड।
 म्हणती हा अमरनाथ॥ लिहीतां गंगेचा अध्याय। लाभला गंगाप्रसाद॥४२॥ ऐसे

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ४९

२१८

महीमान श्रीगुरुंचे। वर्णू न शके मी वाचे॥ जैसे प्रेरण त्यांचे। त्यापरीं लिहीतसे॥४३॥
श्री इमामशाह ज्ञानामृत। ग्रंथ नोहे हा प्रसाद॥ चक्षुर्वै सत्यं। देती अनुभव श्रीगुरु॥४४॥
प्रत्यक्ष प्रमाणांती। श्रीगुरु दाविती प्रचिती॥ हृदतर श्रद्धेप्रती। पावती श्रीगुरु त्वरीत॥४५॥
इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ गंगा प्रकटणं नाम
एकोणपंचाशत्तमोऽध्यायः॥४६॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

अष्टाव्याख्य ५० वा

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ५०

२१९

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी
नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तात्रेयं सदानंदं, आत्रेयं अमराधिपम्॥ चंद्रानुजं, चंद्रवक्त्रं
रुद्रं इंद्रादीवंदीतम्॥२॥ श्रीगुरु भक्तांसहीत। वसती पीराण्यात॥ करीत उपदेश। पंथ
जो सत्॥३॥ आला कंठ दाटून। म्हणती तुम्हीं माझे पंचप्राण॥ शाणा, नाया,
भाभाराम। कीकीबाई हाजरबेग॥४॥ प्रत्यक्ष राहाणें अत्यल्प। सांगतो अंतरीचे गुढ॥
आगमवार्णी संकेत। सांगेन तुम्हांसी॥५॥ म्हणतो ज्या सत्पंथ। तो अनादी शाश्वत॥
संस्कृती वेदोक्त। ईश्वर प्रणीत तो असे॥६॥ या संस्कृतीसी अधिष्ठान। असे नारायण॥
त्यजुनिया भ्रम। सत्य पंथ आकळीजे॥७॥ सत्पंथ उदय। घेयीजें जाणून॥ त्यासी
प्रमाण। आदीनारायण असे॥८॥ नव्हती ग्रह, तारे, नक्षत्र। नव्हते सूर्य, चंद्र॥ केवळ
सत-चित् आनंद। स्वरूप होते निर्गुण॥९॥ आपुल्या स्वरूपीं मन। होते चैतन्य
विलसत॥१०॥ ते चैतन्य स्फुल्लींग। जाणीजे चैतन्य ज्योत॥ त्यांतून प्रकट। अनादी
झाली असे सृष्टी॥११॥ मुंडक उपनिषद। असे प्रमाण यास॥ केवळ ज्ञानियांस।
वर्म असे ज्ञात॥१२॥ यथा सुदीप्तात् पावकाद् विस्फुल्लींगा सहस्रशः प्रभवन्ते स्वरूपाः॥
तथाक्षराद् विविधाः सोम्य भावाः प्रजायन्ते तत्र चैतापि यन्ति॥१३॥ मूलाही आरंभास।
होते अद्वितीय सत एकमात्र॥ तथा उपासण्यासी मार्ग। सत् पंथ जाणावा॥१४॥

आचार, विचार, प्रचार। हे धर्म संकल्पने आधार ॥ युगे युगी ऋषिवर। हाच मार्ग
 बोधीती ॥१५॥ ब्रह्मदेवें कृतयुगांत। कथिला युगधर्म ॥ तयाचें मर्म। वसिष्ठे विस्तारीले
 त्रेतांत ॥१६॥ तोची करूनी अधिक स्पष्ट। व्यासें कथिला द्वापारांत ॥ तैसाच ठेवोनी
 अर्थ। परी सौम्य भाषेत ॥ युगधर्म कलीयुगांत। कथिला ब्रह्मावतारे ॥१७॥ त्या सत्याचा
 अंश। असें स्थावर जंगमांत ॥ सदा उपासिणें सत्य। जीवे आभास त्यजुनी ॥१८॥
 योगसाधना तपाचरण। त्यजुनी चात्युष्टीक धर्म ॥ अंतर्मुख होऊन। एकरूप होणे त्यासी ॥१९॥
 सर्वव्यापक नारायण। घेयी तथा जाणून ॥ ब्रह्म जे निर्गुण। सगुणतें म्हणावें नारायण ॥२०॥
 सर्वव्यास परब्रह्म। घेयीजे जाणून ॥ देयीजें अवधान। तथावयवा ॥२१॥ निर्गुण निराकाराची।
 मूर्ती कल्पीजे या प्रती ॥ सगुण निर्गुण एकत्वी। ऐसे जाणीजे ॥२२॥ सत तथाचे
 शीर। जीव्हा त्याची स्नेहभाव ॥ सद्गुरुंचे चिंतन। तथाचें नासिक ॥२३॥ दया, क्षमा
 नेत्र। कर्ण धारणा सद्गुण ॥ तप आणि संयम। श्वास ऊच्छवास त्याचे ॥२४॥
 देह तथाचा धर्म। दया आणि दान ॥ शुचिर्भूतता तपसाधन। भूज तथाचे चार ॥२५॥
 देहात्म बुद्धी त्याग। हा तथाचा आहार ॥ आकाश मंडल मुख। पाताळ पद जाणीजे ॥२६॥
 तस्य प्रतिमा नास्ती। ऐसे वदती श्रुती ॥ देहांत असतां ईशव्याप्ती। अन्या अर्चन
 न लगे ॥२७॥ पंडीतांची विविध मते। हरि कल्पिती पाषाणातें ॥ वृक्ष पाणी अर्चनांते।
 मोक्षमार्ग सांगती ॥२८॥ परी द्यावें जाणून। हे अज्ञानांचे लक्षण ॥ कर्मकांड प्रतिकोपासन।

हे गौण जाणीजे ॥२९॥ जप तप ध्यान । हे मोक्षाचें साधन ॥ आत्मशुद्धी प्रथम ।
 त्याने लाभें सत मार्ग ॥३०॥ कलशाच्या पूजनांत । सोळा कलार्चन होत ॥ त्यांत
 देवता तीर्थ । सामावले असे ॥३१॥ पर्वतावरूनी जल येत । तया तीर्थे म्हणती अडुसष्ट ॥
 जन्मभरी भ्रमंती करीत । सांपडेना ईश्वर ॥३२॥ प्रतिकोपासनेचें अवडंबर । व्रतोपवास
 शंभर ॥ कर्मकांड भंडाळ । असे निषेध तयांचा ॥३३॥ जन नव्याणव अंध । असे
 एकासी एक नेत्र ॥ प्रमाण कोणाचें सत्य । सूज्जानें जाणावें ॥३४॥ या कारणें तुम्हांस ।
 करीतसे उपदेश ॥ अज्ञानी जनांस । लावावें सन्मार्ग ॥३५॥ परांचा करणें उत्कर्ष ।
 कर्माचरण असावें पवित्र ॥ बुद्धीस असतां चांचल्य । असत्या सत्य मानिती ॥३६॥
 वैदीक सनातन धर्म । करावें त्याचे जोपासन ॥ न्हास होतसे क्षणोक्षण । वैदीक धर्माचा ॥३७॥
 म्हणती पाखंडी धर्मरक्षक । अती तयां लोभ क्रोध ॥ जनांसी भोंदवित । स्वलाभा
 कारणें ॥३८॥ दावुनी गारुडी चमत्कार । अज्ञ जना करीती शिष्य ॥ नरकाचें दारांत ।
 अंती भेटती शिष्यांसवे ॥३९॥ दुःखें जन त्रस्त । शोधीती मार्ग इह परत्र ॥ भोंदु
 गुरुंचे जाळ्यांत । अडकती मत्स्य जैसे ॥४०॥ पाखंड्यांचे दश अवतार । सांगतसे
 परिकर ॥ श्रोते असावें दूर । तयांपासोनी ॥४१॥ साधीले जयानें प्रेत । वश जया
 कर्णपिशाच ॥ अज्ञानी, जोगी, बैरागी, मनकवड । दरवेशी, साध्यमणी ॥४२॥ कापडी,
 गारोडी, बहूरुपी । ऐसे अवतार पाखंडी ॥ अंधश्रद्ध भेटता तयांसी । पदरी हानी

येतसे ॥४३॥ सुलतानशाही, घराणेशाही। भोंदुशाही, झोटोंगशाही ॥ अनाधिकार गुरुशाही। धर्मन्हासा कारण पांच ॥४४॥ धर्मतत्व असे गुढ। शांतवृत्तीनें होयी ज्ञात ॥ सनातन धर्म जाणीव। अवधान असावे ॥४५॥ कर्म ज्ञान भक्ती। वैराग्य आणि मुक्ती ॥ सुलभभाषें जनांप्रती। तत्वप्रणाली उपदेशिणें ॥४६॥ प्राचिन ऋषीवर, मुनीवर। भक्तवर, योगेश्वर ॥ जो आचरीला सतमार्ग। तो जनांसी उपदेशावा ॥४७॥ योगीयांची ठेव। त्याजावा द्वैतभाव ॥ समस्ता समभाव वर्तनी। असावा ॥४८॥ धरेवरीं सिध्द पुरुष। ईश्वराज्ञे अवतरत ॥ नसे वंश, वर्ण, जात भेद। अवधुतमग्न वृत्तीत ॥४९॥ नम्र असावें सर्वाभूती। आदरावे सिध्द फकीर यती ॥ जरी भेटले मुढमती। आपण शांत असावे ॥५०॥ जन्मांतरीचे तुम्ही योगी। म्हणुनी कथिले तुम्हांप्रती ॥ सत् धर्माची व्हावी उन्नती। यास्तव जन्म आपुला ॥५१॥ आपण माझें पंचप्राण। असती माझें पांच धाम ॥ जरी जाहलो पंचतत्वी विलीन। तरी भेटू ऐसेच ॥५२॥ धर्माची धुरा। दिधली तुमचे शीरा ॥ स्वानंदाचा सोहळा। असे अनुभविणें ॥५३॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ शिष्य उपदेशनाम पंचशतमोत्तमध्यायः ॥५४॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अष्टादश ५१ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ आदौ ब्रह्मामुनिश्वरं हरिहरं त्रैलोक्य पावनकरम्॥ विश्वं विष्णुमयं स्वयं शिवमयं त्रैमुर्तिरक्षाकरम्॥२॥ श्रीगुरु सांगत। आपुल्या पांच शिष्यांस॥ सत्पंथाचे महत्व। वेदोक्त विधान॥३॥ प्रतिकपूजेहून। मानसपूजा उक्तम्॥ तयाहून श्रेष्ठ जाण। म्हणती परा पुजा॥४॥ प्रतिक पूजेस। बाह्याकारी सामग्री लागत॥ आणि मानसपूजेत। त्याच सामग्री मने अर्पिणे॥५॥ परा पूजेत। शमादमादी अर्पिणे प्रभूस॥ आणि ध्यानास। ब्रह्मांड लींग ध्यायीजे॥६॥ धरीत्री त्याचें पीठ। जलधारांचा कलश॥ लींग असे आकाश। शिवाची ब्रह्मांडमूर्ती॥७॥ पुष्पमाला नक्षत्र। ग्रहगण असती पुष्प॥ सूर्य, चंद्र पावक। असती नेत्र तयाचे॥८॥ कुक्षीत सात सागर। भुज गिरी शिखर॥ आणि तयाचे पद। पाताळ सात॥९॥ वेद त्याचें वदन। षड्शास्त्रें वसन॥ करावें नमन। ऐशा दिव्य लिंगासी॥१०॥ पीठं यस्य धरित्री, जलधर कलशं लींगमाकाशमूर्तीम्॥ नक्षत्रं पुष्पमाला, ग्रहगण कुसुमं नेत्र चंद्रार्कवन्दीम्॥ कुक्षौ सप्त समुद्रौ, भुजगिरी शिखरं, सप्त पाताल पादौ। वेदं वक्त्रं, षडंग वसनं, दिव्य लिंगं नमामी॥११॥ आला वर्षप्रतिपदेचा दिवस। ऊत्सव कुमारीका क्षेत्रांत॥ ध्वजा उभारीत। करीत गंगा पूजन॥१२॥ शाणा श्रीगुरुंचा भक्त। जन्मभरी सेवीत॥ पूर्वीच तयासी वास।

गादीचा नेमिला असे ॥१३॥ इसविसन चौदाशें एकोणनव्वांतांत। योगी मेळावा होत ॥ चौदाशें नव्वांतांत। शाणास वहीवाटदार नेमिला ॥१४॥ आशिर्वदती हाजरबेगास। माझे नंतर अल्प दिवसांत ॥ यात्रा इहलोक। संपेल पासून पाऊले वीस। तुझी समाधी, नसेल छप्पर ॥ जरी महाऊष्माघात। समाधीस शितत्व असेल ॥१५॥ माझ्या अर्चनेच्याआधी। अर्चतील जन तुजसी ॥ आधी दर्शन करून तुजसी। मग माझे स्थानी येतील ॥१६॥ मग सांगती नायास। कानम जिल्ह्यांत ॥ ग्राम जे कुकस। तेथे तुझे मंदीर असेल ॥१७॥ अखंड असावी घृतज्योत। तथा ना धरे काजळ ॥ चालेल सदा अन्नछत्र। द्वितीय धाम आमुचें ॥१८॥ सांगती भाभारामास। मंदीर तुझे देवागावास ॥ सदैव आमुचा असेल वास। तृतीय धाम आमुचें ॥१९॥ सांगती कीकीबाईस। जाऊनी रूण गावास ॥ बांधणें मंदीरास। चतुर्थ धाम आमुचे ॥२०॥ तुमच्या मंदीरांत। घृतज्योत असावी अखंड ॥ तेथ आमुची साक्ष। ज्योतीस काजळी न धरे ॥२१॥ तुमच्या स्थानी जन। करतील अन्नदान ॥ होतील त्यांचें नवस पूर्ण। ईच्छीत लाभे त्यां ॥२२॥ फैजपूर ग्राम। ते आमुचें स्थान पंचम ॥ होयील प्रकटण। शतवर्षानी ॥२३॥ जेथें आम्हीं केली वसती। जनां कथीले चहू वेदांसी ॥ मंदीर होयील त्या स्थानासी। फैजपूर ग्रामी ॥२४॥ जन येती दर्शनास। देती त्यां आशीर्वाद ॥ वदनीं जप स्पष्ट। श्री निष्कलंकी नारायणाचा ॥२५॥ ध्यानमग्न अवस्थेंत। असती कांहीं काल ॥ पुन्हां

उघडोनी नेत्र। सर्वा पाहती आड्रत्वे॥२६॥ श्रीगुरुस वंदून। पुसती भक्तजन॥ केवि
 करणे सहन। वियोग आपुला॥२७॥ श्रीगुरु तयां वदती। येथे असो अदृश्येसी॥
 उत्कट ईच्छा होयील ज्यासी। देऊ प्रत्यक्ष दर्शन॥२८॥ संदेह नसावा मनी। यावे
 पूर्ववत या स्थानी॥ करू कामना पूर्ण आम्हीं। नीज भक्तांची॥२९॥ पृथ्वीच्या
 अंतापर्यंत। असो आम्हीं येथ॥ येतील त्याची प्रचिती। जैसा भाव जयांसी॥३०॥
 आजपर्यंत जन्मोजन्मी। एकत्र आपण आम्हीं॥ भविष्य कालीं आपण। असाल
 आम्हां सर्वे॥३१॥ आगम सांगतो तुम्हांस। पुराण विष्णू ब्रह्मवैवर्त॥ व्यासांची असे
 उक्त। महात्म्य कुमारी क्षेत्राचे॥३२॥ चैत्र शुद्ध पौर्णिमेस। अवतरेल नारायण निष्कलंक॥
 त्रिधारी घेऊन खड्ग। वाहन श्वेत अश्व॥३३॥ हनुमान महाशक्ती। असेल तया
 सांगाती॥ महाबली शस्त्रधारी। येतील कुमारीका क्षेत्रासी॥३४॥ येथें लागता प्रभू
 पद। मम स्थान होयील सुवर्णमय॥ नगीना गोमटी स्थानास। सिंहासन श्रीप्रभूंचे॥३५॥
 नजीक आमुचें आसन। अवलोकू श्रीप्रभू चरण॥ तुम्हीं पांचजण। याल आमुचें
 दर्शनासी॥३६॥ आमुची होतां भेटी। पूर्वजन्म स्मरण तुम्हांप्रती॥ श्री निष्कलंकी
 नारायण कृपेसी। पावाल मुक्ती लाभ॥३७॥ त्रिवार सत्य आमुचें वचन। अदृश्यें
 वासपूर्ण॥ याल कदां दर्शना। आपणा भेटू प्रत्यक्ष॥३८॥ पुरविणें भक्त हेत। कार्य
 आमुचें अविरत॥ कुमारी क्षेत्र पवित्र। ऐसें तुम्हीं जाणावे॥३९॥ त्रैलोक्याचीं तीर्थे

ब. इ. ज्ञा.
अ. ५१

२२६

समस्त। येथ करीती वास॥ न जाणें अन्यक्षेत्रास। सर्व येथ असे॥४०॥ श्री निष्कलंकी नारायण। होणार आहे आगमन॥ आधी कल्पवृक्ष कामधेनू। वास असे अदृश्ये॥४१॥ असो दृश्य वा अदृश्य। लाभेल दर्शन प्रत्यक्ष॥ सदां तुमचें हृदयांत। वास असे आमुचा॥४२॥ देतो तुम्हां भाक। वचन माझे सत्य॥ जरी आली फळे नागवेलीस। असत्य कदां न वचन॥४३॥ समस्त करीती पूजन। पुष्प पत्रादीं समर्पण॥ श्रीयुगगुरु म्हणून। वंदन करीती श्रीगुरुंसी॥४४॥ श्रीगुरु सांगती म्लानवदन। पुढें दिसती दुर्दिन॥ घालतील श्रैमान। हिंदू वैरी॥४५॥ मंदीरांचा करतील विध्वंस। हत्या होयील अमानुष॥ रक्ताचे वाहतील पाट। क्रोधमूर्ती जाणावेत॥४६॥ ऐशा पापमूर्ती। हीन कर्मा धर्म मानीती॥ दया क्षमा त्यांसी। नसें पूजीली पांचवी॥४७॥ जैसे असे शासन। त्यापरीं लागे रहाटण॥ आमुचें समाधिस्थान। कबरीघाटी असावे॥४८॥ पीरस्थान वाटे त्यास। न करीती उपद्रव॥ कष्टाची अर्धी भाकर। लपवून खावी॥४९॥ जेव्हां बांधिले मंदीर। तेव्हांच केले विवर॥ अक्षय स्थानाचा विचार। पूर्वीच जाहला असे॥५०॥ असती भाव समाधित। क्षणी ऊघडती नेत्र॥ पाहूनी स्वभक्तांस। नेत्र मिटती पुन्हां॥५१॥ मानवी रुप धरीले। त्यापरीं वागणे लागे॥ भक्त असती उभे। पाहती अवलीला॥५२॥ शाणासी सांगत। अनुग्रहीणें भगवे काकांस॥ अखंड असावी घृतज्योत। ज्यांत वास आमुचा॥५३॥ नसेल परंपरा वंश। आस न करावा शिष्य॥ पारंहस्य स्थितींत।

वर्तावे सदा॥५४॥ येतील जरी संकटे। आम्ही निवारू तयांते॥ भय नसावे मनाते।
कार्य आमुचे तुम्हीं करा॥५५॥ जरी जाहलो समाधीस्थ। केले प्रयाण सत्यलोकांत॥
तरी ऊर्वरीत कार्यास। येथे ठेवितो सोळा॥५६॥ भागिरथीचे करूनी स्नान। हाजरबेगा
पूजा प्रथम॥ मग अर्चावे आमुचे स्थान। कार्यसिध्दी होयल॥५७॥ माझे पंच धामांत।
मम कलांचे असती अंश॥ अर्चन करीता कलश। येतील ब्रह्मांड देवता॥५८॥ श्री
निष्कलंकी नारायण। गायत्रीचे जप हवन॥ ईष्ट कामना होण्या पूर्ण। नारायण गायत्री
जपावी॥५९॥ संस्कृत वेदमंत्र। कलीयुगी न होती सिध्द॥ आहार विहार प्रायश्चित्त।
लागे तयांसी॥६०॥ म्हणून ते मंत्र। केले प्रचलीत भाषेत॥ मूळ मंत्र शक्ती तयांत।
नसावा संदेह॥६१॥ मंत्रांचे शक्ती सामर्थ्य। असे माझ्या वचनांत॥ केली निर्माण ग्रंथ
संपदा। प्रमाण धरावे तुम्हीं॥६२॥ करावे तुम्ही कृत्यासी। सत्पंथ प्रचारासी॥ आम्ही
तुमचे पाठीसी। असू अवश्य॥६३॥ श्रीगुरु जाती विवर स्थानात। शुध्द बीज चैत्रात॥
मंदिराची दारे चार। लावण्या सांगती॥६४॥ उद्यां सकाळी प्रहरानंतर। ऊघडावीत द्वारे॥
ऐसे सांगुनी गुरुवर। प्रवेशले विवर स्थानी॥६५॥ सत्यलोकी प्रयाण। करी ब्रह्मा नारायण॥
पंधराशें एक इसविसन। चैत्रमास शुध्द द्वितीया॥६६॥ ऐसे सगुण रुपात। श्रीगुरु कार्य
पूर्ण होत॥ वाट पाहती भक्त। उद्याचे दिवसाची॥६७॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह
ज्ञानामृते॥ श्रीगुरुसमाधीनाम, एकपंचाशत्तमोऽध्यायः॥६८॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

ब. इ. जा.
अ. ५२

२२८

realpatidar.com

अष्टाव्या ५२ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ध्यानमूलं अवधुतरुपं, काषाय वसनं, जटानीलवर्णम्॥ सुहास्य वदनं सदा शांतं, नमो नमामी श्रीगुरुदेवदत्तम्॥२॥ श्री कुमारीका क्षेत्र। युगावतार धर्मपीठ॥ श्रीगुरु संकेत। रमणीय मंदीर असे॥३॥ अष्ट बाजूस अष्ट घुमट। मध्यभागा घुमट एक॥ ऐसे घुमट नव। असती मंदीरासी॥४॥ रम्य असे शिल्पकृती। समाधी कबरीघाटी॥ वास्तुशास्त्र ईस्लामरीती। अवलंबिले असे॥५॥ असे ध्वजा श्वेत। अथर्ववेद प्रतिक॥ अंतरी सांस्कृतिक धर्म प्रतिक। अखंड घृत ज्योत प्रज्वाळे॥६॥ दारी असे भागिरथी। गंगाकुवा त्यास म्हणती॥ नजीक सरीता साबरमती। मती शांभवी जाणावी॥७॥ गुर्जर देश भागांत। श्रीदत्तस्थाने पवित्र॥ गिरीनार अर्बुद। असे ज्वलंत दत्तधुनी॥८॥ श्रीगुरु समाधीपासून। वीस पद प्रमाण॥ सदा शित स्थान। हाजरबेग समाधी॥९॥ तैसी असे नगीना गोमटी। असे लक्ष्मी स्थिरत्वी॥ अवतार नारायण निष्कलंकी। सिंहासन तेथ त्यांचे॥१०॥ श्रीगुरु विवरीं प्रवेशत। चारी दारे झाली बंद॥ कदां होयील प्रभात। भक्त वाट पाहती॥११॥ श्रीगुरुलीला स्मरत। एकमेकां सांगती॥ अंतरी सर्वांची व्यथा। एक असे॥१२॥ सगुण दर्शन। गेले विरून॥ निर्गुण साधन। राहिले एक॥१३॥ जरी गुरुकृपावंत। नावरे त्यां दुःख॥ नावरे अश्रु स्त्रोत। स्तब्ध

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ५२

२२९

राहती ॥१४॥ ऊदयाचली आदीत्य । मंद मंद येत ॥ अजुनी एक प्रहर । असे अवधी ॥१५॥

प्रभातीची गायनसेवा । आवडे श्रीगुरुदेवा ॥ झाले भावे आळविता । गुर्जरभाषे गीत

गाती ॥१६॥

हे सद्गुरु श्रीगुरु दयाळ । आप्यो दर्शन एकजवार ॥ धृ ॥

मुलतानमां अवतरण । केवल काज दीन ओधारण ॥ हे ब्रह्मा कलीतार कृपाळ ।

आप्यो दर्शन एकजवार ॥१॥

अंध धनुनो आप्यो नेत्र । रेवणजो सुण्यो श्रोत्र ॥ हे ईश्वर कलीतार कृपाळ । आप्यो दर्शन एकजवार ॥२॥

गजेश्वरीनो हरव्यो कोढ । जुगलना तमे पुरव्यो कोड ॥ हे नारायण कलीतार कृपाळ ।

आप्यो दर्शन एकजवार ॥३॥

सात वरसना हय्युं अकाल । प्रहरमा आव्युं छे वरसात ॥ हे परेश कलीतार कृपाळ ।

आप्यो दर्शन एकजवार ॥४॥

सिंह मायावी कीधो मुक्त । क्षेत्र कुमारी प्रकट्यो क्षेत्र ॥ हे विभू कलीतार कृपाळ ।

आप्यो दर्शन एकजवार ॥५॥

छे तमारी कृपा परम । थयो सिध्द नाया भाभा ॥ हे सर्वेश कलीतार कृपाळ ।

आप्यो दर्शन एकजवार ॥६॥

ब्र. इ. जा.
अ. ५२

२३०

कच्छवासिनो ईच्छा कारण। करव्युं भागिरथी अवतरण॥ हे महेश कलीतार कृपाळ।

आप्यो दर्शन एकजवार॥७॥

जय जय हे गुरु महान। पुरव्यो भक्तनों शां शां काम॥ हे सिध्देश कलीतार

कृपाळ। आप्यो दर्शन एकजवार॥८॥

करे ऊद गावे जे येम। श्रीगुरु अष्टक आ सप्रेम॥ सुधरे तेना इह परलोक।

हरे तेना क्या क्या शोक। मारा अनुभवनो ऊदगार। प्राह जोयीये गुरु दयाळ॥९॥ ॥२६॥

इदं अष्टकं महादीव्यं, श्रीगुरु प्रदायकं, त्रिसंध्यं यः पठेत् नित्यः श्रीगुरुकृपा भवेत्॥२७॥

ऐसे श्रीगुरुसी विनवित। थांबले भक्त॥ एक प्रहर जायी दिवस। युक्त काल

आले असे॥२८॥ ऊघडली द्वारे चार। वंदुनी गेले विवरात॥ अंगुष्ठमात्र एक ज्योत।

भक्त पाहताती॥२९॥ जाहले विभोर। कोठे गेले गुरुवर॥ पाहती भवती चुकर।

होवोनी भ्रमांकीत॥३०॥ तंव उमटली वाणी। जाऊं नका चक्रावोनी॥ मी आहे

इहस्थानी। जाणा माझे ज्योतीरूप॥३१॥ ही ज्योत माध्यमे करून। पाहीन मी

भक्तजन॥ रूप वेगळे पालटोन। वसतसे येथ॥३२॥ ऐकती ऐसे गुरुवचन। तरी

नसें भक्ता समाधान॥ सगुण दर्शने सुख महान। मनी ऐसे येतसे॥३३॥ जाणूनी

भक्तांचे हेत। श्रीगुरु म्हणती होऊ प्रकट॥ भक्तांचा हट्ट। बाल हटाहूनी कठीण

असे॥३४॥ जैसा सूर्य उगवे उदयाद्रीतुनी। दैदिप्योमय सहस्त्रकिरणी॥ तैसे श्रीगुरु

प्रकटता ज्योतीमधुनी। कौंदली सर्वत्र तेजप्रभा॥३५॥ गेले भक्त आनंदून। घडले श्रीगुरु दर्शन॥ तयां पदी लोटांगण। वदती ब्रह्मा नारायण हरी॥३६॥ भक्तां आशीर्वाद देऊन। धरीती अदृश्यपण॥ झाले ज्योतीत लीन। षोडशकले शाश्वत॥३७॥ भक्तांची जाहली खात्री। श्रीगुरु स्वयं येथ असती॥ गुरुवचनाची जाहली स्मृती। प्रत्यक्षपण वसतसे॥३८॥ आनंदानें अतीव। होत पुन्हां विभोर॥ करीती जयजयकार। युगगुरु गुरुमूर्तीचा॥३९॥ जय जय ब्रह्मा नारायणा। कृपालुवा सावित्री रमणा॥ दाऊनी आपुल्या प्रत्यक्ष खुणा। केले कृतार्थ आम्हांसी॥४०॥ जय जय जया योगेश्वरा। अज्ञान तिमीर भास्करा॥ जय जय श्री सर्वेश्वरा। कृपा असावी शाश्वत॥४१॥ जय जय जगत् चालका। माम ईश आह सत्य वचा॥ वेद अथर्वासी पूर्तता। प्रकटवूनी नारायण गायत्री॥४२॥ जय जय जया जगमोहना। सत्यलोकवासी अनामा॥ अवतरलासी पूर्ण कामा। आपुले भक्तांच्या॥४३॥ जय जयाजी जगनिवासा। पूर्णब्रह्म परेशा॥ वसो सदा सोहं हंसा। हंस वाहीनी परमात्मा॥४४॥ ऐसे जय लाभकारक स्तोत्र। आनंदे गाती भक्त॥ स्वग्रामा परतत। वर्णीत श्रीगुरुलीला॥४५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ ज्योती अवतार प्रकटणं नाम, द्वीपंचाशत्तमोऽध्यायः॥४६॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

अष्टाध्याय ५३ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ क्षीराब्धीवासं, तृणकाष्ठ व्याप्तम्। सदा वसं, हृदयाब्ध चित्तम्॥ करूणा करंतं करूणा परेशम्॥ श्री निष्कलंकी, नारायणं नमामी॥२॥ नायाजी एकदां चितोड गडास। गेले धर्म प्रचारार्थ॥ गंगासिंह गोहील नामक। युवक निवटे तया चरणी॥३॥ अवलोकुनी भक्ताचे सुकृत। नायाजी भविष्य जाणीत॥ करूनी उपदेश। केले कृतार्थ तयासी॥४॥ साद्रे करी विचारण। कदां होयील पुनर्दर्शन॥ हृदयीं होता ओढ निर्माण। यावे कुकस ग्रामासी॥५॥ ऐसे नाया त्यासी वदत। पुढें निघाले प्रचारार्थ॥ संवत्सर झाले व्यतीत। गंगासिंहा झाले स्मरण॥६॥ भ्रमण करीत गुर्जर देश। पावला कुकस ग्रामास॥ वंदन करी गुरुनायास। अत्यानंद प्रवर्तला॥७॥ नायांजवळी बैसोन। करी श्रीगुरूलीला श्रवण॥ तैसे तयाचे मन। होत अधिर गुरुदर्शनासी॥८॥ म्हणे नाया गुरुस। आपुले भाग्य विशेष॥ अवतारीक महात्म्यास। प्रत्यक्ष आपण पाहीले॥९॥ भक्ताचे जाणुनी मन। नाया बोलती वचन॥ जावे पीराणाग्राम। मम गुरुंसी वंदन सांगावे॥१०॥ गंगासिंहा अत्यानंद। गुरु आज्ञे वर्ते पीराण्यास॥ मनी अती मोह। महापुरुष कधीं पाहीन॥११॥ आला तैसा पीराण्यांत। आणि तया झाले ज्ञात॥ श्रीगुरु झाले समाधिस्थ। लोटले संवत्सर॥१२॥ बैसला म्लान वदन। श्रीगुरुंचे

realpatidar.com

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ५३

२३३

करी ध्यान ॥ मनोभंग दारूण । जाहला असे ॥१३॥ जाहली मध्यरात । गंगासिंह जागृत ॥
श्रीगुरु स्मरणांत । कालक्रमणा करीतसे ॥१४॥ आणि येतसे सुगंध । ज्योत तेजाळे
अंगुष्ठमात्र ॥ भक्ता कारणें प्रकट । जाहले श्रीगुरु ॥१५॥ गंगा गेला भांबावून । करी
वंदन श्री चरण ॥ तया मस्तकीं हस्त ठेऊन । झाले वदते श्रीगुरु ॥१६॥ तन-मन
धने करून । सेवी श्रीगुरु चरण ॥ ईच्छीत प्राप्त होऊन । होशिल कृतार्थ ॥१७॥ ऐसे
तया आशिर्वचून । श्रीगुरु झाले अंतर्धान ॥ गंगा कुकसग्रामी येऊन । वृत्त सांगे स्वगुरुंसी ॥१८॥
नायाजी तया वदत । श्रीगुरु प्रत्यक्ष पीराण्यांत ॥ जाहली तुवां साक्ष । जे देखिले
ते ठेवी लिहून ॥१९॥ गंगाने प्रत्यक्ष पाहीले । वा नायार्जीनी संवादीले ॥ तयाचे
लेखन केले । आज जे प्रमाणार्थ ॥२०॥ नायार्जीचें जीवनांत । चमत्कार जाहले अद्भूत ॥
कार्य प्रचार सत्पंथ । करीती श्रीगुरु आज ॥२१॥ जाणून भविष्य काल । पूर्वीच
बांधले मंदीर ॥ तेथेच व्हावे समाधिस्थ । ऐसे मानस नायार्जीचे ॥२२॥ पाचारूनी
गंगासिंहास । अधिकार तिलक केला तयास ॥ नेमीला गादीचा वारस । ऐसे सांगती
तयासी ॥२३॥ तयां वदे गंगासिंह । मी अज्ञ परम ॥ ऐसे स्थान महान । कैसे म्या
सांभाळावे ॥२४॥ नाया तया बोधीत । वसतां तुवां गादीस ॥ ज्ञान जे समस्त । आपोआप
प्रकाशेला ॥२५॥ माझी सिध्द गादी । देखील तुवा बुध्दी ॥ होयील प्रेरणा अमनासी ।
सेवेन चकोर ज्ञानकिरण ॥२६॥ तया नंतर एक वर्ष । गंगास प्राशविती ज्ञानामृत ॥
करवून घेती योग सिध्द । केले योगसिध्द तयासी ॥२७॥ आली भाद्रपद शुध्द बीज ।

इसविषय पंधराशें तेहेतीस ॥ गंगासिंहा नेमूनी वारस । झाले समाधीस्थ नायाजी ॥२८॥
 नायाजीची प्राणज्योत । वर्ते पीराण्यांत ॥ श्रीगुरुरूपी स्वस्वरूप । एकरूप जाहले ॥२९॥
 नायाजीची वचोक्ती । समाधी बांधली कबरीघाटी ॥ श्रीगुरुकार्याची दीदी । गंगाजी
 सांभाळीतसे ॥३०॥ भवतीचे ग्रामस्थ । आले दर्शनास ॥ चाले अविरत अन्नछत्र । नसे
 काजळी ज्योतीसी ॥३१॥ श्रीगुरुंचे द्वितीय धाम । नायाजीचे स्थान ॥ षोडश कला
 अंशपूर्ण । श्रीगुरुंच्या येथ असती ॥३२॥ श्रीगुरुनंतर वर्षे बत्तीस । नाया होते प्रत्यक्ष ॥
 आधिच भविष्य । कथिले होते श्रीगुरुंनी ॥३३॥ येणे परी गुरुभक्त । श्रीगुरु कार्य
 करूनी यथार्थ ॥ इहलोक यात्रा संपवीत । श्रीगुरु चरणी लीन झाला ॥३४॥ तत्पूर्वी
 पीराण्यांत । हाजरबेग श्रीगुरुचरण रत ॥ असह्य होवोनी गुरुवियोग । पंचतत्त्वीं शरीर
 त्यजीले ॥३५॥ हाजरबेग समाधी । जेथ श्रीगुरु वसती ॥ तेथून वीस पावलांवरती ।
 अक्षय वसे हाजरबेग ॥३६॥ असे समाधी उघड्यावर । चंद्रकिरणासम शीतल ॥ कलांनी
 तपे आदित्य । परी समाधीस्थानी शितल होती ॥३७॥ हाजरबेग होती शिष्य । परी
 न घेयी गुरुत्व ॥ सर्व श्रीगुरु संमत । ऐसी धारणा तयाची ॥३८॥ सत्पंथाची ऐसी
 रीत । मंदीराधिपती करीती शिष्य ॥ परी गुरुत्व देत । युगगुरु इमामशाहांसी ॥३९॥
 श्रीगुरु महत्त्व चोख । असे सत्पंथात ॥ असोनी गुरुत्व । तया न अंगिकारिती ॥४०॥
 इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते ॥ नाया हाजरबेग समाधिनाम
 त्रिपंचशतमोध्यायः ॥४१॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

अष्टादश ५४ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ वैकुण्ठवासी परीभूतभूतम्, वैजयंतीमाला कंठभूषम्॥ वक्षे वत्सलांछन पवित्रम्, श्री निष्कलंकी नारायणं नमामी॥२॥ श्रीगुरु आज्ञे भाभाराम। करीत पावन पर्यटन॥ आणि करीती विश्राम। पेटलाद ग्रामा नजीक॥३॥ पेटलाद ग्रामांत। वसे निजानंद बाह्यण॥ सुनीती नाम। असे पत्नी तथाची॥४॥ संत महंतांची सेवा करीत। दंपती असती आनंदात॥ सुनिती गर्भवती होत। पूर्ण जाहले नवमास॥५॥ परी ना जाहली प्रसूत। ऐसी वर्षे लोटली सात॥ गर्भी वसे कीं भूत। ऐसे वाटतसे॥६॥ पाहले वैद्य हकीम। औषधां नसे गुण॥ नसे गर्भा पतन। वाढत राहे ऊदरी॥७॥ देवदैवतां आराधीले। केले नवस निष्फळ झाले॥ वा नागवेली पत्र खाल्ले। फणस भक्षील्य़ा वरी॥८॥ फणस खाऊन। वरी वीडा न खाती सुज्ञ॥ अंतरी गोळा होऊन। मृत्यु येतसे॥९॥ दंपतीस झाले ज्ञात। नजिक आले महापुरुष॥ त्यांचे दर्शनास। जाते जाहले॥१०॥ वंदुनी भाभारामा। कथीती अंतरीची वेदना॥ म्हणती साक्षात मरण। गर्भी विसावले॥११॥ भाभाराम सांगत। गर्भी मुक्तात्मा वसत॥ पृथ्वीवरी भोगण्या भोग। न यावे वाटे तथासी॥१२॥ भाभाराम गर्भा विनिवित। यावे आपण जगांत॥ जैसे आपुले इच्छीत। त्यापरीं वर्तवे॥१३॥ सांगती सुनीतीस। होयील पुत्र

ब. इ. ज्ञा.
अ. ५४

२३६

तुज ॥ करील अरण्यवास। राहेल ना तुम्हांपासी ॥१४॥ वदे सुनीती भाभारामासी।
पुत्र होतां वर्षे द्वादश ॥ अर्पण करीन तुम्हांस। योग्यानें जावे योग्यापासी ॥१५॥
आशिर्वदुनी भाभाराम। पुढें करीती प्रस्थान ॥ दंपती आनंदून। येती आपुले ग्रामा ॥१६॥
सुनीतीचे उदरांत। वेदना संभवत ॥ आणि प्रसूती वात। दरांरे ऊदरी ॥१७॥ सुनीतीस
झाला पुत्र। जन्मता पाही आज्ञाचक्र ॥ जन्मता कुंभक। सहज साधितसे ॥१८॥ पुत्राचें
नामकरण। नाम ठेविले मुक्तीराम ॥ द्वादश वर्षे झाली पूर्ण। म्हणे मुक्तीराम मातेसी ॥१९॥
जयांची आज्ञा मानीत। आलो जगतात ॥ तयांचें धामी जाण्यास। मन माझे होतसे ॥२०॥
सर्वे घेऊनी पुत्रांस। आले दंपती देवाग्रामास ॥ पाहतां गुरुंस। ऊंचंबळे मन भक्तीरामाचे ॥२१॥
म्हणें मातेस। येथ राहणें मज इष्ट ॥ सुखें आपल्या गृहास। जाणें असे आपणा ॥२२॥
जन्मांतरीचा संबंध। झाली तयांची भेट ॥ नसें संबंध अन्यस्थानास। श्रीगुरु माझे
मातापीता ॥२३॥ पुत्राची ऐकून वाणी। भाभारामा वंदूनी ॥ पेटलाद ग्रामीं। जाती
दंपती ॥२४॥ भाभारामाचें संगतीत। मुक्तीराम वसत ॥ आणि तया सांगत। नेमीला
तुज वारस ॥२५॥ मुक्तीराम वदे गुरुंसी। ध्यानमग्न होणे मजसी ॥ तयाच्या मार्गासी।
आपण दावावे ॥२६॥ भाभाराम सांगती तयास। करणें योगाभ्यास ॥ जाणे तुवां गिरीनारास।
होतील प्रसन्न दत्तप्रभू ॥२७॥ सोळा वर्षांचे वय। मुक्तीराम आला गिरीनारास ॥ पवित्र
प्रसन्न प्रदेश। सर्वठायी मांगल्यता ॥२८॥ गिरीनारीं येतां मुक्तीराम। श्रीगुरुदत्त झाले
प्रसन्न ॥ तया मस्तकीं हस्त ठेवून। योगसिध्द केले तया ॥२९॥ श्रीदत्त शिखरावरी।

सान कुंड असे भद्रावती ॥ कमंडलूभर जल तयांप्रती । असे सर्वदा ॥३०॥ तयातील
 जल घेऊन । श्रीपादुके घालीती स्नान ॥ पुन्हां येतसे भरून । जलस्त्रव न ये जाणता ॥३१॥
 पहीली पूजा ब्राह्ममुहूर्तास । चंदन लेपन श्रीपदास ॥ आणि माध्यान्हेस । पूजा
 अष्टगंधाची ॥३२॥ सायंतेची पूजा विशेष । भस्मार्चन श्रीपदास ॥ वेळी अवेळी जातां
 दर्शनास । शार्दूल जना न भक्षीती ॥३३॥ गिरनारचा महीमा । असे अनुपमा ॥ पांगळा
 जायी लंघुन । दशसहस्र पायरी ॥३४॥ गिरीनारचा महीमा । वर्णने अशक्य आम्हां ॥
 मर्यादा ठेवोनी लेखना । अल्प निवेदीत ॥३५॥ भक्तीराम होवोनी सिध्द । आला देवाग्रामास ॥
 आनंदे तथा अलींगत । भाभाराम ॥३६॥ भाभाराम विचार करीत । जाणे आता गुरुधामास ॥
 सांगता भक्तांस । खेद होतसे ॥३७॥ कीकीबाई, गंगासिंह । तेसे भक्तजन ॥ पातले
 देवाग्राम । दर्शनासी ॥३८॥ सांगती मुक्तीरामास । अंतरीचें गुह ॥ आणि नेमिला वारस ।
 तिलक लाऊनी ॥३९॥ आज्ञाविती मुक्तीरामास । सदा ठेवावे अन्नछत्र ॥ अतिथी न
 पाठवी विन्मुख । ऐश्वर्य तुझे वाढेल ॥४०॥ जर कार्यांत आळस । ऐश्वर्य जायील
 लयास ॥ सदा सर्वदा अविनाश । आर्ता तुझी पुरवेल ॥४१॥ कीकीबाईस सांगत ।
 जावें चंपकवनांत ॥ तुझे ऋण जेथ । होते मजसी ॥४२॥ भक्तीराम व्यथीत । गुरुसी
 पुजीत ॥ भाभाराम विकार रहीत । अती शांत दिसती ॥४३॥ भाद्रपद शुध्द चतुर्थी ।
 शिवालयांत प्रवेश करीती ॥ आणि आसन मांडीती । मंदीर दार लाऊन ॥४४॥ दुसरे

ब. इ. ज्ञ.
अ. ५४

२३८

दिवशीं द्वार। उघडीती भक्त॥ आणि देवाल्यांत। शिवलींग दिसेना॥४५॥ अंगुष्ठ
मात्र ज्योत। दिसे शिव शाळुंकेत॥ पंचभुतात्मक देहत्याग। राहीले ज्योतीरुपे॥४६॥
भाद्रपद शुद्ध पंचमीस। इसविसन पंधराशें तेहेतीस॥ भाभाराम झाले गुप्त। शिवलींगा
माझारी॥४७॥ पूर्व जन्मांतरी। महाकाल अर्चिला अंवतीपुरी॥ शिवसायुज्य अखेरी।
लाभले भाभारामा॥४८॥ ऋषिपंचमी दिवसास। ऋषी जाहले अदृश्य॥ श्रीगुरुनंतर
वर्षे बत्तीस। राहीले प्रत्यक्ष भाभाराम॥४९॥ दुसरे दिवशीं कीकीबाई। गेली चंपकवनासी॥
इसविसन पंधराशें चौतीसी। जाहले भाभाराम मंदीर॥५०॥ भक्तीराम होतां वारस।
वय त्यांचे होते तीस॥ भाभाराम आज्ञेस। कार्य त्यांचे करीतसे॥५१॥ भाभारामांचे
देवाग्राम। श्रीगुरुंचे नृतिय धाम॥ सोळा कळा अंशमान। असती तेथे श्रीगुरुंच्या॥५२॥
तीन दिवसांचे अंतरात। नाया भाभा समाधिस्थ॥ ज्याचे त्याचे मनोगत। ज्याचे
त्याने जाणीले॥५३॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ भाभाराम समाधिनाम,
चतुपंचशोत्तमोध्यायः॥५४॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

अध्याय ५५ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ सुवर्णवर्ण उटीलेप चंदनं, सदा प्रसन्नं हृदयार्दविन्दे॥ पीडा निवारणं सौख्य दायकं, नमो श्री नारायणाय निष्कलंकी॥२॥ कीकीबाई चंपकवनांत प्रचार करी सत्पंथ॥ दर्शना जन येत। कार्ये आपुली संपादीती॥३॥ महंत साधु सिध्द। येती दर्शनास॥ चाले सदा सदाव्रत। नसे न्युनता॥४॥ गेले गुरुबंधु स्वधामास। जाहलीं एकाक॥ योग आणि वियोग। अनुभवित असे सदा॥५॥ बारा वर्षाचा काळ। केला तिने व्यतीत॥ दिवसेंदिवस अंतर्मुख। होत असे॥६॥ कधी पावेन गुरुधामास। ऐसी तीयेची आस॥ प्रतीवर्षी ऋषिपंचमीस। भाभारामांचा उत्सव करी॥७॥ भाभारामांनी वचन दिले तीयेस। करतां स्मरणास॥ भेटेन तुज प्रत्यक्ष। ते स्मरण जाहले॥८॥ ऋषिपंचमीचा दिवस। उत्सव उत्साहे होत॥ भाभारामांसीं स्मरत। प्रत्यक्ष येऊन ठाकले॥९॥ पुजा करी आदरीत। मग झाली स्वरूपांत॥ आणि मिटता नेत्र। आत्मज्योत दिसतसे॥१०॥ बंधु पूर्वजन्मीचा। भेटला इह जन्मांत॥ स्मृतींनी ओलावत। नेत्र तीयेचे॥११॥ भाभारामांचे पदावर। ठेवित मस्तक॥ आणि त्या अवस्थेत। विराम पावली॥१२॥ मंदीराची स्थापना। झाली पंधराशें पस्तीसात॥ दहा वर्षे अविरत। कार्य चालती॥१३॥ भाद्रपद शुध्द पंचमीस। इसविसन पंधराशें पंचेचाळीस॥ कीकीबाई

झाली समाधिस्थ। गुरुपदीं॥१४॥ श्रीगुरुंचे चतुर्थ धाम। कीकीबाईचे ऋणग्राम॥ श्रीगुरुंचे कलांश परम। असती तेथे॥१५॥ श्रीगुरुंचे वहीवाटदार। शाणाकाका तत्पर॥ कार्य करीती समग्र। श्रीगुरुआज्ञें॥१६॥ स्वकुल वंशी आत्मांस। केले नाही श्रीगुरुंनी वारस॥ अवधारीले शिष्य परंपरेस। आघात झाला दुष्टांसी॥१७॥ कोणीही येत। म्हणती मी गुरुंचा आत्मा॥ आपुला अधिकार सांगत। छळीती शाणाकाकांसी॥१८॥ शाणांसी दुःख अधिक। होतसे ऊद्वेग॥ श्रीगुरु समाधीस। विलाप करित बसले॥१९॥ तंव श्रीगुरु प्रकटोन। देती शाणास आश्वासन॥ कदा नसावें भय धरून। असे मी पाठीराखा॥२०॥ सुलताना पर्यंत। विनंति अधिकारास्तव॥ तो ही येता पीराण्यास। आला तैसा जातसे॥२१॥ आली आपदा संकटे। श्रीगुरु निवारी तयाते॥ शाणासी झाले रक्षीते। दारिद्र्य अक्षय्य आपुले॥२२॥ शाणा एके रातीस। अतर्क्य अवलोकीत॥ श्रीगुरु नाया, भाभा समवेत। करीती वार्तालाप॥२३॥ होतां ब्राह्ममुहूर्त। अदृश्य झाले समस्त॥ योगीयांसी अमरत्व। असे सदा॥२४॥ श्रीगुरुंची सेवा करित। शाणा अविरत॥ श्रीगुरुदेव दिसतां प्रत्यक्ष। विनवीती तयांसी॥२५॥ हे देवा नारायणा। कृपाळुवा सावित्रीरमणा॥ करूनी कृपा अनामा। केले कृतार्थ॥२६॥ आपुल्या पदकमलास। होवोनी रहावे भ्रमर॥ सजीवते सत्यलोका। जावे वाटते॥२७॥ तरी कृपा करून। द्यावे मज मुक्तपण॥ महासुखाचे विंदान। वाटते भोगावे॥२८॥ मानव जन्माचें।

व्हावे सार्थक ॥ हे कुमारीका भूप । सर्व सौख्यें तव पायी ॥२९॥ नको जन्म । नको मरण ॥ द्यावें करून । आपणांत एकरूप ॥३०॥ ऐसी विनंती करित । श्रीगुरुचरणीं ठेवी मस्तक ॥ श्रीगुरुचरणीं विराम पावत । श्रीगुरु प्राणज्योत निमावे ॥३१॥ श्रीगुरुंचे पंचप्राण । जाहले तयांत विलीन ॥ कीकी, नाया, भाभा, शाणा । हाजरबेग, जाहले एक गुरुरूपी ॥३२॥ पाचांचें करीता स्मरण । संतोषती श्रीगुरु परम ॥ श्रीक्षेत्र कुंवारीका महीमान । असे अतर्क्य ॥३३॥ पीरण्याची अवलीला । अदृश्याची प्रत्यक्ष कला ॥ श्रीगुरुंच्या सोळा कला । अनुभव किजे ॥३४॥ एक अधिकारी आंगल । आला गिरमथास ॥ आला तथा दृष्टीस । कळस सुवर्णाचा ॥३५॥ पाटीलास पुसत । सुवर्ण कळसी काय विशेष ॥ ईमामशाहांचे स्थान जागृत । पाटील सांगती ॥३६॥ गेला तेथ दर्शनास । पादत्राणें पायांत ॥ जन तथा सांगत । पादत्राणें त्यजावी ॥३७॥ श्रीगुरुंचे जाता दर्शनास । धुवुन जावे पाय हात ॥ मयुर पादत्राणा सहीत । गुरुसमार्धी दर्शन करी ॥३८॥ येऊनी परत तंबूत । राती नीद्राहीन होत ॥ आणि मंचकासहीत । नेला घोर अरण्यां ॥३९॥ होवोनी जागृत । जाहला भयभीत ॥ पडला असे अरण्यांत । गर्जना श्रवे श्वापदांची ॥४०॥ सैरावैरा धांवत । जैसे अंधारी धांवे भूत ॥ पावला पश्चात्ताप । कृतकर्मचा ॥४१॥ विनवी शाह इमामा । वांचवी माझे प्राणा ॥ क्षमा करी अधमा । वर्तलो मूर्खत्वे ॥४२॥ पाहतां हीनाची दशा । रुपजे कृपा परेशा ॥ मंचकासहीत अधिकाऱ्या । ठेविले नेऊन

तंबूत ॥४३॥ अधिकारी जाणूनी स्थान जागृत। पीराण्यासी येत ॥ दर्शने आनंदीत।
 रौप्य छत्र अर्पि श्रीगुरुंसी ॥४४॥ श्रीगुरुमंदीर अंगणांत। असे धरा मृण्मय ॥ भक्तांचा
 असे हेत। धरा करावी संगमरवरी ॥४५॥ परी इतुका संगमरवर। मिळणें असे कठीण ॥
 स्वप्नी श्रीगुरु येऊन। भाक देती तयांसी ॥४६॥ मंदीराचे नैऋत्य कोनास। खणावें
 भूगर्भास ॥ असे संगमरवर अतीव। द्यावा काढूनी ॥४७॥ पूर्ण होता तुमचा हेत।
 कोन करावा पूर्ववत ॥ तेथ खणीता भक्त। लागे खाण संगमरवरी ॥४८॥ अंगण
 केले शुभ्रवत। संगमरवर रचित ॥ कार्य होतां पूर्त। पूर्ववत बुजविती भूगर्भ ॥४९॥
 भक्तांचे मनांत। ऊंच ऊभारीणे धर्म ध्वज ॥ प्रमाण एकशें आठ हात। लोहदंड
 आणिला ॥५०॥ केले विविध प्रयत्न। लाविले यंत्र आणून ॥ कष्टले तीन दीन।
 तरी लोहदंड ऊभवेना ॥५१॥ श्रीगुरुंसी प्रार्थित। ऊभवणें लोहदंड ॥ तंव तेथ। कोणी
 फकीर पातला ॥५२॥ सांगतसे भक्तवरा। कलीचा वाहे अघोर वारा ॥ सत् धर्म
 कार्या। सदा अडसर घालीतसे ॥५३॥ सांगतो तुम्हांस। अनगम गुढ सत्य ॥ जे
 नसें तुम्हां ज्ञात। सांगतसे आज ॥५४॥ जेव्हां श्रीगुरु अवतरत। संगे होती सुवर्णवीट ॥
 आणिक जो कल्पवृक्ष। असे तयां सांगाती ॥५५॥ सुवर्णाची वीट। तीच होतसे
 पाट ॥ आणि कल्पवृक्ष। कलश जाहला असे ॥५६॥ तरी मध्यरात्रीस। करावें गंगास्नानास ॥
 हाजरबेग अर्चनास। मग जावें गुरुस्थानी ॥५७॥ सद्य जी प्रचलीत। पूजा करावी
 कलश पाट ॥ तुम्हां दिसे प्रत्यक्ष। कल्पवृक्ष अन वीट सुवर्णी ॥५८॥ ऐकून फकीर

वचन। भक्त करीती विधी पूर्ण॥ फकीर करी लोहदंड स्पर्शन। त्वरीत ऊभारे
धर्मध्वजा॥५९॥ श्रीकुमारीका धर्मक्षेत्र। सत्पंथासी आद्यपीठ॥ श्रीगुरु जगन्निवास।
तेथ प्रत्यक्ष असती॥६०॥ श्रीगुरु आज्ञेप्रमाण। शिष्य परंपरा ये चालून॥ श्री नथुकाका
महंत म्हणून। पंचत्व पावले॥६१॥ भगवेकाका पीराण्यांत। असती बहूविध॥ कोणी
व्हावे महंत। असती मतांतरे॥६२॥ इसविसन अठराशें अठ्याहत्तरांत। ऐसी गती
होत॥ नसें एकमत। महंताविण गादी असे॥६३॥ वर्षे व्यतीत छपन्न। परी नसे
एकमान॥ एकोणीसशें चौतीस इसविसन। घडतसे अतर्क्य॥६४॥ गीरमर्थी भक्तास।
श्रीगुरु सांगती दृष्टांतात॥ बेडी अडकवावी भगव्यांच्या पायात। ज्याची तुटे तो
महंत॥६५॥ पीराण्यांत भक्त येऊन। सांगतसे दृष्टांत खुण॥ हाजरबेग समाधीस
ओवाळी वेळ तीन। लोह बेडी॥६६॥ मार्गे वर्तवे पाऊले वीस। कामना सांगणे
गुरुंस॥ लोह बेडी शृंखले सहीत। गुरुस्मरणें चालावे॥६७॥ ज्याची तुटेल बेडी
त्वरीत। त्या करावे महंत॥ बेडी घातली भगवे पायांत। परी ती न तुटे॥६८॥
एक भगवेकाका करमसी। होते आपुल्या शेती॥ त्यांसी त्वरीती। करीती पाचारण॥६९॥
त्यांचें पायांत। बेडी शृंखला जखडीत॥ तीन पाऊलें चालता। तुटून ओघळे बेडी॥७०॥
करमसी काकांस। नियुक्त केले महंत॥ श्रीगुरुंचे संकेत। अगम्य ऐसे असती॥७१॥
शकुन्नीवली बेडी। अद्यापी प्रचलीत कुमारीका क्षेत्री॥ जाऊनी प्रचिती। ध्यावी

ब. इ. ज्ञा.
अ. ५५

२४४

कामनापूर्तीस ॥७२॥ कीकीबाई, शाणा। पावले गुरुचरणा ॥ क्षेत्रकुमारीका महीमा।
इह अध्यार्यी वर्णीला ॥७३॥ श्रीगुरुंचा संकेत। अध्याय जाणा सुवर्ण वीट ॥ कल्पवृक्ष
फूले आवर्त। शब्दब्रह्म जाणीजे ॥७४॥ पुढील अध्याय पंचमधाम। अद्यापी जनां
अगम्य ॥ श्रीगुरुकृपें करून। वर्ततील आवर्त ॥७५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्रीइमामशाह
ज्ञानामृतें ॥ शिष्य एकरुपत्वनाम, तथा अगम्य वर्तनं नाम पंचपंचशतमोध्यायः ॥७६॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

realpatidar.com

अष्टाव ५६ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ हैमांग कांतिमं, श्वेत वसनं, श्वेतगंध विलेपनम्॥ चतुर्भुजं आदीनारायणं। नमो श्री निष्कलंकी नारायणम्॥२॥ धरीले भस्म आयुध। जियेसी दिव्य नेत्र॥ सर्व पीडा शान्त्यर्थ। वंदीली नारायण गायत्री॥३॥ शांभवी रुप स्वरूपा। नारायणी परमरूपा॥ सदा शरण देखा। त्र्यंबका नारायणीसी॥४॥ आधी धरावें सूत्र। अध्याय सतरांत ओवी तीस॥ इसविसन चौदाशें चौसष्ट। गुर्जर देशीं होते गुरु॥५॥ तथापूर्वी फैजपुरांत। भक्तांसी वेद विवरण करीत॥ स्थान जाहले पवित्र। पंचमधाम आमुचे गुरुवदती॥६॥ जेथ गुरुंचे लागले पद। नगीना गोमटी संकेत॥ सत्पंथ मंदीर आज तेथ। असे फैजपुरी॥७॥ अवलोकावा अध्याय एकावन्न। ओवी तेवीस प्रमाणी॥ होयील शतवर्षानी पंचम धाम। प्रकट फैजपूर आमुचे॥८॥ तिर्थ आणि क्षेत्रे। वर्णीली पुराणांते॥ पूर्वी कांही असती प्रकट। कांहीं प्रकटती भविष्यांत॥९॥ फैजपूर क्षेत्र। श्रीगुरुंनी केले होते भाकीत॥ असें गंगा कुमारीका क्षेत्रांत। फैजपुरी आवर्त निर्गुणी॥१०॥ श्रीगुरु प्रमाण संकेत। करीतसे प्रकट॥ आजवरीं अज्ञात। असे समस्तांसी॥११॥ श्रोते सावध होऊनी। ऐकावी अगम्यवाणी॥ प्रेरण गाणगापुराहूनी। आले असे॥१२॥ कां करावे प्रकट। ऐसा होता मनी हेत॥ परीं समस्तां होणे

ज्ञात। प्रकट करणे पडे॥१३॥ आपुला दृष्टांत आपणासी। कां वदावा इतरांसी॥
 प्रभविणें क्षेत्रासी। स्पष्ट कथीतसे॥१४॥ नसें कांहीं अन्य प्रमाण। आम्हां गुरुवच
 मान्य॥ संदेही नसावे मन। सत्य सत्य जाणीजे॥१५॥ फैजपुरी प्रवेश करीतां मंदीरात।
 वंदन करावे आधिच॥ अदृश्यें नव अवर्त। असती मंदीरा भवती॥१६॥ तयांची
 नामे। सांगेन श्रीगुरुकृपे करून॥ श्रोतें होवोनी सावधान। श्रवण कीजे॥१७॥ कुशावर्त,
 इलावर्त। ब्रह्मावर्त, मलयावर्त॥ केतुवर्त, भद्रसेनावर्त॥ ऐसे सहा असती॥१८॥ इंद्रस्पृकावर्त,
 विदुर्भावर्त। नवम किकटावर्त॥ नवआवर्ते समस्त। फैजपूर मंदीरा वेढीती॥१९॥ गुर्जर
 देशांत पावनगड। भद्रकाली स्थान ख्यात॥ तेथे वसती करीत। कांहीं काल श्रीगुरु॥२०॥
 जयसिंह रावळ। कारभारी असत॥ वसे तेथें जमात। रजपूत, पाटीदार॥२१॥ तयांसी
 श्रीगुरु। करूनी उपदेश॥ मार्ग सत्पंथ। तयां दावीती॥२२॥ घेती दीक्षा अनेक। मानिती
 श्रीगुरुंस॥ आणि पीराण्यास। कदा जाती॥२३॥ उपदेशूनी जनांस। श्रीगुरु पुढे वर्तत॥
 काय कीं जाणे कोप। झाला भद्रकालीचा॥२४॥ अहमदाबादचा सुलतान। महंमद
 बेगडा नाम॥ अती सैन्य घेऊन। वेढे पावन गडासी॥२५॥ संवत्सर एक। चाले
 महासंगर॥ पाट वाहती रूधीर। तांडव रणचंडीचे॥२६॥ भूतांसर्वें सैतान। करी रणीं
 कंदन॥ त्यांत वध होऊन। जयसिंह पडे रणीं॥२७॥ हत्या होत अत्यंत। करीत
 राहे लुट॥ नजिक असे दरगाह। म्हणून वाचे मंदीर भद्रकालीचे॥२८॥ वदती ऐसे

भाट। जयसिंगा देवीचा शाप॥ होयल तुझा वध। नाश पावेल नगर॥२१॥ वांचविणे
 आपुले प्राण। करणें ऊदर भरण॥ पावनगडीचे जन। त्यागीती मातृभूमी॥३०॥ नियती
 शाप भूखंडास। भोग पातला नगरास॥ कारण असे कार्यास। योग सरला भूमीचा॥३१॥
 लेवा पाटीदार समाज। तैसे रजपूत॥ आले मध्यप्रदेश खानदेशांत। निर्भये वस्ती
 करण्यासी॥३२॥ श्रीगुरुकृपा महान। लाभें त्यां ऊदीम वतन॥ गुर्जर भाषा सोडून।
 महाराष्ट्र भाषे व्यवहार॥३३॥ फैजपूर ग्रामांत। सत्पंथी असती अनेक॥ दशक्रोशी
 भागांत। जाती ग्रामा ऊदीमे॥३४॥ जैसे श्रीगुरुंचें भाकीत। तैसी त्यां मती होत॥
 इसविसन सोळाशेंत। निर्मिती सत्पंथ मंदीर॥३५॥ पाट कलश पूजन। जप तप ध्यान॥
 श्रीगुरुवचन प्रमाण। वर्तती त्यान्वये॥३६॥ पूर्वी श्रीगुरु जेथे वसत। तेथ मंदीर निर्माण
 होत॥ पंचम धाम श्रीगुरू भाक। सत्य झाली असे॥३७॥ धर्मपीठ झाले स्थापन।
 सोळा कलांश शक्तीपूर्ण॥ शुक्रवार वद्य अष्टमी साधून। सन सोळाशें॥३८॥ सत्पंथी
 भक्त मिळून। विधीवत करीती यजन॥ ब्रह्मचारी अर्चक म्हणून। स्थानापन्न केले
 धर्मदास॥३९॥ हीन द्वेषिक मत्सरीक। सत्पंथीयांना करीती त्रस्त॥ तैसे तैसे प्रसिध्द।
 मंदीर होतसे॥४०॥ श्रीगुरूचा हेत। भंवती नव अवर्त॥ कोण करू शके नष्ट।
 सनातन धर्मपीठासी॥४१॥ पीराण्याप्रमाणें येथ। शिष्य परंपरा चालत॥ ब्रह्मचारी महंत।
 होती शिष्य परंपरे॥४२॥ होण्यासी ऊत्कर्ष। नंदिकेश्वर प्रश्नावली मंदीरात॥ पांचशें

ब्र. इ. ज्ञ.
अ. ५६

२४८

वर्षे प्रचलीत। जन प्रश्ने उत्तर घेती॥४३॥ शिव पार्वती कैलासावर। खेळत होती सारीपाट॥ जाणूनी भक्त कामना पूर्वक। नंदी शिवा प्रश्न करी॥४४॥ प्रश्न करी नंदिकेश्वर। उत्तरे देत ईश्वर॥ फांसे करती खळखळ। करीं शिवाच्या॥४५॥ ऐसी प्रश्नोत्तरे चौसष्ट। आकलन होत श्रीगुरुस॥ संपादन करूनी तयांस। रक्षीली पंचधामी॥४६॥ करीं फांसे खळखळीत। महेश्वर ऊत्तर देत॥ फांसे टाकूनी मंत्रांकीत। लाभे त्यान्वये ऊत्तर॥४७॥ ती नंदिकेश्वर प्रश्नावली। प्रचलीत फैजपूर मंदीरी॥ पूजा प्रकार परोपरी। असती सकाम निष्कामासी॥४८॥ कलशपाट पूजा नित्येसी। ब्राह्ममूर्ती वा प्रदोष काली॥ मंत्र आवाहने तीर्थावळी। निर्गुणें प्रकट होती॥४९॥ श्रीगुरुंनी ईच्छीले धाम। तया नाश करी कोण॥ श्रीगुरु करीती रक्षण। आपुल्या पंच धामांचे॥५०॥ ज्या न जाणे घडे पीराण्यास। त्यानें जावे फैजपूरस॥ अथर्ववेदीय धर्मपीठ ख्यात। जावे दर्शना॥५१॥ सनातन धर्मीय ऊत्सव। अविस्त होती मंदीरात॥ अवतान्वये सदावर्त। सर्वदा चालतसे॥५२॥ ॐ ब्रह्मदेवाय विद्महे। सावित्रीरमणाय धीमही तन्नो ब्रह्मावतारः प्रचोदयात्॥५३॥ ॐ प्रथमधामाय विद्महे, पंचमधामाय धीमही, धर्मयानः प्रचोदयात्॥५४॥ श्रीगुरुगायत्री धाम गायत्री। झाल्या प्रकट गुरुमती॥ श्रीगुरुकृपा ब्रह्मावर्ती। सदा लाभ॥५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥ पंचमधाम प्रकटणं नाम षष्ठपंचशततमोऽध्यायः॥५६॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

अष्टाव्या ५७ व्या

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ ॐ आदीनारायणाय विद्महे, अनादीनारायणाय धीमही॥ तन्नो महानारायणः प्रचोदयात्॥२॥ ॐ शेषशयनाय विद्महे, वैकुण्ठवासाय धीमही॥ तन्नो निष्कलंकीः प्रचोदयात्॥३॥ ॐ सिध्दसिध्दाय विद्महे। महासिध्दाय धीमही। तन्नो सिध्दः प्रचोदयात्॥४॥ श्रीगुरु झाले समाधिस्थ। लोटली वर्षे पंचशत॥ तरीही अद्याप। येत प्रचिती साक्षतेची॥५॥ श्रीगुरुंची धामे पाच। षोडश कला असती तेथ॥ कला शब्दाचा अर्थ। शक्ती ऐसा जाणीजे॥६॥ भाभारामांचे धाम। असे देवा ग्रामात॥ बडोद्याचे संस्थानीक येत। प्रचिती पाहण्यासी॥७॥ कास्यपात्रा लावूनी घृत। ज्योतीवरी धरीत॥ काजळी अणुमात्र। न लगे पात्रासी॥८॥ प्रचिती ऐसी पाहून। धर्मकार्य म्हणून॥ दिधली दान जमीन। प्रवर्तले स्वग्रामा॥९॥ नवस विविध विचित्र। गुरुधामां होती पूर्त॥ सहस्त्रावधी येती यात्रिक। चाले अन्नसंतर्पण॥१०॥ सांगता चमत्कार कथा। विस्तार होतसे ग्रंथा॥ सांभाळुनी मर्यादा। अत्यल्प निवेदी॥११॥ इसविस्मन एकोणीसशें वीसात। सत्पंथी करणें शुध्द॥ नारायण पटेल। करी कुत्सित कर्म॥१२॥ विकृती माणसाचे मस्तक। असे सैतानाचे घर॥ पैशाच्चीक खेळांचे अगर। मन त्यांचे॥१३॥ मूळचेच असती शुध्द। त्या शुध्द कैसे करी मूर्ख॥ पीठ घालूनी

ऊखळांत। कुटत बसतसे ॥१४॥ चैत्र शुद्ध बीजेस। यात्रा असे पीराण्यांत ॥ तेव्हां
अर्पिणे दसवंत। ऐसी प्रथा असे ॥१५॥ जयांच्या पूर्वजांस। श्रीगुरुंनी केले कृतार्थ ॥
ते जावोनी पीराण्यांत। दसवंत अर्पिती ॥१६॥ नारायण अन्हेरी सत्पंथीयांस। म्हणें
न अर्पावा दसवंत ॥ जर इमामशाह दाविती प्रचित। तरच दान अर्पिणे ॥१७॥ सत्पंथीयां
समवेत। नारायण पीराण्या येत ॥ असतां मंदीर सीमे बाहेर। अकल्प घडतसे ॥१८॥
अचानक गंगा व्यापीत। मेघगर्जना होत ॥ गंगेचे ओघ सात। ऊंचबळूनी येती बाहेर ॥१९॥
भागिरथीचें जळ। वाहे अष्ट दिशांस ॥ प्रकर्ष प्रवाह। आठ दिवस वाहतसे ॥२०॥
नारायण झाला खजील। कुकर्मा पडे बंध ॥ अर्पूनी दसवंत। परतले स्वग्रामा ॥२१॥
पूजीतां भागिरथीस। आकळे प्रवाह ओघ ॥ श्रीगुरुंचे अस्तित्व। समस्त जाणती ॥२२॥
पंचमधाम फैजपुरात। घडती चमत्कार विविध ॥ बाधा पीडा आपदा नष्ट। होती
भक्तांच्या ॥२३॥ कलीयुगाचा वेग। त्वरीत होयी बुध्दी भ्रष्ट ॥ सत्य सोडूनी असत्यास।
ठेविती श्रद्धा जन ॥२४॥ पाखंडी धर्मवेच्यांचे गुत्ते। आहेत अपरीमीते ॥ गारोडी चमत्कार
सत्रे। विराजती तेथ ॥२५॥ संवत्सर लोटले शत। अकल्प घडे पंचमधामात ॥ धर्म
ध्वजेवरी अमीत। पुष्पवृष्टी होतसे ॥२६॥ कल्पतरूची सुमने। होत असती वर्षण ॥
सुगंधाचे परीमळ। आसमंतांत दरवळती ॥२७॥ तंव एक महंत सांगत। आले महासिध्द
दर्शनस ॥ म्हणूनी वर्षण पुष्प। जाहले असे ॥२८॥ इसविसन एकोणीसशें चोवीस।

फैजपूर मंदीरांत ॥ जमुनी भक्त । नियुक्त करीत जावे पीराण्यासी ॥२९॥ समजतां
 ऐसे वृत्त । भक्त येऊनी अधिक ॥ सांगती मानस । आपणाहीं येणे असे ॥३०॥ तीनशें
 साडेतीनशें जन । नियुक्त करीती शुभदीन ॥ श्री निष्कलंकी नारायणा । स्तविते जाहलें ॥३१॥
 पुढें चोपदार तीन । फैजपूर सत्पंथी संस्थान ॥ कंठी पदक घालून । हाती दिधला
 धर्मदंड ॥३२॥ धर्मगुरुंचे गळ्यांत । घालूनी पुष्पहार ॥ पडला मंदीरा बाहेर । जथा
 यात्रिकांचा ॥३३॥ जाणें श्रीगुरु दर्शनासी । साधणें पर्व कुमारीका क्षेत्रासी ॥ ऐसी
 ईच्छा धरून मानसी । जथा निघाला गुरुभक्तांचा ॥३४॥ तोताराम महाजन । भूषविती
 अग्रस्थान ॥ जय निष्कलंकी नारायण । घोष करीती यात्रिक ॥३५॥ गांवाच्या सिमेपर्यंत ।
 उल्हासें येती ग्रामस्थ ॥ गणपतीवाडी वाटीकेत । प्रवर्ते यात्रा ॥३६॥ चिर्ती फुटे ऊमाळा ।
 आनंदाचा सोहळा ॥ भक्तीगंगा कोल्लाळा । ऊधाण येतसे ॥३७॥ केव्हां पाहू अधोक्षजा ।
 स्कंधी आर्ततेची ध्वजा ॥ नव अवर्ते उन्मजा । नाहती स्वर्गगेत ॥३८॥ श्रीगुरुंचे स्मरण ।
 तयांचे लीला संभाषण ॥ सावदा अग्निरथ स्थान । येता महानंद प्रवर्तला ॥३९॥ दृष्टीस
 पडता कुमारीका क्षेत्र । दर्शना आसूसती नेत्र ॥ अष्टभाव जाहले जागृत । नेत्री आनंदओघ
 गंगेचे ॥४०॥ गंगास्थानी गंगा । पावली ऊभय अंगा ॥ भक्तिगंगा उल्हासा । त्रिपथगा
 वाहतसे ॥४१॥ स्नान विधी करून । श्रीगुरुंचे करीती दर्शन ॥ आनंदे भजन । करीती
 गुरुमंदीरात ॥४२॥ दोन दिवस पर्यंत । भजन चाले मंदीरांत ॥ लक्ष्मण करमसी महंतांस ।

आपुली कामना सांगती ॥४३॥ आम्हांसी असे श्रुत। येथ गंगादर्शन कच्छवासियांस ॥
 गंगास्नान घडावे आम्हांस। अन्यथा न जाऊ येथोनी ॥४४॥ महंत तयां सांगती।
 घडले श्रीगुरुईच्छेसी ॥ आपण विनवावें श्रीगुरूसी। बोलती यात्रिक ॥४५॥ भक्तीसी
 असेल बळ। श्रद्धा असतां अटळ ॥ श्रीगुरु फळ देती तात्काळ। वदले महंत ॥४६॥
 प्रत्येकानें एकशें आठ। प्रदक्षिणा कराव्या समाधीस ॥ जैसे गुरुचे मानस। तैसी
 प्रचिती येथील ॥४७॥ महंतांचे वचन। त्यापरीं वर्तन ॥ विश्वासें करीती जन।
 कामनापूर्तीस ॥४८॥ दशावतार ग्रंथ निर्माण। केलासे श्रीगुरु आपण ॥ त्यांतील हरिश्चंद्र
 आख्यान। योजीले कीर्तना ॥४९॥ पूर्वरंग दोन दिवस। तन्मय होती भक्त ॥ सुरु
 होत उत्तररंग। प्रसंग तारामती हत्येचा ॥५०॥ तव कोणी एक। आनंदे वच उत्कट ॥
 सांगे समस्तांस। गंगा आली म्हणोनी ॥५१॥ जन सुटले धांवत। भान नसे कोणास ॥
 विसरले आप्तादिक। सोपानी कोणी पडती ॥५२॥ श्रीगंगा दर्शनास। निवडुंगा वरूनी
 धांवत ॥ अंतरी अती प्रकर्ष। देहभान विसरती ॥५३॥ जन शतावधी। पुढे पुढे धांवू
 पाहती ॥ स्त्रीयां लेकरां विसरती। धांवती आवेगे ॥५४॥ मंदीराचे हद्दी बाहेर। गंगाकुवा
 नामक विहीर ॥ तिचे मागे दोन हातांवर। गंगौघ प्रकटला ॥५५॥ हात दीडहात ऊंच।
 पाताळगंगा फवार ॥ जल वाहे अपरंपार। यात्रिक दर्शन करीती ॥५६॥ काटेरी भवती
 निवडुंग। त्यावरूनी धांवत ॥ परी कोणासी कंटक। पायातळीं रुतेना ॥५७॥ कल्पतरू

पुष्पांचा गंध। जलासी येत उदंड॥ कीं देवता अंगीचा मद। गंगेत विरघळे॥५८॥
 स्नान पान गंगापूजन। विधी होती शास्त्रपूर्ण॥ श्रीसद्गुरूंचे कृपावर्णन। ईच्छित पूर्त
 भक्तांचे॥५९॥ गंगा भरूनी घेण्यास। पात्र घेऊनी जाती यात्रिक॥ रजस्वला स्त्रिची
 सावली पडत। तंव अदृश्य जाहली गंगा॥६०॥ भक्तेच्छा पाहूनी संकेत। गंगा
 राहीली ऋगम स्थानांत॥ जन पात्रे भरूनी घेत। तरी जल जैसे तैसे॥६१॥ इकडे
 सद्गुरु समाधीत। गुंजे गंगौघ नाद॥ सद्गुरूंचा कृपा ओघ। तेथें अशक्य कांहीं
 असेना॥६२॥ अती श्रद्धावान भक्त। गंगा जल भरोनी पात्रांत॥ वाती प्रज्वाळीता
 त्यांत। अविरत तेवती ज्योती॥६३॥ करूनी गंगा स्नान। करीती पाट कलश पूजन॥
 तंव जाहले दर्शन। कनकवीट कल्पवृक्ष॥६४॥ काशिस न जावें आमुचे वंशी।
 सांगती एकमेकांसी॥ लाभल्या तयांसी। सप्त अवस्था तुर्येच्या॥६५॥ चैतन्यत्व,
 स्वस्वरूपाभिमान। सोहं देवता, परावाणी॥ परमानंद भोग, मुंढीस्थिती। त्रिगुणातीत
 तुर्यावस्था सप्तम॥६६॥ तुर्येच्या अवस्था साती। वदतसे यथामती॥ यात्रिकांसी परमानंद
 स्थिती। आले पंचम धामा॥६७॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृत॥
 श्रीगुरु चमत्कारं नाम, सप्त पंचशततमोऽध्यायः॥६८॥

श्रीगुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ५८

२५४

अध्याय ५८ वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीदत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तात्रेयो महायोगी योगशास्त्र विशारदः॥ श्रीमहासिध्दाय प्रणतोस्मी योगलक्षण संभवः॥२॥ श्रीगुरुंसी प्रथम। ऊपासना मान्य॥ तयांनी दिधला मान। ध्यान योगासी॥३॥ योगाचे गुढ। करू नये स्पष्ट॥ अन्यथा फळ। योगाचें जातसे॥४॥ केवळ संकेत। अल्पसा दावित॥ मुनीवरांचें मर्यादत्व। राखणे असे॥५॥ योगाचें बाबत। प्रश्न असती विविध॥ तयांचे उत्तर अशक्य। देणें कैसे॥६॥ योगाचे प्रकार। असती चार॥ हठयोग, मंत्रयोग, लययोग। राजयोग चवथा॥७॥ मार्ग जरी चार। परी साध्य असे एक॥ चित्त वृत्ती निरोध। तथा पातंजली योग म्हणती॥८॥ चित्ताचा निरोध। मन प्राणान्वयें होत॥ प्राण होतां स्वाधिन। मन स्वाधिन जन वदती॥९॥ सूक्ष्माचा परिणाम। जडावरी होत॥ परीणाम जडाचा। सूक्ष्मांवरी होत नसे॥१०॥ प्राणाहूनी मन। असतसे सूक्ष्म॥ म्हणून प्राणाचा परीणाम। मनावरी होत नसे॥११॥ समस्त योगशक्ती। ज्या स्थानीं एकवटती॥ तीयेस वेदांती। शुध्द बुध्दी म्हणती॥१२॥ जय जय वो शुध्दे। ऊदारे प्रसिध्दे॥ ऐसे ज्ञानदेव। आदरे म्हणती॥१३॥ महाबुध्दी, महाशक्ती। अलौकीक शक्ती॥ सिध्द योगी तीये म्हणती। कुंडलीनी ऐसे॥१४॥ प्राणवाच्या औट मात्रा। औट वळणी कुंडलीनी देखा॥ सर्पीणी अधोमुखा।

रूपक असे ॥१५॥ प्रपंच वृत्ती अधोमुख। अध्यात्मवृत्ती ऊर्ध्वमुख ॥ वृत्तींचे द्योतक।
 ऐसे जाणीजे ॥१६॥ शब्दाचा ना जाणती अर्थ। परी शब्द योजीत ॥ शुकाचे शब्द।
 अर्थ न जाणे शुक ॥१७॥ अर्जुनासी ज्ञानदृष्टी। प्रदान करी भगवंत ॥ परी ज्ञानदृष्टीचा
 अर्थ। अगम्य असे ॥१८॥ जर दिधली योगदृष्टी। अर्जून पावे समाधिस्थिती ॥ दिधली
 जर ज्ञानदृष्टी। मग पार्था भय कशाचे ॥१९॥ पाहतां विश्व विराट रूप। अर्जून
 भय पावत ॥ ऐसी व्यासोक्त। भगवद् गीतेमार्जी असे ॥२०॥ जगदंबा म्हणती कुंडलीनीस।
 मग दर्शन होणे अवश्य ॥ सिध्द करण्या साध्यास। गृहीत धरणें लगे ॥२१॥ कुंडलीनीचें
 दर्शन। सांगतो अल्प संकेत ॥ प्रथम दिसे श्वेत। मग तप्त कांचन वर्णी दिसे ॥२२॥
 होण्या कुंडलीनी उत्थापन। श्रीगुरु सांगती ज्योती ध्यान ॥ आणि जप महान।
 हंस प्रणव गायत्रीचा ॥२३॥ जंव साधे केवळ कुंभक। इडा पिंगला होती शांत ॥
 मग सुषुम्ना मार्गे। ऊर्ध्व गामिनी महाशक्ती ॥२४॥ कुंडलीनीचे गमन। षट्चक्रांचे
 होयी भेदन ॥ परी ती चक्रे परम। प्रत्यक्ष देहीं नसती ॥२५॥ ध्यानीं असतां मग्न।
 होयी त्यांचें दर्शन ॥ सांकेतिक खूण देहस्थान दाविती ॥२६॥ पूर्व पश्चिम गामीनी।
 असें शक्ती कुंडलीनी ॥ असतां पूर्व गामिनी। चक्रभेदन लगे ॥२७॥ सप्त षट् चक्रांचे
 विवेचन। करीतो गुरुकृपें करून ॥ इह चक्रा तीस जाण। असती भेद ॥२८॥ जितकी
 दले तितक्या शक्ती। तितुके आनंद असती ॥ तितक्याच ऊठती वृत्ती। परी त्यां

ब. इ. ज्ञा.
अ. ५८
realpatidar.com

२५६

दुर्लक्षावे॥२९॥ प्रथम चक्र मूलाधार। तथा दले असती चार॥ वं पासूनी सं पर्यंत।
बीजे असती॥३०॥ स्थान त्याचे शिवण। जप संख्या सहाशें जाण॥ चाळीस पळे
घटी एक। काल प्रमाण त्यासी॥३१॥ वायु असे अपान। वाचा निर्वाच्य जाण॥
तेथ चार शक्ती परम। गुप्ता, प्रासका, कराळा विकराळा॥३२॥ परमानंद, सहजानंद,
वीरानंद, सहजानंद। आनंद चार असती॥ गजानन असे दैवत। वर्ण असे आरक्त॥३३॥
मोक्षपुरी माया नामक। वार असे मंगळाचा॥ मुक्ती सलोकता, अकारमात्रा। जागृत
अवस्था असे॥३४॥ अभिमान विश्व, सुखदुःख भोग। रजोगुण शक्ती ईच्छा॥ पृथ्वी
असे तत्वा। अग्नी आहावनिय, वेद ऋग्वेद॥३५॥ ऋषि त्याचा ईश्वर। अष्टांग,
उपवायु नसत॥ मुद्रा ऐं शुद्ध। ऐरावत वाहन॥३६॥ द्वितीय चक्र स्वाधिष्ठान। तथा
दले सहा जाण॥ लिंग त्याचें स्थान। जप संख्या सहा सहस्र॥३७॥ चाळीस
पळे सहा घटी। वायु अपान, वाचा निर्वाच्य॥ अव्यंगता, शारदा, वाणी, अमृता।
पूर्णा, रोहीणी शक्ती सहा॥३८॥ प्रशस्त, कुरंग, गर्वगत। अवज्ञ, अधिश्वास, मुच्छीत॥
ऐसे सहा आनंद। दैवत ब्रह्मा, वर्ण पीत॥३९॥ मोक्षपुरी कांची। वार नाम बुधासी॥
सलोकता मुक्ती। अकारमात्रा, स्थूल देह॥४०॥ अवस्था असे जागृत। विश्व अभिमान
सुखदुःख भोग॥ शक्ती सावित्री, गुण रज। वेद ऋग्वेद, तत्त्व पृथ्वी॥४१॥ अग्नी
आहावनिय, ऋषि इंद्र। नसे अष्टांग॥ मुद्रा क्लीं क्षमा। वाहन असे मकर॥४२॥

बं पासूनी लं पर्यंत। बीजे जाणावी समस्त॥ ते होतां जागृत। चंपक गंध येतसें॥४३॥
 तृतीय चक्र मणिपूर। दले तथा दश॥ बीजे डं पासूनी फं पर्यंत। स्थान नाभी
 असे॥४४॥ जप सहा सहस्र। काल सोळा घटी पळे चालीस॥ वायु समान,
 वाणी परा। दहा शक्ती जाणीजे॥४५॥ सर्वगा, सोमा, या भद्रा। तक्षिणी, सौंदर्या,
 शांतमुद्रा॥ विशाखा, दशिनी रूचिरा। सांगतो आता दश आनंद॥४६॥ सुषुप्त, वृष्ण,
 इच्छा, पिशुन। सल्लत, मोह मद द्रोण॥ कशाय, विशाद ऐसे दश। दैवत विष्णू,
 नील वर्ण॥४७॥ मोक्षपुरी अवंतीका। गुरुवार, मुक्ती समीपता॥ लिंग देह, उकार
 मात्रा। अवस्था स्वप्न। अभिमान तेजस॥४८॥ प्रविविक्त भोग, गुण सत्व। शक्ती
 लक्ष्मी, तत्व आप॥ यजुर्वेद, अग्नी आवसथ्य। ऋषि अंगीरा, अष्टांग नाद॥४९॥
 श्री मुद्रा, उपवायु कुकल। मेष वाहन जाणीजे॥५०॥ चतुर्थ चक्र अनाहत। दले
 तथा द्वादश॥ बीजे कं पासूनी ठं पर्यंत। स्थान हृदय, जप सहस्र सहा॥५१॥
 काल सोळा घटी, पळे चालीस। वायु प्राण, पश्यंती वाक्॥ पद्मिनी, रतीप्रिया,
 सदर्भा। वैजयंती अत्रिमाया, षोकीनी सौभद्रा॥५२॥ कुहवासिनी, तरंगिणी, रेखा।
 श्रीया, तारा, द्वादश शक्ती॥ त्रैलोक्य, विष्कर, प्राण, स्वपद॥५३॥ अंशप्रकाश
 अनुताप कपद। चित्तसंमत, विकल्प, विवेक, महद। अहंकृत आनंद बारावा॥५४॥
 महेश दैवत, वर्ण धवल। पुरी मथुरा, शुक्रवार॥ मुक्ती सरूपता, मात्रा मकार।

देह कारण अवस्था सुषुप्ती ॥५५॥ अभिमान प्राज्ञ, भोग आनंद। शक्ती गौरी, गुण
 तम ॥ तत्त्व आप, वेद साम। दक्षिणाग्नी ईश्वर ऋषी ॥५६॥ बिंदु अष्टांग, उपवायु
 देवदत्त। मुद्रा ऐं विस्तृत ॥ वाहन असे कुंग। हत्कमल ऐसे ॥५७॥ पंचम चक्र
 विशुद्ध। दले तथा षोडश ॥ बीजे अ कारा पासूनी अःकारा पर्यंत। स्थान कंठ,
 सहस्र जप ॥५८॥ दोन घटी, पळे सेहेचाळीस, काल। वायु उदान, वाक् मध्यमा ॥
 षोडश शक्ती, आनंद षोडश। षोडश तैशा वृत्ती ॥५९॥ सर्वतो भद्रा, प्राणधारीणी।
 सप्त द्योतीनी, ब्रह्मायणी ॥ शबरी, लोहीता, यक्षीणी। भानुमती, सौभाग्यदायिका ॥६०॥
 शिखरीणी, छाया, मदालसा। विष्णूप्रिया, विश्वोदरा ॥ माया आणि चित्रघंटा। ऐशा
 शक्ती षोडश ॥६१॥ आता आनंद षोडश। हुम, फट् वौषट्, स्वाहा, स्वधा ॥ मन,
 गांग, शुद्ध, अमृत। रूप, धर, ऐसे एकादश ॥६२॥ नील, भीम आणि प्राण।
 कर्ष, आकर्ष ॥ ऐसे आनंद षोडश। देवता जीवात्मा, धुम्रवर्ण ॥६३॥ शनिवार, मोक्षपुरी
 द्वारका। मुक्ती सरूपता मकार मात्रा ॥ देह कारण, सुषुप्ती अवस्था। अभिमान
 प्राज्ञ, आनंदभोग ॥६४॥ गुण मूर्तिमंत तम। शक्ती अव्यक्त स्वरात्म ॥ तत्त्व तेज,
 वेद साम। दक्षिणाग्नी, अग्नि ऋषी ॥६५॥ अष्टांग कला, उपवायु, कुर्म। मुद्रा हं
 लींग ॥ वाहन असे कुंजर। चक्र विशुद्ध ऐसे ॥६६॥ सहावे आज्ञा चक्र। दोन
 तयासी दले ॥ बीजे हं क्षं, स्थान भ्रूमध्य। सहस्र जप संख्या ॥६७॥ घटी दोन,
 पळे सेहेचाळीस कालमान। वायु असे प्राण ॥ वाचा निर्वाच्य, शक्ती दोन। महाकाली

महालक्ष्मी॥६८॥ सहज आणि नित्य। ऐसे दोन आनंद॥ देवता आत्मा, वर्ण शुभ्र स्फटीक। रविवार जाणावा॥६९॥ मोक्षपुरी काशि, मुक्ती सायुज्यता। देह महाकारण अर्धमात्रा॥ तुर्या असे अवस्था। अभिमान प्रत्यगात्मा॥७०॥ आनंदावभास भोग। शक्ती इच्छा, गुण शुध्द सत्त्व॥ तत्त्व वायु, वेद अथर्व। अग्नी संवर्तक ईश्वर ऋषी॥७१॥ अष्टांग ज्योतीरूप। मुद्रा कर्त्ती, उपवायु देवदत्त॥ आसन धनुर। क्षेत्र जाणा प्रयाग॥७२॥ सातवे सहस्रदल चक्र। दले असती सहस्र॥ लं असे बीज। स्थान मूर्ध्नि, जप सहस्र॥७३॥ दोन घटी पळे सत्तेचाळीस कालमान। वायु असे व्यान॥ वाचा असे निर्गुण। शक्ती मूलाकृति॥७४॥ आनंद निरानंद, परमात्मा दैवत। नानावर्ण तरंग॥ सोमवार, मोक्षपुरी अयोध्या होत। मुक्ती कैवल्य असे॥७५॥ संविती अर्धमात्रा। देह विज्ञानता॥ ऊर्मनी असे अवस्था। निराभिमान जाणीजे॥७६॥ भोग निरानंद, गुण निर्गुण। तत्त्व आकाश, अग्नी ज्ञान॥ वेद विवेद, ऋषी परब्रह्म। बिंदू अष्टांग, नाग उपवायु॥७७॥ मुद्रा परमात्म प्रकाश। आसन सहस्रदल कमल॥ वृत्ती रोधता येथ। बाह्यांतर सृष्टी दिसे॥७८॥ षट्चक्रांचे शेष। वदतसे विशेष॥ ब्रह्मांड चक्रांची बीजे। येथ निवेदी॥७९॥ मूलाधारा शक्ती डाकीनी। गंध तन्मात्रा आकार चतुष्कोणी॥ मुद्रा खेचरी, सिध्दासन। त्रिकुट चक्रा लं बीज॥८०॥ स्वाधिष्ठाना शक्ती शाकीनी। रस तन्मात्रा, अर्थ चंद्राकार॥ मुद्रा, भूचरी, आसन पद्म। श्रीहाटचक्रा वं बीज॥८१॥ मणीपुरासी शक्ती लाकीनी। तन्मात्रा रूप, आकार त्रिकोण॥ चाचरी

ब. इ. ज्ञा.
अ. ५८

२६०

मुद्रा, वज्र आसन। गोलहाट चक्रा रं बीज॥८२॥ अनाहतासी शक्ती काकीनी।
स्पर्श तन्मात्रा, आकार सहाकोनी मुद्रा अगोचरी॥ कूर्म आसन। औटपीठा यं बीज॥८३॥
विशुद्ध चक्रा शक्ती साकिनी। तन्मात्रा शब्द, वर्तुळाकारी॥ मुद्रा उन्मनी, धनुर
आसनी। भ्रमरगुंफे हं बीज॥८४॥ आज्ञाचक्रा, शक्ती हाकीनी। महत् तन्मात्रा गोलाकारी॥
मुद्रा शांभवी, सिंह आसनी। ब्रह्मरंध्रा ॐ बीज॥८५॥ सप्त चक्रांसी सूक्ष्ममुद्रा।
श्रीगुरुकृपे होय वदता॥ मूलाधारा शुद्ध, क्षमा स्वाधिष्ठाना। मणीपुरा वितत॥८६॥
अनाहता विस्तृत, विशुद्धा लींग। आज्ञा सी मोक्ष, प्रकाश॥ प्रकाश म्हणजे आत्मप्रकाश।
नानावर्णी सहस्रारी॥८७॥ या देहांत बाह्यत्तर कोटी नाड्या असत। दहा असती
मुख्य॥ त्यांचा उद्भव। मणीपुरांतुनी असे॥८८॥ शंखीनी नाडी। वर्ते गुद मार्गाप्रती॥
तेथील देवतेप्रती। नाम असे यम॥८९॥ कर्कल नाडी उपस्था जात। प्रजापती असे
दैवत॥ पूषा नाडी ऊजवे कानास। देवता ईश्वर असे॥९०॥ जस्नी नाडी वाम
कानास। दिगपाल दैवत॥ हस्तिनी नाडी वर्ते दक्षिण नेत्र। देवता आदीत्य असे॥९१॥
गांधारी नाडी वाम नेत्री। अग्नी असे दैवत॥ लंबिका नाडी जीवहेप्रत। वरूण
देवता जाणावी॥९२॥ पिंगला नाडी नासिक दक्षिणेस। अश्विनीकुमार देव॥ इडा
नाडी नासिके वाम। चंद्रमा दैवत असे॥९३॥ नाडी नाम सुषुम्ना। नाभीतून निधुन॥
देह दक्षिण भाग लंघुन। मेरूदंडी वळण घेयी॥९४॥ मग जाऊनी त्रिकुटांत। इडा
पिंगल एक होत॥ गुढार्थे वाम दक्षिण मार्ग क्रमत। शक्ती कुंडलीनी॥९५॥ योग्यांसी

तीन नाडी परम। इडा पिंगला सुषुम्ना नाम॥ गंगा, यमुना, सरस्वती म्हणून।
 तयां आराधीती॥१६॥ त्रिकुटी करीता ध्यान। होयी आत्मज्योत दर्शन॥ तयांवरी
 मन चक्र म्हणून। अष्टदले तथा असती॥१७॥ अष्टदलांत अष्टवर्ण होती स्थीत।
 दिशा योजावी वर्णा परत्व॥ पूर्वस वर्ण श्वेत। ईशान्यें गौरवर्ण॥१८॥ उत्तरेसी पीत,
 वायव्ये शाम। पश्चिमे कपित वर्ण॥ नैऋत्ये नील, दक्षिणे कृष्ण। रक्तवर्ण अग्नियेसी॥१९॥
 तैशा अष्टशक्ती। वसती अष्ट दिशांप्रती॥ श्रीगुरुकृपें यथामती। वर्णन करीतसे॥२०॥
 पूर्वे उदार वासना। धर्मशांती ईशान्ये जाणा॥ उत्तरे अष्टभोग। तीर्थाटण वायव्येसी॥२०१॥
 पश्चिमें हास्यविनोद। मोहजाल नैऋत्ये॥ दक्षिणें क्रोध द्वेष। आळस अग्नियेसी॥२०२॥
 सहस्त्रदल कमलांत। कोनी भ्रमरगुंफा असत॥ तेथें उमटे सोडहं नाद। त्यांत योगी
 मग्न होती॥२०३॥ तथापुढें ब्रह्मानंद पद। जेथें वृत्ती पावती आनंद॥ प्राप्त होयी
 शांतपद। जेथ लय वृत्तीचा॥२०४॥ श्रोते ध्यावे जाणून। जेथ कोटी शब्द योजून॥
 कोटी म्हणजे प्रकार जाण। नसें गणिती संख्यांक॥२०५॥ नाद प्रकाश ऐक्य। चक्रभेदनांचे
 उपाय॥ चक्रभेदन साक्षात्कार। संकेते वदेन श्रीगुरुकृपे॥२०६॥ प्राणासी जो व्यायाम।
 तथा म्हणावें प्राणायाम॥ तथाचे प्रकार अष्ट जाण। सांगे नामे तयांची॥२०७॥
 सूर्यभेदी, उजाई, शीतकारी। शितला भस्त्रीका॥ भ्रमर, मूच्छी। केवल आठवा
 जाणीजे॥२०८॥ सिध्दासनी बैसोन। दक्षिण नासापुटी ओढीजे पवन॥ सुषुम्नेत कुंभक
 करोन। वाम नासापुरी पवन सोडीजे॥२०९॥ सोळा प्रमाण पूरक। तीस प्रमाण

कुंभक। चोवीस प्रमाण रेचनक। ऐसे प्रमाण धरीजे ॥११०॥ पूरक म्हणजे श्वास
 घेणें। रेचक म्हणजे श्वास सोडणें ॥ श्वासोच्छ्वास ना करणें। या म्हणती कुंभक ॥१११॥
 पूरक आणि रेचक। करावा मंद मंद ॥ घाबरा होयी जीव। इतका कुंभक नसावा ॥११२॥
 प्राणायाम कालांत। मर्नी स्मरावा गुरुमंत्र ॥ हेमंत शिशीर ऋतुत। करावे प्राणायाम
 सूर्यभेदी ॥११३॥ होत आयु वर्धन। शुद्ध होयी बुद्धी मन ॥ सूर्य भेदीचे महीमान।
 ऐसे असे ॥११४॥ पद्मासनी बैसोन। वामपुटी ध्यावा पवन ॥ सुषुम्ने कुंभक करून।
 दक्षिण नासापुटी पवन त्याजावा ॥११५॥ उजायी प्राणायाम। असे यास नाम ॥ प्रातःकालीं
 प्रतीदीन। प्राणायाम करावा ॥११६॥ काकीमुख करून। करावा पूरक। सूं सूं ध्वनी
 होत। शक्तीनुसार कुंभक करावा ॥११७॥ इडा नाडीनें करावा रेचक। देहीचा ताप
 नष्ट ॥ व्याधी हरती समस्त। नाम शितकारी प्राणायाम ॥११८॥ शितला प्राणायाम।
 पूरक करावा मुखाने ॥ कुंभक शक्तीनुसार करणे। नासिके करावा रेचक ॥११९॥
 ऊष्माकाली प्रातःकाली। प्राणायामे शीतला शरीरी ॥ पाचे सौंदर्य देहासी। प्राप्त होयी
 ओज ॥१२०॥ घालोनी पद्मासन। करावा भस्त्रिका प्राणायाम ॥ कुंभक त्यजोन। पूरक
 रेचक करावा मंद मंद ॥१२१॥ लोहार भात्या समान। करावे पूरक रेचक ॥ परी
 तथा अवधी देख। अर्ध घटी असावा ॥१२२॥ आतां भ्रामरी प्राणायाम। घालोनी
 सिध्दासन ॥ दोन्ही नासापुटी साधून। करावा पूरक ॥१२३॥ सहज जे शक्य। तितुका

करावा कुंभक॥ मकारे भ्रमरनाद ऊक्त। पूरक करीजे॥१२४॥ प्रातःकाली दोन घटी। प्राणायाम करावा निश्चिती॥ ऊष्मा-शीतता नाश होती। चंचलता नष्ट पावे॥१२५॥ होतसे चित्तशुद्धी। वृत्ती शांत होती॥ परमानंद स्थिती। सहज भोगिजे॥१२६॥ आतां मुर्छा प्राणायाम। घालावे सिध्दासन॥ दक्षिण नासापुटीने। करावा पूरक॥१२७॥ यथोचित कुंभक करणे। जालंधर बंध॥ वाम नासापुटे रेचक। मंद मंद करावा॥१२८॥ पूरक रेचकांत। स कारे भ्रमरनाद॥ अनाहत चक्रभेद। दशनाद गुंजन॥१२९॥ आतां केवल प्राणायाम। तथा भक्तीसमाधिनाम॥ दोन्ही नासापुटे पूरक रेचक करून। सहज कुंभक साधिजे॥१३०॥ आपांने जुह्वती प्राणं। प्राणेऽपानं तथा परे॥ प्राणापानगती रूद्धा। प्राणायाम परायणाः॥१३१॥ चार प्रकारे असे ध्यान। पदध्यान, पिण्डध्यान॥ रुपध्यान, रूपातीत ध्यान। जाणीजे ऐसे॥१३२॥ श्रीगुरुमूर्ती ध्यावोन। मुख करावे अवलोकन॥ देहा दृष्टी फिरवावी पूर्ण। पदी स्थिरावत पदध्यान ऐसे॥१३३॥ शरीर अंतर्गत करावें चक्रध्यान। अंतरी सृष्टी अवलोकन॥तथा पिंड ध्यान। ऐसे म्हणती॥१३४॥ त्रिकुटीत ज्योतीचे ध्यान। अंतर्बाह्य आत्मदर्शन॥ ते रूप ध्यान। स्व स्वरूप म्हणार्वे॥१३५॥ तिन्ही ध्यानांचा निश्चय। निराकारी करून॥ निराकार ब्रह्मी वृत्ती लीन। ध्यान रूपातीत॥१३६॥ सर्व ध्यानांत उक्तम। असे ज्योती ध्यान॥ त्रिकूटांत लावता ध्यान। ज्योती दर्शन होतसे॥१३७॥ वारणा म्हणजे कृतकर्म। कर्मनाशा असि नाम॥ ज्योतीचें

करता ध्यान। कर्मनाश होतसे ॥१३८॥ वाराणसीत ज्योतीर्लिंग। ऐसे असे प्रत्यक्ष ॥
 त्रिकुटांत काशिक्षेत्र । वसले असे ॥१३९॥ धातूमूर्ती घेता ध्यानास। काढणें लागे
 जडत्व ॥ आणि लागते आरोपीत। त्यावरीं गुण पुराणांचे ॥१४०॥ परी ऐशा ध्यानांत।
 रूपे दिसती विविध ॥ उत्थान ध्यान पावत। विविधते कारणे ॥१४१॥ केवळ करणें
 श्वास-उच्छ्वास। तो नसें मंत्र ॥ श्वासोच्छ्वास मेरुदंड अधिष्ठित। तेव्हा मंत्र होतसे ॥१४२॥
 सकारे वायु आंत येत। ह कारे बाहेर जात ॥ जीव सर्वदा जपत। हंस अजपा
 गायत्री ॥१४३॥ जी प्राण रक्षीत। तीये गायत्री म्हणत ॥ सहज शब्द अर्थ। जन्मासर्वे
 येत असे ॥१४४॥ जपतां मरा नाम। होतसे राम राम ॥ तैसाची क्रम। येथ धरीत
 असे ॥१४५॥ प्रथम जप करावा वैखरीत। काले लय पावे मध्यमेत ॥ मध्यमा जप
 लय पश्यंतीत। परेत लय जप पश्यंती ॥१४६॥ समस्त जे मंत्र। लीन होती अजपेत ॥
 सोहं हंस जप उत्कट। मानसी करावां ॥१४७॥ कुंडलीनी मार्ग। ज्या म्हणती सुषुम्ना
 पथ ॥ प्रथम ध्यावा करूनी ज्ञात। अभ्यासा कारणें ॥१४८॥ व्यक्ती तितक्या प्रकृती।
 प्रत्येकांचे मार्ग भिन्न असती ॥ जो अनुभव जयाप्रती। तो ची तो सांगतसे ॥१४९॥
 मणीपुरा पासोन। इडा पिंगला करीती गमन ॥ सरलता मार्ग क्रमण। येती त्रिकुटांत ॥१५०॥
 मणीपुरापासून। सुषुम्ना निघून ॥ मेरुदंडाहून। दक्षिण कर्णाग्री वळतसे ॥१५१॥ सरल
 मार्गे तेथून। सहस्रारा वळसा घालून ॥ आज्ञाचक्री येऊनी। त्रिकूटी भेटे इडापिंगलांसी ॥१५२॥

हाच संगम त्रिवेणी। तीन्हीं एक होऊनी॥ मन, बुद्धी चक्रां भेदुनी। लक्ष्मी ब्रह्मरंध्र पथ॥१५३॥ ते अनादी परमेश्वराचें स्थान। तेथ योगी रममाण॥ विसरूनी देहभान। ब्राह्मी स्थिती भोगीती॥१५४॥ सर्वांगी असे शक्ती। शांतचित्तें करावी एकवटी॥ तेव्हां होत महाशक्ती। नाम तीये कुंडलीनी॥१५५॥ आकार कुंडलासम। म्हणून कुंडलीनी नाम॥ तीर्येत प्रणव सूक्ष्म। म्हणून प्रणवाची जन्मदाती॥१५६॥ गजाननापासून परमात्म्या प्रत। समस्त जाणावे हंसरूप॥ ऐसी धारणा शुध्द। प्रथम करावी॥१५७॥ देवता पाहतां अन्य अन्य। व्युत्थान पावे ध्यान॥ अखंड ध्याना कारण। हंसरूप सर्व देवता॥१५८॥ पूर्वमार्गा सप्तचक्र पीडस्थ। पश्चिम मार्गा ब्रह्मांडस्थ॥ तेथील देवतांचा अनुग्रह होत। गमन होतसे॥१५९॥ मूलाधार, स्वाधिष्ठान मणीपर। अनाहत विशुध्द॥ आज्ञा आणि सहस्त्रार। पूर्वमार्ग जाणीजे॥१६०॥ त्रिकूट, श्रीहाट, गोल्हाट। भ्रमरगुंफा अंतःचक्र॥ औट हाट ब्रह्मरंध्र। पश्चिम मार्ग जाणीजे॥१६१॥ चक्रभेदन होत कैसे। सहज जाणे आपैसे॥ शांतीब्रह्माचे ठसे। उकलून येती॥१६२॥ एका घटी कालात। होती श्वासोच्छ्वास तीनशेंसाठ॥ करीतां उच्छ्वास्। वायु वाहे अंगुळे बारा॥१६३॥ एकवीस हजार सहाशें। श्वासोच्छ्वास एक दिवसे॥ तयांत सूक्ष्मत्वे। वसे प्रणव॥१६४॥ तथा म्हणावें ज्ञात जप। चेतना पावतां ध्यानप्राप्त॥ तो अर्पिणे अवश्य देवतांप्रत। अहंमत्त्व जाण्यासी॥१६५॥ प्रथम घालीजे सहजासन। भस्त्रीका अर्धघटी करून॥

होतसे देहशोधन। त्या अन्वये॥१६६॥ तेव्हां येतसे स्वेद। तो जीरवावा अंगात॥
 धर्म आणि स्वेद। यांत भेद असे॥१६७॥ अधिक करीता कष्ट। देहासी शीण
 येत॥ तेव्हां जलस्त्रव होत। धर्म म्हणणें तयासी॥१६८॥ भस्त्रीका करूनी बसता
 ध्यानास। जो जलस्त्रव होत॥ तया म्हणावें स्वेद। अंगी जिरविता ओज वाढे॥१६९॥
 मृगचर्म वा कंबलासन। वरी घालावें सहज आसन॥ आचमन करून। जप समर्पिणे
 चक्रस्थ देवतांसी॥१७०॥ जप सहाशें गणेशासी। सहा सहा सहस्त्रांसी॥ ब्रह्मा, विष्णू,
 महेशासी। अर्पण करावे॥१७१॥ जीवात्मा, आत्मा, परमात्म्यासी। सहस्त्र प्रत्येकासी॥
 करणें समर्पणासी। जप जो अजपा॥ १७२॥ सकार असे शक्ती। ह कार ऊमापती॥
 सूक्ष्म प्रणवाची स्थिती। प्रकवटतसे॥१७३॥ नासाग्रदृष्टी ठेऊन। श्वासोच्छ्वास अवलोकन॥
 ध्वनी श्रविजें सूक्ष्म। सोहं हंसः ऐसे॥१७४॥ स कारे लाभे प्राणशक्ती। ह कारे
 देह दोष जाती॥ म्हणून श्वासोच्छ्वास स्थिती। दिर्घ असावी॥१७५॥ मणीपुरा पासूनी
 अनाहता पर्यंत। प्राणवायु गमनागम॥ करावें अवलोकन। शांत चित्ते॥१७६॥ गमनागमन
 बारा अंगुले। अभ्यासें करी वीस अंगुले॥ दिर्घ सकार स्वरे। होतसे मंद मंद॥१७७॥
 नासिकाग्र दृष्टी। मंद मंद ऊर्ध्व होती॥ आज्ञाचक्राचे प्रती। स्थिर होयी॥१७८॥
 देहा येतां स्थीरपण। वृत्ती होती शून्य॥ तेव्हां सर्व शक्ती एकवटून। मणीपुरासी
 येतसे॥१७९॥ मणीपुरा नजिक असे कंद। कुमारी भूमी तया वदत॥ तेश एकवट
 शक्तीस्त्रोत। येऊन थांबे॥१८०॥ तीच पिंडी कुंडलीनी। शेष ब्रह्मांड कुंडलीनी। शेष

माथी धरणी। वदती ऐसी पुराणें॥१८१॥ कुंडीलीनी वरी देहपिंड। ऐसा असे समन्वय॥
 स्थीर आसनी अपान विरल होत। तसरते कारण॥१८२॥ अजपा जपा भावे। देहीं
 तसरता हो स्वभावे॥ अपान स्थिर पावे। मणीपुरासी॥१८३॥ तेथ प्राणशक्ती समवेत।
 अपान प्राणरूप होत॥ तो येता मणीपुरात। ह कारे उमटे नाद आज्ञाचक्री॥१८४॥
 आतां चक्रभेदन। करावे कवणे करून॥ तयाचें महीमान। वदतसे॥१८५॥ जयां
 पूर्वजन्मी योग सिध्द। तो जंव जन्मत॥ विशुध्द चक्रा पर्यंत। पांच चक्रे सिध्द
 असती॥१८६॥ तयानें आज्ञाचक्री लाऊनी ध्यान। चक्राचक्रांचे स्मरण॥ मात्रा बीजे
 मानसी स्मरून। स्वस्थ असावे॥१८७॥ त्यांत वृत्ती होता तदाकार। दिसती चक्र
 वर्ण दल॥ दैवत वा वाहन परीकर। होती दृश्य तयासी॥१८८॥ मग तयास।
 लागती बंधत्रय विनासायास॥ द्यावे देहासी ना कष्ट। बंधत्रय साधण्यासी॥१८९॥
 सहजासन घालून। तळहात गुडघ्यावरी ठेऊन॥ नासाग्री दृष्टी ठेऊन। ध्यान लाविजे॥१९०॥
 स्थिर होतां आसन। स्कंध जाती ऊंचावून॥ ऊदर आंत ओढून। मूलबंध तया
 म्हणार्वे॥१९१॥ सिध्दता येता मूलबंधा। ऊदर ओढे ऊर्ध्वा॥ श्वास होती मंद मंद।
 तो बंध ओढीयाण॥१९२॥ ओढीयाण होतां सिध्द। मान अधोभाग लवत॥ हनुवटी
 लागे कंठास। तो जालंधर बंध जाणावा॥१९३॥ प्रथम मूलाधारी लाविजे ध्यान।
 स्मरवें मात्रा बिजे वर्ण॥ दिसतां आरक्त वर्ण। मूलाधार सिध्द जाहले जाणिजे॥१९४॥

दिसे पीत वर्ण। होते सिध्द स्वाधिष्ठान॥ मणिपूर सिध्द लक्षण। नीलवर्ण दिसे॥१९५॥
 चक्र जे अनाहत। वर्ण दिसे धवल॥ तयार्वे दक्षिण भागात। मुष्टी प्रमाण हृदय
 असे॥१९६॥ अष्टदली कमल तेथ। वसे ऊपास्य दैवत॥ अजपा होतां एक कोट।
 येती अनाहत ध्वनी॥१९७॥ विशुध्द होतां सिध्द। वर्ण दिसे धुम्र॥ वर्ण दिसतां
 स्फटीक। आज्ञा चक्र सिध्द होई॥१९८॥ वर्ण दिसतां विविध। सिध्द होई सहस्त्रार॥
 मातृकांचा जल्लोष। तेथ होत असे॥१९९॥ जया चक्रे सप्त। कठीण वाटे करण्या
 सिध्द॥ तयार्वे आज्ञा वा अनाहतात। ध्यान लाविजे॥२००॥ वर्ण देवता दर्शन।
 त्या चक्राचे होतां जाण॥ अधो चक्रां सिध्दपण। ऐसे जाणीजे॥२०१॥ चक्रोचक्री
 लाविता ध्यान। पावतसे उत्थान॥ उत्थानें चंचलपण। चित्ता येतसे॥२०२॥ ध्यान
 लावूनी एक चक्र। स्मराव्या हंस रूपा॥ अन्य चक्रस्थ देवता। ध्यान चक्री॥२०३॥
 चक्र जे अनाहत। तेथ प्राणवायुची गत॥ होतसे कुंठीत। म्हणून कुंडलीनी नाम
 जाये॥२०४॥ तेथुनी ऊर्ध्वगत। म्हणती वर्ते मरुत॥ मरुत शब्द अर्थ। जाणून घेईजे
 गुरुपासूनी॥२०५॥ अनाहता पासूनी वरती। प्राणवायुची नसे गती॥ मग कोण विशुध्दी।
 करी चक्र भेदन॥२०६॥ सुषुम्ना पंथ संकेत। गुरुगम्य असत॥ शिवशक्ती अनाहती
 ऐक्य। मग ऊर्ध्व गमन कोण करी॥२०७॥ होता विशुध्द चक्रभेद। सिध्दी अष्टमा
 होती प्राप्त॥ सगुण प्रमाण येथ। लय पावतसे॥२०८॥ आज्ञाचक्रा पासोन। जाणीजे

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ५८

२६९

निर्गुण॥ आज्ञा चक्र भेदन। कठीण असे॥२०९॥ द्विदल आज्ञाचक्र मध्यास। सुई
अग्रभागा प्रमाण छिद्र॥ तयांतून मरूत। अती अशक्य वर्तणे॥२१०॥ आज्ञाचक्र
होतां सिध्द। दिसे अंगुष्ठ प्रमाण प्रकाश॥ ज्योतीरुप सगुण तेच। शितल रुप सूर्याचे॥२११॥
हंस गायत्री मंत्र जपे। गोल्हाटा ध्वनी उमटे॥ दोन्ही कर्णी स्पष्टत्वे। गर्जे ॐ
कार ध्वनी॥२१२॥ हेची नाद प्रकाश ऐक्य। दाविला संकेत॥ योग रहस्य गुढार्थ।
ऐसा असे॥२१३॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृत॥ श्रीगुरुउपदेशामृत
नाम अष्टपंचशतमोध्यायः॥२१४॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतू॥

realpatidar.com

अष्टादश वा

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री दत्तात्रेय वरदग्रंथ। होतसे पूर्णवत॥ अधिष्ठान ब्रह्मदत्त। कृपेश सर्वदा॥२॥ ब्रह्मपूजा आनंद। जन्म होत कृतार्थ॥ इहपरत्री सौख्य। लाभ श्री गुरुकृपे॥३॥ जैसा श्रीगुरुसंकेत। तैसे लेखन करीत॥ श्री ब्रह्मपूजा यथार्थ। प्रकट होईल॥४॥ पुजेसी सामग्री। शंख, घंटा, पंचपात्र॥ पळी अर्घ्यपात्र। दोन कलश, आसन॥५॥ दिपपात्र, धूप पात्र। कुंकु, हरिद्रा, चंदन, गोघृत॥ साखर, यज्ञोपवीत। तांदुळ, श्वेत तीळ॥६॥ नागवेली पत्रे, अत्तर। पूगीफल, कापूर॥ दोन श्रीफळे, पंच फळे। नसतां असावी केळी॥७॥ दूध, दही, घृत, साखर, मध। करावे पंचामृत॥ आंबा, पिंपळ, औदुंबर। पंचपल्लव वट शमी॥८॥ असतां दुर्मिळ पंचपल्लव। असावी केळी, कर्दळी सपत्र॥ ते असतां दुर्मिळ। आम्रशाखा असाव्या॥९॥ पाट, चौरंगासन। असावीत सप्त धान्ये॥ तीळ, मुग, जव, उडीद। तांदुळ, गहू, हरबरा॥१०॥ कापूस वाती अष्टगंध। तुळस, बेल, पुष्प॥ भूशुद्धीस गोमुत्र। वा गुलाब जल॥११॥ प्रथम भूशुद्धी करून। चौरंगावरी तंदुलासन॥ वरी कुंकुमे स्वस्तिक रेखुन। जल कलश स्थापावा॥१२॥ चौरंगाभवती। चार पल्लव असावेत खुरी॥ कलशाचें पृष्ठी। असावी अश्वत्थ शाखा॥१३॥ कलशाचे पुढती। असावी विग्रह

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ५९

२७१

मूर्ती॥ पादुका वा नारायण गायत्री। असावें यंत्र॥१४॥ पुढें पांच विडे मांडून। वरी पुगीफल, फल दक्षिणा॥ भवती रंगवल्यादी रेखून। पुजेस सिध्द असावे॥१५॥ चौरंगावरी वाम बाजूस। तीन वाती निरांजनी प्रज्वलीत॥ आणि दक्षिण बाजूस। दोन वाती निरांजन॥१६॥ आपुले वाम बाजूस। तांदुळावरी स्थापावा कलश॥ सपत्नीक बसावे पुजेस। पंचायतन पुजेतो पत्नी असावी॥१७॥

॥ अथ ब्रह्माढाष्टावण पूजा प्राबंधः ॥

आचमन संकल्पापूर्वी। जपावी नारायण गायत्री॥ हृदयीं अष्टकमल दली। स्मरावा नारायण॥१८॥ आचमन, ॐ ब्रह्माय नमः॥ ॐ विष्णवे नमः॥ ॐ महेशाय नमः॥ ऐसे आचमन करावे॥१९॥ ॐ ईश्वराय म्हणून। करतले जल करावें त्यजन॥ ऐसे क्रमें दोन। आचमन करावे॥२०॥ चोवीस नामे नारायण। करावें नामोच्चारण॥ प्रत्येक नामा वंदन। भावें करावे॥२१॥ ॐ केशवाय नमः॥ ॐ नारायणाय नमः॥ ॐ माधवाय नमः॥ ॐ गोविंदाय नमः॥ ॐ विष्णवे नमः॥ ॐ मधुसुदनाय नमः॥ ॐ त्रिविक्रमाय नमः॥ ॐ वामनाय नमः॥ ॐ श्रीधराय नमः॥ ॐ हषिकेशाय नमः॥ ॐ पद्मनाभाय नमः॥ ॐ दामोदराय नमः॥ ॐ संकर्षणाय नमः॥ ॐ वासुदेवाय नमः॥ ॐ प्रद्युम्नाय नमः॥ ॐ अनिरुद्धाय नमः॥ ॐ पुरुषोत्तमाय नमः॥ ॐ अधोक्षजाय नमः॥ ॐ नारसिंहाय नमः॥ ॐ अच्युताय नमः॥

ॐ जनार्दनाय नमः॥ ॐ उपेन्द्राय नमः॥ ॐ हरये नमः॥ ॐ श्रीकृष्णाय नमः॥२२॥
 करीजे प्राणायाम। नारायण गायत्री त्रिपाद अवलोकून॥ प्रथम पदे पूरक करून।
 द्वितीय पदे करावा कुंभक॥२३॥ तृतीय पदे करूनी रेचक। मग दक्षिणे करे॥
 दक्षिण वाम कर्ण स्पर्शवे। करी देवा नमस्कार॥२४॥ ॐ परमात्मने नमः॥ श्रीगुरुवे
 नमः॥ इष्टदेवताभ्यो नमः॥ कुलदेवताभ्यो नमः॥ ग्रामदेवताभ्यो नमः॥ स्थानदेवताभ्यो
 नमः॥ वास्तुदेवताभ्यो नमः॥ मातृपितृभ्यां नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥
 सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः॥ सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमः॥ निर्विघ्नमस्तु॥ ऐसे उच्चारून
 नमस्कार करावा॥२५॥ अथ संकल्प - इह वास्तुत महामंगलप्रद---मास---पक्ष---
 तिथी---वारी, ममकुटुंब सपरीवार, आसइष्टादी सकल इष्टकामना होण्या पूर्त, क्षेम,
 स्थैर, आयु, आरोग्य, वृद्धीप्रत, सर्वारिष्ट शांत्यर्थ, श्री ब्रह्मानारायण कृपा प्रसाद
 होण्या सिद्ध, श्रीब्रह्मावतार प्रित्यर्थ, षोडशोपचार करीत पूजाकर्म॥२६॥ वाम बाजूस
 कलश। आवाहन तीर्थास॥ वसावें कलशांत। ऐसे म्हणून नमस्कारीजे॥२७॥
 कलशपूजा - विष्णू वसे कलशमुखी। रूद्र असे कंठी॥ कलश मूली विधी। मध्यें
 वसती मातृगण॥२८॥ तथा कुक्षे सप्त सागर। सप्तद्विपे वसे धरा॥ तैसे चार वेद।
 समाश्रित होवोंत कलशी॥२९॥ अक्षतंग्ध पुष्प दिपादी करून। करावे कलश पूजन॥
 त्यांतील जल घेऊन। पूजा सामग्रीस प्रोक्षावें॥३०॥

शंखपूजा - विष्णू करीचें भूषण। शंख पांचजन्य॥अंतरी प्रणव गुंजन। श्वेतवर्णा वंदन॥३१॥ गंधाक्षत पुष्पे करून। शंखाचे करावे पूजन॥ अंतरी जल ठेऊन। वरी पुष्प असावे॥३२॥

घंटापूजा - होण्या देवांचे आगमन। असावे असूर गमन॥ घंटाध्वनी करून। पूजावे गंधाक्षते॥३३॥

पंचदेयतापूजा - आदीनारायण आदीशक्ती। अधिष्ठावें ज्योतीप्रती॥ ऐसी करूनी विनंती। करावे वंदन॥३४॥ दोन ज्योती निरांजनात। वाहावे गंधाक्षत पूष॥ पळीनें अर्पावे जल। दोन विड्यांसी॥३५॥ ब्रह्मा, विष्णू, महेश। वसावें तीन ज्योतीत॥ गंधपूष्पादी करावें पूजनास। वंदन करूनी॥ तीन विड्यांवर। पळीनें अर्पावे जल॥ पुन्हां करूनी नमस्कार। वदावे ब्रह्मा नारायण॥३६॥

कलशपूजा - कनकासनी स्थापिला कलश। कलश नोहें कल्प वृक्ष॥ श्री ब्रह्मावतारें प्रत्यक्ष। दिधला वरद॥३७॥ मूले ब्रह्मा, मधे विष्णू, शाखायांच महेश्वरः॥ पत्रे पत्रे तु देवाश्च, कल्पवृक्षाय ते नमः॥३८॥ चतुर्दश भुवर्नीची दैवते। एव्यांशी कोट॥ सवालक्ष नऊ संख्येत। कलशस्थित व्हावे॥३९॥ वसुंधरेची संपत्ती। गिरी आदी सागरसमी॥ सप्त पाताल देवता व्याप्ती। वसो कलशांत॥४०॥ ऐसे करूनी नमन। गंधाक्षतादिकें करावे पूजन॥ कलशी चंदनतुलसी आदि करोन। दक्षिणा अर्पावी॥४१॥

षोडशोपचार पूजा प्रारंभ - ताम्हनांत विग्रह घेऊन। तथा नमस्कार करून ॥ ध्यान करून। आवाहन योजावें ॥४१॥ बालार्कवर्ण वदन। भाळीं चंदन केशरलेपन ॥ श्वेत वसन, रत्नादी आभरण। श्वेत पुष्पमाला कंठी ॥४३॥ संगती श्वेत हयवाहन। धरी छत्र हनुमान ॥ श्री निष्कलंकी नारायण। ब्रह्मा नारायण वंदीला ॥४४॥ श्रीब्रह्मानारायणे यावे। इह स्थानीं तिष्ठवे ॥ पूजा करीतां प्रेम भावे। सन्निध्द असावे तोंवरी ॥४५॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। समर्पित आवाहन ॥ मळी जल समर्पण। गंधाक्षता सहीत विग्रहासी ॥४६॥ प्रत्येक ऊपचारांत। गंधाक्षता तुलसी सहीत ॥ करावे पळीभर ऊदक।

अर्पण विग्रहा ॥४७॥

आसन - रम्य आसन सुशोभीत। सुखकारक शुभ ॥ करी जे समर्पित। गृहण करावे ईश्वरा ॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायण। आसन समर्पित ॥४८॥

पाद्य - आधीच जल पवित्र। उष्ण होता अती पवित्र ॥ अत्तर, अष्टगंधादीयुक्त। स्विकारावे परमेश्वर ॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। पाद्य समर्पित ॥४९॥

अर्घ्य - तुलसी गंध पुष्पासहीत। करूणाकर ईश ॥ अर्घ्य जे समर्पित। गृहण कीजे ॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायण। समर्पित अर्घ्य ॥५०॥

आचमन - सर्वतीर्थे एकत्र। सुगंधी निर्मल जल ॥ स्विकारावे आचमनास। श्री सदगुरु ॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। समर्पि आचमन ॥५१॥

ब्र. इ. जा.
अ. ५९

२७५

ह्नाढ - गंगा, यमुना, सरस्वती। नर्मदा पयोष्णी॥ अर्पितो स्नानासी। गृहण करी
गोविंदा॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। स्नान अर्पितसे॥५२॥
दुग्धह्नाढ - कामधेनू समुत्पन। दुध समस्तां जिवन॥ अर्पि स्नाना कारण। मानून
घेईजे॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। समर्पित दुग्ध स्नान॥५३॥
दधीह्नाढ - दुधांतुनी उत्पन्न। मधुराम्ल शशीवर्ण॥ अर्पितसे दधिस्नान। ईशे स्विकारी॥
ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। अर्पित दधीस्नान॥५४॥
घृतह्नाढ - नवनीतांतून जनन। संतोषकार परम॥ अर्पितसे घृतस्नान। स्विकारावे श्री
विभू॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। अर्पितसे घृतस्नान॥५५॥
मधुह्नाढ - पुष्पांतूनी उद्भव। मधुर स्वाद पुष्टीकर॥ मधुस्नान अर्पित। श्री प्रभू
स्विकारीजे॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। मधुस्नान अर्पितसे॥५६॥
शर्कराह्नाढ - इक्षुरसी जीयेचा वास। शर्करा पुष्टीकर॥ अर्पितसे स्नानास। स्विकारी
भवत्प्रभू॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। शर्करास्नान स्विकारी॥५७॥
पंचामृतह्नाढ - शिवा, भद्रा, भोगवती। श्रीकृष्णा सरस्वती॥ पंचनद्यांचे अमृती।
करावे स्नान॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। पंचामृतस्नान स्विकारी॥५८॥
गंधोदकह्नाढ - कर्पूर एला संयुक्त। अष्टगंध जलयुक्त। सौगंध स्नान अर्पित। स्विकारी
सर्वेश्वरा॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। स्विकारी गंधस्नान॥५९॥ गंधपुष्पादी करूनी
पूजन। करावा निर्माल्य विसर्जन॥ शुध्द जलें विग्रह स्वच्छ करून। अभिषेक करावा॥६०॥

पुरुषसुक्ता श्रीसुक्त। विष्णू सहस्रनाम, व्यंकटेश स्तोत्र॥ गुरुगीता आदी स्तोत्रे।
 महाअभिषेक करावा॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। समर्पि महाभिषेक॥६१॥
 शुद्धोदक वृण्वा - मंदाकीनी आदी सरीता। पापहारकशुभां॥ जल अर्पि स्नानार्था।
 स्विकारी अधोक्षजा॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। शुद्धोदक अर्पितसे॥६२॥ वस्त्रे पुसोनी
 विग्रह। चौरंगी करावा स्थापित॥ लज्जा निवारणार्थ वस्त्र। करावें अर्पण॥ ॐ
 नमो ब्रह्मानारायणाय। वस्त्रोपवस्त्र अर्पितसे॥६३॥
 यज्ञोपवीत - नवतंतुनी युक्त। त्रिगुण देवतामय॥ अर्पि यज्ञोपवीत। स्विकारी परमेशा॥
 ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। यज्ञोपवीत अर्पितसे॥६४॥
 मधुपर्क - दूध दही मधुयुक्त। अर्पितसे मधुपर्क॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय। मधुपर्क
 स्विकारी॥६५॥
 गंध - केशर, कस्तुरी चंदनयुक्त। विग्रहा अर्पिजे गंध॥ ॐ नमो ब्रह्मानारायणाय।
 गंध विलेपन स्विकारी॥६६॥ तुलसी सुवर्णरुपा। मंजीरी रत्नरुप॥ भवमोक्षप्रदं म्हणून।
 अर्पिजे ब्रह्मानारायणा॥६७॥ त्रिगुणरूप त्रिदल। त्रिजन्म पापहारक॥ त्रिआयुध सम्यक।
 बिल्वार्पण शिवरुपा॥६८॥ पांच माल्यादिनी पुष्पमालीका। सौगंधादिक॥ सप्रेमे अर्पिजे
 देखा। ब्रह्मानारायणासी॥६९॥ मग सहस्रनामे। वा अष्टोत्तरशत नामे॥ तुलसी बिल्व
 अर्चने। करावे ब्रह्मानारायणा॥७०॥ धूप, ऊद, गुगुळ। चंदन आणि राळ॥ पंच

करूनी एकत्र। धूप दर्शवी नारायणा॥७१॥ शर्करा घृत संयुक्त। उक्तम जया स्वाद॥
उपहार ऐसा मिष्ट। अर्पावा ब्रह्मानारायणा॥७२॥ नंतर पाणिय आचमन। तांबुल,
फल दक्षिणा॥ अर्पिजे सप्रेमा। ब्रह्मानारायणासी॥७३॥ कर्दलीगर्भे उदभव। निर्माण
झाला कापूर॥ महानिरांजने तयासव। आरती करावी॥७४॥

आरती

जय जय ब्रह्मावतारा। नारायण निष्कलंका॥ ओवाळीतो पंचारती। सप्रेमै भावा॥धृ॥
ब्रह्मा अंशी ब्रह्मपूर्ण। झाली काया अवतीर्ण॥ कल्पवृक्ष वीट सुवर्ण। ज्योत अखंडीता॥१॥
सत्यमार्ग वेद अथर्व। जना उपदेश॥ नारायण गायत्री। केला मंत्र प्रकट॥२॥
भक्तांसी इष्टप्रद। कुमारीका क्षेत्र॥ अविरत वास तेथ। ब्रह्मारूप दत्त॥३॥७५॥
मग यज्ञेन यज्ञमयजंत। मंत्रे करून॥ करावी समर्पण। मंत्र पुष्पांजली॥४॥
पूजा कथे कारण। जयाची पूजा निष्काम॥ वाचावे अध्याय तीन। तीन एकावन्न
बावन्न॥७६॥ पूजा जयाची सकाम। त्यानें अध्याय वाचावे पांच॥ एक, तीन,
तीसरा कामनिक। एकावन्न आणि बावन्न॥७७॥ मग करावे स्तोत्र पठण। भगवान
श्रीदत्त करीती प्रदान॥ संतोष ब्रह्मानारायणा। स्तोत्र पाठे॥७८॥ अविनाशी परब्रह्म।
कुमारी क्षेत्री महीमान॥ अदृश्ये स्वयं येऊन। पुजा पाठादी स्विकारी॥७९॥ श्री
सद्गुरुंचे प्रदायीत्व। कदां न जाये वृथ॥ ऊर्ध्वरीण्या भक्तांस। अवतार ब्रह्मा नारायण॥८०॥

स्तोत्र

ॐ विश्वातीतं हृषिकेशं, अच्युतं श्री जनार्दनम् नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥१॥ सदानंदं, जगत्वंद्यं, रूपं परम् जगज्जीवनम्॥ नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥२॥ यत्रयांती दिशश्चांत, सच्चिदानंद विग्रहम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥३॥ नारायणं च पूर्णं वै, परमात्मानं अव्ययम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥४॥ निःसंगं, निर्मलं शान्तं, निराकारं निरंजनम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥५॥ व्यापकं, सर्वसाक्षित्वं, सत्यत्वं अजरामरम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥६॥ विष्णुस्तु व्यापको नंतो, नामरूपं विभूषितम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥७॥ यावत् चंद्र दीवाकरं, तावत् कुमारीके क्षेत्र स्थितम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥८॥ परमं, परमानंदं, परमार्थं शाश्वत सुखम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥९॥ विष्णुमयं, शिवमयं, नाम ब्रह्मादत्त भूषितम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥१०॥ विचित्रं, वेषाधारं, विश्वावासं, गतीदायकम्। नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥११॥ मुक्तानां परमात्मांच, यशश्रीणां यशमय॥ नमो श्री सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥१२॥ तारणार्थं भक्तानां, योगदीक्षांच योगीनाम्॥ नमो श्री

ब. इ. ज्ञा.
अ. ५९

realpatidar.com

२७८

realpatidar.com

ब. इ. ज्ञ.
अ. ५९

२७९

सद्गुरुं तं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥१३॥ सर्वदा सर्व कार्येषु नास्ती तेषां सुमंगलम्॥
दिगंबरं नमो नित्यं, ब्रह्मा नारायणं हरिः॥१४॥ इदं महास्तोत्र महादिव्यं, नीत्य कल्याण
कारकम्। कदां श्रीगुरु प्रसादं, मीथ्यत्वा असंभवा॥१५॥ सर्वाबाधा प्रशमनं, सर्वारीष्ट
शान्त्यर्थम्॥ चतुर्दश सहस्रं पठीत्वा, श्री सद्गुरु कृपा भवेत्॥१६॥ ॥८१॥ समस्ता
प्रसाद देऊन। करावे ऊत्तरांग पूजन॥ सर्व ब्रह्मार्पण म्हणून। विसर्जन करावी पूजा॥८२॥
एकादशी, पौर्णिमा, पंचमी। जन्म नक्षत्र दिनी॥ चैत्र शुद्ध बीज लक्षुनी। पूजा
होती फलप्रद॥८३॥ इह पौर्णिमेस। पूजीता ब्रह्मा नारायण॥ सौख्य शंती प्रदान।
होत श्री गुरुकृपे॥८४॥ उपरोक्त स्तोत्रे। अभिषेकावे देवास॥ गुरुवार शुक्रवारास।
चतुर्दश आवर्तने करावीत॥८५॥ श्री ब्रह्मानारायण पूजा। अर्पिती अधोक्षजा॥ अष्टदल
कमला। हृदयीं अर्चिला भगवंत॥८६॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥
श्री ब्रह्मा नारायणं पूजानाम् एकोनषष्ठ्यमोध्यायः॥८७॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

realpatidar.com

अष्टादश ६० वा.

ॐ परमात्मने नमः॥ श्री दत्तात्रेयाय नमः॥ श्री सरस्वत्यै नमः॥ श्री निष्कलंकी नारायणाय नमः॥१॥ श्री ब्रह्मदेवाचा अवतार। झाला असे धरेवर॥ सुवर्णवीट कल्पवृक्ष। संगती असे त्यांच्या॥२॥ दावूनी अपार चरित्र। वसती अक्षय पंच धामांत॥ अशक्य वर्णने समस्त। अल्प ग्रंथाकार घेतसे॥३॥ ऐसे श्रीगुरुंचे वचन। जो करील माझे चरित्र गायन॥ त्याचे मनोरथ पूर्ण। करीन मी॥४॥ गद्याचें होतसे वाचन। पद्याचें होत गायन॥ कारण त्यांत निर्माण। ध्वनी होतसे॥५॥ मन होतां एकाग्र। त्रिकुटांत प्रसवे प्रकाश॥ ध्वनी उमटे चरित्र गायनांत। नाद प्रकाश ऐक्य होतसे॥६॥ श्रीगुरुकृपे करून। ग्रंथ घेतसे आकार॥ नाम श्री ब्रह्मावतार। श्री इमामशाह ज्ञानामृत॥७॥ श्रीगुरुंचे दातृत्व। ग्रंथ पूर्ण प्रासादीक॥ लेखन असता करीत। आले अनुभव वाचका॥८॥ महाराष्ट्र भागांत। श्रीगुरुंचे महत्त्व॥ अत्यल्पां असे ज्ञात। ग्रंथ कारणे ज्ञात बहूता॥९॥ लिहीत असतां ग्रंथ। जन ग्रंथा ईच्छीत॥ पाहताती वाट। ग्रंथ प्राप्त होण्यासी॥१०॥ गाणगापुर आमुचें गुरुस्थान। प्रेरणा आली तेथून॥ ग्रंथ झाला पूर्ण। त्यांच्या कृपे॥११॥ केवळ बहात्तर दिवसात। पूर्ण होतसे ग्रंथ॥ अष्टभाव जागृत। होतील वाचक भक्तांचे॥१२॥ जो ध्यायी श्रीगुरुंसी। काशिस न जावे त्यांचे वंशी॥ क्षेत्र कुमारीका स्वयं काशि। विश्वनाथ स्वयं गुरु॥१३॥ स्नान करणे नव अवर्त। त्यानें जावे फैजपुरात॥ श्री

गुरुंचे भाकीत। आमुचें पंचम धाम ॥१४॥ श्री इमामशाह ज्ञानामृताची देखा। सांगतसे
 अवतरणीका ॥ प्रथम पासूनी सारांश देखा। साठ अध्यायांपर्यंत ॥१५॥ प्रथमाध्यायी
 मंगलाचरण। श्रीगुरु देवदेवतांसी वंदन ॥ श्रीगुरुंचे महत्व परम्। स्थानादिक कथीले ॥१६॥
 या अध्यायाचें करीता पठण। होतील देवता प्रसन्न ॥ असतील जरी कोपायमान।
 शांतत्वे वर्ततील ॥१७॥ द्वितीयाध्यायी सृष्टीलया। पुन्हां ब्रह्मदेवाचा उदय ॥ सृष्टी रचना
 कार्य। कथीला युगधर्म चारी युगांचा ॥१८॥ या अध्यायाचे करीता पठण। कलीदोष
 जातील निघून ॥ शुध्द होतसे बुध्दी मन। सात्विक वृत्ती होतील ॥१९॥ तृतीय अध्यायांत।
 ब्रह्मदेव अवतार घेत ॥ नाम इमाम ख्यात। जग कारण प्रकट झाले ॥२०॥ या
 अध्यायाचे करीता पठण। श्रीगुरु होतील कृपाघन ॥ कृपामृत वर्षून। तृप्त करतील
 भक्तांसी ॥२१॥ चतुर्थ अध्यायी नेत्र। देती केशरपुत्रास ॥ श्रीगुरु झालें कृपावंत।
 आठ वर्षे वय होते ॥२२॥ हा अध्याय पठता। श्री कृपावंत असता ॥ ओज पावेल
 नेत्रा। बोल असती सत्य ॥२३॥ पांचव्या अध्यायांत। रेवणदास बधीर मूक ॥ करूनी
 नारायण गायत्री उपदेश। व्यंग त्याचे नष्ट करीती ॥२४॥ हा अध्याय वाचिता। हरेल
 देहाची व्यंगता ॥ अर्चिता कल्पवृक्षा। कल्पीले फळ पावीजे ॥२५॥ सहाव्या अध्यायी
 जाण। श्रीगुरु पूर्वजन्म कथन ॥ अष्टाक्षरी नाममंत्र महान। प्रकट होतसे ॥२६॥ अष्टाक्षरी
 मंत्र। जपतां साडेतीन लक्ष ॥ जन्मांतरीचें दुर्योग। टळतील श्रीगुरुकृपें ॥२७॥ सातव्या

अध्यायात। निघाले श्रीगुरु भ्रमणास॥ उध्दारीणे दिन जनांस। पितृ आज्ञा प्रमाण॥२८॥
 हा अध्याय वाचिता। पितरांसी लाभेल मुक्तता॥ जरी असतील अतृप्त। तृप्त होतील
 श्रीगुरुकृपे॥२९॥ आठवे अध्यायांत। श्रीगुरु आले मुलतानांत॥ गगनमार्गे येई रथ।
 पांच घटीत अडीचशें कोस॥३०॥ या अध्यायाचें करीता पठण। येतील परिमल
 गंधमान॥ श्रीगुरुची साक्षपूर्ण। सुगंधरुपें येईल॥३१॥ नवव्या अध्यायांत। श्रीगुरु मृतपित्यासी
 भाग मागत॥ दैवी कला देई पिता मृत। प्रतिज्ञा, न करीन मोमीन शिष्य॥३२॥
 अध्याय करीता पठण। येणे असेल ऋण॥ श्रीगुरुकृपे करून। लाभेल सहज॥३३॥
 दशम अध्यायांत। दशावतारांचे जन्म दिवस॥ योग, करण, संवत्सर नामास। यथार्थ
 कथिले॥३४॥ नीत्य अध्याय करीता पठण। दशावतारांचे स्मरण॥ श्री निष्कलंकी
 नारायण। करतील कृपा॥३५॥ अकराव्या अध्यायांत। संदेहीत योगी आले दर्शनास॥
 देऊनी पातंजली दर्शन तयांस। दाविल्या देह अंतर क्रिया॥३६॥ अध्याय करीता
 पठण। ज्ञात होईल योगसाधन॥ श्रीगुरुचें महीमान। अतर्क्य असे॥३७॥ बाराव्या
 अध्यायांत। जना मुखी दाविले ब्रह्मांड॥ अर्पूनी दसवंत। श्रीकृष्ण योग अनुभवीती॥३८॥
 श्रीगुरु स्मरण करून। करीता अध्याय पठण॥ स्वप्नी ब्रह्मांड अंश दर्शन। होईल
 श्रीगुरुकृपे॥३९॥ श्रीगुरु तेराव्या अध्यायात। नौका जीवनाची असता बुडत॥ सहज
 किनाऱ्यासी आणित। वाचविती भक्ता॥४०॥ नारायणाच्या चोवीस मूर्ती। नामे आणि

त्यांचे मंत्र॥ मंत्र जपे फल प्राप्त। अनुक्रमे दिधले॥४१॥ यथा मंत्र जप करीता। कृपा येईल भगवंता॥ फल होईल प्राप्त। पूर्वी अध्याय पठण करावा॥४२॥ चौदाव्या अध्यायांत। श्रीगुरु आले जुणुबदीना ग्रामात॥ निपुत्रिक भक्तास। धाडीती असावर ग्रामा॥४३॥ जुणुबदीना ग्रामात। होती तयाची धनी दैवते॥ पठता या अध्यायाते। धनी दैवते ऋणी होती॥४४॥ पंधराव्या अध्यायांत। आले श्रीगुरु दिल्लीत॥ शाहदुल्ला मशिदीचे। मनोरे नमाझ पढती॥४५॥ या अध्यायाचे करीता पठण। प्रभुवेल अंतर्मन॥ येईल श्रवणा॥ अतर्क्य जे॥४६॥ सोळाव्या अध्यायांत। श्रीगुरु आले काशिक्षेत्रांत॥ प्रत्यक्ष देवता स्थानास। केले निवेदन॥४७॥ अध्याय पठता नीत्य। अंती लाभेल तारक मंत्र॥ शिव सायुज्य प्रत्यक्ष। लाभेल तया॥४८॥ सतराव्या अध्यायांत। ॐ कार अवंतिका करूनी भ्रमण॥ फैजपूरा येऊन। वेद विवरण भक्तां करीती॥४९॥ सांगती आपुले पंचमस्थान। पांचशें वर्षापूर्वी भाकीत महान॥ अध्यायाचे करीता वाचन। वेद संकेत ज्ञात होईल॥५०॥ अठराव्या अध्यायांत। आले श्रीगुरु देवा ग्रामात॥ जाहले विवाहीत। जाहली संतती तयांसी॥५१॥ पुत्र अनाधिकारे जपता मंत्र। देहांत प्रायश्चित देऊनी केले मुक्त॥ अध्याय पठता नीत्य। मंत्रदोष परीहरती॥५२॥ एकोणवीसावे अध्यायात। आले गीरमथा ग्रामांत॥ अवर्षण होते वर्ष सात। प्रहर मात्रे वर्षा येई॥५३॥ अध्याय पठीता सामुहीक। पर्जन्य संभव होत॥ अध्याय नोहे

पर्जन्यसुक्त । ऐसे जाणीजे ॥५४॥ विसावे अध्यायांत । वेलजी पाटील पुत्र होई मृत ॥
 संजीवन गायत्रीमंत्रे तयास । जिवंत करीती कृपाळ ॥५५॥ अध्याय करीता पठण ।
 श्रीगुरुकृपे करून ॥ गंडांतर महान । निरसुन जाईल ॥५६॥ एकतीसावे अध्यायांत । मायावी
 सिंह होतसे मुक्त ॥ दर्शविती कुमारीका क्षेत्र । प्रकट ब्रह्मदेव अवतार ॥५७॥ अध्याय
 पठता नित्य । अविद्या निरसुनी जात ॥ आणि होती प्राप्त । देवांश कला ॥५८॥ बावीसावे
 अध्यायांत । क्षेत्र कुमारीके गुरुमंदीर होत ॥ जाहले स्थापन धर्मपीठ । आद्यस्थान
 श्रीगुरुंचे ॥५९॥ पाट कलश स्थापून । ब्रह्मांड देवतांसी आवाहन ॥ धृतज्योत प्रज्वाळण ।
 आजवरी जी असे ॥६०॥ अध्याय करीता पठण । घडेल कुमारीका क्षेत्र दर्शन ॥
 असेल जयाचे भाळी पुण्य । पठेल अध्याय नीत्य ॥६१॥ तेवीसावे अध्यायात । महंमद
 सुलतान गुरुंसी परीक्षीत ॥ अंती होई नतमस्तक । सामर्थ्य पाहूनी ॥६२॥ हा अध्याय
 करीता पठण । केले असेल संत अवहेलन ॥ ते दोष जातील निरसुन । श्री गुरुकृपे ॥६३॥
 श्रीगुरु असतां भ्रमणात । आला दर्शना निपुत्रिक ॥ पुत्राशिर्वाद देती तयास । गुर्जर
 देशी पुत्र होती ॥६४॥ अध्याय चोवीस । पठण करीता श्रद्धेस ॥ निपुत्रिका पुत्र
 होत । जाईल वंध्यत्व गुरुकृपे ॥६५॥ पंचविसावे अध्यायांत । मानसिंग पुसे श्रीगुरुस ॥
 अनुग्रह कां नसे मोमीनास । यथार्थ सांगती ॥६६॥ मुस्लीम धर्म कैसा निर्माण ।
 करीती त्याचे विवेचन ॥ मूळ विष्णूभक्त मोमीन । सप्रमाणे दाविती ॥६७॥ अध्याय

ब. इ. जा.
अ. ६०

२८५

करीता पठण। सत्पुरुष संदेह निरसन॥ शुध्द होतसे मन। ऐसे जाणीजे॥६८॥ सव्वीसावे अध्यायांत। नाया लुटारूस करीती शिष्य॥ श्रीगुरुंचे कृपावर्त। ज्ञात जाहले॥६९॥ अध्याय पठता नीत्य। दुष्टवृत्ती नाश पावत॥ सात्विके वर्तत। शुध्द बुध्दीसी॥७०॥ सत्ताविसावे अध्यायांत। नायाजी गिरीनारा येत॥ प्रकटूनी गहीनीनाथ। देती तथा सिध्दावस्था॥७१॥ अध्याय पठीता नीत्य। भेटतील नाथ सिध्द॥ गिरीनार पर्वत दृश्य। पावेल दृष्टीसी॥७२॥ अष्टाविसावें अध्यायांत। प्रकट होऊनी गहीनीनाथ॥ तीन पूर्वजन्म कथित। नायाजीसी॥७३॥ अध्याय करीता पठण। सिध्द स्वर्णी येऊन॥ यथा जे देती ज्ञान। श्रीगुरु कृपेसी॥७४॥ एकोणतीस अध्यायांत। वर्णीले भाभाराम चरित्र॥ प्रकट होऊन अडबंगनाथ। पूर्व जन्म कथिले॥७५॥ पूर्व जन्मीची बहीण। कीकीबाई येऊन॥ देवाग्रामा समीप। नायाजीस भेटली॥७६॥ तिसावे अध्यायांत। भोजराज चंपकवना येत॥ नायाजीसी विनवित। वास करणें देवा ग्रामी॥७७॥ नायाजीची भेट। भाभारामासी होत॥ तयांसी दर्शन देत। श्री गुरु॥७८॥ श्रीगुरु करीती शिष्य। भाभाराम. कीकीबाईस॥ प्रकटली ज्ञानज्योत। अनुग्रह होतां॥७९॥ अध्याय पठीता नित्य। सहजे होयील गुरुभेट॥ जन्म होईल कृतार्थ। श्रीगुरुकृपे॥८०॥ एकतीसावें अध्यायांत। कीकीबाईचा जन्मवृत्तांत॥ कृपा करीती अडबंगनाथ। भेट बंधु भाभाराम॥८१॥ अध्याय पठीता नित्य। जन्मांतरीचे भेटती आत्मा॥ कोणी हरवला असेल। सुखे

सुखे प्रवर्तेल घरा॥८२॥ बत्तीसावे अध्यायात। आबाखान सुलतान पुत्र॥ विनवि
 श्रीगुरुस। राजगादी मिळावी म्हणूनी॥८३॥ श्रीगुरु तथा सांगती। नाहीं मिळणार
 राजगादी॥ विषय विष होऊनी अंती। प्राण तुझे हरतील॥८४॥ अध्याय पठता
 नीत्य। हीन वृत्ती होईल नष्ट॥ श्रीगुरुकृपा होवोनी प्राप्त। नांदतील सौख्ये॥८५॥
 तेहेतिसाव्या अध्यायांत। गणिका मायावती येत॥ आबाखान करीता त्रस्त। पावे
 श्रीगुरुपदी॥८६॥ श्रीगुरु आशिर्वदत। सुखें राहशिल अहमदाबादेत॥ सुलतान आबाखाना
 प्राशवि विष। अंत जाहला त्याचा॥८७॥ अध्याय पठीता नीत्य। वैरी विरोधीयांचा
 होईल नाश॥ नांदतील सुखांत। चिंता भय नसेल॥८८॥ चौतीसाव्या अध्यायांत।
 काशिस जाता यात्रिक॥ श्रीगुरु कफनीच्या बाहीत। करविती काशिदर्शन॥८९॥ अध्याय
 करीतां पठण। लाभेल काशियात्रा पुण्य॥ श्री विश्वनाथ दर्शन। सूक्ष्म देहा होयील॥९०॥
 पस्तीसाव्या अध्यायांत। श्रीगुरु इडरगडा येत॥ मंकासेन राजपुत। मदनव्यथे रूग्ण
 होयी॥९१॥ श्रीगुरु कृपेकरून। जलदेवतेसी झाले लग्न॥ अंती श्रीगुरुपदा पावोन।
 गेला तपासी॥९२॥ अध्याय करता पठण। भाविकाचे होईल लग्न॥ अडसर योग
 करण। श्रीगुरुकृपे टळून जाती॥९३॥ छत्तीसावे अध्यायात। नटवर नडीयाद ग्रामांत॥
 सेजलदे वणिक पुत्रीस। पछाडे प्रेतात्मा॥९४॥ आणिता तीज कुमारी क्षेत्रास। श्रीगुरुकृपें
 प्रेतात्मा मुक्त॥ भूतांचे अठरा प्रकार। अध्यायांत वर्णिले॥९५॥ अध्याय पठीता

नित्य। पिशाच्चबाधा असेल घरात ॥ ती जाऊनी त्वरीत। गृहास येईल शांती ॥१६॥
 सदतीसावे अध्यायांत। श्रीगुरु येती पेटलाद ग्रामास ॥ धनोन्मत्त सवदास। करी निंदा
 तयांची ॥१७॥ घरी येता सवदास। पुत्र तयाचा होई मृत ॥ अग्नी लागोनी घरास।
 खाक झाली तयाची ॥१८॥ अंती पीराण्यास येऊन। धरी श्रीगुरु चरण ॥ तया वारूळातळी
 देऊनी धन। दानधर्म जाहला कृत ॥१९॥ अध्याय पठीता नीत्य। दानधर्मा धन होईल
 प्राप्त ॥ श्रीगुरु संकेत। ऐसाची असे ॥१००॥ अडतिसावे अध्यायांत। लोभी जुगल
 ये दर्शनास ॥ श्रीगुरु तया देत। चिंचवृक्षतळी धन कुंभाचे ॥१०१॥ गतजन्मीचे त्याचे
 धन। करीती तया प्रदान ॥ आणि अक्षय धना कारण। व्रत करविती थाऊरबीज ॥१०२॥
 अध्याय पठीता नीत्य। आचरीता व्रत थाऊरबीज ॥ अलक्ष्मी होऊनी नष्ट। अक्षय
 धन पावेल ॥१०३॥ एकोणचाळीसावे अध्यायात। श्रीगुरु आले चितोडगडास ॥ निधन
 बन्नासिंह गृहात। राहिले दिवस तीन ॥१०४॥ नसता तयाच्या दैवात। धन देती
 भूमीगत ॥ देती आशीर्वाद। पुत्र होतील तुजसी ॥१०५॥ पुत्र जंभासिंह सहीत। बन्ना
 आला पीराण्यास ॥ बन्नाचे सांगती भविष्य। देह पडेल धारातीर्थी ॥१०६॥ जंभाचे
 भविष्य। आयु ऊरले तीन मास ॥ भक्ती करवुनी तयास। अंती पाववीती स्वस्वरूपा ॥१०७॥
 अध्याय पठीता नीत्य। अदैवी धन प्राप्त ॥ पुनर्जन्म नसेल त्यास। श्रीगुरु सेवीता ॥१०८॥
 चाळीसावे अध्यायात। महंमद बेगडा पत्नी राजपुत ॥ हीराबाई नामक। श्रीगुरुदर्शना

येत पीराण्यासी ॥१०९॥ सांगे मनीचा हेत। सगुण नारायणपदीं व्हावें मुक्त। श्रीगुरुकृपे
 नारायण दर्शन होत। लीन झाली तत्पदी ॥११०॥ अध्याय पठीता नीत्य। श्रीगुरुकृपा
 जर होत ॥ दर्शन देतील हृषिकेश। अनंत चतुर्दशी पुण्यलाभ ॥१११॥ एक=केवाळीसावे
 अध्यायांत। माकोजी पत्नीसवे येत ॥ श्रीगुरु दर्शनास। येत कुमारीका क्षेत्रासी ॥११२॥
 श्रीगुरुकृपे करून। लाभे धन, पुत्र, तीन ॥ दुर्दैवे करून जात धन। मृत पावती
 पुत्र ॥११३॥ श्रीगुरुपदी येई दुःखवश। श्रीगुरु सांगुनी यमास ॥ पुनरपी देती तीन
 पुत्रांस। संपदा प्राप्त तयासी ॥११४॥ अध्यायाचे करता पठण। आस घरी येतील
 जन्मुन ॥ श्रीगुरुकृपेचे विदान। ऐस असे ॥११५॥ बेचाळीसावे अध्यायांत। खले रमजु
 विनिवि गुरुंस ॥ करावे अनुग्रहास। नकारता हत्ये प्रवर्ते ॥११६॥ व्याधी तया ग्रासित।
 झाला असे अंध ॥ श्रीगुरुकृपे लाभती नेत्र। उपदेश करिविती नायाकरवी ॥११७॥
 अध्याय करिता पठण। घडले असेल महंत छलन ॥ दोष जाती जळून। होईल
 श्रीगुरुकृपा ॥११८॥ त्रेचाळीसावे अध्यायांत। जुम्मा खुवासनी ये पीराण्यात ॥ वंदुनी
 श्रीगुरुंस। आपुली आपण स्तुती करी ॥ ११९॥ श्रीगुरु सांगती तयास। तव कर्मभोग
 इहजन्मांत ॥ अंती कृमी भक्षीतील तव देह। अधोगती पावला ॥१२०॥ अध्याय करिता
 पठण। श्रीगुरुकृपे करून ॥ अधोगती जाईल टळून। सुगती होईल ॥१२१॥ चन्वेचाळीस
 अध्यायात। श्रीगुरु आले सुरतेस ॥ व्यापारी त्रिभुवनदास। दुःखे येत दर्शनासी ॥१२२॥
 सात मौका पुत्रासहीत। गेल्या होत्या बसऱ्यास ॥ बुडाल्या होत्या सागरांत। एक

महीन्यापूर्वी॥१२३॥ विनवुनी वायुदेवास। आणुनी डुमस बंदरात॥ पुत्रासह प्राप्त होत।
 श्रीगुरुकृपे॥१२४॥ अध्यायाचे करीता पठण। श्रीगुरुकृपे करून॥ चिंता जातील टळून।
 राहे निभ्रांत॥१२५॥ पंचेचाळीस अध्यायांत। दर्शना आले निरंजननाथ॥ विनविती
 श्रीगुरुंस। श्रीदत्तदर्शन येथ करवावे॥१२६॥ सांगती तयांस। जावे गिरीनारा शिवरात्र
 मेळचास॥ श्रीदत्तात्रेय प्रत्यक्ष। दर्शन होईल तुम्हांसी॥१२७॥ अध्याय पठता नीत्य।
 श्री दत्तात्रेय कृपा होत॥ दर्शन होतां नाथसिध्द। श्रीप्रभू जाणावेत॥१२८॥ सेहेचाळीसावे
 अध्यायांत। शरद पौर्णिमेस॥ अंतराळातुनी चार नाथ। प्रकटले क्षेत्र कुमारीका॥१२९॥
 आपुल्या शिष्यांचे पूर्वजन्म। करीती श्रीगुरुंसी कथन॥ तयांचे शिष्य येऊन। वंदीती
 श्रीगुरुंसी॥१३०॥ अध्याय करीता पठण। घडेल संतसमागम॥ शुध्द होऊनी मन।
 पावेल परमार्था॥१३१॥ सत्तेचाळीसावे अध्यायांत। श्रीगुरु आले लाछोऱ्यास॥ पत्नी
 गजेश्वरी समवेत। गृहस्थ आले दर्शना॥१३२॥ महारोगे गजेश्वरी पिडीत। करविती
 पूजा कलश पाट॥ प्रोक्षीता कलशतीर्थ। रक्तकोडे गेले गजेश्वरीचे॥१३३॥ अध्यायाचे
 करूनी पठण। करावें कलशपाट पूजन॥ तीर्थ करीता प्राशन। महाव्याधी हरतील॥१३४॥
 अष्टेचाळीसावे अध्यायांत। पीराण्यांत येऊनी यमदूत॥ श्रीगुरुंसी विनवित। कार्य मयादे
 कारणे॥१३५॥ श्रीगुरु तयां नकारीत। सांगती तयां यमउपदेश॥ श्रीगुरुंसी वंदुनी
 त्वरीत। अदृश्य जाहले॥१३६॥ अध्याय करीता पठण। टळतील यमयातना॥ पठण

विष्णूसहस्रनामा। नीत्य करावे॥१३७॥ एकोणपन्नासावे अध्यायांत। कच्छवासी आले
 पीराण्यांत॥ सांगती श्रीगुरुंस। जाणे काशिस गंगास्नाना॥१३८॥ श्रीगुरुंचे सिध्द संकल्प।
 प्रकटे गंगा सप्तओघ॥ प्राप्त गंगा अमरनाथ। विश्वनाथ स्वयं गुरु॥१३९॥ अध्याय
 करता पठण। झाले जाणा गंगास्नान॥ एकोणीस नामे करून। वंदावे गंगेसी॥१४०॥
 पन्नासावे अध्यायांत। श्रीगुरु शिष्यां उपदेशीत॥ सत्पंथ अनादी सांस्कृतिक। अथर्ववेद
 प्रमाण॥१४१॥ अध्याय करीता पठण। लाभेल सत्यज्ञान॥ वर्तता श्रीगुरुवचने। कल्याण
 होतसे॥१४२॥ एकावन्नावे अध्यायांत। आपुली पंचधामे करीती प्रकट॥ उपदेशुनी
 शिष्यांस। माहात्म्य सांगती धामांचे॥१४३॥ शत वर्षानंतर। पंचम धाम होईल प्रकट॥
 पृथ्वीचे अंतापर्यंत। प्रत्यक्ष असो म्हणती॥१४४॥ चैत्र शुध्द द्वितीयेस। पंधराशें एक
 इसविसनात॥ जाहले श्रीगुरु समाधिस्थ। दुःख जाहले भक्तजना॥१४५॥ बावन्नावे
 अध्यायांत। समाधिस्थानी दिसे ज्योत॥ त्यांतून प्रकटुनी प्रत्यक्ष। दर्शन देती भक्तजना॥१४६॥
 इह अध्यायांत। गुर्जर भाषे गुरु अष्टक॥ तेची जाणीजे महास्तोत्र। नीत्य पठण
 करावे॥१४७॥ अध्याय एकावन्न-बावन्न। करता प्रभाती पठण॥ त्या दिवशीचें दुर्योग
 जाऊन। पावती सुयोग॥१४८॥ त्रेपन्नावे अध्यायांत। नायाजी हाजरबेग॥ जाहले
 समाधिस्थ। द्वितीय धाम प्रकटले॥१४९॥ चौपन्नावे अध्यायांत। मुक्तीरामा नेमुनी

वारस ॥ भाभाराम झाले समाधिस्थ। तृतीय धाम प्रकटले ॥१५०॥ पंचावन्नावे अध्यायांत।
 कीकीबाई जाहली समाधिस्थ ॥ चतुर्थ धाम प्रकट। प्रत्यक्ष दर्शन शाणासी ॥१५१॥
 कांहीं काल सेवा करून। शाणा गुरुचरणी पावले विराम ॥ पीराण्यांत घडले चमत्कार
 परम। वर्णीले असती ॥१५२॥ छपन्नावे अध्यायांत। श्रीगुरुंचे पंचमधाम ॥ कथिले
 तेथींचे महीमान। नव अवर्त निर्गुणे वसती ॥१५३॥ कुमारीका क्षेत्री बेडी शकुनावली।
 प्रत्यक्ष अनुभव अद्यापि ॥ तैसी नंदीकेश्वर प्रश्नावली। फैजपूर मंदीरी असे ॥१५४॥
 श्रीगुरुंसी आकलन। नंदीकेश्वर प्रश्नावली परम ॥ भक्तांचे इष्टकाम। ज्ञात होतसे ॥१५५॥
 सत्तावन्नाव्या अध्यायांत। फैजपूरचे भक्त ॥ गेले गुरुदर्शनास। कुमारीका क्षेत्री ॥१५६॥
 भक्तांच्या ईच्छेमात्रे। श्रीगुरु प्रकटविती गंगेस ॥ कनकवीट कल्पवृक्ष। पूजा करीता
 दर्शन झाले ॥१५७॥ अष्टावन्नाव्या अध्यायांत। योग रहस्य दाविले गुढार्थ ॥ चक्रादि
 भेद समस्त। इत्थंभूत दाविले ॥१५८॥ अर्जुनासी विश्वरूप। कैसे दाखवी भगवंत ॥
 होत कैसे तळहाती दृश्य। ते दाविले संकेते ॥१५९॥ एकोणसाठावें अध्यायांत। ब्रह्मानारायण
 पूजा समस्त ॥ चतुर्दश श्लोकीं गुरुस्तोत्र। प्रकट जाहले असे ॥१६०॥ साठव्या अध्यायांत।
 ग्रंथाचा सारांश। जाणावा लघुग्रंथ। नीत्य वाचनासी ॥१६१॥ न घडे ज्यां वाचिण्या
 ग्रंथ। तये वाचावा अध्याय साठ ॥ श्रीगुरुंचे महत्त्व। ज्ञात होयी तयाने ॥१६२॥
 ज्यांच्या कृपेने प्राप्त। जाहला इह ग्रंथ ॥ ते निवेदी स्तोत्र। प्रत्यक्ष श्रीदत्त प्रसाद ॥१६३॥

॥ श्रीदत्तात्रेय हस्तोत्र ॥

कृष्णातीर निवासिनं, निजपदं भक्तार्थं सिद्धीप्रदम् ॥ मुक्ती दिगंबरं यतिगुरुं, श्रीपाद
श्रीवल्लभम् ॥ काषायं करदंडधर पुरुषं, रुद्राक्षमाला गलम् ॥ भस्मोद् धृलीत, कमललोचनं,
भीक्षा गाणगापुरे ॥ १६४ ॥ ध्यानमूलं गुरोर्मुर्ती, पूजामूलं गुरोः पदम् ॥ मंत्रमूलं गुरोर्वाक्यम्,
मोक्षमूलं गुरोः कृपा ॥ १६५ ॥ औदुम्बरवासिने मनोहर पदं, भक्तार्थं भाग्योदयम् ॥ वरदं
नरहरी सदगुरुं, नास्तिती लोकांजनम् ॥ १६६ ॥ श्रीदत्तात्रेयं आदीगुरुवरं, सर्वेपि सदा मंगलम् ॥
प्रत्यक्षं पाह यतीवरं, गाणगापुरे संस्थितम् ॥ १६७ ॥ ॐ अनंतं कमलाकांतं, औदुम्बरस्थित
प्रभो ॥ निरंजनं महायोगिन्, श्री दत्तात्रेय नमोस्तुते ॥ १६८ ॥ श्री दत्तात्रेयं निराकारं,
निरंजनं महत्प्रभूम् ॥ नमोस्तुते देवदेवमं, कार्त्तिकीर्यं वरप्रदम् ॥ १६९ ॥ अनुसयात्रि पुत्रं
देवो, जगत्कारणं महामते ॥ प्रत्यक्षं परब्रह्मं, अवधुताय ते नमः ॥ १७० ॥ जगदंकरकुंदाय,
सच्चित्तानंद हेतवे ॥ ध्यानमुद्राय परेशाय, श्री दत्तात्रेय नमोस्तुते ॥ १७१ ॥ नारायणं परंब्रह्मं,
लक्ष्मीकांतं परात्परम् ॥ अप्रमेय सुरानंदं, नमो दत्त दिगंबरम् ॥ १७२ ॥ यदेकं निर्गुणं
नित्यं, निराभासं निरंजनम् ॥ चिदारूपं, स्वरूपं च दत्तात्रेयं नमाम्यहम् ॥ १७३ ॥ जराजन्म
विनाशाय, देहशुद्धी कराय च ॥ नमो गिरीनारवासिने प्रभो, अवधुताय ते नमः ॥ १७४ ॥
ॐ रामं रमापतीं कृष्णं गोविंदं पितृवाससम् ॥ दिगंबरं नागहारं, व्याघ्रचर्मोत्तरीयकम् ॥ १७५ ॥
ॐ शरणं अवधुताय, शरणं सर्व साक्षीणाम् ॥ साक्षात् शक्तीरुपाय, श्रीअनघायै नमो

नमः ॥१७६॥ ॐ ध्यात्वा दत्तं महात्मानं, विश्ववृद्धं प्रभूं गुरुम् ॥ कीरीट कुंडलाभ्यांच
युक्तं राजीवलोचनम् ॥१७७॥ श्रीदत्तं सनातनं नित्यं, निर्विकल्पं निरामयम् ॥ नारायणं
विरूपाक्षं, दत्तात्रेय नमोस्तुते ॥१७८॥ काशिपुरे नित्यस्नानं, गिरिनारेवास नित्यकम् ॥
श्री दत्तात्रेय इति मंत्रः, सर्वकाम फलप्रदम् ॥१७९॥ काशिक्षेत्रे निवासोयं, जान्हवी
चरणोदकम् ॥ गुरुः विश्वेश्वर साक्षात्, तारकं ब्रह्मनिश्चितम् ॥१८०॥ श्री दत्तात्रेयं शिवं
पूर्णं, भावाभाव विवर्जीतम् ॥ अद्वैतं परमं गुह्यं, भेदाभेद विवर्जीतम् ॥१८१॥ श्री
दत्तात्रेयो जगदीशो, सगुणः पुरुषोत्तमः ॥ ब्रह्माक्षरो ज्ञाननाथो, अनाथनाथः कृपानिधीः ॥१८२॥
श्री दत्तात्रेयो प्रसन्नोस्तु, बालार्कसम् कांतिमान् ॥ रक्तांगा, शामलांगश्च, बह्वेषो
बहूप्रियः ॥१८३॥ मातापुरे रत्नाद्रीवासं, सर्वतीर्थं समायुते ॥ दारीद्र्य हारीणं देवो, दत्तावधुताय
प्रणतोस्मी ॥१८४॥ बालचंद्रं सुशुभे च कीरीटे, पुष्पहार मणीयुत वक्षम् ॥ नारायणं
महाविष्णूं, सर्गस्थित्यंत कारिणीम् ॥१८५॥ श्री दत्तात्रेयं, देवदत्तं, योगी परमभास्वरः ॥
अवधुतं सदानाथं, संध्यात्मा कालरूपकः ॥१८६॥ श्री गिरिनार वासिनं, सुवृंघनाथम् ॥
कोमल गात्रं, सुहास्य वदनम् ॥ चिदानंद रूपं, सदा प्रसन्नम् ॥ श्री दत्तात्रेयो सद्गुरुं
प्रणतोस्मी ॥१८७॥ ॐ नमो भगवते दत्तात्रेयाय गंधर्वपूर वासिने ॥ दुःख व्याधी विनाशाय,
यतीवर्याय ते नमः ॥१८८॥ श्री दत्तात्रेयो महाबाहो, महाविष्णूं चतुर्भुजम् ॥ मायायुक्तो
सामार्ज्यं दिक्षीतः ॥१८९॥ अवधुतः सत्यनाथः सत्कर्ताः पुरुषोत्तमः ॥ श्री दत्तात्रेयं,

योगानंदं, योगो योगविशारदः॥१९०॥ श्री गिरीनारे दत्त शिखरे, संस्थिती अवधूत
स्वयम् ॥ शिवरात्री महापर्वे प्रत्यक्षं प्राह दत्तात्रेयम्॥१९१॥ श्री दत्तात्रेयो महामायो,
गिरीनारस्थो जगन्मयः ॥ ध्यानात्मा ध्यानयोगात्मा, सत्यध्यान सत्यमयः॥१९२॥ श्री
दत्तात्रेय नमोस्तुभ्यं, सर्वरोग प्रशमनम् ॥ सर्वं पिडा निवारणं च, आयुरारोग्य वरप्रदः॥१९३॥
श्री केशवं, माधवं, विष्णुं, गोविंदं गोपतिं हरिम् ॥ योगीराजो अत्रिवरदः नमो दत्तं
दिगंबरम्॥१९४॥ श्री दत्तात्रेयं, आदीनाथं, महानाथं, फलप्रदम् ॥ तस्य स्मरणमात्रेण
क्षयं विघ्नं न संशयः॥१९५॥ श्री दत्तात्रेयं सदानंदं, आत्रेयं, अमराधिपम् ॥ चंद्रानुजं,
चंद्रवक्त्रं, रुद्रं इंद्रादी वंदीतम्॥१९६॥ आदौ ब्रह्मामुनिश्वरं, हरिहरं, त्रैलोक्यपावनकरम् ॥
विष्णुं, विष्णूमयं, स्वयं शिवमयं त्रैमूर्तिं रक्षाकरम्॥१९७॥ ध्यानमूलं अवधुत रुपं,
काषायवसनं जटा निलवर्णम् ॥ सुहास्य वदनं सदा शांतं, नमो नमामी श्रीगुरुदेवदत्तम्॥१९८॥
इति श्री दत्तवर स्तोत्र । कल्पवृक्ष फलप्रद ॥ चौवीस पाठ करता नीत्य । होतील
पूती कामना॥१९९॥ आवश्यक दीनशुद्धी पाहून । नित्यकर्म आचरून ॥ घृतदीप लाऊन ।
सप्ताहा आरंभ करावा॥२००॥ अध्याय एक ते नऊ प्रथम दिनी । दहा ते अठरा
द्वितीय दिनी ॥ एकोणीस ते एकोणतीस तृतीय दिनी । चतुर्थ दिनी एकोणचाळीस॥२०१॥
चाळीस ते पन्नास पाचवे दिनी । एककावन ते सत्तावन सहावे दिनी ॥ अठ्ठावन
एकोण साठ । सातवे दिनी वाचावे॥२०२॥ आठव्या दिवशी । वाचावे साठावा आणि

तृतीय अध्यायासी ॥ दान दक्षिणा यथाशक्ती । सप्ताह समाप्ती करावी ॥२०३॥ करणें पारायण तीन दिवसांत । एकोणीस अध्याय प्रथम दिवशी ॥ वीस ते त्रेचाळीस दुसरे दिवशी । तिसरे दिवशीं एकोणसाठ पर्यंत ॥२०४॥ चवथ्या दिवशी । अध्याय साठावा आणि तिसरा ॥ गुरुपुण्य आणि रविपुण्या । संपूर्ण ग्रंथ वाचावा ॥२०५॥ अनुष्ठान ज्याचे कामनिक । तयाने आधि करावा सप्ताह ॥ मग अध्याय कामनिक । रोज तीन वेळ वाचावा ॥२०६॥ विशेषतः शुद्ध एकादशीस । सप्ताहा करूनी प्रारंभ ॥ वद्य तृतीयेस । समाप्ती करावी ॥२०७॥ ज्या असेल अल्प वेळ । त्याने वाचावा साठावा अध्याय ॥ किंवा इह अध्याय । प्रतीदिनी वाचावा ॥२०८॥ अध्याय बावन्न, एकोणसाठ । आणि अध्याय साठ ॥ यांत परम पवित्र । स्तोत्रे असती ॥२०९॥ नीत्य प्रातः वा रात्री । स्तोत्रे म्हणावीत भावभक्ती ॥ सर्व जरी अशक्य असती । ब्रह्मानारायण स्तोत्र म्हणावे ॥२१०॥ हा ग्रंथ वाचावयासी । अधिकार स्त्रीयादिक सर्वासी ॥ बंधने या ग्रंथासी । नसे घालीत ॥२११॥ जेते जलाचा अभाव । स्वच्छ करावे हातपाय ॥ स्पर्श करूनी पांच स्थानास । नव अवर्त स्मरावे ॥२१२॥ कान, नेत्र, मस्तक । ऐसी स्थानें पांच ॥ करूनी तथा स्पर्श । वाचन करावे ॥२१३॥ सूर्यस्नान, वायुस्नान । भस्मस्नान, जलस्नान ॥ किंवा एकोणीस नामे गंगास्मरण । स्नान फळ असे ॥२१४॥ ग्रंथ रचयित्याचा परिचय । करी अल्प निवेदन ॥ काश्यपगोत्री चित्पावन । ब्राह्मण कोकणस्थ ऋग्वेदी ॥२१५॥ गोपाळ तथा

ब्र. म. ज्ञा.
अ. ६०

२१६

विवेकानंद नाम । पित्याचे हरी नाम ॥ माता यशोदा अती परम । दत्तात्रेया दृढभक्ती ॥२१६॥
जन्म श्रावण वद्य चतुर्दशीस । मास, पक्ष दावी भाव ॥ मामा निवर्ते एक वर्षात ।
मातुल मूळ म्हणती मज ॥२१७॥ आश्लेषा जन्म नक्षत्र । जरी केली शांती ॥ पिता
झाले कैलासवासी । वर्ष होते बारावे ॥२१८॥ अती कष्टात । जीवन होतो कठीत ॥
परी कमी नसे अन्नवस्त्र । केली न लाचारी कोणाची ॥२१९॥ श्री दत्तात्रेय कृपाप्रद ।
श्री शंकर महाराज अवतारीक ॥ कुंवरस्वामी अवतार पूर्व । वसती वाघोड ग्रामी ॥२२०॥
श्रीशंकर महाराज कृपा परम । मज अंकी घेऊन ॥ मस्तकी हस्त ठेऊन । गुरुप्रसाद
होईल ऐसे वदले ॥२२१॥ होतो पूर्ण अजाण । वय वर्ष होते तीन ॥ परी तयांचे
स्मरण । असे अद्यापी ॥२२२॥ पारंपारी आमुचे वंशास । श्री दत्त कृपेश ॥ दारी सिध्द
औदुंबर । श्री साक्ष सायंतेस ॥२२३॥ औदुंबर होता जीर्ण । शुष्के जाहला पतन ॥
आमुचे काका मतीमंद म्हणून । अवदशा तयां जाहली ॥२२४॥ शुष्क औदुंबर । केले
तयांचे इंधन ॥ तयांचा जेष्ठ पुत्र पावला मरण । वय होते पंचवीस ॥२२५॥ औदुंबराचा
अवमान । गोत्रजांस पीडामान ॥ म्हणुनी प्रारब्ध प्रमाण । समस्त दुःख भोगीती ॥२२६॥
आमुचे प्रारब्ध । केले श्रीगुरुंसी अर्पित ॥ असे शांत स्थितीत । स्मरुनी गुरुवरा
सद्यस्थिती ॥२२७॥ जन्मांतरी आम्हांसी । श्रीगुरुकृपा परीयेसी ॥ परी प्रपितामह विनविता
दत्तांसी । इहवंशी जन्म ॥२२८॥ अन्य न करी विदीत । करमरकर ऊपाख्य ॥ पुणें

ब्र. इ. ज्ञा.
अ. ६०

२९७

ग्रामी वसत । अर्चित श्रीगुरु पादुका ॥२२९॥ श्रीगुरुप्रसाद इहग्रंथ । संदेह नसावा अणुमात्र ॥
श्री इमामशाह प्रत्यक्ष । आशीर्वाद देती ग्रंथासी ॥२३०॥ सत्य सत्य पुन्हां सत्य ।
कैसा इमामशाह आशीर्वाद ॥ कथीतसे आपणांस । दृढ श्रद्धे कारणे ॥२३१॥ श्रावण
कृष्ण प्रतिपदेस । होता रविवार ॥ इसविसन दोनहजार एक । आंगष्ट तारीख पाच ॥२३२॥
प्रहर लोटले तीन । होतसे अध्याय साठावा लेखन ॥ अर्ध घटी भाव समाधी लागून ।
दृश्य पाहीले ॥२३३॥ जमीन तांबूस काचे समान । वरी चमकती सुवर्णकण ॥ एक
वृक्ष महान । विविधरंगी सुगंधी फुले त्या ॥२३४॥ त्या नजिक । ओटा होता सुवर्णमय ॥
वसे त्यावरी कोणी सिध्द । वदले ग्रंथ मम चरित्र ॥२३५॥ करीता त्यां साष्टांग
नमन । हात फिरविती पाठीवरून ॥ ग्रंथ उत्तम म्हणून । आशिर्वच दाविती दक्षिणकर ॥२३६॥
सुवर्ण वर्ण वस्त्र । बांधीले मस्तकास ॥ विविध रत्ने त्यास । जडविली असती ॥२३७॥
मोरपीसवर्ण जटाभार । वारीयात वाहतसे ॥ नीलवर्ण नेत्राते । आकर्ण असती भुंवया ॥२३८॥
केशर टीळा भाळावर । कांती असे आरक्त ॥ ओठ जसे वटफळ । सस्मित असती ॥२३९॥
पांघरले काषाय ऊपवस्त्र । वसले सिध्दासनस्थ ॥ दक्षिण वरदकर । ज्ञानमुद्रा असे ॥२४०॥
केशवर्णासम मिशा । दाढी वक्षा पर्यंत ॥ वातावरण सुरस । होते प्रातःकालीचे ॥२४१॥
फैजपूरचे महंत । नाम गुरु जगन्नाथ ॥ ऐसे त्यांनी रेखावे चित्र । असे त्यां विनंती ॥२४२॥
होवो चित्र प्रासादिक । भक्तांदर्शन प्रत्यक्ष ॥ कर्ते करविते होत । श्रीब्रह्मादत्त सदगुरु ॥२४३॥
जेष्ठ शुद्ध पंचमी रविवार । शके एकोणीसशें तेवीस ॥ सत्तावीस मे सन दोन हजार

एक। ग्रंथ प्रारंभ लेखना॥२४४॥ श्रावण वद्य पंचमी बुधवार। शके एकोणीसशें तेवीस॥
आठ आंगष्ट सन दोन हजार एक। ग्रंथ पूर्ण जाहला॥२४६॥ आतां एक मागणे श्रीगुरुंसी।
ग्रंथ पाठक भक्तांसी॥ व्हावी त्यांची कामनापूर्ती। आपुल्या कृपे॥२४६॥ नसावें दुःख आपदा
भोग। टळो प्रारब्ध दुर्योग॥ ग्रंथ पठणें समग्र। सुखी शान्त असावे॥२४७॥ सौख्य होवो
इहपरत्री। मनी सर्वदा वसो भक्ती॥ वर्ततील सात्विकी। वर्ततील सत मार्गे॥२४८॥ जय
ब्रह्मा नारायणा। कृपावरदा दिनोद्धारणा॥ कर्ता करविता परब्रह्मा। सर्वदा कृपा असावी॥२४९॥
जय श्री निष्कलंकी नारायणा। करूनी तुवां वंदना॥ ग्रंथ होतसे पूर्ण। श्री ब्रह्मार्पणमस्तु॥२५०॥

चंदना

क्षीराब्धीवासं, तृणकाष्ठ व्याप्तम्। सदा वसंतं, हृदयाब्ध चित्तम्॥ करुणा कर्तं, करुणा परेशम्।
श्रीनिष्कलंकी नारायणं नमामी॥२५१॥ वैकुण्ठवासी परीभूत भूतम्। माला वैजयंती श्रीकंठभूषम्॥
वक्षे वत्सलांछनं पवित्रम्। श्री निष्कलंकी नारायणं नमामी॥२५२॥ सुवर्णवर्ण ऊटीलेप चंदनम्।
सदा प्रसन्न हृदयार्द विंदम्॥ पीडा निवारणं सौख्यदायकम्। श्री निष्कलंकी नारायणं नमामी॥२५३॥
हेमांग कांतिनं, श्वेत वस्त्र प्रावरणम्॥ श्वेतगंध विलेपना चतुर्भुज आदीनारायणं॥ श्री निष्कलंकी
नारायणं नमामी॥२५४॥ पूज्याय ब्रह्मानारायणाय। सत्यधर्मरताय च॥ भजतां कल्पवृक्षाय। नमता
कामधेनवे॥ श्री निष्कलंकी नारायणं नमामी॥२५५॥ इति श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृते॥
अवतारणीका नाम षष्ठ्यमोध्यायः॥२५६॥

श्री गुरुदेवार्पणमस्तु॥ शुभं भवतु॥

पुणे ४११ ००२
दि. ८ ऑगस्ट २००१

॥ श्री ॥

★ स्मर्पण पत्र ★

मी खाली सही करणार, गोपाळ हरी करमरकर, राहणार, ६८३, शुक्रवार पेठ, रामेश्वर चौक, कन्हैयालाल बिल्डींग, पुणे ४११ ००२ जाहीर करतो कि, --

मला भगवान श्री दत्तात्रेय कृपेने प्राप्त झालेला, म्हणजेच माझ्याकडून लिहीला गेलेला ॥ श्री ब्रह्मावतार, श्री इमामशाह ज्ञानामृत ॥ अध्याय साठ, एकूण ओवी संख्या चार हजार, चारशे एकोणचाळीस, लेखन कालावधी इसवी सन सत्तावीस मे दोन हजार एक ते आठ ऑगष्ट दोन हजार एक (एकूण दिवस चौऱ्याहत्तर) हा ग्रंथ मी स्वखुशीने, सद्य महंत, सत्पंथ मंदीर संस्थान, तथा संपादक, “प्रेरणा”, त्रैमासिक, फैजपूर, तालुका यावल, जि. जळगाव यांना समर्पण करित असून या ग्रंथाचे संपूर्ण हक्क वा अधिकार त्यांना प्रदान करित आहे. भविष्यकालांत मी अगर माझे आस हक्क दाखविणार नाहीत. हे समर्पण कायम स्वरूपाचे आहे.

या ग्रंथात असलेली तत्त्वे, स्तोत्रे, अष्टक किंवा अन्य, अंशात्मक, पुनर्मुद्रीत करण्याची परवानगी सत्पंथ मंदीर, संस्थान, फैजपूर यांचे ईच्छेवर अवलंबून असेल. तसेच त्यांच्याकडून या ग्रंथाबद्दल मानधन, बक्षीस, भेट, रॉयल्टी इत्यादी ज्याला धन म्हटले जाते ते मी स्विकारणार नाही.

दि. ८-८-२००१

सद्गुरुंभी आरुनी

तव प्रसादे कळला मजशी । आत्मज्ञान विवेक ॥ गुरुजी.
उपकार बहुपरी केले कैसा । उतराई होऊ ? ॥

जयदेव जयदेव ॥५॥
बालक अपुले जाणूनि मजवरी । कृपा बहु केली ॥ गुरुजी.
नाही गणली पापे कोटी । मम अगणित झाली ॥

जयदेव जयदेव ॥६॥
तव कृपेने 'मी माझे' हे । मन विलया गेले ॥ गुरुजी.
निर्मानमोह ममचित्त हे । ब्रह्मानंदी ठेले ॥

जयदेव जयदेव ॥७॥
ब्रह्मदर्शी हे सद्गुरु राया । कळा बहु केली ॥ गुरुजी.
देहधारी असुनि मजशी । विदेहमुक्त केले ॥

जयदेव जयदेव ॥८॥
गुरुदक्षिणा म्हणूनी काय । अपूर्व आपुल्या प्रति ॥ गुरुजी.
हृदय कमल हे अर्पण अपुल्या । पावन गुण पदी ॥
जयदेव जयदेव ॥९॥

जयदेव जयदेव जय सद्गुरु स्वामी । गुरुजी जय सद्गुरु स्वामी ॥
घटघट पूरण व्यापी स्वामी । सर्वान्तर्यामि ॥

जयदेव जयदेव ॥१॥
दयासिंधु करुणाकर सुखरूप । अनहद उपकारी ॥ गुरुजी.
उपमा कैसी अपूर्व तुजला । जय मनमती हारी ॥

जयदेव जयदेव ॥१॥
जन्ममरण भय हारक समदृष्टी । निजसुख दातारा ॥ गुरुजी.
ऐसा भवसागर तारक तु । जय सद्गुरु राया ॥

जयदेव जयदेव ॥२॥
तवप्रसादे झालो कृतकृत्य । निमग्न आत्मपदी ॥ गुरुजी.
स्वप्नतुल्य हे जग भासतसे । ब्रह्मानन्द पदी ॥

जयदेव जयदेव ॥३॥
वेदगुरु परमेश्वर जाणूनि । नित्य नमन करु ॥ गुरुजी.
सेवक होऊनि आजीवन तव । चरणयुग्म विरमु ॥
जयदेव जयदेव ॥४॥

realpatidar.com

कै. इच्छाराम चिमण भारंबे
यांचे स्मरणार्थ रु. ५००९/-
ह. श्री दत्तात्रेय इच्छाराम भारंबे, पुणे

कै. नेमिचंद रेवा भारंबे
यांचे स्मरणार्थ रु. ५००९/-
ह. श्रीमती हेमलता नेमिचंद भारंबे, जळगाव

कै. प्रभाकर रावजी पाटील
यांचे स्मरणार्थ रु. ५००९/-
राजोरे

श्रीमती उषाबाई प्रभाकर पाटील
यांचेकडून रु. ५००९/-
राजोरे

सौ. अनुसयाबाई गंभीरराव समकाळे
यांचेकडून रु. ५००९/-
उमाळा (बुलढाणा)

सौ. कुसुमबाई बाबुराव देशमुख
यांचेकडून रु. ५००९/-
बुलढाणा

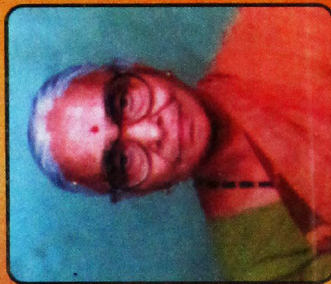
मुखी श्रीपतसव दलपत पाटील
ह. मुखी प्रकाश श्रीपतसव पाटील, यांचेकडून
रु. ५००९/- अंतुर्ली (मुक्ताईनगर)

realpatidar.com

realpatidar.com

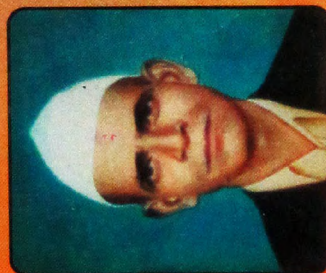
कै. घोंडू भगवान डोपे यांचे स्मरणार्थ
श्रीमती अन्नपूर्णाबाई घोंडू डोपे
यांचेकडून रु. ५००९/- बामणोद

पूर्वाश्रीची बनावई लहू महाजन, चिनावल
व गृहस्थाश्रीची कै. कुसुम एकनाथ पाटील, यांचे स्मरणार्थ
पती श्री. एकनाथ रुपा पाटील व मुले अशोक, विजय,
व निशिकांत पाटील, नाशिक यांचेकडून रु. १११११/-

श्री शंकर हुला डोपे व सौ. सरस्वतीबाई शंकर डोपे
यांचेकडून रु. ५००९/-
बामणोद

कै. कौतिक भागवान डोपे
यांचे स्मरणार्थ रु. ५००९/-
ह. आनंदा कौतिक डोपे, नरेंद्र कौतिक डोपे
व इच्छाराम कौतिक डोपे, बामणोद

कै. दिलीप वासुदेव पाटील
यांचे स्मरणार्थ रु. ५००९/-
ह. श्री. वासुदेव आनंदा पाटील
राजोरे

realpatidar.com

realpatidar.com

सनातन सत्पंथ सांप्रदाय

वनस्थळी तपोवनात तपश्चर्या करणाऱ्या व धर्मोपदेश आणि परमार्थाची शिकवण देणाऱ्या शिकवण करुणानिधी सद्गुरु इमामशाहाना एकदा त्यांच्या परमशिष्याने प्रश्न केला की, स्वामी! आम्हाला थोडक्यात थोडेके व सोप्यात सोपे असे आपल्या मुक्तिमार्गाचे रहस्य सांगावे, आपण प्रस्थापित केलेल्या सत्पंथाचे स्वरूप काय? कृपा करून हे विशद करावे. सद्गुरु इमामशाह महाराज म्हणाले, “प्रीय सुहृद ! वस्तुतः सत्पंथ हा कोणीही प्रस्थापित केलेला नाही, मी सुध्दा पूर्णांशाने त्याचे दिदर्शन करू शकत नाही, कारण तो अनादि अनंत आहे. या विश्वात सत् जेव्हा अस्तित्वात आले तेव्हापासून सत्पंथ अस्तित्वात आहे.

“तीस पहिले एक ज्योत जो होती, जीस आगळ चंद्र सूर्य नही होता ।

तीस पहिले सत्पंथ निपाया, आप शरीर सत्गुरुचे किया ॥”

या संपूर्ण विश्वब्रह्मांडाच्या निर्मितीच्या मुळासी सत् आणि असत ही दोन्ही तत्त्वे आहेत. सत् अविनाशी अव्याकृत ईश्वर परब्रह्म परमात्मा असून असत् ही परिवर्तनशील त्रिगुणात्मक माया अविद्या होय. या असतला प्रेरीत करून सत् जीव प्राणिमात्र चित्-जड सृष्टि निर्माण करीत असते. त्या सतला प्राप्त करून घेण्याचा अथवा त्याचा साक्षात्कार करवून घेण्याचा हा एक मार्ग आहे.

सत्पंथ हा विश्वातील सत्ची उपासना शिकविणारा सांप्रदाय आहे. सत् अविनाशी भगवंताचे स्वरूप निर्गुण निराकार असले तरी स्वयंज्योतीस्वरूप असल्याने ज्योतीच्या तेजाच्या माध्यमातून त्याचे ध्यान, स्मरण, चिंतन करायला हवे. त्याचप्रमाणे अक्षरब्रह्म ॐ चे स्मरण चिंतन करावे. युगधर्मानुसार प्राधान्यभूत असलेल्या अवताराची उपासना या सांप्रदायात अभिप्रेत आहे. कर्म, भक्ति, ज्ञान, वैराग्य, मुक्ति शिकविणारा हा सत्पंथ सांप्रदाय वैदिक परंपरेनुसार योगमार्गाचे अवलंबन करावयास लावणारा एक वैष्णव मार्ग आहे. भांगवत धर्माची ज्योत भक्तांच्या हृदयात पेटविणारा व त्याच्या ज्ञानरूप प्रकाशाच्या मार्गाने वाटचाल करावयास लावणारा हा दिव्य उपदेश हे ऋषीवर, मुनिवर तुम्ही आपल्या हृदयात धारण करून आत्मोन्नती करून घ्या. बंधूतो, आपण कोणत्याही जातीचे, वर्णाचे, धर्माचे, पंथाचे असा पण आपल्या स्वधर्माच्या नितिनियमांचे पूर्णपणे आचरण केल्यानेच मोक्षगती प्राप्त करून घ्याल.